

XXVI. évfolyam

12
1. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felölős szerkesztő:
Greczmajer Károly

Felölős kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1933. január hó.

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
Hirlephőnyvtéri
1. növekednapló
1933/1933. sz.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDAJA SZOLNOK.

egyedül kívánatos helyes irányban lassan-lassan mindegyre jobban kiegyenlítődtek és kiegyenlítődnek. Sőt az az érdekes jelenség tapasztalható ma már, hogy az új tanterv tökéletes keresztülvitelének a tanítószabályban leglelkesebb munkásai és katonái igen gyakran éppen azok, akik a pedagógiai szemináriumok első előadásain még a közönyösekek, vagy éppen az ellenzők, a konzervatívok táborában harcoltak. Az ellenzőkből uttörők váltak. Ime milyen megbecsülhetetlenül hozzájárultak a sok különböző felfogás kiegyenlítéséhez, a tanácsstalanság, az aggodalom, a homály, a kód elosztatásához a pedagógiai szemináriumok.

Nem hallgathatom itt el a pedagógiai szemináriumok egy erkölcsi értelemben sokat jelentő, másik nagy értékét. Jól tudjuk nevezetesen ezt az állítást az itt jelenlevők közül is sokan bizonyíthatják, hogy a kartársak egy részénél annakidején egy másik, az új tantervvel kapcsolatos nem kevésbé súlyos aggodalom is felmerült. Amely aggodalom felettes tanügyi hatóságainknak az iskolai eredményt számonkérő és elbíró látogatásai mikéntjére vonatkozott. Felmerült ez különösen azoknál a kartársaknál, akik felekezeti iskoláknál működve, ezt az ellenőrző munkát állandóan két irányból várják és várhatják. Aggodalmaik voltak ugyanis azt illetően, hogy a kétirányú ellenőrzés között meg lesz-e vajon a kellő és kívánatos harmónia? Örömmel tapasztaltuk azonban később azt, hogy ezeken a szeminárium előadásokon az ott megjelent tanfelügyelőségi kiküldöttek mellett, az illetékes egyházi felsőbb iskolai hatóságok képviselői is rendszerint minden alkalommal megjelentek. A megbeszélésben élénk részt vettek és a tanítószabály törekvéseit a legteljesebb rokonszenvvel és támogatással kísérték. Magam részéről ma már állíthatom, hogy ez a kétirányú ellenőrzés nálunk pl. a legteljesebb egyöntetűséggel történik, amely tény kialakulásában a pedagógiai szemináriumoknak tagadhatatlanul oroszlánrésze van. Nem is beszélve arról, hogy a pedagógiai szemináriumokon megjelent és megjelenő világi előlélekölés, az ott tapasztaltak hatása alatt, sokszor a legteljesebb elismerés hangján adóztak és adóznak az iskolai

munka ezen új irányának és a tanítószabály értékének.

Ami most már az új iskola szellemi színvonalát és látható eredményeit illeti átszöve mindig erkölcsi, hazafias és vallásos vonatkozásokkal úgy érzem ezeknek megítélésénél még mindig küzdenünk kell, az új tanterv fogadtatásáról elmondottak alkalmával már vázolt különböző felfogásokkal és szempontokkal. Lehetnek ugyanis kartársaim és az ellenőrzést végzők között olyanok, akik a régi tanterv tisztán értelmi célkitűzéseihöz még mindig ragaszkodván, a mai szellemi nivót a réginél alacsonyabbnak tartják és ítélik. Mégpedig rendszerint azért, mert csupán a régi tanterv szerint könyvből betanított ismeretek pontos és kifogástalan felmondását ismerik el egyedül tudásként. És ismerjük el, hogy a közölt ismeretek visszaadásának és az ellenőrzésnek ez a mód föltétlenül kényelmesebb és főleg mutatósbabb formája. Akiknek azonban, mint általában minden pedagógusnak és az illetékes tanügyi hatóságoknak alkalmuk van mélyebben betekinteni egy-egy osztály lelki életébe, gyönyörűséggel tapasztalhatják, hogy az új tanterv szellemében vezetett osztályok szellemi színvonala és az egyes növendékek tudása habár a formának nem annyira tetszetőségekben, de lélekben ezerszer biztosabb és mélyebb. Bátran állíthatjuk, vita tárgyává sem tehető ma már, hogy az új tanterv szellemében vezetett osztályok szellemi színvonala, a multhoz képest, semmi esetre sem süllyedt, hanem inkább igen-igen sokban emelkedett.

Ha pedig azokra az értékes és felemelő vallás-erkölcsi és hazafias vonatkozásokra gondolunk, amelyek az új tanterv célkitűzéseinek vörös fonálként átvonuló állandó kapcsolat révén, az iskola belső életében állandóan felmerülnek, akkor egyenesen azt kell mondanunk, hogy az új tanterv a régihez képest hihetetlen és elképzelhetetlen haladást jelent. Így pl. a földrajztanítás régi és száraz ismeretközlési formájával szemben, az új tantervnek mai tanítója a szülőiöld, a haza szeretetét, a természet örök szépségeit és mindezek alkotója a jóságos Isten iránti mélyesélyes tiszteletet képes egy tanítási

egységben, ugyanegy tanítási órán belecsoportosítani a gyermeki lélekbe. Vagy pl. egy-egy olvasmány tárgyalásakor, amely a régi tanterv szellemében pusztán olvasástanítás volt, ma felebaráti szeretet, az állatok iránti érdeklődés, az állatvédelem, a virágok és növények ápolása is tanítás és nevelés tárgyává tehető. Egy-egy iskolai kirándulás alkalmával pedig, az élettelen, száraz ismeretközlés helyett, ezer meg ezer, esetleg vallási erkölcsi és hazafias motívummal átszőtt, tudnivalót rögzíthet meg a tanító a gyermek lelkében. És szinte kimeríthetetlen az a terület, amely a tudás ilyen módon való beidézésére rendelkezésre áll a ma tanítójának, a beszéd- és értelemgyakorlat terén. A nyelvi ismeretek tanításánál az új tanterv tanítója, nézetem szerint, feltétlenül ki kell, hogy térjen arra, hogy a mi ősidők óta mai formájáig kifejlesztett édes magyar nyelvünk, minden magyarnak Isten által ajándékozott drága kincse, melyet fejleszteni, csiszolni és ápolni szent kötelesség. Ne elégedjünk meg tehát itt sem a pusztán grammatizálással, mindezekből következik és a beavatottak előtt világos is, hogy ezek a fölbecsülhetetlen, nagy értékek az új tanterv szellemében vezetett iskola lelki életének már eddig is feltétlenül látható eredményei.

Már az első szeminárium megbeszélések alkalmával felmerült az az aggodalom is (és egyes kartársak ennek kifejezést is adtak) hogy az új tanterv célkitűzéseinek megvalósításához szükséges, új módszeres eljárások esetleg a fegyelem megglazulásához fognak vezetni, ami a tanítás és nevelés szempontjából csak károsnak minősíthető. Sőt mondhatjuk, ezek az aggodalmak még mindig rágódnak itt-ott a tanítói lelkekben. Tagadhatatlan, hogy az új tanterv keresztülviteléhez szükséges új módszeres eljárások mellett, a gyermeknek ma nagyobb szabadsága van, de ez semmiképpen sem értelmezhető úgy, hogy a gyermeknek mindent szabad és lehet tenni, ami a tisztességbe, rendbe, erkölcsbe nem ütközik. Amikor ugyanis a gyermek az új tanterv szellemében mintegy a tanítás középpontjába kerül, ugyanakkor a tanító sem marad a tantermen kívül, hanem azt mint egy átfogó, nagy erő betölti. Együtt munkálkodik a gyer-

mekekkel, helyes irányban vezeti a tanítás menetét, összefoglalja és egybekapcsolja azokat az esetleg más irányba is elkalandozó gondolatokat és feleleteket melyeket a csapongó gyermeki ész és száj, a nagyobb szabadság következtében magának megenged. Irányít, vezet és ellenőrzi. Mikor a tanítás célját kitűzte, már azt is tudja, hogyan fogja végrehajtani és befejezni. Tanító és gyermek ilyen nagyobb szabadságban és közvetlenségben való együttmunkálkodása mellett sem engedhető természetesen az meg, hogy minden gyermek össze-vissza beszéljen, esetleg kiabáljon.

(Folytatjuk.)

Karácsonyi gyűlések.

Eötvös-Alap választmányi ülése.

Az Eötvös-Alap választmánya december 28-án tartott gyűlést a Tanítók Felenc József Háza nagytermében. A gyűlésen a fővárosi és vidéki tagok nagy számmal vettek részt. **Rákos István** kir. tanácsos, elnök vezette a gyűlést. Megnyitó beszédében a tanítói egység kialakulásáról szólott, mely remélhetőleg az Eötvös-Alap életére is kedvező hatással lesz. Kegyeletteljes szavakkal emlékezett meg **Klebsberg Kunó** gróf volt vallás- és közoktatásügyi miniszteréről, az egyesület tiszteletbeli elnökeéről, majd **Czike Imre** tiszteletbeli tagnak, a Tanítók Háza felügyelőbizottsági tagjának elhunytáról. **Háros Antal** főtitkár jelentése kapcsán foglalkozott a választmány a segélyezések módjával. E kérdéshez többen szólottak hozzá. A hozzászólásokra **Rákos István** válaszolt. A Tanítói Internátusok Alapja kérdésében **Benda László** Szombathelyről és **Csernai Mátyás** Hódmezővásárhelyről kértek felvilágosítást az elnökségtől. A felvilágosítás után a választmány utasította az elnökséget, hogy a nyugdíjasok és özvegyek gyermekeinek köztartási segélye érdekében intézzen feltérjesztést a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

Gergely István számtartó az Eötvös-Alap anyagi helyzetéről számolt be. A gazdasági viszonyok következtében csökkent jövedelmek nem fedezik az adóban és a Háza tartozásai

költségeiben jelentkező nagy terheket. Az Eötvös-Alap vagyona 325.238 pengő.

A Tanítók Ferenc József Házáról *Parlesszák József* igazgató tette meg jelentését. A Házban 142 ifju lakik. Ezek közül kedvezményes díjat 90, földíjat 16 árva, illetőleg felárva fizet. A Tanítói Internátusok Alapjából 44 fiu nyert köztartási segélyt. A tanév folyamán hat fiu szerzett oklevelet. A Ház nyári tatarozására s magyar szentüzelésre alkalmas kazán építésére 20 ezer pengőt fordított az Eötvös-Alap. A nyár folyamán 1800 tag vette igénybe a kedvezményes ellátást.

A Péterffy Sándor Leányotthonban 17 tanító leánya részesül kedvezményes ellátásban. Ezek közül a Tanítói Internátusok Alapjából nyolcan kaptak köztartási segélyt. Az intézet vendégszobáit az Eötvös-Alap hölgytagjai szívesen veszik igénybe.

A keszthelyi Rákos István Fiuinternátus és Üdülőház lakóinak száma 24. Az elmúlt nyár folyamán 76 tag üdült rövidebb-hosszabb ideig a Házban. Az intézet az ősz folyamán a II. emelet ráépítésével bővült. Az új épületrészen nyert elhelyezést a két 20—20 tanuló befogadására szolgáló háló, mosdó és fürdőhelyiséggel, a tanuló-szoba és gondnoki lakás. Az I. emeleten lévő 10 vendégszoba az üdülő tagoknak az egész esztendőben rendelkezésére áll. Az intézet gondozásával ideiglenesen *Berey Miklós* községi tanítót bízták meg.

* * *

Szövetségtanácsí nagygyűlés.

December 29-én a budapesti Vigadóban szövetségtanácsí nagygyűlést tartott a Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége. A vigadó impozáns nagyterme teljesen megtelt az ország minden részéből összegyűlt tanítókkal. A jelenlevők száma közeljárt a 3000-hoz.

A gyűlésen, — amint azt előbb, a tisztelgés alkalmával megígérte — megjelent *Gömbös Gyula* miniszterelnök és *Hóman Bálint* dr. kultuszminiszter. Megjelent *Huszár Aladár* dr. Budapest főpolgármestere, *Rácz Kálmán* dr. kultuszminiszteri tanácsos, *Damjanovics Lajos* dr. és *Denhoff Antal* kultuszminiszteri osztály

tanácsosok, számos tanügyi és közéleti előkelőség.

A gyűlést *Rákos István* kir. tanácsos, szövetségi elnök nyitotta meg. Üdvözölte a megjelent miniszterelnököt, a kultuszminisztert a megjelent előkelőségeket és az egyesületek küldöttjeit.

Tömör, értékes megnyitó beszédeben a tanítóság bajairól, sérelmeiről és kívánságairól is szólt. Rámutatott, hogy az egységre jutott magyar tanítóság megnyilatkozása egy a mai nagygyűlés. Köszöntötte a magyar nemzeti egység megteremtőjét *Gömbös Gyula* miniszterelnököt. Bizalommal tekint feleje a magyar tanítóság — úgymond — mert meg van győződve, hogy megt s minden megtehető a magyar tanítóság érdekében. A nemzetépítő munkájához felajánlja a magyar tanítóság áldozatos szolgálatát. A megtiszteltetés azon legnagyobb mértéke, amelyben a tanítóság meg nem részesült, ez az ünnepélyes és díszes találkozás, alkalmat ad, hogy őszintén és nyíltan feltárjuk bajainkat, mondtotta tovább Rákos István, és a tőle megszokott ékesszólással és őszinteséggel hívta fel a miniszterelnök és kultuszminiszter figyelmét a tanítóság bajaira és kívánságaira. *Gömbös Gyula* miniszterelnök emelkedett ezután szólásra. Szünni nem akaró taps és éljenzés fogadta. Percekig zugott a taps. A lelkesedés ezután is többször szakította felbe nagy tetszéssel fogadott beszédét.

Ismeri a tanító lelkületét, mondotta a miniszterelnök, épp úgy ismeri, mint mi magunk, mert az ő utja is tanítói házból indult el. Az ő családja, se volt gazdag s mégis nagy kérdésekről nagy eszmékről folyt a beszélgetés otthon és álmokat szöttek a magyar haza függetlenségéről és boldogabb jövődjéről. Hivatkozott Krug Lajos bátyánkra, öreg tanítójára, akinek házában, iskolájában ismerte meg, mint gyermek és ifju, a tanító munkáját.

A nemzeti egységnek értékes munkásai a tanítók, mondotta, akik mindenkor megtették kötelességüket, akikre a nemzetépítő munkában mindig számítani lehet. Tudja, hogy kötelessége a legmesszebbmenően támogatni a tanítóságot erkölcsiükben és anyagiakban. Az a gon-

Az Eötvös-alap ismertetése.

Mi az Eötvös-alap?

A Magyarországi Tanítók Eötvös-alapja Péterffy Sándor, a Tanítók Atyja buzgólkodásával 1875-ben alakult és 1921-ben a Magyarországi Tanítók Árvaházi Egyesületével egybeolvadt országos tanítói segélyegyesület.

A közel hat évtizede áldásosan munkálkodó egyesület tagjainak a budapesti fő- és szakiskolákon tanuló mindkét nembeli gyermekeit a Tanítók Házában, középiskolát járó fiúgyermeküket pedig a keszthelyi internátusban igen mérsékelt díjért teljes ellátásban részesíti. A tagoknak a középiskolák felső tagozatát járó, vagy valamelyik vidéki főiskolán tanulmányait végző szorgalmas fiú- és leánygyermeküket megjutalmazza. A tagok özvegyeit és árváit segélyezi. Az elaggott és elbetegesedett s emiatt idő előtt nyugdíjazott, csekély végellátásban részesülő tagokat anyagilag támogatja. A hosszabb ideig tartó betegséggel sújtott tagjait pedig pénzübeli támogatással segíti.

Az Eötvös-alap vagyona, dacára a háború okozta nagy anyagi veszteségeinek, 355.827 pengő. A vagyon Budapesten és Keszthelyen lévő ingatlan, elsősorú pénzüintézeteknél létező értékpapírok és készpénz.

Az Eötvös-alap 1877-től 1932-ig 5806 tagjának 115 ezer pengő segélyt, illetőleg jutalmát, 135 árvának 69 ezer pengő segélyt juttatott s a Tanítók Házában 5437 tanító-gyermek nevelésére 13 millió pengőt fordított.

Mire törekszik az Eötvös-alap?

A Magyarországi Tanítók Eötvös-alapja arra törekszik, hogy minden magyar tanító a bajtársi szeretet testvéri közösségébe tömörüljön s ezzel a kölcsönös megsegítés nemes munkájának részesévé legyen.

Ennek megkönnyítésére a tagsági díjat igen alacsony összegben állapította meg. Jóformán csak napi fil-lérnyi áldozatot kíván tagjaitól, mely bőségesen megtérülhet szorultságukban. Minél többen járulnak a tagsági díj lerovásával az alap teljesítőképességének megfokozásá-

hoz, annál nagyobb mértékben fejthetik ki emberbaráti feladatait.

Az Eötvös-alap ezenkívül tagjainak közrehatásával a magyar társadalom áldozatkészsége útján is törekszik anyagi segítőerejének gyarapítására. Az özvegyek és árvák ellátására, a tagok gyermekeinek jutalmazására, a Tanítók Házában nevelkedő ifjak szüleinek megsegítésére magánosoktól, egyesületektől, pénzüintézetektől, részvénytársaságoktól, hatóságoktól alapítványokat gyűjt, melyek jövedelmét évenként a jelzett célokra fordítja. A megsegítést előmozdító alapok és alapítványok összege 200.000 pengő.

Végül törekvése az Eötvös-alapnak, hogy a magyar tanítóság gazdasági erejét összpontosítsa a *Kalász Könyvkiadó és Nyomda* kebelében s a tankönyvek kiadásából, nyomdai termékek készítéséből eredő tiszta hasznot a tanítói közjó javára fordítsa. E vállalat hét éves fennállása alatt közel 160.000 pengőt juttatott az Eötvös-alapnak.

Mit nyújt az Eötvös-alap?

1. A Tanítók Ferenc József Házában főiskolai internátusban (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 47.) tagjainak egyetemeken, főiskolai jellegű szakiskolákon tanuló fiait elhelyezi. Az intézet befogadóképessége 142 ifju.

Az ifjak kettessel, hármassal laknak egy-egy parketezett, vízvezetékkel, villanyvilágítással és központi fűtéssel ellátott szobában. Tágas ebédlőben étkeznek, jól berendezett tárgyalóban szórakozhatnak. Szabadon felszerelt szak- és segélykönyvtár áll rendelkezésükre.

A köztartás díja évi 600 pengő, mely összeg havonta is törleszthető. Az ifja a 600 pengő tartásdíjért lakást, fűtést, világítást, mosást, orvosi gyógykezelést és naponta háromszori bőséges étkezést kap. Az intézet meleg- és hidegvízű zuhanyfürdőjét az ifjak állandóan használhatják.

Az Eötvös-alap tagjai a Tanítók Ferenc József Ház vendégszobáiban kedvezményes szállást kapnak és az intézet élelmezését igen mérsékelt árért vehetik igénybe



PÉTERFFY SÁNDOR



Tanítók Ferenc József Háza

budapesti tartózkodásuk idején. Az árszabás a következő: Szállásdíj 1 napra, 1 személy részére 1.50, szállásdíj csak nappalra, 1 személy részére 1.—, szállásdíj 1 napra, ellátással (reggeli, ebéd, vacsora), 1 személy részére 3.—, szállásdíj 1 napra, csak ebéddel 2.50, egyszeri ebéd díja (gyűléseknél, összejöveteleknél stb.) 1 személyre 1.—, szállásdíj a tanítói gyűlések napjaira 1 személyre 1.— pengő.

A vendégek csekély díjért, külön fürdőszobában, fürdőt rendelhetnek.

Az átutazó tagoknak rövidebb használati időre (csak mosakodás, öltözködés stb.) az egyik felső emeleti vendégszoba díjtalanul áll rendelkezésre.

Bármelyik kedvezmény igénybevétele alkalmával az igényjogosultság a folyó évi tagsági díjnyújtással igazolando.

A köztartásban résztvenni óhajtok ebbeli szándékukat már a szállás igénylése alkalmával, de legkésőbb előző napon közölnék a Ház igazgatóságával, mert az csak az előzetes jelentkezőknek szolgáltatható ki.

A nyári szünetekben az intézet étkezőjét üzemből tartjuk. Ezzel lehetővé tesszük, hogy mindazok, akik a fővárost akár szórakozás, akár gyógykezelésük, akár tanulmányok végzése céljából felkeresni óhajtják, azt minden nagyobb megerőltetés nélkül megtehessek. E célból a szállás- és ellátási díjakat olyan méltányos összegben állapítottuk meg, hogy azok az otthoni tartózkodás költségeit sem haladják túl. Egy napi teljes ellátás (szállás, napi háromszori bőséges és jó házikoszt, kiszolgálás) díja 3 pengő. Mindazoknak, akik 15 napra előfizetnek, személyenként 40 pengőért nyújtjuk az előbb fel-

soroltakat. A szállást és étellemezést külön-külön is igénybe lehet venni s ebben az esetben a szállás díja napi 1.50, a reggeli napi —.20, az ebéd 1.— és a vacsora —.80 pengő. A vendégek az intézet melegfürdőjét 80 és a hideg zuhanyfürdőt 20 fillérért vehetik igénybe, míg a mosásról saját mosodánkban a legméltányosabb árért gondoskodunk. A közös társalgóban lapok és folyóiratok díjtalanul állanak vendégeink rendelkezésére s ugyanott automata telefon is van. Nagyobb számú jelentkezés esetén a Ház igazgatósága közös kirándulásokat rendez a főváros és környékének tervszerű megtekintésére.

2. A Péterfy Sándor Leányotthonban (Budapest, VI., Hegedűs Sándor-utca 15.) az Eötvös-alap tagjainak bármilyen pályára készülő, négy középiskolát végzett leányai nyerhetnek elhelyezést. Az intézet egyelőre 36 leányt fogadhat be.

A köztartási díj évi 600 pengő, mely összeg havonta törleszthető. Ezért lakás, fu-



Péterfy Sándor Leányotthon

tés, világítás, mosás, orvosi gyógykezelés és naponta háromszori bőséges étkezés jár. Fürdőszoba a növendékeknek rendelkezésére áll.

Az Eötvös-alap hölgytagjai az intézet vendégszobáiban budapesti tartózkodásuk idején, az előbbieken között feltételek mellett, kedvezményes szállást és ellátást kaphatnak. Igénylések az intézet vezetőségének előzőleg bejelentendők.

3. A Rákos István Fiúinternátus és Cdulóház Keszthelyen (Kossuth Lajos-utca 135.), a szorgalmi idő alatt 40 középiskolai tanulóknak nyújt kellemes otthont. Tagok gyermekei, szülőik tagságának ideje szerint, évi 400, 500, 600 pengőt fizetnek. Ez az összeg havi részletekben is törleszthető. E tartásdíjat a tanuló lakást, fűtést, világítást, mosást, orvosi gyógykezelést és naponta háromszori bőséges étkezést élvez.

Az intézet vendégszobái üdülő tagoknak egész évben rendelkezésre állanak. A házat üdülésre különösen alkalmassá teszi Keszthely alpesaljai levegője, az előtte elterülő százas Festetics-park és a Balaton közelsége. Hévíz fürdőre a forgalmat posta-autóbusz járatok bonyolítják le. Fuvardíj személyenként 60 fillér.

A nyári időnyben június 20-tól augusztus 20-ig vendégszoba (2 személyes) 2 pengőtől kapható. Pótlag 50 fillér. Szállásdíj a közös hálótermekben 60 fillér, mosdó- és fürdőszobával képes hálókból 70 fillér. A hideg zuhany használata díjtalan. Ellátás, négyszeri étkezéssel, naponta 3 pengő. Kiszolgálásért 3% fizetendő.

A Ház lakói a balatoni fürdőben 50%-os, Hévízen 25%-os kedvezményben részesülnek. Augusztus 20-tól június 20-ig az ellátás díja 20%-kal kevesebb. Télen fűtésért naponta 60 fillér fizetendő.

Az intézetben elhelyezett diákszálló tanulmányúton lévő iskolák kiránduló csapatainak kényelmes és megfelelő elhelyezésére alkalmas. Befogad 80 tanulót. A napi teljes ellátás háromszori étkezéssel 3 pengő.

Minden 10 személy után egy kísérő vagy egy tanuló szállása és étellemezése ingyenes. Csak szállás személyenként és naponként 40 fillér. Külön reggeli 30, ebéd 120, vacsora

90 fillér. Kiránduló csapatok részére ebéd- és vacsoracsomagot is adunk a fent jelezett árakon.

Megkeresések a Ház gondnokságához intézendők.

4. Az Eötvös-alap rendes tagjainak a kifogástalan magaviseletű és sikerrel tanuló gyermekei között jutalomdíjakat oszt ki az elhunyt rendes tagok kiskorú árva-

inak neveléséről árva nevelési segély nyújtásával gondoskodik;

az elaggtott, betegeskedő vagy csekély nyugdíjjal részesülő szegénysorsú ren-



Rákos István Fiúinternátus és Cdulóház Keszthelyen.

goknak és ezek özvegyeinek készpénz segélyt nyújt.

Hogyan gyarapítsuk az Eötvös-alapot?

1. Fizessük rendszeresen a tagdíjakat.
2. Buzdítsuk kartársainkat a belépésre!
3. Szorgalmazzuk a meglévő alapítványok összegének gyarapítását, új alapítványok létesítését.
4. Vezessük be iskoláinkba a »Kálász« tankönyveit és tanszereit.
5. A szövetkezetek költségvetésére vé- tessünk fel legalább évi 10 pengőt az Eötvös-alap céljaira.
6. Pénzüntezetek vezetőit bírjuk rá hogy a jótékony célra szánt összeget megállapításánál legalább 20 pengőt juttassanak az Eötvös-alapnak.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VM. NÉPMŰVELÉS

7. Végrendekezéseknél, örökösödésnél, vagy egyéb jótékony célra szánt összegek kiosztásakor hívjuk fel az illetékesek figyelmét az Eötvös-alapra.

8. Minden társas összejövetel (iskolai előadás, színelőadás, táncvigalom stb.) alkalmából befolyt jövedelemből juttassunk részt az Eötvös-alapnak.

9. A vármegyei egyesületek és járáskörök gyűlésein foglalkozunk az Eötvös-alappal s önkéntes adományokkal fokozzuk a teljesítőképeségét.

Hogyan lehetünk az Eötvös alap tagjai?

Magyarország népoktatási intézeteiben tényleg működő vagy nyugdíjas kisdédóv,

nevelő, tanító, rendszeres állású hitoktató, tanár, igazgató, továbbá tanfelügyelők és tanfelügyelői tisztviselők rendes tagok lehetnek, ha e szándékukat a titkári hivatalnak (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 47. szám) bejelentik.

A titkári hivatal a jelentkezőnek belépési nyilatkozatot küld személyi adatai közlésére és postatakarékpénztári befizetési lapot, a tagsági díj beküldésére.

A tagság az első tagsági díj beérkezése után kezdődik.

Az évi tagsági díj 4 pengő.

Az évi tagsági díj egyszersmindenkorra is leróható, egy névre szóló tagsági jegy váltásával.

A névre szóló tagsági jegy ára 60 pengő.

A tagsági jegy árát egy összegben kell befizetni.

A Kalász Könyvkiadó Rt.

a magyar tanítószakszervezet gazdasági vállalat. 40 tanítói könyvet adott ki az osztott és részben osztott, általános továbbképző és ismétlő, továbbá a székesfevárosi iskolák részére, melyek úgy pedagógiai szempontból, mint ár tekintetében kiállják a versenyt.

Kiváló minőségű számtan, írás, mértan, diktandó irkái, vázlat- és rajzfüzetek, valamint az elemi iskolában szükséges egyéb író- és tanszerei megérdemlik a magyar tanítószakszervezet figyelmét.

Az elemi népiskolában használatos nyomtatványait (felvétel, előmeneteli- és mulasztási-, haladási naplók, értesítő könyvecskék, osztálytanítói jelentőlapok stb.) a fennálló rendelkezéseknek megfelelően elismert, gyakorlati tanítók szerkesztették. E nyomtatványok minőségük és áruk következtében igen keresettek.

Korszerűen berendezett nyomdája bármilyen nyomdai munkát ízletesen, szép kivitelben készít és jutányosan vállal.

A Kalász Könyvkiadó Rt.

tiszta jövedelmének legnagyobb hányadát az Eötvös-alapnak adja, hogy ezzel a tanítók özvegyeinek és árváinak ügyét elősegítse s a Tanítók Házai fenntartásának biztosításához hozzájáruljon. Ezenkívül jelentékeny összeget juttat minden évben egyéb országos és vármegyei tanítóegyesületeknek, továbbá a tanítócsaládoknak tandíjszegélyképen.

A Kalász Könyvkiadó Rt.

amint mindezekből látható, minden hasznával a tanítói közösség jólétét igyekszik előmozdítani. Megérdemli tehát, hogy minden tanító magának tekintse és odaadóan támogassa.

Tankönyveiből, tanszereiből és iskolai nyomtatványaihoz mutatványpéldányokat bevezetés céljából készítenek küld s nyomdai munkákra vidéki megrendeléseket is elfogad. A Kalász Könyvkiadó Rt. címe: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 47. szám. Tanítók Háza.

dolat áll szembe előtt, hogy a tervbe vett érdekképviseleti rendszerben a tanítószakszervezet is megkapja a jelentőségének megfelelő helyét.

Erés, jellemes egyedeket, intranzigens magyarakat kell nevelni. Ez a generáció tudjon eszményekért dolgozni, lelkesedni és ha kell szenvedni is.

Nagy taps fogadta a miniszterelnök szavait. Sokáig zúgott az éljen. A jelenlevő tanítószakszervezet lelkesen ünnepelte a miniszterelnököt akinek szívből jövő, keresetlen szavai, őszinte megnyilatkozása, magával ragadta a hallgatóságot.

Utána *Hóman Bálint* dr. kultuszminiszter szölt a tanítószakszervezet képviselőihez. Beszédében, amelyet sokszor szakított meg a hallgatóság tetszennyilvánítása, kifejtette, hogy a kormány nemzetépítő munkát tulajdonít a tanítószakszervezetnek. Eötvös, Wlassics és Klebelsberg nyomdokain akar haladni, de be kell látnia a tanítószakszervezetnek is, hogy csak lassu, fokozatos munkával lehet odajutni, hogy összes kívánságai teljesüljenek. Az ország teherbíró képességének figyelembe vétele mellett, mindent el fog követni, hogy a tanítószakszervezet seregei orvosoltassanak. Egyszerre azonban ez lehetetlen, Ne is kívánjanak ilyet. Majd kialakozott az elnök által felsorolt kérdésekkel, amelyek a VII. fiz. oszt.-ba való kinevezések szüneteltetésére, a fiatal tanító nemzedék elhelyezkedésének lehetőségére és a helyi járulékos illetve értékes tanítószakszervezet szomoru helyzetére vonatkoztak.

A VII. fizetési osztályba való kinevezés azért szüneteltetése, mert helyesebbnek látja, hogy ahelyett, hogy a abba 3—4 tanítót kinevezzenek, az így megtakarított összegben 7-8 kezdő tanítót alkalmaz és ezzel a fiatalok kenyeréhez juttatását segíti elő. Bejelentette, hogy röviddel ezelőtt 177 helyettes segédtanító kinevezését írta alá és újabb 47-nek a kinevezése elintézés alatt van s rövid idő kérdése. 50 állami helyettes bocsátott a felekezeti iskolák rendelkezésére és ezzel a 100 on felüli és 100-as létszámú osztályok megszűntek. Fokozottan törekszik arra, hogy az osztályok létszámát csökkentse és reméli, hogy a 40—45-ös létszámot sikerülni fog elérni.

Türelmet kér az állami tanítószakszervezettől, mert a legsürgősebb most a nem állami tanítószakszervezet ügye. 400.000 P kölcsönt folyósított a be nem folyt helyi járandóságok pótlására. Tárgyalást folytat a pénzügyminiszterrel, hogy a 21 P-s buzaár 19 P-ben állapítsák meg. E kétpengős leszállítás is újabb felgyújtás megterhelést jelent az államkincstár. A végleges rendezést is előkészíti. Ezen ügyben is folytak a tárgyalások és azt hiszi, hogy egy igazságos iskolai adó behozatalával a kérdést is kiegészítésre fogja tudni rendezni.

A felügyeleti kérdéssel is foglalkozik és erre vonatkozó javaslatai is előkészítés alatt vannak. Szakszerűbb kívánja tenni, amelyben kiváló gyakorlati pedagógusok is részt vesznek. Ezzel kapcsolatban az egyes iskolafajok közötti kapcsolat és együttműködés kérdését is meg fogja oldani.

Kijelenté, hogy teljes átlátszó, lelkifelszólással és szeretettel kezeli a tanítószakszervezet ügyeit és a tanítószakszervezet ügyeire vonatkozóan a miniszterelnök legmesszebbmenő támogatását élvezi.

Nagy tüsszel és tetszettel fogadta a kultuszminiszter beszédét a tanítószakszervezet. Hosszasan, lelkesen és szívből jövő melegséggel ünnepelte.

Huszár Aladár dr. Budapest főpolgármestere köszönte meg ezután az üdvözlést. — Közigazgatási ember vagyok — mondotta — sokáig élttem a vidéken, tudom értékelni a tanítószakszervezetet. Meleg szavakkal méltatta a tanítószakszervezet nevelő munkásságát. Nagy tetszettel fogadott beszéde után *Finta Sándor*, a Kath. Tanítók Orsz. Egyesületének elnöke emlékezett meg költői szárnyalású beszédében az elhunyt gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszterről, melyet a jelenlevők megilletődéssel hallgattak végig.

Wanitsk Rezső a Szövetség főtárháza az országos tanítóegyesületek vezetőjei között létesült megállapodást ismertette. Amíg a tárgyalások véglegesen be nem fejeződnek és a végleges alapszabály el nem készül — legkésőbb azonban 1933. december 31-ig — az országos egyesületek kiküldöttjeiből álló bizottsággal egészítik ki a Szövetség elnökségét, hogy az egyöntetű eljárás hatásosabb képviseletet tegyen lehetővé. A bejelentést tudomásul vette a nagygyűlés.

7. Végrendelkezéseknél, örökösödésnél, vagy egyéb jótékony célra szánt összegek kiosztásakor hívjuk fel az illetékesek figyelmét az Eötvös-alapra.

8. Minden társas összejövettel (iskolai előadás, színelőadás, táncvigalom stb.) alkalmából befolyt jövedelemből juttassunk részt az Eötvös-alapnak.

9. A vármegyei egyesületek és járaskörök gyűlésein foglalkozzunk az Eötvös-alappal s önkéntes adományokkal fokozzuk a teljesítőképességét.

Hogyan lehetünk az Eötvös alap tagjai?

Magyarország népoktatási intézeteiben nyíleg működő vagy nyugdíjas kisedővő,

nevelő, tanító, rendszeres állású hitoktató, tanár, igazgató, továbbá tanfelügyelők és tanfelügyelői tisztviselők rendes tagok lehetnek, ha e szándékukat a titkári hivatalnak (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 47. szám) bejelentik.

A titkári hivatal a jelentkezőnek belépési nyilatkozatot küld személyi adatai közlésére és postatakarékpénztári befizetési lapot, a tagsági díj beküldésére.

A tagság az első tagsági díj beérkezése után évével kezdődik.

Az évi tagsági díj 4 pengő.

Az évi tagsági díj egyszerismindenkorra is leróható, egy névre szóló tagsági jegy váltásával.

A névre szóló tagsági jegy ára 60 pengő.

A tagsági jegy árát egy összegben kell befizetni.

A Kalász Könyvkiadó Rt.

a magyar tanítószeg gazdasági vállalata 40 tanítói könyvet adott ki az osztott és részben osztott, általános továbbképző és ismétlő, továbbá a székesfővárosi iskolák részére, melyek úgy pedagógiai szempontból, mint ár tekintetében kiállják a versenyt.

Kiváló minőségű számtan, írás, mértan, diktandó irkái, vázlat- és rajzfüzetek, valamint az elemi iskolában szükséges egyéb író- és tanszerei megérdemlik a magyar tanítószeg figyelmét.

Az elemi népiskolában használatos nyomtatványait (felvétel-, előmeneteli- és mulasztási-, haladási naplók, értesítő könyvecskék, osztálytanítói jelentőlapok stb.) a fennálló rendelkezéseknek megfelelően elismert, gyakorlati tanítók szerkesztették. E nyomtatványok minőségük és áruk következtében igen keresettek.

Korszerűen berendezett nyomdája bármilyen nyomdai munkát izlésesen, szép kivitelben készít és jutányosan vállal.

A Kalász Könyvkiadó Rt.

tiszta jövedelmének legnagyobb hányadát az Eötvös-alapnak adja, hogy ezzel a tanítók özvegyeinek és árváinak ügyét elősegítse s a Tanítók Házai fenntartásának biztosításához hozzájáruljon. Ezenkívül jelentékeny összeget juttat minden évben egyéb országos és vármegyei tanítóegyesületeknek, továbbá a tanítócsaládoknak tandíj-segélyképen.

A Kalász Könyvkiadó Rt.

amint mindezekből látható, minden hasznával a tanítói közösség jólétét igyekszik előmozdítani. Megérdemli tehát, hogy minden tanító magáénak tekintse és odaadóan támogassa. Tankönyveiből, tanszereiből és iskolai nyomtatványaiából mutatványpéldányokat bevezetés céljából készséggel küld s nyomdai munkákra vidéki megrendeléseket is elfogad. A Kalász Könyvkiadó Rt. címe: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 47. szám. Tanítók Háza.

dolat áll szembe előtt, hogy a tervbe vett érdekepviseleti rendszerben a tanítószeg is megkapja a jelentőségének megfelelő helyét.

Eros, jellemes egyedeket, intranzigens magyarakat kell nevelni. Ez a generáció tudjon eszmenyekert dolgozni, lelkesedni és ha kell szenvedni is.

Nagy taps fogadta a miniszterelnök szava. Sokáig zúgott az éljen. A jelenlevő tanítószeg lelkesen ünnepelte a miniszterelnököt a ki- nek szívből jövő, keresetlen szavai, őszinte megnyilatkozása, magával ragadta a hallgatószegot.

Utána Hóman Bálint dr. kultuszminiszter szolt a tanítószeg képviselőihez. Beszédében, amelyet sokszor szakított meg a hallgatószeg tetszésnyilvánítása, kifejtette, hogy a kormány nemzetépítő munkát tulajdonit a tanítószegnek. Eötvös, Wlassics és Klebeisberg nyomdokain akar haladni, de be kell látnia a tanítószegnek is, hogy csak lassu, fokozatos munkával lehet odajutni, hogy összes kivánságai teljesüljenek. Az ország teherbíró képességének figyelembe vétele mellett, mindent el fog követni, hogy a tanítószeg sérelmei orvosoltassanak. Egyszerre azonban ez lehetetlen, Ne is kívánjanak ilyet. Majd foglalkozott az elnök által felsorolt kérdésekkel, amelyek a VII. fiz. oszt.-ba való kinevezések szüneteltetésére, a fiatal tanító nemzedék elhelyezkedésének lehetőségére és a helyi járulékos illetve értekegységes tanítószeg szomoru helyzetére vonatkoztak.

A VII. fizetési osztályba való kinevezés azért szünetelt időlegesen, mert helyesebbnek látja, hogy ahelyett, hogy a abba 3—4 tanítót kinevezzenek, az így megtakarított összegben 7-8 kezdő tanítót alkalmaz és ezzel a fiatalság kenyérhez juttatását segíti elő. Bejelentette, hogy röviddel ezelőtt 177 helyettes segédtanító kinevezését írta alá és újabb 47-nek a kinevezése elintézés alatt van s rövid idő kérdése, 50 állami helyettes bocsátott a felekezeti iskolák rendelkezésére és ezzel a 100-on felüli és 100-as létszamu osztályok megszüntek. Fokozottan törekszik arra, hogy az osztályok létszámát csökkentse és reméli, hogy a 40—45-ös létszámot sikerülni fog elérni.

Türelmet kér az állami tanítószegtől, mert a legsürgösebb most a nem állami tanítók illetményügye. 400.000 P kölcsönt folyósított a be nem folyt helyi járandóságok pótlására. Targyalást folytat a pénzügyminiszterrel, hogy a 21 P-s buzaár 19 P-ben állapitassuk meg. E kétpengős leszállítás is újabb felmállós megterhelést jelent az államkincstárra. A végleges rendezést is előkészíti. Ezen ügyben is folynak a tárgyalások és azt hiszi, hogy egy igazságos iskolai adó behozatalával e kérdést is közmegelegedésre fogja tudni rendezni.

A felügyeleti kérdéssel is foglalkozik és erre vonatkozó javaslatai is előkészítés alatt vannak. Szakszerűbbé kívánja tenni a melyben kiváló gyakorlati pedagógusok is részt vesznek. Ezzel kapcsolatban az egyes iskolafajok közötti kapcsolat és együttműködés kérdése is meg fogja oldani.

Kijelenté, hogy teljes átérzéssel lelkiismeretességgel és szeretettel kezeli a tanítószeg ügyeit és a tanítószeg ügyeire vonatkozóan a miniszterelnök legmesszebbmenő támogatását élvezi.

Nagy tapsal és tetszéssel fogadta a kultuszminiszter beszédét a tanítószeg. Hosszasan, lelkesen és szívből jövő melegséggel ünnepelte.

Huszár Aladár dr. Budapest főpolgármestere köszönte meg ezután az üdvözlést. — Közigazgatási ember vagyok — mondotta — sokáig élttem a vidéken, tudom értékelni a tanítószegot. Meleg szavakkal méltatta a tanítószeg nemzetnevelő munkásságát. Nagy tetszéssel fogadott beszéde után Finta Sándor, a Kat. Tanítók Orsz. Egyesületének elnöke emlékeztet meg költői szárnyalásu beszédben az elhunyt gróf Klebeisberg Kunó kultuszminiszterrel, amelyet a jelenlevők megilletődéssel hallgattak végig.

Wanitsék Rezső a Szövetség titkára az országos tanítóegyesületek vezetéséről között létesült megállapodást ismertette. Amíg a tárgyalások véglegesen be nem fejeződnek és a végleges alapszabály el nem készül — legkésőbb azonban 1933. december 31-ig — az országos egyesületek kiküldötteiből álló bizottsággal egészítik ki a Szövetség elnökségét, hogy az egyöntetű eljárás hatásosabb képviselölet legyen lehetővé. A bejelentést tudomásul vette a nagygyűlés.

Ormós Lajos a Ref. Tanítók Országos Egyesületének elnöke a nyugdíj-kérdésről tartott részletes és kimerítő előadást. Az értékes tanulmányt nagy figyelemmel hallgatta a nagygyűlés közönsége. Határozati javaslatát egyhanguan elfogadta.

Vitéz Csorba Ödön az Állami Tanítók Orsz. Egyesületének főtitkára tartott nagy figyelemmel hallgatott értékes előadást az ifjú tanító-generáció helyzetéről. Kimutatta a helyettesi és segéd-tanítói szolgálat rendezésének és szabályozásának sürgős szükségességét. Kívánta, hogy a tanító-gyermekek a képzőkbé elsősorban vegyék fel és a tanítók gyermekeit a kinevezésnél előnyben részesítsék. — Mindenre kiterjedő gondossággal összeállított határozati javaslatát egyhanguan fogadta el a nagygyűlés.

Kruppa Nétusz bódvacsépanyi tanító értékes hozzászólásában ismertette a terményjárandóságos tanítók nehéz helyzetét.

A gyűlés a Szózat eléneklésevel délután 1 órakor ért véget.

* * *

Sokaig emlékezetes lesz ez a gyűlés a tanítóság előtt. Az ezerfelé elfoglalt kormányelnök és a kultuszminiszter megjelentek a tanítók gyűlésén, hogy meghallgassák bajait és kéréseit. Szavaikból, amelyek közvetlenek, egyenesek és szívből jövőek voltak, a tanítóság ügyei iránti nagy megértés csendült ki. Válaszaik a legmesszebbmenő jóindulatról és segíteni akarásról tanuskodtak. Nem ígértek, csak azért, hogy megnyugtassanak és leszereljének, hanem ígéreteiket már megtörtént és folyamatban lévő intézkedések bejelentésével támasztották alá. — Azzal a szilárd meggyőződéssel távozott mindenki, hogy ügyeink melegszívű vezérek kezeiben vannak, akik érzik a segítség szükségességét, akarnak is és fognak is segíteni. Ily közelségbe még nem jutott a tanítóság a nemzet vezéreivel. Ebből a közvetlenségéből — a nagy megtiszteltetésen kívül, amely ránk háramlik — úgy a mostani nehéz időkben, mint a jövő kialakulásában sok jót remélhet az ország tanítósága.

(gk)

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Iskolánkívüli népművelés

507—1932 szám.

Valamennyi Helyi Népművelési Bizottságnak.

Vallás és közoktatási miniszter ur 64,510—1932 IX. ü. o. számu rendeletére felhívom a Tekintetes Bizottságot, hogy a népművelési tevékenységek gazdasági vonatkozásu részébe, mind a terv kidolgozásába, mind a szervezésbe, mind a végrehajtás munkájába kapcsolja be a mezőgazdasági szerveket, elsősorban a gazdasági felügyelőséget, mezőgazdasági kamarát. Intézkedéseket a gazdasági vonatkozásu kérdésekben csakis a hivatalos gazdasági szervek kikért véleményének figyelembevételével tegyen, mert csakis e módon biztosítható, hogy a Tekintetes Bizottság ezirányu tevékenysége a m. kir. földművelésügyi miniszter ur által irányított kezdeményezésekkel és törekvésekkel ellentétbe ne jusson, hanem inkább avval egyirányban haladjon. Szolnok, 1932. december 27 en.

Bihary István s. k.
ügyv. elnök, kir. tanfelügyelő.

ÚJ KÖNYVEK

Mit igényelhetnek a nyugdíjas tanítók?

Dr. Rüblein Richard: *A tanítók, övök és a nem állami tanárok ellátásának rendezéséről szóló 1924. évi XXVIII. t.-c. magyarázata.* Ezen a címen dr. Rüblein Richard ny. miniszteri tanácsos, a korábbi munkáiról már előnyösen ismert nevű nyugdíjügyi szakiró tollából egy, a tanítóság érdekeit valóban szolgáló kiváló szakmunka jelent meg, rendkívül érdekes tartalommal. Mindjárt hozzá is tehetjük, hogy olyan ember ad ebben a könyvben felvilágosításokat és utbaigazításokat, aki a tanítóság és a nyugdíjasok minden ügyét, baját és panaszát jól ismeri és éppen ezért ez a könyv úgy a tényleges, mint a nyugdíjas tanítók legnagyobb érdeklődésére tarthat számot.

Ez a könyv ismerteti a tanítóknak az elavult „Országos tanítói nyugdíjtörvény”-ből való kivételét és az állami tanítóknak az állami tisztviselői nyugdíjtörvény (1912:LXV. t.-c.) és a nem állami tanítóknak a nem állami ta-

nári nyugdíjtörvény (1914:XXXVI. t.-c.) alá való helyezését.

Ezek az új ellátási törvények ugyanis sokkal kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaznak, mint az 1875-ös tanítói nyugdíjtörvény; így például a tanítók számára is már biztosítva lesz az hogy özvegyük már a férj öt évi (helyesebben 4 évi 6 havi és 1 napi) szolgálata után nyugdíjat kap; hogy a 21-ik, illetve 20. életév betöltése előtti szolgálat is (amennyiben az egyéb feltételek megvannak) figyelembe vétetik; hogy a szolgálati idő számításánál a 6 hónapot meghaladó töredékév egész évnek számít, hogy az árvák 24 éves korukig kapják a nevelési járulékot, stb.

Rüblein dr. könyvéből azonban kiviláglik, hogy ennek az új törvénynek végrehajtása körül főbenjáró félreértések történtek, mégpedig olyanok, melyek a régi nyugdíjasok jelentékeny megrövidülésével jártak. Rüblein dr. okszerű fejtegetéseivel a törvénynek logikai, nyelvészeti és jogi analízisével kimutatja, hogy az új törvény kedvezőbb rendelkezéseit a régi nyugdíjasokra is alkalmazni kell s ahhoz képest azoknak ellátásait is megfelelően helyesbíteni kell. A könyvben leközölt közigazgatási bírósági ítéletek is Rüblein min. tanácsos álláspontjának adnak igazat s éppen ezért felette kívánatos, hogy mindezekről az érdekelt tanítók és nyugdíjasok tudomást szerezenek avégből, hogy a nyugdíjuk helyesbítésére irányuló lépéseket megtehessek.

A könyvben ismertetett tényállásokból, miniszterialás elintézkedésekből, az azokra emelt panaszokból és a hozott ítéletekből, melyek a nyugdíjas tanító, özvegy, illetve árva igazát mondták ki, minden nyugdíjas tanító maga is könnyen revizió alá veheti nyugdíját s megtanulhatja, hogy igazának keresésénél milyen utat kell követnie. Megtudjuk a könyvből, hogy a helyesbítés folytán megállapítandó többleteket 3 évre visszamenőleg lehet igényelni.

Jóindulatu magyarázatok s éleselméjű fejtegetések és kritikák vonulnak végig a könyvön, megvédvén a tanítót, illetve nyugdíjast, ott ahol azt az igazság megkívánja, — a hivatali fórumok ellenkező véleményeivel szemben

is, amire különösen az elhagyott helyzetben levő nyugdíjasnak igen nagy szüksége van.

Erről a könyvről méltán mondhatjuk, hogy a tanítóság barátja és megbízható tanácsadója, ennél fogva: nélkülözhetetlen.

A mondottaknál fogva tehát, nemcsak ajánlhatjuk, hanem egyenesen szükségesnek tartjuk ennek a könyvnek minden tanintézet és minden tanító számára való beszerzését és a nyugdíjas tanítókkal való megismerttetését. A könyv ára 6 P; tanítóknak és nyugdíjasoknak 3 P. Kapható szerzőnél, Budapest, II. ker. Csalogány ucca 50.

Tizennégy új vegyeskari mű jelent meg a Magyar Kórus című hangfelvételek egyházzenei folyóirat most megjelent számában. Egyetlen magyar zenei folyóiratunk ezzel a legújabb gyűjteményével, ismét szebbnél-szebb és amellet kis énekkarok által is könnyen előadható, magyar és latinnyelvű vegyeskarokkal gazdagította az egyre fejlődő magyar énekkari kulturát. Érdekességével kiemelkedik a fűzet tartalmából Kodály Zoltán háromszólamu himnuszja, és Orlando di Lasso Jubilate Deo-ja, melyhez Graff Kálmán írt pompás magyar szöveget. Josquin des Prés és Liszt Ferenc művein kívül Horusitzky, Kishontó, Lukács és Vannay-kompozíciókat találunk a gyűjteményben, amit a szerkesztőknek, Bárdos Lajosnak és Kertész Gyulának két-két népénekfeldolgozása egészít ki. A szövegrészben Halász István dr. püspök „Maradi-e az Egyház?” címen ír az egyház művészetpártolásáról, Kerényi György igen érdekes Kodály-interjú ad; a továbbiakban a szokott változatos és tanulságos írásokat találjuk, melyek a karvezetőknek és általában az énekekkel foglalkozóknak nyújtanak értékes tanácsokat. A folyóirat e legújabb, nyolcadik száma 2.40 P-ért kapható. Mutatványpéldányt készséggel küld a kiadóhivatal, Budapest I., Fery Oszkár ucca 55.

A vármegyét áll. tanítóegyesület Temetkezési Alosztálya jótékonny intézmény. — Minden tanítóársunk saját érdekében cselekszik, ha tagok lép.

MIREK

Boldog új esztendőt kívánunk kedves olvasóinknak és munkatársainknak!

Tisztelgés. Dec. 26-án küldöttség jelent meg vármegyénk köztiszteletben álló vezető kir. tanfelügyelőjénél *Bihary Istvannal*, hogy névünnepe alkalmából üdvözölje. A küldöttség vezetője *Ferenczy Kálmán*, várm. tanítóegyesületi elnök, őszinte szíves szavakkal tolmácsolta a vármegye tanitóságának szeretetét, tiszteletét és nagyrabecsülését. Az üdvözlésre *Bihary István* vez. kir. tanfelügyelő válaszlát szeretetben, szívből jövő szavakkal, majd magyaros vendégszeretettel látta vendégül a küldöttség tagjait.

Helyettes tanítói megbízatás. A vall. és közoktatásügyi miniszter ur *Valesil László* okl. tanítót a szelevényi, özv. *Acsayné Mohay Margit* okl. tanítónőt a Törökszentmiklós-tenyő-ujfalusi és *Dercsényi Ilona* okl. tanítónőt a jászladányi áll. el. iskolához helyettesi minőségben alkalmazta.

Áthelyezés. *Varga Erzsébet* Kiskunhalasról a Törökszentmiklós-surjani, *Gotthardné Lőrincz Irén* Jászladányból a nagykovácsi. — *Mannóné Antal Etelka* Törökszentmiklósról a Tiszaföldvár-pusztahéki. *Jankó Karoly* és *Jankóné Gyalay Mária* Szelevényről a Törökszentmiklós-tenyői áll. el. iskolához helyeztetek át.

Nyugdíjazás. *Vass Lajos Rudolf* cibak-házi áll., *Maliskáné Danyi Hajnalka* jászárók-szállási áll., *Molnár Lujza* jászberényi ref. tanítók illetve tanítónők, továbbá *Szücsné Kulcs Gizella* és *Nagyné Hoffmann Vilma* közs. óvónők saját kérésükre nyugdíjaztatnak.

Kormányzói kitüntetés. A Kormányzó ur öfömméltósága megengedte, hogy *Ellmann Elvira* szolnoki áll. polgári leányiskolai igazgatónak, nyugdíjazása alkalmából hosszú és kiválóan értékes munkásságáért elismerése tudtul adassék. A legmagasabb elismeréshez őszinte örömmel gratulálunk.

Államtudományi doktor. Dec. hó 19-én avatták *Karajos Gyula* Törökszentmiklós-bartapusztai áll. tanítót a Ferenc József Tudományegyetemen az államtudományok doktorává. — **Meleg** szeretettel üdvözölköz.

Havi lakbér. Az eddig évnegyedenként folyósított lakaspénzt a f. é. februárjától kezdődően havi részletekre felosztva, a törzsfizetéshez csatolva fogja számfejtetni az Illetményhivatal. Ezzel kapcsolatban meg fog változni a lakasrendeletnek az a rendelkezése is, hogy a köztisztviselők negyedévenként kötelesek a lakbért kifizetni. Ezentul mindenki havonta fizetheti lakbérét.

1932—33. tanévi adatok vármegyénk elemi iskoláiról. A vármegye 291 el. népiskolájába beiratkozott 51.018 tanuló. Ezek közül I. osztályos 11.712, II. oszt. 9978, III. oszt. 9601, IV. oszt. 8.913, V. oszt. 6.517, VI. oszt. 4.170, VII. oszt. 73, VIII. oszt. 54. — Vallási megoszlás szerint: r. kath. vallású 33.879, g. kath. 41, ref. 16.170, ág. ev. 381, g. kel. 9, izr. 510, egyéb vallású 27. Anyanyelv szerint: magyar 50.965, tót 51, oláh 1, egyéb 1. — A beírt tanulók oktatását 830 tanteremben 856 rendes és 67 helyettes tanító látja el, olyképen, hogy 126 tanteremben váltakozó tanítás folyik. A tanítók száma 500, a tanítónőké 423.

Eötvös József báró emlékünnepe. A Magyarországi Tanítók Eötvös-alapja február 2-án, a Magyar Tudományos Akadémia hetí üléstermében, d. e. 11 órakor ünnepséget rendez. Ez alkalommal *Nagy Emil*, ny. igazságügyminiszter méltatja Eötvös József bárót s az ünnepi költeményt *Kiss Menyhért* dr. felsőkereskedelmi iskolai tanár írta és adja elő.

Nyugtázások: *Tagdíj címen:* *Krestmár Margit* 4 P. Tiszaróff. *Boross Ilona* 4 P. Kun hegyes. *Módos Jenő*, *Jancsó Kajetánné*, *Sztipics Bodogné*, v. *Farkas Tivadarné*, *Polonyi Róza*, *Tóth Piroška*, v. *Nagyné. B. Sári* 1-1 P. Szolnok, *Tóth József*, *Tóth Józsefné*, *Lándory Ilona*, *Gaudi Mária*, *Csatáry Lajos*, özv. *Dobóné. S. Sarolta*, *Zöldné. Sz. Anna*, *Szijjné. V. Erzsébet*, *Benedek József*, *Gonda János*, *Horváth Imre*, *Fodor Zsigmond*, *Fodor Zsigmondné*, *Kasza Sándor*, *Shakács János*, *Kosnár Lajos*, *Szathmáryné. F. Róza*, *Kiss Agnes*, *Várady József*, *Vámos Lajos*, *Marossy Eszter*, *Shakácsné. P. Julia*, *Korda Julia*, *Tóthné. K. Mária*, *Nagy Irén*, *Molnár Győző* 4—4 P. *Mezőtúr*, *Csillik Mihályné* 4 P. *Rákóczi*falva, *Markóth Dezső*, *Markóth Dezsőné*, *Vida Gyula*, *Vida Gyuláné*, *Tury Margit*, *Kiss Sándor*, *Tyepliczky István*, *Nagyné. K. Piroška*, *Daróczy Ibolya*, *Lőrincz Dezső*, 2—2 P. *Homok Czipra Sándor* 4 P. Szolnok,

Temetkezési díj címen: *Totola József* 2-40 P Szolnok, *Kazay Benjámin* 1-20 P Tiszaföldvár, *Schlaghammer Gyuláné* 1-20 P Győr.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Piac-tér.

Legnagyobb raktár:
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelések, irógépek, és
irógépszallagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyártásban készülnek az elismerten legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **hőnyomtatás** készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a leggyorsabbtól
a legkényesebb izlési és kielégítő díszművekig.
Hőnyomtatás elegáns, izléses kivitelben, a
legolcsóbb árk mellett készíti füzeteit,
könyveket, rőplapokat, táblázatokat
lakodalmai és bál meghívókat
és minden fajta hőnyo-
matot művel.

Hőnyomda. * Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók
ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

A Vármegyei Tanitótanárság által kiadott „**ÉRTESÍTŐ**
HŐNYOMTÁS” hapható. **200** **Ára netto 24 fillér.**

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Tanítóegyesület.Nyomtatott Roth Dezső könyvnyomdájában
Szolnokon (Hosszú-Éc.)FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ:
CSIKY ERNŐ.Megjelenik minden hó 15-én.
Előzetes átvétel és reklamáció a Jász-Ecső
egyesületi irodájához, s így a közlő kiadásra
összehozó közlemények a Szolnoki Könyvtár
Szolnok, újságosi irodájában (Hosszú-Éc.)
nál nem adható vissza.

Gróf Apponyi Albert

Komor, sötét lobogók, gyászkeretes ujságok és lelki lesújtottság jelzik a mélységes gyászt, amely minden igaz magyart ért hazánk legnagyobb fia, gróf Apponyi Albert, váratlan elhunytával. Ugy érezzük magunkat, mintha fiai lettünk volna mindannyian és most siratjuk őt, mert árvák maradtunk.

Fényes neve 60 éven át ragyogott a magyar közélet egen és e hosszú időn át testbenlélekben összeforrott nemzetével annyira, hogy Magyarországot, a magyar sorsot és közéletet nélküle elképzelni sem lehetett.

Igen, ő és az ő neve Nagy-Magyarországot jelentette. Lelkében, mint minden igaz magyarban csak Nagy-Magyarország élt, csorbítatlanul úgy, mint azt a szent korona jogán ezer éven át bírta nemzetünk. Ezért állította egész lelkét utolsó éveiben oly nagy szeretettel a külpolitika szolgálatába, bár neki, mint aggastyánnak, már pihennie kellett volna. Mint az élő lelkiismeret és mint a haza iránti kötelességteljesítés megtestesült szobra, kivételes nagy képességének tudatában, mintegy felsőbb küldetést érezve, teljes önfeláldozással utolsó szívdobbanásig küzdött a munka mezején.

Nekünk, tanítóknak, e gyászos alkalommal nemcsak mint a magyar nemzet dicsőséges nagy fiáról kell Apponyiról megemlékeznünk, hanem mint hajdani kultuszminiszterünkről is. Községi és felekezeti kartársaink sorsa az ő általa alkotott 1907-es törvénnyel, annakidején, jelentékenyen javult. Az elemi népművelés korzszakos vívmánya volt az 1908-ban szintén ál-

tala alkotott törvény az ingyenes népoktatásról. De magyar nemzeti szempontból legjelentősebb alkotása volt a magyar nyelv kötelező használatának behozatala az összes idegen ajku népiskolákban. Ez az intézkedése (ha a világháború meg nem akasztja történelmünket) néhány évtized alatt valóra váltotta volna a pár év előtt elhunyt nagy kortársának, Rákosi Jenőnek, gyönyörű elgondolását: a 30 millió magyart. Ezt a magaszatos nemzeti eszményt szolgálta Apponyi, ama másik nagyszabású nemzetépítő munkája is, mikor Nagy-Magyarország idegen ajku vidékein az állami iskolák egész tömegét létesítette.

Apponyi, mint ember, a szakadatlan munkának az önművelésnek, a lelkiismeretnek, a puritán egyszerűségnek élő megtestesítője volt. Hosszú szép élete folyamán folyton önmagát építette tudományban, hitben, erkölcsben egyaránt. Így érte el patriarcha korára azt a szellemi és erkölcsi magaslatot, ahol nemcsak a családban, de egész világban, szinte egyedül állott. Talán ennek a tudata, párosulva a hazaszeretettel és lelkiismerettel, készítette őt arra, hogy nagy egyéni értékét száz százalékgig a nemzet szolgálatába állítsa.

Örökszép példája ő minden időkre a lelki önművelésnek, az emberi lélek saját-maga kidolgozta tudatos tökéletesedésének azzal a egyszerű céltalattal, hogy ezen maga-termelt szellemi és erkölcsi értékeit egészben a közszolgálatába állíthassa.

Mélységes a gyásznunk, — elhagyatottságunkban — elveszte fölött! Legyen mélységes a hódolatunk is magaszatos emlékeztetésnek! De legyen részünkről követése is példás életnek!
Dr. Kovács János.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Könyvhőlések

Nyomtatványok

SZOLNOK

Új üzlethelyiségem

a régi mellett ugyanabban az épületben van.

Pedagógiai szeminárium.

Rovatvezető: **Bihary István**, vez. kir. tanfelügyelő.
Breczmaier István áll. el. isk. igazg.

Beszámoló.

Az új tanterv keresztülvitelével kapcsolatos módszerjavító törekvések hatásáról és eddigi eredményeiről.

A Kunszentmártonban tartott pedagógiai szeminárium előadásán felolvasta: dr. Nagy Lajos karcagi ref. tanító.

III.

A nyelvi ismeretek tanításánál nehézségeket láttak sokan abban, hogy az addig megszokott, nekik kényelmes és beidegzett grammatizáló nyelvtanítástól magára az élő nyelv eleven tanítására kell áttérniük. Magam is úgy érzem, meg kell vallanom, hogy a nyelvi magyarázatok és helyesírás tanítása az új tanterv keresztülvitelének még mindig problémája. A nyelvtanítók és nyelvtanítók két tábora még szemben áll egymással és azt is bevallhatjuk, hogy a nyelvtanítók úgy tetszik biztosabbak dolgukban. Ebben a kérdésben megvallom az ilyen pedagógiai szemináriumok összejöveteleken magam is mindenkor szívesen tanulok, örömmel és készséggel veszek föl magamba módszerjavító adatokat és törekvéseket. Hiszem és remélem azonban, hogy az új tanterv keresztülvitelének ez a szerintem ma még problémája, megbeszélések, pedagógiai szemináriumok és különösen a kiadandó végrehajtási utasítás kapcsán már a közeljövőben. kétségtelen és félreérthetetlen megoldást fog nyerni.

Mindeme felmerült felfogásokat és aggályokat, az új tanterv életbeléptetése óta már eltelt idő alatt, igen nagy mértékben sokszor 100 százalékgig tisztázták és eloszlatták a nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztérium igen jól bevált, értékes és megbecsülhetetlen új intézményei: a pedagógiai szemináriumok. Érdekes jelenségek voltak itt ugyanis tapasztalhatók. Kartársaim között is bizonyára voltak sokan olyanok, akik az ilyen pedagógiai szemináriumokon eleinte az ott tárgyalandó fontos kérdések iránti teljes közömbösséggel jelentek meg. Voltak bizonyára igen sokan

akik hosszú, sokszor évtizedes tanítói gyakorlatukban megszerzett konzervatívizmusukban érezvén magukat megtámadottaknak, a nekik jóhiszeműen helytelennek és az addigi jó iskolai eredményt kockáztatónak tetsző új felfogások és módszerekkel szemben egyenesen ellenszenvvel viselkedtek. De viszont voltak olyanok is, akik már az első pedagógiai szemináriumokon, az ott hallottak helyességét és nagy értékét felismervén, a tapasztaltakat a legnagyobb lelkesedéssel tették magukévá és további iskolai munkájuk kitzőtt céljává. Ezek a tagadhatatlanul éles ellentétek éppen a pedagógiai szemináriumok hatása következtében, az idők folytán, az ügy érdekében egyedül kívánatos helyes irányban lassan-lassan mindegyre jobban kiegyenlítődtek és kiegyenlítődnek. Sőt az az érdekes jelenség tapasztalható ma már, hogy az új tanterv tökéletes keresztülvitelének a tanítósg taborában leglelkesebb munkásai és katonái igen gyakran éppen azok, akik a pedagógiai szemináriumok első előadásain még a közönyösek, vagy éppen az ellenzők, a konzervatív taborában harcoltak. Az ellenzőkből uttörők váltak. Ime milyen megbecsülhetetlenül hozzájárultak a sok különböző felfogás kiegyenlítéséhez, a tanácstalanság, az aggodalom, a homály, a köd eloszlatásához a pedagógiai szemináriumok.

Nem hallgathatom itt el a pedagógiai szemináriumok egy erkölcsi értelemben sokat jelentő, másik nagy értékét. Jól tudjuk nevezetesen, s ezt az állításon az itt jelenlevők közül is sokan bizonyíthatják, hogy a kartársak egy részénél annak idején egy másik, az új tantervvel kapcsolatos, nem kevésbé súlyos aggodalom is felmerült. Amely aggodalom felettes tanügyi hatóságainknak az iskolai eredményt számonkérő és elbíráló látogatásai mikéntjére vonatkozott. Felmerült ez különösből azoknál a kartársaknál, akik felekezeti iskoláknál működő, ezt az ellenőrző munkát állandóan két irányból várják és várhatják. Aggodalmaik voltak ugyanis azt illetőleg, hogy a kétirányú ellenőrzés között meg lesz-e vajjon a kellő és kívánatos harmonia? Örömmel tapasztaltuk azonban később azt, hogy ezeken a

szemináriumi előadásokon az ott megjelent tanfelügyelőségi kiküldöttek mellett, az illetékes egyházi felsőbb iskolai hatóságok képviselői is rendszerint minden alkalommal megjelentek. A megbeszélésekben élénk részt vettek és a tanítósg ezirányú törekvéseit a legteljesebb rokonszenvvel és támogatással kísérték. Magam részéről ma már állíthatom, hogy ez a kétirányú ellenőrzés nálunk pl. a legteljesebb egyöntetűséggel történik, amely tény kialakulásában a pedagógiai szemináriumoknak tagadhatatlanul oroszlanrészre van. Nem is beszélvén arról, hogy a pedagógiai szemináriumokon megjelent és megjelenő világi előkelőségek, az ott tapasztalt hatása alatt, sokszor a legteljesebb elismerés hangján adóztak és adóznak az iskolai munka ezen új irányának és a tanítósg szellemi értékének.

Ami most már az új iskola szellemi színvonalát és látható eredményeit illeti, átszöve mindig erkölcsi, hazafias és vallásos vonatkozásokkal, úgy érzem ezeknek megítélésénél még mindig küzdenünk kell, az új tanterv fogadtatásáról elmondottak alkalmával már vázolt különböző felfogásokkal és szempontokkal. Lehetnek ugyanis kartársaim és az ellenőrzést végzők között olyanok, akik a régi tanterv tisztán értelmi célkitűzéseikhez még mindig ragaszkodván, a mai szellemi nívót a régieknél alacsonyabbnak tartják és ítélik. Még pedig rendszerint azért, mert csupán a régi tanterv szerint könyvből betanított ismeretek pontos és kifogástalan felmondását ismerik el egyedüli tudásként. És ismerjük el, hogy a közölt ismeretek visszaadásának és az ellenőrzésnek ez a mód föltétlenül kényelmesebb és főleg mutatósabb formája. Akiknek azonban, mint általában minden pedagógusnak és az illetékes tanügyi hatóságoknak alkalmuk van mélyebben betekinteni egy-egy osztály lelki életébe, gyönyörűséggel tapasztalhatják, hogy az új tanterv szellemében vezetett osztályok szellemi színvonalára és az egyes növendékek tudására habár a formának nem annyira tetszetőségeiben, de lélekben ezerszer biztosabb és mélyebb. Bátran állíthatjuk, vita tárgyává sem tehető ma már, hogy az új tanterv szellemében vezetett osztá-

lyok szellemi színvonalára, a műtárhoz képest, semmi esetre sem süllyedt, hanem inkább igen sokban emelkedett.

(Folytatjuk.)

Pedagógiai szeminárium Szolnokon

A f. hó 6-án folyt le a Szolnokon es környékén lakó tanítósg részére rendezett pedagógiai szeminárium. A vendégeket és a nagyszámban összegyűlt tanítósgot *Gombkötő* Antal kir. tanfelügyelő üdvözölte meleg szeretetteljes szavakkal. Tolmácsolta *Bihary István* vez. kir. tanfelügyelő üdvözlését, aki a jelenlegi szemináriumon őszinte sajnálatára nem vehet részt. Elnöklő kir. tanfelügyelő őszinte örömeinek adott kifejezést, a megjelent tanítósg nagy száma felett. A pedagógiai szeminárium első előadója *Markóth Dezső* homok állami isk. igazgató volt, aki a történelem tanításáról tartott nagy figyelemmel és élénk érdeklődéssel kísért előadást. A nemzeti önismeret szükségességét hangsúlyozta, amely önismeret szolgálataiba kell állítani minden munkánkat önmagunkon keresztül. Olyannak ismerje a tanuló a magyarság történetét, amilyen a valóságban. Láss a nagy vezetők munkáját, de lássa emellett a névtelen egyének munkáját, annak hatását a helyzetek kialakulására és lássa önfeláldozásukat. Az egyének munkáját elősegítheti, vagy gátolhatja az egész nemzet boldogulását is. (Nyugatmagyarországi felkelés, népszavazás.) Tanuljon lelkesedni és okulni a múton. A nemzeti egység szükségességét tudatojára kell tenni a gyermekek lelkében.

Majd egyenként és részletesen foglalkozott az egyes osztályok anyagával. Rámutatott a történelem tanításánál a közlés szükségességére s az élénk előadás fontosságára.

Az értékes előadást nagy tapsjal jutalmazta a hallgatóság.

Elméleti fejtegetéseinek és célkitűzéseinek gyakorlati keresztülvitelét kiválóan sikerült mintatanítás keretében mutatta be. A VI. osztályban élénken, tárgyilagosan foglalkozott a világháború kitörésének gazdasági és politikai okaival. Majd a háborúban a magyar katonai hősiességét ismertette s rámutatott halált megvető önfeláldozására. Kiemelte a szolgák 68-

asok (mely ezredben apáik szolgáltak) dicsőseges fegyvertényeit, őszinte lelkesedést keltve tanítványai között.

Schmidt Nándor törökszentmiklósi rk. igazgató-tanító az V. oszt. tanulóival természettani mintatanítást mutatott be. A mintatanítás tárgya a hőmérő ismertetése volt. Gondos előkészítés és a már tanult anyag felfrissítése előzte meg a tulajdonképpeni tanítást, amely mindvégig élénk és lebilincselő volt. Alapos és maradandó ismeretek birtokába juttatta a tanulókat. A hallgatóság nagy figyelemmel kísérte és tetszésének kifejezésével jutalmazta az előadót.

Móczár Miklós, a jászberényi áll. tanítóképző-intézet igazgatója lépett ezután az előadói asztalhoz. Feszült figyelemmel kísért előadásában rámutatott a vegytani ismeretek kísérletekkel való tanításának szükségességére. A kísérletkával, meggyőző módon fejtegette a kísérletezés szükségességét a gyermeki lélekre értékes hatásait. Fel kell ébreszteni a kísérletezési vágyat, kedvet és bátorságot, mert ezzel nemcsak az ismereteket rögzíthetjük, hanem a valószínű nevelésnél is hasznosíthatjuk. A gázokkal való kísérletezések és bemutatások különösen alkalmasak, hogy a gyermek rájöjjön arra, hogy nemcsak az van amit lát és megfoghat. Kimutatja, hogy nincs komoly akadálya a vegytani anyag kísérletekkel való tanításának. Nincs szükség a drága eszközökre és felszerelésekre, mert mindenki maga is elkészítheti azokat. Be is mutatott mindjárt a hallgatóság szeme előtt készített eszközökkel egy egész sor érdekes kísérletet.

A lebilincselően érdekes és tanulságos előadást és bemutatást nagy hatást és lelkesedést keltett. Egészen bizonyos, hogy előadása és bemutatása nyomán sok-sok iskolában új fejtegethhez ért az elemi iskolai vegytanítás módszere.

A hozzászólók — Ferenczy Kálmán és Veress Mihály szolnoki áll. isk. igazgatók — az előadások és mintatanítások értékességét hangsúlyozták.

Gombkötő Antal kir. tanfelügyelő a szeminarium elnöke értékes szakszerű előadásban egyenként foglalkozott az előadásokkal. Kie-

melte, hogy az előadások oly magas nivójúak, oly szépek és oly tanulságosak voltak, hogy minden tekintetben elérték a célt amelyért a pedagógiai szeminariumok szervezettek. Mélyenjáró és gondolatokban gazdag beszédben mutat rá a haladás szükségességére és mond köszönetet az előadóknak, külön kiemelve és különös elismeréssel emlékezve meg Móczár Miklós tanítóképző-intézeti igazgató fáradságot nem ismerő munkájáról, aki önzetlenül járja a vármegyét apostolkodva, hogy a magyar tanügyet előbbrevigye. (gk.)

A kisujszállási pedagógiai szeminarium.

1933. I. 12.-én tartotta a kisujszállási körzet VI. pedagógiai szeminariumát Bihary István vezető királyi tanfelügyelő vezetésével, a református elemi iskola gyűléstermében. Bihary István vezető kir. tanfelügyelő megnyitójában lelkes örömeinek ad kifejezést annak látásán, hogy a pedagógiai szeminariumok iránti érdeklődés nincs szünőben, sőt mindinkább fokozódik; örömmel állapítja meg s hogy a tanítószág haladni akar a korrall. Összetartásra buzdítja a megjelenteket, mert csak együttérzéssel, egyetértő munkával szolgálhatja a tanítószág a nemzet jobb jövődjét s mozdíthatja elő a népoktatás ügyét.

Megemlékezik vezető királyi tanfelügyelő arról a fájó veszteségről, ami az elmúlt nyáron érte hazánkat, nemzetünket s különösen a magyar népoktatás ügyét, a nagyhirű kulturpolitikusknak, a pedagógiai szeminariumok megteremtőjének Klebelsberg Kunó gróf vallás és közoktatásügyi miniszternek elhunytával. A ped. szeminarium tagjai felállással fejezik ki halálukat és kegyeletüket az elhunyt nagy férfiu iránt, aki egyszerű kulturpolitikával örök emléket emelt magának.

A program következő száma Tobel Ferenc szolnoki cukorgyári társ. tanító előadása: A történelem tanítás az új tanterv szellemében.

Mindvégig figyelemmel és élvezettel hallgatott előadásában nagy avatottsággal fejtegette a történelemtanítás szempontjait, pregnánsan körvonalozza a történelemtanítás célját az új tanterv szellemében, megjelöli a tananyagot, tárgyalja a történelem tanításmódszerét, amely-

nek alkalmazása biztosítja a cél elérését, a nemzeti önézretre, hazaszeretetre való nevelést. A magas színvonalu elméleti előadását, a megjelölt módszer művészi alkalmazása követte, ami a ped. szeminarium tagjainak élvezetes, tanulságos volt, a növendékeknek pedig egy kedves élmény, amely valósággal Hunyadi János korába varázsolta őket. Majd Danassy Mária jászfény-szarui r. k. tanítónő tanítása következett, amely egészségügyi tárgyú volt: a légzés szervéről. Tanítása mintaszerű volt. Száraz tárgyköre dacára is teljesen le tudta kötni helyes módszerével a gyermekek figyelmét. Tanítása közben a szemléltetésnek igen szép eszközeit ragadta meg és használta fel. Követett módszerének helyességét igazolja a szép siker: a tanulók teljesen értelmes, szabatos feleleteket adtak. Emeli az értékét a tanításának az is, hogy nemcsak ismeretanyagot nyújtott, hanem megismertette a betegségek elleni védekezést is.

A szeminarium programjának következő pontja testnevelési előadás. Tartotta Brada Lajosné Hajnal Katinka karcagi református tanítónő. Nagy úgyszeretettel, szónoki rutinnal és hatással fejtegette ki a testnevelés nagy fontosságát. Csak fél munka a lélek formálása a test erejének tervszerű kifejlesztése nélkül. A testnevelés már a kisgyermekkorban kezdődik, amit az iskola tervszerű testneveléssel folytat. Nemcsak tornaórán, hanem a tanítási órákon is kell rövid testgyakorlást végezni. Tanítási órákon végzett torna nemcsak testnevelő hatású, hanem az izmokat, a testi erőt frissíti fel, hanem a tanulók lelki készségét is jótékonyan befolyásolja. Ha kellő gondnal, szeretettel és megértéssel visszük keresztül a testnevelést, csak úgy tudunk az ép lelkének méltó hajlékot nevelni, a Nagy magyarországnak ideális polgárokat adni.

A pedagógiai értékekben gazdag elméleti előadást mintatanítása követte, mely a II. o. számára beszéd-értelemgyakorlati alapon feldolgozott óraterv gyakorlati bemutatása volt, amely teljesen tetszést aratott és értékes útmutatással szolgált a ped. szeminarium tagjainak.

Az előadások és mintatanítások befejezése után elhangzott hozzászólásokban a ped. szeminarium tagjainak osztatlan tetszését, méltó elis-

merését és köszönetét láttuk megnyilvánulni.

Végül a tanítószág hivatásszerinti és lélek szerinti vezére: Bihary István vezető kir. tanfelügyelő tette meg hozzászólását, mely elismerés hangján: „Három tapasztalt kartársi igyekezett nekünk a legjobbat, legszebbet, legtökéletesebbet nyújtani, amiből mindnyájan tanulhatunk”. Felettebb értékes módszertani fejtegetése hatalmas reflektorként világították a pedagógia széles területeit; szavai tanítottak és szívhez találtak, mert szívhez szóltak! Adáz ellenségeink nem elégedtek meg szép Magyarországi természetalkotta egységes testének feldarabolásával; nemcsak anyagi értékeinktől fosztottak meg bennünket, hanem szellemi kincseinket is eltulajdonították. Tankönyveikben kitalált győztes csatákról írnak, elferdítik a történelmi eseményeket. — Vértől, mely sebeket vágnak ezek minden magyar ember, minden Magyarország tanító szívébe. Ha nemzetünk, hazánk érdekeiről és szolgálatáról van szó, ne kisélekedjék tanulni a fájó jelenségekből egy magyar tanító sem! Mint a magyar névtelen hős életét, a lelkes magyar tanítószág adja oda szívének tüzet a haza szent ügyének; gyujtsa lángra az általa formálendő ifjúlelküket, hogy a magyar ifjuság, a nemzet reménye, valóra válthassa a legszebb magyar álmot, erős, boldog Nagy-Magyarország visszaállítását. — Vezető kir. tanfelügyelő mélyhatású előadásával a ped. szeminarium befejezést nyert.

HIVATALOS RÉSZ

3260/1932 szám.

Tárgy: Kormányrendelet az ifjusági könyvtárakba beszerezhető művek tban.

Valamennyi állami, községi, izraelita és uradalmi iskola tekintetes igazgatóságának.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter Úr folyó évi 11.972/1932. IX. ü. o. számú rendelete alapján értesítem ismételtén, hogy az iskolai ifjusági könyvtárakba csak olyan könyvek szerezhetők be, amelyeknek a könyvtárakba való felvételét az Országos Ifjusági Irodalmi Tanács javaslata alapján külön e célra szolgáló jegyzékbe felvette.

Több iskolában előfordult, hogy a rendelkezése ellenére az ifjúsági könyvtárakba — legtöbbször könyvügynökök útján — olyan könyvek szereztek be, amelyek a Tanácshoz nem kerültek tárgyalásra, és a jegyzékbe még felvéve nem lettek.

Felhívom ennélfogva Címet, hogy a jövőben szigorúan tartsák be.

Az ifjúsági könyvtár részére beszerzendő művek jegyzékét előlegesen hozzám terjesszék be. Szolnok, 1922 december 6-án.

Bihary István s. k.
üggy. elnök, kir. tanfelügyelő.

162—1933. szám.

Tárgy: Dr. Rüblein Richárd nyug. min. tanácsos „Nyugdíjas tanítók sérelmei” c. munkájának ajánlása.

Valamennyi elemi, gazdasági népiskola, iparosanonciskola tek. Igazgatóságának!

Értesítem, hogy Dr. Rüblein Richárd nyug. miniszteri tanácsos a nyugdíjas tanítók sérelmeinek orvoslása céljából összegyűjtötte a tanító nyugdíjasokra vonatkozó törvényeket, rendeleteket és döntvényeket s ezeket közrebocsátotta. Ára 6 Pengő. Megrendelhető a szerzőnél Budapest, II. Csalogány u. 50 szám.

Szolnok, 1933. január hó 14-án.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő

297/1933. szám.

Tárgy: Természetbeni lakásban elhelyezett alkalmazottak kiköltözésének és lakáspénzük kiutalásának feltételei.

Valamennyi áll. el. iskola tekintetes Igazgatóságának és ovoda Felügyelő Bizottságának!

Felhívom figyelmüket a VKM-i Hivatalos Közlöny 1933. évi 2. számában a természetbeni lakásban elhelyezett alkalmazottak kiköltözésének és lakáspénzük utalványozásának feltételeiről kiadott 3910—1932. sz. VKM. eln. sz. rendelet szigorú betartására. A rendelet szerint a természetbeni lakásból való kiköltözés csak akkor engedhető meg, ha a természetbeni lakásba a kiköltözéssel egyidejűleg oly más alkalmazott fog beköltözni, aki legalább is olyan összegű lakáspénz élvezetében áll mint amilyen összegű lakáspénz jár annak az alkalmazottnak, aki a

természetbeni lakásban eddig lakott. Természetbeni lakásból előzetes felhívás vagy engedély nélkül való kiköltözés esetén az illető semmiféle lakáspénzt nem fog kapni.

Szolnok, 1933. január hó 20-án.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

378—1933. szám.

Tárgy: Babocsay: Testnevelési vezérkönyv ajánlása.

Valamennyi elemi iskola tekintetes Igazgatóságának!

A népiskolai testnevelés nagy és komoly céljának elősegítésére a Szent István Társulat kiadta Babocsai Testnevelési Vezérkönyvét, amely bő anyagot és részletes gyakorlati tanácsokat ad arra, hogyan kell az anyagot feldolgozni.

Az igen jól használható szakmunkát megszerzésre melegen ajánlom.

Szolnok, 1933. január hó 31.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

571—1933. szám.

Tárgy: Népművelés és testnevelés kiterjesztése.

Valamennyi állami, községi, izraelita, uradalmi és magán iskola tekintetes Igazgatóságának, illetve Tanítójának!

Tudomásomra jutott, hogy több iskola még mindezekig nem küldte be a testnevelési és népgondozó kirendeltséghez a Néptanítók Lapja f. évi I. számában 95.110—1832. X. ü. o. VKM. sz. alatt elrendelt kimutatást.

Felhívom tehát, hogy a VKM. ur rendeleteinek a kimutatás beküldésével azonnal tegyenek eleget.

Szolnok, 1933 február hó 3-án.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

A vármegyei áll. tanítóegyesület Temetkezési Részlegének jótékony intézmény. — Minden tanítótársunk saját érdekében cselekedjék, ha tagnak belép.

MIREK

Miniszteri elismerés. A vallás-és közoktatásügyi miniszter úr *Renner A. József* szajoli rk. isk. igazgatót, kántort saját kérésére nyugdíjazta és a tanítói pályán négy évtizedet meghaladó kiválóan buzgó és eredményes munkásságáért neki elismerését és köszönetét nyilvánította. Közszeretben és közbecsülésben álló kartársat ért a kiténtető miniszteri elismerés, aki a közös tanítói érdekeknek fáradhatatlan, lelkes harcosa, a tanítói egység lelkes szószólója és propagálója volt. Ugy a róm. kath. mint a vármegyei tanítóegyesületben is értékes munkásságot fejtett ki és a vármegye különböző jellegű tanítószolgálatának egy táborba való tömörítésén munkálkodott elismerésre méltó sikerrel és eredménnyel. A vármegye tanítószolgálatának iránta érzett szeretete és nagyrabecsülése a vármegyei Általános Tanítóegyesület alelnöki székebe emelte. S úgy érezzük, hogy nem búcsúzik el tőlünk, s hogy egy hosszú tanítói közélet tapasztalataival ezután is mindig ott lesz, ahol a tanítói közérdek védelméről és a magyar népoktatásügy előbbre viteléről lesz szó. Őszinte szeretettel üdvözljük kiténtetése alkalmából és igaz szívből kívánjuk, hogy a jól megérdemelt nyugalmat sokáig élvezze.

Halálozás. *Vörös László* rk. lelkész, a szolnoki újvárosi áll. el. iskola rk. hitoktatója a f. évi január hó 27.-én váratlanul elhunyt. A homoki Beniczky Otthon-tól helyezte át Szolnokra a megyés főpásztor. Négy év óta látta el a hitoktatás, nehéz és kimerítő munkáját páratlan szorgalomnak és lelkiismeretességével az újvárosi áll. iskola 12 osztályában. Temetése nagy részvét mellett ment végbe január 30-án. Nyugodjék békében!

Kinevezés. *Kiss Józsefet*, a Falusi és tanyai iskolai tankönyvek szerkesztőjét, a kultuszminiszter ur a jászberényi áll. tanítóképző intézetnél eddig is betöltött állásban véglegesítette és gyakorló iskolai tanítónak nevezte ki. *Kiss József* 1928-ig a tápiógyörgyei áll. el. iskola igazgatója volt. Gyakorló iskolai alkal-

mazása kiváló szakképzettségének méltó elismerése. Már itt vármegyénkben írta a vármegye tanítói számára a „Jászokunk Földje” címen a Jászág és Kunság történetét, mely sok száz példányban forog közkezen és tesz jó szolgálatot a szülőföld-ismeret tanításánál. Lapunknak is avatott tollú, értékes munkatársa. Gratulálunk!

Helyettesi megbízás. *Kalinszky Sándor*, tanítót a miniszter úr, helyettes minőségben alkalmazta a rákócizfalvai Prajzok-telepi iskolánál.

Kinevezés. A váci megyéspüspök úr *Hajós Rezső* rk. kath. lelkész a szolnoki újvárosi áll. el. iskolához önálló rk. hitoktatóvá nevezte ki. Isten hozta!

Illetmény csökkentés. Rövid 2 éven belül negyedszer csökkentik az amogy is nagyon szerény tisztviselői fizetéseket. Március 1-től kezdve ismét kisebb darab kenyér kerül a tisztviselők asztalára. Talán mondanunk se kell hogy ennek az újabb fizetéscsökkentésnek, a híre milyen mélységes keserűséget okoz. Gyűléseken tiltakoznak, kétségbeesett hangú felterjesztéseket, memorandumokat szerkesztenek amelyek eredménye azonban aligha lehet kétséges. A tanítószolgálat zömének március hó 1-től kezdve ismét 5 százalékkal lesz kevesebb a fizetése.

Olcsóbb fajtájú népiskolai tankönyvek. A kultuszminiszternek a Magyar Könyvkiadók és Könyvkereskedők Orsz. Egyesületéhez intézett rendelete szerint a forgalomban lévő tankönyvekből tartalmilag azonos olcsóbb fajtájú kiadásokat is kell a jövő tanév elejére készíteni. A miniszteri rendelet szerint az ABC könyv 76 fillér, a II. o. olvasókönyv I P, a III. oszt. Olvasókönyv és Számítan együtt 2.50 P-nél magasabb nem lehet. Az V. és VI. osztályok tankönyveire vonatkozóan még nem fejeződtek be a tárgyalások. Ezzel kapcsolatban a középiskolák tankönyveinek árkérdését is revízió alá kívánja venni.

A közszolgálati alkalmazottak arcképes igazolványai érvényének meghosszabbítása. Az államvasutak igazgatósága közli, hogy a közszolgálati alkalmazottak

arcképes igazolványainak az 1933. évre való általános érvényesítésének határidejét, valamint az 1932. évre kiadott arcképes igazolványok érvénytartamát február 28 ig meghosszabbította, amely időpontig az arcképes igazolványok továbbra is egyszeres illeték mellett érvényesíthetők.

A műkedvelői előadások szerzői jogdíja. A kultuszminisztérium a műkedvelői előadások szerzői jogdíjáról rendeletet adott ki. Eszerint a jövőben iskolák, levanteegyesületek, kimondottan vallási céllal működő alakulatok, hazafias és jótékony egyesületek bármely egyfőlvonásos színdarab szerzői jogdíja fejében öt pengőt tartoznak fizetni, háromfőlvonásos színdarabért pedig tizenkét pengőt. Egyéb műkedvelői alakulatok és társadalmi egyesületek részére az engedély díja magasabb lehet, de semmi esetre sem lépteti túl egyfőlvonásos műveknél a hét, háromfőlvonásos daraboknál pedig a tizenhat pengőt.

Fajnyulat, tenyésztőjást ingyen kaphat — minden részjegyzés és visszatérítés nélkül bárki, aki a tenyésztéssel foglalkozni kíván. A nyúlból 9 darabot, 1 bak, 1 nőtényt, a tenyésztőjástól 15 drb, leghorn, rhode island, nemesített magyar kendermagos, vagy fehér parlagit, 6-8 pengő értékben. Az érdeklődőknek válaszbélyeg ellenében készséggel ad felvilágosítást a Kistenyésztők Lapja. Budapest, IX. Csarnok tér 5.

A „Muskáti“ kézimunkaujság havonta megjelenő számai a legváltozatosabb tartalommal a magyar kézimunkás hölgyközönség számára értékes utmutatást és sok újdonságot nyújtanak. Ez a gazdagon illusztrált és számos melléklettel ellátott kézimunkaujság ezenkívül még levasalható és praktikus mintalapokat is ad minden egyes számához. Szabások, horgolt és kötött holmik, kelengyék és leánykaruhák készítése s díszítése egészítik ki a gazdag tartalmat. Egy évfolyam 12 pengő. Kiadóhivatala Budapest, Rákóczi tér 3.

Hogyan kell az adóbevallást elkészíteni. című könyvecske megjelent Vargha László dr. összeállításában. Kapható az Adó és Könyvitel kiadóhivatalánál, Budapest, VIII. Rá-

kóczi ut 11. III. em. 1. Ára 1.50 pengő. Lapunk olvasóinak díjmentesen szolgál felvilágosítással az „Adó és könyvitel“ Szerkesztősége.

Új lakásrendelet jelent meg, mely a lakáskorlátozásokat 1933. nov. 1-től kezdve megszünteti. Többek között megállapítja a rendelet, hogy a lakás (üzlet stb.) bére havi részletekben fizethető még az esetben is, ha ezen rendelet életbelepte előtt kötött szerződés másképp rendelkezik is. A részletfizetési kedvezmény a mellékszolgáltatásokra is kiterjed. A rendelet február 2-án lépett életbe.

Nyugtázások: *Tagdíj címen:* Augusztin Gyula 4 P. Pusztakengyel, Csinger Teréz 10 P. Jánoshida, Magyar Gyuláné 4 P. Budapest. Módos Jenő, Jancsó Kajetánné, Sztipics Bódogné, Farkas Tivadarné, Nagy Lajosné, Polonyi Róza, Tóth Piroska, 1-1 P. Richter József, Fazekas Károly, Pauka Margit, Sándor Irén, Szegedy Istánné, Török Kálmánné. Szolnok, Mihályfalvi József, Török Lőrinc, v. Fodor Béla, Rátkay Lajos, Teleky László, Farkas Jenőné, Nagy Julianna, Öllös Árpád, Tury Lajos Turkeve, Molnár Béla Mezőtur. Túske Aranka Jaszladány 4-4 P. Glodeák Béláné Mezőtur. Sajtosné, K. Katalin Törökszentmiklós 8-8 P. Kun Lajosné Karczag, Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmánné, Vajay József, Szabó Tivadarné, Rákos Ferenczné, Páll Lajosné, Gyurián Ferencné, Csernay Károlyné, Tamás Erzsébet, Csomor Irén, Brindáné, L. Mária, 2-2 P. Gombkötő Janka, Mészáros Gyuláné, Mészáros Gyula 4-4 P. Szolnok, Boross Katalin 4 P. Karczag, Schieszler Rudolf 4 P. Szajol. Augusztin Gyula 2 P. Pusztakengyel, Gulyás Károly 4 P. Kunszentmárton, Resz József, Resz Józsefné, Nagy Tiborné, Szabó Béláné, Oldall István, Szurgyi Pál, Hajdu Lászlóné, Röpper Nándorné, Renner Lászlóné, Kovács Nándor, Kovács Nándorné, Csillik Mihályné, Kovátsné, Schneider Ilona 2-2 P. Rákóczifalva.

Temetkezési díj címen: Magyar Gyuláné 1.20 P Budapest, Renner Ignác 2.40 P Esztergom. Angyal Sándor 3.40 P Szolnok.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában.
Hiszek egy isteni örök igazságban.
Hiszek Magyarország feltámasztásában.

Amen.

XXVI. évfolyam

3. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felelős szerkesztő:

Greczmajer Károly

Felelős kiadó:

Csiky Ernő

Szolnok, 1933. március hó.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
645. Helyreállítás elszámolás
646. Eüirelszámolás
647. a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együltes) költségvetés, külív
647. b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együltes) költségvetés, belív
648. II. Kimutatás beirattási díjakról
649. II. Kimutatás egyesadokról. 5%, 3 $\frac{1}{2}$ -os pótdáváltságról
650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozjárulásról
651. IV. Kivonat a bérszerződésből
652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
654. VII. Kimutatás hitoktatási díjak megállapításához
655. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
656. IX. Kimutatás tűzfiz. mennyiségéről és értékéről
657. Átvételi elismervény anyagokról
658. Napzámjegyzék
- 659/60. Népiskolai helyi tanmenet A), L) belív B) külív
661. Könyvtári költségvetés
662. Könyvtári pénztári napló és számadás*
662. Könyvtári pénztári napló és számadás*
663. Állami elemi iskolai (kisdévodai) anyagszámadási könyv. Kötve, 5 évre
663. Áll. elemi isk. (kisdévodai) anyagszámadás*
665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
666. Iskolai pénztári napló A) minta
667. Közs. isk. számadás
668. Népiskolai költségvetés
669. Isk. alapgyogyn-számadás
671/b. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés bérbeveendő épületek számára
675. Postai feladókönyv
688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
690. Elbocsátó-levél
691. Beirattási díj kezelési napló*
803. Iktatókönyv Iktatókönyv, kötve, tárgymutatóval ellátva
805. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső ív
824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső ív
824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás kötve
829. Elemi iskolai értesítő-könyvecské
830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
844. Tiszteletvisi bizonyítvány
947. Órarend elemi iskolák számára (1 ív = 2 példány)
948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 ív = 2 példány)
950. X. Kimutatás
I. a. Kimutatás

- Leltári nyomtatványok.**
945. Leltári napló (1. sz. minta)*
946. Szakleltár (2. sz. minta)*
947. Szobaleltár (4. sz. minta)
940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
942. Arverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzkönyvi lapja
2. m. Kiserőlevél törzkönyvi lap átküldéséhez
3. m. Óv- és tanköteles korba lépő gyermek bejelentése
4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-10.)
8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számban az előző évi szeptember 1. óta bedlított változásokról
11. m. Értesítés tanoncviznyba lépő tanulókról
12. m. Értesítés tanoncviznyból kilépett tanoncokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Értesítés az iskolából kilépő tanulókról
15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőjéhez
17. m. Kimut. törzkönyvezett tankötelesekről
18. m. Feljelentés beirattás elmulasztásával elkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beirattásra
20. m. Értesítés hivatalból való beirattásról
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbításra
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetésekről*
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság pénzkeről*
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírságok
35. m. Pénznapló büntetéspénzkeről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1922. évi 139.109. sz. rend. előírt 1-41. mintájú nyomtatvány
703. Félévi je jelentés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvételi, mulasztás és haladás céljaira
703. Félévi je jelentés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvételi, mulasztás és haladás céljaira

Kisdévodák számára.

724. Felvételi napló*
726. Mulasztási napló*
727. Haladási napló puha kötésben
728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

746. Költészet
748. Felvételi napló*
749. Tanulmányi napló*
750. Előmeneteli és mulasztási napló*
751. Anyakönyvi törzslap
752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
754. Értesítő (ellenőrző) könyvecské
757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készíthetők és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utóvetéllé küldjük meg. A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.

A -gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (boríték) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tanítóegyesület.

Magamotált Roth Dezső könyvnyomtatás Szolnokon (Hosszán-tér.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ:
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik minden hó 15-én.
Előzetes árként és reklámárcént Csiky Ernő ügyvezető igazgatóval, a lap szerkesztéséért vonatkozó költségeknek a szerkesztőség címére Szolnok, Wobroski Iskola földmunka-területénél nem adható vissza.

EMLEKEZÉS PETŐFIRE

születésének 110 éves fordulójára alkalmából.

Száztíz éve már, hogy a legragyogóbb, legmesszebb világító magyar Génusz megszületett. Megszületett a magyart nemzet élő lelke egy szerény alföldi falusi hajlékban, egy szegény kis magyar gyermek személyében, aki életében a *Petőfi Sándor* nevet viselte. Ennek a kis magyar gyermeknek a lelkében a magyar nemzet lelke mintegy összesűrűsödve, messze ragyogó drágaköve kristályosodva, közel 100 esztendő óta úgy tündöklök a magyar égen, mint sem előtte, sem utána senki másé, ki magyarnak született.

Nemzeti kincsünk kimeríthetetlen bányája az ő lelke, melyből minden idők magyarjai még hosszú századok múlva is meríthetnek hazaszeretetet, nemzeti önrzetet, szabadságszeretetet, tettekrevaltságot a nemzeti munkára, harci vitézséget, a mult idők dicsősége iránti rajongást, tántoríthatatlan hitet, bizalmat a magyar nemzet jövőjébe és dicsőséges isteni küldetésébe.

E 110 éves évforduló legyen nekünk újra alkalom arra, hogy tárjuk fel a nagy nemzeti költőnk szellemi kincsének gazdag tárházát és szomorú jelenünk jobbra fordulásaiba vetett hitünk, reményességünk megerősítéséhez merítsünk magunknak e gazdagságból. Időszertű is ez, nemcsak mostani sorsunk miatt, de mert itt a tavasz, itt van március, a Petőfi hónapja, amikor 48-ban ama dicsőséges napokon, szívének szent lágja a legszebben és legforróbban lobogott nemzete sorsáért, jövőjéért. A gyönyörű virágokat fakasztó lelkének örökség szimbóluma marad mindig a tavasz.

A nagy költő szabadságköltészetének iro-

dalmi méltatását *vitéz Bodor Aladár dr.* székesfővárosi tanárnak, a jeles esztétikusnak avatott tollából közöljük, akinek nevét a rádióhallgatók bizonyára ismerik s aki a rádióban előadott nagyszerű előadását volt szivesen rendelkezésünkre bocsátani. Ime:

P E T Ő F I.

Irta: *vitéz Bodor Aladár dr.*

Petőfi születésének advent-várnapján fölidéztük a szerelem talán világzserje legnagyobb költőjének emlékezetét. Egyre emelkedőbb, kálváriás, de egyre glóriásabb életútján odáig kísértük őt, hogy a megindítóan némes jellemű ifju eléri rajongó szerelem tárgyát, 24 éves korában megházasodik és férfivá ér.

Költészetében ezutáni rövid életű végéig egy vonallal sem apad a szerelem folyamaga, éppoly frissen buzog és szenvedélyesen arad, de emellett kiteljesedő férfileletből földudárosodik a szabadsághős és a szabadság költője a magyar lélek ősi szabadságszeretejének az egész világra kizengő harangszavu kampanlőja.

A világirodalom nagy lírai költőinek szemléje általában azt mutatja, hogy a szerelemnek, a férfileletet e lenyűgöző realitásba, belezározó érzésnek költői rendszert nem voltak fogékonyak az összefoglaló-szintetikus, idealista érzések iránt, mint a szenvedélyes nemzeti érzés, forró vallásosság. Ezt látjuk Heinenál, Byronnál, Puskinnál, akár Goethenél és a szerelmi költészet annyi nagyjánál. A magyar költő ebben különböző a többiétől: főleg a Petőfiéhez annyira hasonló élettrajzu és végletes szenvedélyű Balassa Balintnál és magánál Petőfinél azt látjuk, hogy ezek egyéniségében a reális,

szük körbe kötözö szerelem és a széles ölelésű, végtelenbe ívelő összefoglaló-érzések: a vallássság és szenvedélyes nemzeti érzés együtt foglalnak helyet.

Petőfinél a szabadság: világelv. Az ő optimista hite szerint Isten a világ minden teremtményébe belérendelte a maga Isten-akarta cél-munkálásának törvényeit, e törvények mind jók, így minden ember is csupa jó hajlamunak van teremtve, tehát az emberek bármí magukkielését korlátozni: bűn, Isten akaratával való szembehelyezkedés, zsarnokság. Petőfi hite szerint a szabadság: az összes erények lehetősége, a jóság Isteni törvénye, míg a zsarnokság az ösbűn, minden gonoszságok foglalata, mint nemzeti eposzainkban az Ármány.

Ezért Petőfi a szabadság kérdésében semmi alkura nem hajlandó, a legcsekélyebb korlátozásra is gyermekesen megbokrosodik, míg a szabadság imádatában végletekbe lendül.

Az ősi magyar szabadságkultuszának ez a megtestesítése kétségkívül magyar vonás, a magyar férfi-egyénségnek e képe az egész világ ismeretében Petőfi leírásából vált rólunk közkeletűvé. Ime ilyennek képzelet Petőfi után a világ a magyar férfi ideált, amint ő bronzba önti:

Ha férfi vagy, légy férfi, Ne hitvány, gyöngé báb, Kit kény és kedv szerint lök A sors idebb-odább, Félnek eba sors, csak csaból, A bátraktól szalad, Kikszembeszállanak vele... Azért ne hagyó magad!	Ha férfi vagy, légy férfi, Legyen elved, hited, Es ezt kimondó, ha mingyárt Véreddel fizeted, Százszorta inkább éltrdet Tagadd meg, mint magad: Hadd vesszen el az élet, ha A becsület marad
---	---

Ha férfi vagy, légy férfi, S ne szád hirdesse ezt, Minden Démoszthenészénél Szebben beszél a tett! Építs vagy ronts, mint a vihar, S hallgass, ha műved kész, Mint a vihar, ha megtevő Munkáját, elenyész.	Ha férfi vagy, légy férfi, Függetlenségedet A nagy világ kincseért Aruba ne ereszd. Vesd meg, kik egy jobb Eladják magukat, [talatért] „Koldusbotsfüggatlenség!” Ez legyen jelszavad.
---	--

Ha férfi vagy, légy férfi,
Erős, bátor, szilárd;
Akkor, hidd el, sem ember,
Sem sors könnyen nem árt.
Légy tölgyta, mit a tegegeteg
Ki képes dönteni,
De méltóságos derekát
Meg nem görbítheti!

Ilyen bronz-alakként áll ki maga is küzdelmes élete küszöbére. Valóban emberfeletti

küzdelmek várnak rá és nemzetére. Karján ott van feltett szerelmes hitvese, áhítatosan várja születendő gyermekét és jobbában lantot, tollat, kardot forgat mind küzdelmesében.

A magyar nemzetnek és államiságnak a történelem átalakulást parancsol és a legutóbbi három század alapján kétséges, hogy lesz-e erre a magyarságnak kellő fiatalos átalakulóképessége, fiatal áldozatos elszántsága. Petőfi érzi, hogy ő szabadság-istenének parancsa szerint egész lelkét bele fogja dobni e küzdelemben, sorsunk serpenyőjébe. Magánélete és boldogsága mostani tetőpontján körültekintve elfogja a messzilátó lelkek sejtelmé. Ő század antennája, akinek lelken sejtelmesen mind átzelegnek a közel-távvoli titkos rádióhullámok, már akkor is, mikor még szeme le van hunyva a nemrég elért csók gyönyörében.

Elértem, amit ember érhet el,
Boldogsággal csordultig e kebel
írja és lelkeben egy

uj szemet nyit a jós sejtelem:

Szeptember végén, amikor az első őszi dér érinti a lelket, átszong lelke antennáján a hihetetlen távolból elindult sejtés:

Elhull a virág, eliramlik az élet,
Új kedvesem, új az ölembre ide,
Ki most fejedet kebelemlre tevéd le,
Holnap nem omolsz-e sírom föltibe?
Oh mondd, ha előbb halok el, tetemimre
Könnyezve borítsz-e szemfódelet?
S rábírhatsz-e majdan egy ifjú szerelme,
Hogy elhagyod érte az én nevemet?

A köztudalom ebben a korai halála-megsejtésében s felesége mashoz való korai férjhezmenése megsejtésében szokta leginkább bámulni Petőfi jós-látását, meg abban, hogy 1846 ban, mikor még senki a világon nem gondolhatott háborúra, megjövendőli magának:

Ha majd minden rabszolga nép
Jármát megunva síkra lép
Pírosló arccal és piros zászlókkal
És a zászlókon eme szent jelszóval:
„Világszabadság!”
S ezt elharsogják,
Elharsogják keletől nyugatig,
S a zsarnokság velük megütözik:
Ott essem el én
A harc mezején!

Holott kisebb csoda az, hogy forradalmár vérmérsékletével es rendkívül éles, az elsőtől a századik okig egy pillantás alatt átívelő intelligenciájával meglátja, hogy a nép fejlődése

forradalmakhoz vezet s magát ismerve megsejti, hogy ő e küzdelem lelke és áldozata lesz, nagyszerűbb sorslátás és jóstehetség az, amellyel meglátja például sajátmagának és Arany Jánosnak történeti rendeltetését a népies-nemzeti irány diadalra-vitelében, amikor szerényen, de a maga értékének pontos tudatával ezt írja neki:

Az az igaz költő, ki a nép ajkára
Hullatja keblének mennyei maonáját.
A szegény nép! olyan felhős láthatára
S felhők közt kék eget csak néhanapján lát.

Nagy fáradsalmait ha nem enyhíti más,
Enyhítsük mi költők, daloljunk számára,
Legyen minden dalunk egy egy vigasztalás,
Egy édes álom a kemény nyoszolyára!

Ezen gondolatok elmém környékeztek,
Midőn a költői szent hegyre jövék fel;
Mit én nem egészen dicstellenül kezdék,
Folytasd te barátom, teljes dicsőséggel!

Ime az igazi csoda: az idősebb Arany a fiatalabb Petőfi nagy kezdeményének folytatója és betetőzője lett. Vagy örök jós-látás, isteni kijelentés-szerű az a megmutatás, ahogy a magyarság történelmi helyzetét és hozzá való kellő igazodásunkat elénkbe állítja a maga érzésű elmondott *Magyar vagyok* című költeményében.

Magyar vagyok. Természetem komoly,
Mint hegedűnk első hangjai,
Ajkamra fel-felröppen a mosoly,
De nevetésem ritkán hallani.
S ha az öröm legjobban festi képem:
Magas kedvem sirva fakadok
De arcom vig a bánat idejében,
Mert nem akarom, hogy sajnáljatok.

... Magyar vagyok, s arcom szegyenben ég,
Szegyenlenem kell, hogy magyar vagyok,
Itt minálunk nem is bajnallik még,
Holott máshol már a nap úgy ragyog
De semmi kincseért s híret a világon
El nem hagyám én szülőföldemet
Mert szeretem, hön szeretem, imádom
Gyalázatában is nemzetemet!

Elsőtől látja meg és egyedül szervezi meg a lelkeket az eljövendő nemzeti forradalomra és szabadságharcra. A legrealisabb józansággal látja ime, hogy a nemzet anyaga az eljövendő válsághoz gyöngé, s csak erkölcsi erőinek teljes följajzása segítheti majd keresztül. Az ifjúságot is, amelyre a döntésben elsősorban számít s amelynek a Tízek Asztalánál vezérkari főnöke, ugyancsak szigorú szemmel nézi:

Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága?
Avagy virág vagy te, hazám ifjúsága?

kérdi sajogva.

Oh mily gyöngék vagytok! Kiknél a hazának
Fénye nem ér annyit, mint a himnagnak
Mulandó csilláma.
Oh mily gyöngék vagytok nap süttetne rőtök,
S e helyett kis lámpa, melyet kőviláglatok,
Nyomoru kis lámpa.

Ti, bálványimádók, hiszát rabjait
Jertek, gyilkot fogok szívekre mártani,
Hadd feccsenjen vére
Szét, fejeitekre... Tán sikere lézzen,
Tán megtértek tőle, jertek hozzám ezen
Új keresztelésre!

Még csak egyedül látja, hogy szabadságunkat, fejlődésünk föltételét semmiesetre se vivhatjuk ki a háborúra való teljes elszántság nélkül. Ez egyetlen szentség, vallja, melyért életet, szerelmet, mindent áldozni érdemes.

Egy szentség van a világon,
Melyért fegyverünkkel
Sirunkat megásni méltó,
Melyért vérzenünk kell;

Ez a szentség a Szabadság,
Órültek valának
Mindazok, kik már egyetért
Éltet áldozának!

Békét, békét a világnak,
De ne zsarnokkéntől,
Békét csupán a szabadság
Főszentelt kezéből!

Majd ha így lesz a világon
Általános béke,
Vessük akkor fegyverünket
Tenger fenekére.

De míg így nincs: addig fegyvert,
Fegyvert mindhalálig!
Tartson bár a háború az
Ilelt napjáig!

Nem, nem pazarolni akarja vérmérsékletében az ő drága szép ifjú életét. Szívét elszorítja a közeledő halálos önfeláldozás fájdalom, hiszen nemcsak a fiatal Achilleusz, hanem maga Jézus is megsíratta a maga fájdalom földi életét a halála előtt estén a Göttemáné kertben. Petőfi is megajgó szívvel mereg el róvidnek ígérkező életén:

Még alig volt reggel, s már megint este van...

Még alig, hogy játsszánk apánk térdén s már
Máholnap ott alszunk nagyapánk mellett...
Csak annyi az élet, mint futó felhőnek
Arnya a folyón, mint tükör a lehellet.

Tudja, hogy nemcsak a maga fiatal életét, de feleségét is el kell hagynia, sőt föl is kell áldoznia, gyermekével együtt a nemzet és egyben az emberiség nagy parancsáért. A békés otthoni szobában kérde tőle:

Mit csinálsz, mit varrogatsz ott?
A ruhámat foltoztogod?
Rongyosan is jó az nekem,
Varri inkább egy zászlót, feleségem!
Sejtek, sejtek én valamit,
A jó Isten tudja, hogy mit,
De elég, hogy szól sejtésem,
Varrd meg azt a zászlót feleségem!

Nem maradhat így sokáig,
Mi hogyan lesz, majd elvállik,
Elvállik a csataterén,
Varrd meg azt a zászlót feleségem!

Drága áru a szabadság,
Nem ingyen, de pénzen adják,
Drága pénzen, piros véren,
Varrd meg azt a zászlót feleségem!

Az ország közvéleménye megdöbben, mikor Petőfitől a véres nemzeti forradalom és háború jóslatát hallja. Elszörnyednek, amikor a maradiakat, az ezereves magyar nemest, habozó és vénhedő hazáját lángostorral csapkodja. Petőfi valija, hogy magának is faj övéinek ez ostorozása:

Jai nekem, százsor jaj, hogy szülöm ellen kell
Kart emelnem, hogy megostorozzam őt,
Gyermek a szülőjét!... Engem jobban éget
A seb, melyet rajta vágok, és nagy vétek
Jól tudom, az ily tett ég és föld előtt.

S én ezek dacára sem fogok pihenni,
Éreztek bár százsor több fájdalomakat,
S verjen meg bár engem a nagy isten érte,
Addig ostorozlak, nemzetem, míg végre
Földdobog szived, vagy szívem megszakad!

Ime, mintha a nemzetét ostorozó Széchenyi vagy Ady Endre pörének visszatérő szavait hallanók.

Széchenyi ezidőtájt kétségbeesett a nemzet anyagi erőinek elégtelen voltán. Petőfi nem riad vissza gyöngeségünk láttára, tudja, hogy az erkölcsi erők el nem veszhetnek, a lélek harca legyőzhetetlen. A Szabadsághoz ilyen vallomást tesz:

Ne félj semmit, megvédünk... csak egy szót!
Csak emeld föl, csak mozdítsd zászlód,
A sereged ezer és ezereit,
Kész meghalni, vagy diadalt nyerni!

És ha elesnénk egy szálig mindnyájan,
Feljövünk a sírból éjféltájban,
S győztes ellenségednek megint kell
Küzdeni... kísértő lelkeinkkel!

Es a magyar lélekbe belébélyezett örök jeligévé váltak a negyvennyolcas márciusi napokban írott versvégző sorai:

Haza és szabadság, ez a két szó, melyet
Először tanuljon dajkától a gyermek,
És ha a csatában a halál eléri:
Utolszor e két szót mondja ki a férfi!

1848 márciusától Petőfi, jellegzetesen Petőfi ideje következik, ő e most következő magyar esztendő gényusa, megtestesülése. Mint új zászlóaljnak első távoli dobpergése perdülnek forrószó szavai:

Haloványul a gyáva szavamra, dalom
Viharodnak előjele, forradalom!

Elég egy intéssel rámutatnunk március tizenötödikére, melynek lelke ő volt, s a fölvi-harzó élet-halálharcra. Ma is úgy látjuk, s úgy látta az egész világ a magyar nemzet akkori képét:

A Kárpátoktól le az Aduánig
Egy bőszt övöltés, egy vad zivatar,
Szétszört hajával, véres homlokával
All a viharban maga a magyar.
Ha nem születtem volna is magyarnak,
E néphez állanék ezennel én,
Mert elhagyatott, mert a legelhagyatottabb
Minden népek közt a föld kerekén.

Szegény, szegény nép, árva nemzetem, te,
Mít vétettél, hogy így elhagytanak,
Hogy isten, ördög, minden ellened van,
És életed fáján posztítanak?
S dühös kezekkel kik tépik leginkább
Gazul, örülten a zöld ágakat?
Azok, ki eddig e fa árnyékában
Pihentek hosszú századok alatt.

Legyen tehát úgy, mint ti akartátok,
Élet-halálra ki a síkra hát,
Ne legyen béke, míg a magyar földön
A napvilág egy ellenséget lát!

Az erdélyi hadseregben Bem oldalán személyesen vesz részt kemény harcokban, öreg vezére vakmerősködése miatt életét félti. A székely honvédek közt napok alatt elterjed a Csata-dal-a:

Trombita harsog, dob perog, ...Ha lehull a két kezünk is,
Kész a csatára a sereg, Ha mindnyájan itt vesszünk is
Előre!
Sívít a golyó cseng a kard, Hogyha el kell veszni, nozza,
Ez lelkesíti a magyart, Mi vesszünk el, ne a haza,
Előre!
Előre!

Vérszag és a füst lávázik elő, Akasszátok föl a királyokat kezdetű démoni erejű költeményéből, melynél megrendítőbben a kitért vulkán lávája sem éget és sodor: (532. l.)

A magyar szabadságharc löporfűstös forrgetegéből az egész világ figyelme Kossuth bővülő erejű szózatait, Görgey éles vezényszavait s Petőfi lantjának viharos kizengését figyeli lélekzet-visszafojtva. Magunkra maradtunk. Európa forradalmait sorra leverték s a bilincsbé vert népek az utolsó, a szabadságharcában végső-kig kitartó magyarrá néztek, mint a maguk szabadságügyének is végső reménységére. — Valóban a világszabadság sorsa volt akkor gygyvereink élen.

Európa csendes, újra csendes,
Elzúgtak forradalmi,
Szégyen reá, lecsendesült és
Szabadságát nem vitta ki.

Magára hagyták, egy magára
A gyáva népek a magyart,
Lánc csörg minden kézen, csupán a
Magyar kezében cseng a kard.

... Tekints reánk, tekints, Szabadság!
Ismerd meg mostan népedet:
Middön más könnyet sem meg adni,
Mi véreld áldozunk neked.

Vagy kell-e még több, hogy áldásod
Ne érdemtelen szálljon ránk?
E hűtlen korban mi utolsó,
Egyetlen híveid valánk!

Ennek a huszonhatéves, sötéten lobogó szemű fiatalembernek nevére 49 ben kigyullad Európában minden arc, levert katonáké, politikusoké, nőké, diákoké és térképekről keresik ki, miről ír:

Négy nap dörgött az ágyu
Vizakna és Déva közt,
Ott minden talpalattnyi
Földet vér öntözött...

S a magyar-lengyel testvériségnek még közelminap is annyit idézett testamentumából valók, amiket Bem Józsefről ír:

Mi ne gyösnénk? Hisz Bem a vezérünk,
A szabadság régi bajnoka!
Bosszuálló fénnel jár előttünk
Osztrolenka véres csillaga.

Bécs külvárosában, fűtetlen otthonaiban s titkon fordítgatják Csata-dal című csatadalát:

A földön is harag, ... Szilaj lelkesedés
Az égen is harag! Foly bennem, mint túsár,
Kifolyt piros vér és A vérszag és a füst
Piros napsugarak! Megrészegette már,
A lemenő nap oly Előre sötök én,
Vad biborban ragyog! Ha élék, ha halok!
Előre katonák! Utánam katonák,
Előre magyarok! Utánam magyarok!

Az Alföld örök szerelmese a harcok közben megszereti Erdélyt, Kolozsvárt és főleg a székely honvédeket az ő vidám harcokévéért, — Erdélybe szeretné költöztetni Arany Jánosra bízott feleségét, gyermekét. Bem önnaggyá lépteti elő, sajátkezűleg tűzi mellére a vitézségi érmet a Piski-körül csaták után hadseregének nevezi ki. Amerre jár, a székely honvédek mindenütt éjjennel fogadják. És mi sincs székely fiu, aki ne tudná a székely honvédekről írott dalát:

Nem mondom én: előre székelyek!
Előre mentek úgy is, hős fiúk;
Ottan kíván harcolni mindenki,
Hol a csata legrémekebben sug.
Csak nem fajult el még a székely vér!
Minden kis cseppje drágagyöngyöt ér.

Ugy mennek a halál ölébe őz,
Mint más ember menyegzőreimén,
Virágokat tűznek kalapjaik
Mellé s dalolnak a harc mezijén.
Csak nem fajult el még a székely vér,
Minden kis cseppje drágagyöngyöt ér.

Ki merne nékik ellenállani?
Ily bátorságot szívemben ki hold?
Mennek, röpülnek, mint a szél, s őszik
Az ellenséget, mint a szél a port!
Csak nem fajult el a székely vér,
Minden kis cseppje drágagyöngyöt ér!

Az orosz betöréssel a szabadságharc forrgetegének boruja mind sötétebb. A kormánykeresztsháborút indít az orosz ellen s a szörnyű idő mélysegeiből még fölhallatszik Petőfi rohamra hívó harsonaszava:

Ti apáink, anyáink, szent halottak,
Strotokon ellenség ne tapodjon, nem tapodhat!
Inkább vessen ki nemstünk egy szálig,
S dagadjon föl kifolyt vérünk
Arja az ég boltjáig!

És te Isten, magyarok nagy Istene,
Légy náppal, hű néppal, fő néppal, légy velem!
Tedd hátalmad háidnak lelkére,
Világdöntő haragodat gygyveretek élére!

A segesvári csata szörnyű roppanása után sikeitő csend. Petőfi eltűnt. Évigtartó lázas keresés és víziós legendák után tudták csak elhinni, hogy valóban elesett és utolsó versei vele veszték el.

Európa lelkiismerete fölhördött a rémes hírre. Minden vád és gyűlölet az osztrák és orosz abszolutizmusra esett, ezek főleg Petőfiért lettek a világ lelkiismerete előtt kegyvesztettek, mint

ahogy a magyar szabadságharc főleg Petőfi beállításában lett népszerű és erkölcsileg diadalmos.

Petőfi holttestét sohasem találták meg. — Apotheozisa könnyűvé, magától érthetődövé vált.

Petőfi ma már elsőrendű állócsillaga a magyar égboltnak, de az egész föld égboltjának is. Az ő piros-romantikus csillagfénye világítja meg főként a föld lakói számára Magyarországot: hogy a világ minket a csikós-fokos-betyár romantikus nemzetének ismer, elősorban onnan van, hogy főleg Petőfi verseiből ismer, de Petőfi révén ismertek meg minket szabadságerajongó, délibábos, fiatalosan kedves népek is, amilyen ömaga. Az Alföldünket mimagunk is az ő versei óta látjuk szépségekkel teli fönsgénekk; valóban: Petőfi óta szebb országban lakunk, ő vezetett ide költészetén keresztül. Mint ahogy megszépítette szerelmünket, a magyar férfit és a magyar nőt.

Költészetem nemcsak a legnagyobb magyar szépség, de egyik legnagyobb magyar igazság és egyik legnagyobb erőnk is. Ő a fiatalságunk, az új megfiatalítás csodaforrása. Amint ennek a husz-huszhat éves ifjú költészetének nagy része volt abban, hogy a magyar nemzet 48-ban fiatalos megújuló képességgel vértelenül váltson új alkotmányt és új intézményeket — hiszen ebben áll tulajdonképpen nemzetek fiatalosságának kérdése — ugyanugy utmutatásunk ő a jövőre nézve is, hogy fiatal nemzet maradjunk, az időszerű megújulásokra mindig idejében képesek.

Költészeténél csak ömaga szebb, a maga élete teljességében. Ő a legszebb magyar életrajz. A világ népeinek szellemi élete udvaraiban ő a mi örök nagykövetünk, szövetség szerzőnk. S ő Isten és a világ színe előtt kegyelemért közbenjárónk. Ha a világ kétségbevonja életjogunk elsőségét, itt a Kárpátmedencében: mi kegyelmi kérvényünkben fölmutatjuk indokaink között az ő önként feladott testét is: ime itt e földön mi magyar nemzet teremtük ki magyarnak és ápoljuk tiszteletben oltárunkon az emberiség örök nagy hőst, Petőfit.

Járasköri énekverseny.

A tiszai alsójárás közs. Tanítóköre az 1932.-évi, Tiszaföldváron tartott gyűlésén, a magyar dalkultúra fejlesztésére messzekiható nagyfentosságú eszmének megvalósítását tűzte ki célul. A járási gyűlés elhatározta, hogy *Bihary István* vezető kir. tanfelügyelő kivánságának megfelelőleg, a dalos élet megkedveltetésére, fejlesztésére az elemi iskolák tanulóival énekversenyt fog rendezni.

Örömmel látjuk, hogy e határozat a megvalósítás előtt van. A vezető kir. tanfelügyelő úr irányítása mellett, tanfélériakból álló bizottság az énekverseny szabályait kidolgozta, a verseny-darabokat kiválasztotta s a részvételre való buzdító felhívás mellett már a járás összes elemi iskolák vezetőihez el is küldte.

A versenyen a tiszai alsójárás iskolái vehetnek részt, iskolai egységenként. Ahol több I-VI. oszt. iskola van egy igazgató vezetése mellett külön-külön csoporttal vesz részt e dalosversenyen. A letszám iskolánként 30 tanulóval több nem lehet. Minden csoport két kötelező és egy szabadon választott darabot énekel két szólamra. Versenyen kívül három szólamú darab is előadható.

A verseny sikerének előmozdítására dr. *Erődi Harrach Tihamér* országgyűlési képviselő vándordíjat és más díjat ajánlott fel. Ezenkívül *Bihary István* vezető kir. tanfelügyelő a vármegyei közművelődési alapból 100 P-t utalt ki, amely részben a költségek fedezésére, részben versenydíjak beszerzésére fog szolgálni. A vándordíj selyemzászló lesz, amelyre lant van himezve.

Az összes, versenyen résztvevő iskolák díszes kiállítási oklevelet kapnak.

A résztvevő iskolák énekét bizottság fogja elbírálni, melynek elnöki tisztségét *Bihary István* vezető kir. tanfelügyelő vállalta el.

A verseny 1933. május 27.-én Tiszaföldváron lesz, járási tanítói gyűléssel kapcsolatosan.

Hisszük, hogy a tiszai alsójárás tanítóinak e nemes versenye megtermi áldásos gyümölcsét. A magyar dal fejlődése ezzel is előbb halad, tökéletesedik. A magyar dalon keresztül

erősödik a magyar érzés, a szebb jövőben vett hit. Igen, mert a magyar dal szenvedésünkben könnyeink letörölje, majd egykor akadályokat áttörő, határokat ledöntő lelkesedésnek harci riadója lesz, amely a nagy cél elérése után átváltozik örömteljes hálaadó himnusszá.

Pedagógiai szeminárium.

Rovatvezetők: *Bihary István*, vez. kir. tanfelügyelő.
Greczmayer Háróly áll. el. isk. igazg.

Beszámoló.

Az új tanterv keresztülvitelével kapcsolatos módszerjavító törekvések hatásáról és eddigi eredményeiről.

A Kunszentmártonban tartott pedagógiai szemináriumi előadáson felolvasta: dr. Nagy Lajos karcagi ref. tanító.

IV.

A tanítási anyag megbeszélése, mint a szokásos családi vagy egyéb társasbeszélgetés, a régi tanterv egész mondatban megkívánt pontos és precíz feleleteivel szemben, lehet egészen családias és közvetlen, de ezekben a beszélgetésekben is kell azért bizonyos rendnek lenni. Nem engedhető meg tehát, hogy a gyermekek egymás szavába vágván egyszerre beszéljenek, hanem hallgasson meg a tanító és osztálytársai minden jelentkezőt egymásután, szépen, sorrendben. Kevés gyakorlat után, bizonyosak lehetünk benne, minden tanító teljes mértékben fogja tudni irányítani és kormányozni ezeket a megbeszéléseket, a megszokás folytán már esetleg nem is szóval, csak egy-egy kézzel. Az sem aggaszson senkit, hogy a gyermekek esetleg felesleges dolgokat is összehordanak, mert hiszen ügyes tanítónak mindenkor módjában áll a gyermekek által összehordott ebből az anyagból, a tanítás szempontjából értékes elemek kiválasztása és megőrzítése. Az első kísérletek alkalmával bizonyos, hogy minden tanító érez kétséget a helyes fegyelmest illetőleg. Am későbbi iskolai munkája folyamán örömmel fogja tapasztalni, hogy az új tanterv közvetlen és eleven módszereivel kapcsolatos új módja a fegyelmestnek, semmivel sem marad mögötte a réginek. Csak az új tanterv

új módszereinek megfelelően, a fegyelmestési mód is valahogyan újszerűen alakul. A régi beidegzett, folytonos kézbentartással és ellenőrzéssel kifejlesztett és kialakult szigorú fegyelmest, átváltozik az állandóan lekötött érdeklődés fegyelmesté.

Azt hiszem, ezek elmondásával sikerült kedves kartársaimat meggyőződnöm arról, hogy az új tanterv szellemétől és módszereitől semmi esetre sem kell féltünk az iskola fegyelmest. Sőt azt kell erősen hinnünk, hogy az ezekre irányuló állandó tanítói gyakorlat következtében, a fegyelmestnek olyan új módja fog az egyes osztályokban kialakulni, amely az egyes alkalmazkodó helyes szellemében, az egykori iskolai fegyelmest is meghaladja és felülmúlja.

Nem mulaszthatom el, hogy az itt következő mondanivalómban nyomatékosan figyelmébe ne ajánljam kedves kartársaimnak, az új tantervnek a régi tantervtől különböző, azt az igen fontos kívánalmát és követelményét, mely az eddigi tisztán értelmi ismeretközléssel szemben, feltétlenül igen helyesen, a legnagyobb súlyt igyekszik helyezni a nevelésre. Ez a kívánalma az új tantervnek igen fontos vallás-erkölcsi, etikai és hazafias követelmények elő állja egy a tanítót, mint a gyermekek. Szintén azt látszik ez hangsúlyozni, hogy az ezen szempontok szerinti helyes nevelés, normális értékekkel mérve, egyenlő értékű magával a tudással, sőt azt esetleg meg is haladja. Nem tudom, hogy az itt jelenlevő kartársak eléggé figyelembe vették-e az, új tantervnek ezt a nevelési szempontjából milyen szántó részletét. En legalább azt láttam hogy kedves és kellemes tapasztalatok mellett olyan esetek is előfordulnak, amikor e fontos követelmény irányában itt-ott még mindig emelhetők megfelelően tapintatos kifogások. Az a tanító jár el tehát az új tanterv szellemében helyesen, aki az iskolai munka ideje alatt egy percig sem téveszti ezt szem elől, de sőt minden alkalmat felhasznál arra, hogy az ismeretközlés és a tudás megőrzése mellett vallás-erkölcsi, etikai és hazafias igazságokat és értékeket csöpögtethessen be növendékei lelkébe. Minthogy pedig azt hiszem (és ezzel senkit megbántani nem akarok) hogy ez a részlete az

uj tanterv célkitűzéseinek mindezeit meg nem érte el a kívánatos keresztülvitelt, sőt mondhatnók, e téren még számottevő és jelentős hiányok mutatkoznak, ismételtlen nyomtatékosan kérem kedves kartársaimat, hogy a jövőben ezt a részletet is olyan lelkesedéssel és ügybuzgalommal tegyék tanítói és nevelői munkájuk tárgyává, mint amilyen ügybuzgalommal és lelkesedéssel egyéb tereken már tagadhatatlanul győnyörűséges eredményeket sikerült eddig is elérnünk. Mert: fontos a tudás, de nem tudjuk, nem sokkal fontosabb-e, kivált e mostani, erkölcsi cselekedésekben is szomorú időkben az erkölcsi nevelés!

Amikor most előadásomat befejezni szándékozom, úgy érzem, az a feladat áll meg előttem, hogy további iskolai és pedagógiai szeminaryumi együttes munkánkat illetőleg, a jövőre nézve néhány irányelvet adjak. De tekintetben abban a szerencsés és kellemes helyzetben vagyok, hogy módomban van ismerni legfőbb felügyeleti hatóságainknak a pedagógiai szeminaryumok eddigi működésével kapcsolatos felfogását és a jövőt illetőleg követendő, főbb irányelveit. Legcélszerűbbnek látom tehát, ha ezen fontos irányelvekre, mint feltétlenül nagyon helyes és követendő alapokra hívom fel hangsúlyozottan kartársaim figyelmét a következőkben:

1. A tanítások alakjában még mindig van bizonyos merevség és a formákhoz való ragaszkodás. Az új tanterv eleven és szabad szelleme eleven és szabad mozgást, az együttműködésben életet, közvetlen és természetes érintkezést vár úgy a tanítótól, mint a gyermektől. Le kell szállanunk a gyermek lelki világába és meg kell teremtenünk magunk és a gyermek között a bizalmas családi viszonyt és levegőt.

2. Tanításainkban még mindig nem használjuk fel eléggé a helyi vonatkozásokat. Elfeledkezünk az új tanterv egyik alapvető sarkigazságáról: a tanítás középpontja a gyermek. Már pedig, ha helyesüljük ezt az alapvetőt amint-hogy csak helyesülünk lehet, nem szabad arról sem elfeledkezünk, hogy a tanítás középpontjában álló gyermekre nézve ismeretközlés és tudás szempontjából mégis csak legfontosabb, az őt közvetlenül körülvevő környezet. Első-

sorban a család, az iskola; gyermekéletének eme állandó területei, de ezek után mindjárt a helység, melyben életét valószínűleg leéli. Nem kell külön hangsúlyoznom mennyire fontos és kívánatos hogy lakóhelyének minden részletét és vonatkozásait ismerje. Egyenesen keresnünk kell tehát az alkalmat arra, hogy a helyi vonatkozások tanításainkban mennél sűrűbben szerepeljenek. Így jön létre a gyermek lelkében az elmélyedt, áldozatos szeretet a lakóhely, a szülőföld iránt, melynek kenyerét eszi s amely majdan őt betakarja.

3. Tanításainkban sok helyen az ismeretközlés mellett sokszor erőszakoltan és nem oda tartozóan ott van a nevelési elem is. Amely tanításokban ez a megállapítás tapasztalható, ott az illető kartárs félreérti az új tanterv azon alapvetőt, hogy a tudás mellett egyenlő értékű a nevelés. Tudás és nevelés ugyanis, mint egyenlő értékű tényezők állanak egymástól soha, semmi körülmények között, egy tanítási egységben sem elválasztható pedagógiai tényezők. Bizonyos, hogy csak egy-egy tanítási napon, számtalanszor adódik alkalom ismeretközlési és nevelési tényezők összekapcsolására. Am ez soha ne fejlődjön odáig, hogy nevelési tényezők sokszor erőszakoltan is tanítási anyagba bekapcsolatassanak. Tagadhatatlan, hogy ennek eléréséhez sok csiszolás, meglátás és kifinomult pedagógiai érzék szükséges, melyeket fokozatosan meghoz minden tanító számára teljes bizonyossággal, az e cél elérésére irányuló céltudatos komoly munka és az idő.

4. Az itt most elmodottakkal kapcsolatban érdekes jelenség, hogy nevelési tényezőknek sokszor erőszakoltan előtérbe helyezése mellett, úgy a pedagógiai szeminaryumi előadásokon, mint saját tanításainkban egy fontos nevelési tényezőről, az esztetikai érzelmek felkeltéséről és kímélyítéséről, csaknem teljesen megfeledkezünk. Pedig a gyermek aki esztetikai gyönyörűségeket megérezni és megérteni képes, erkölcsi és testi értelemben egészen bizonyosan a legmélyebb ellenszennvel fog viselkedni esztetikailag viselkedésekkel és magatartásokkal szemben. S hogy ez a rend, tisztaság, az iskola kollektív együttműködése, az emberekkel való érintkezés

és az emberi társadalom szempontjából mennyire fontos, azt hiszem nem kell külön is erősen hangsúlyoznom.

5. Mint felsőbb tanügyi hatóságaink megállapítják, feltűnően szépen halad a beszéd- és értelemgyakorlatok és a fogalmazás tanításának módszere. Ezt a megállapítást örvedetesnek kell minősítenünk nekünk is, annál is inkább, mert mint előzőleg kifejtettem, a beszéd- és értelemgyakorlatok és a fogalmazás tanítása feltétlenül az új tanterv gerince. A magas helyről jött ez az elismerés természetesen csak ösztönözni fog minden komoly és lelkiismeretes tanítót, e tereken való további, fokozatosan céltudatos és felelősségteljes munkára.

6. Olvasmánytárgyalásaink közben törekedünk arra, hogy ne csupán az olvasmány szavait kérjük számon, de aknázzuk ki az olvasmány összes értékeit. Vétessük észre a sorok közötti gondolatokat is, általában a gondolatokat és érzelmeket hozzuk kapcsolatba a gyermek énjével.

7. Számolás és mérés tanítása közben is, — melyeknél rendszerint csupán a mechanikus számolás megtanítására törekszünk — előfordulhatnak értelemfejlesztő, esetleg nevelési értékek.

8. Igen fontos, hogy az új tanterv földrajztanítása ne legyen pusztán száraz ismeretközlés és térképoltás. És ne feledkezünk meg arról, hogy a földrajztanítás keretében legkönnyebben felvetődő érzelmek, a szülőföld- és hazaszeretet és az irredentizmus mellett más érzelmek felkeltésére is nagyobb súlyt fektessünk. Pedagógiai szempontból pl. felbecsülhetetlen értékű a tárgykörben az eszmélet és érdekesség elve. Továbbá éppen e mai erősen gyakorlati világban nem kis jelentőségű, ha igyekszünk kidomborítani földrajztanításunkban a hasznosság elvét is.

9. Feltétlenül kívánatos a történelem-tanítás helyes módszereinek további kifejlesztése. Főleg abban az irányban, hogy a tulajdonképpeni történelem-tanítás a beszéd- és értelemgyakorlatok történelmi anyagától elválasztassék.

10. A természetrajzi- és gazdasági ismeretek tanításánál gyakran elfeledkezünk az új

tantervben hangsúlyozott, de egyébként is e tárgykörben a legtermészetesebb alapvető elvről: a szemléltetésről. Pedig az a tanító, aki a természetben való szemléltetés nélkül, tehát a legszükségesebb alap nélkül, akar természetrajzi- és gazdasági ismereteket megőgíteni, ugyanolyan végtelbe esik, mint az, aki túlzottan biológizál, vagy magasabb természettudományi ismereteket akar elvonni és betanítani. Ha van tárgykör, melynél a szemléltetés, a helyi vonatkozások szükségese, a természetrajzi és gazdasági ismeretek tárgyköre bizonyára az.

11. Tanításunk lehetőleg mindig szabad beszélgetés formájában történjék. A közvetlenség, tanító és gyermek közötti családi meleg elvét engedjük érvényesülni akkor, ha engedjük a gyermeket szabadon beszélni. Ha rászoktatjuk, hogy egymást meghallgatván, gyermekek és tanító közötti kicsiny eszmecsere útján tisztázassanak a dolgok. Ez esetben bizalommal fog a gyermek saját problémáit illetőleg is tanítójához fordulni. És nem kinos kénytelenséggel, de mint az iskolások előtti időben, unalom és félelem nélkül, családi levegőben fogja iskolai ismereteit is elsajátítani.

12. A tanító és gyermek közötti családi, meleg viszony megteremtése érdekében elsőrendű fontosságú eszközök: a mese, a játék, a dal és az illusztráció. Bizalmas, eleven és vidám az élet abban az iskolában, ahol a tanító gyakran mesél, vagy játék közben a gyermekek közé leereszkedik. Kedvesen töri meg a tanítás és tanulás aránylagos csöndjét a gyermekek ajkán felhangzó egy-egy hangulatos dal. És élénken csillognak a gyermeki szemek akkor, amikor a tanító és gyermekek előveszik a színes kártyákat, ceruzákat, hogy az abban a pillanatban tárgyalt ismereti anyagot a fekete táblán és a fehér papíron azonnal illusztrálják is.

13. Még egy kérdés van, mely megérdemli a legérdemli a legélelkebb figyelmet: az iskolai kirándulások kérdése. A kirándulás mindjobban központi helyet foglal el a népi iskolai tanításban. A legtöbb tantárgyhoz egy fontos szemléltetés iskolai kirándulások alkalmával a maga valóságában keresztülvihető, az ismereti anyagok legnagyobb része a természetben össze-

gyűjthető. Friss és eleven bonyomások, melyek megrögzített ismereteket szerez itt a gyermek, akinek mély és eleven érdeklődése a tanító által a megfelelően helyes irányban vezethető és irányítható. A megbeszélésre váró dolgok minő hatalmas tömegével térünk vissza egy-egy jól előkészített és megrendezett kirándulásról! És mennyivel másként tárgyaljuk meg másnap az így természetben gyűjtött anyagot, szemben valami elképzelni is nehéz, mert soha nem látott, száraz és unalmas tanítási tárgyként szereplő rejtelmekkel.

Feltétlenül kívánatos tehát, hogy az iskolai kirándulásokra az eddigénél nagyobb gonddal és figyelemmel legyünk. Gondosan készítsük azokat elő, gondosan bonyolítsuk is le, és megfelelően helyes módon használjuk fel azok eredményeit a tanításban. Az iskolai kirándulások okos és céltudatos keresztülvitele mellett meg kell lépni a kedves és értékes eredményekkel számolhatunk.

Nagyságos Tanfelügyelő Ur! Kedves Kartársak! Ezeket és ezekhez hasonlókat megbeszélendő jöttünk össze e mostani pedagógiai szeminárium előadásán. De e célból jöttünk össze az ezt megelőzőkön is és ha Isten élt bennünket ezért jövünk össze az ezután következőkön is. A nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a pedagógiai szemináriumokat, — melyek eddig szinte kizárólag az új tanterv végrehajtásával foglalkoztak, — fokozatosan a tanítói továbbképzés szervévé szándékozik kifejleszteni. Mi magyar tanítók a legteltesebb örömmel és lelkesedéssel üdvözölhetjük csupán Önagyméltóságának ezt a tervét, mely rajtunk keresztül a magyar tanügy és a magyar kultúra érdekében való bölcs gondoskodást jelent. (Vége.)

ÚJ KÖNYVEK

A néphimzések kezdik megtenni az első lépéseket az új osztály szobái elfoglalására. Örömmel állapítjuk meg, hogy a szeszélyes divat is behódol a magyar néphimzéseknek és ma már szelvében hosszában hirdeti, hogy divat a néphimzés, különösen a lakásokban. A „Muskáti” Magyar Kézimunka-Ujság nagyban

hozzájárult ahhoz, hogy a népművészet hozzájusson ehhez a megérdemelt elismeréshez. A márciusi szám magába foglalja a subrikált himzések tanítását. Dr. Csányi Károly a perzsa szőnyegekről, továbbá a „Magyar Csipkékről” szóló cikkek és még sok más hasznos tanács fő érdekességei a lapnak. Gyönyörű gömör és csökölyi rece himzések, nyitrai, torockói varrottas himzések, horgolt gyermekcipők, kötött hálópapucs mind a „Muskáti” ékességei. Mindazokat az előfizetőket, akik a lapra 5 egész éves új előfizetést gyűjtenek egy villanyvasalóval vagy egy kis asztali álló villanylámpával ajándékozza meg. Előfizetési díja 1 év folyamra 12 P. Egyes szám ára 1.50 P. Szerkesztőség és kiadóhivatal a M. Kir. Áll. Nőipariszkola Budapest, VIII. Rákóczi-tér 4.

Új férfikari gyűjtemény. A Magyar Kórus hangjegyes folyóirat legújabb, 9. száma most jelent meg 16 énekkari művel, melyek a nagybőjti és husvéti időre adnak értékes anyagot dalárdáinknak. A művek legnagyobb része 3 szólamu, ami nagy könnyebbséget jelent hazai viszonyaink közepette. Külön értéke a gyűjteménynek öt klasszikus karmű (Lasso, Martini stb. művei) melyekhez ideális prozódiaival simuló magyar szövegeket *Kerényi György* írt, de hazai szerzőink bőjti darabjai is válogatott műsorszámokat jelentenek az énekkaroknak. A husvéti részben legkiemelkedőbb darabok *Halmos László* 97. Zsoltár-a, *Harmat Artur* offertoriuma és *Szendrei István* Feltámadási éneke. Klasszikus és mégis könnyű művekben oly szegény dalárda iródmunkának nagy nyeresége e füzet. A szövegrészben *Shvoy Lajos* megyéspüspök köszönti a harmadik évébe lépő folyóiratot, amely mai nehéz időkben elismerésre méltó kitartással és lendülettel dolgozik a magyar dalos ügy fejlesztésén, állandóan izléses és praktikus művekkel látva el a dalárdákat. Számos cikk és érdekes hír egészíti még ki a füzetet, melynek ára P 2.40. Mutatványoldalakat készséggel küld a Magyar Kórus kiadóhivatala, Budapest I. Fery Oszkár u. 55.

A vármegyei áll. tanítóegyesület Temetkezési Alosztálya jótékony intézmény. Minden tanítótársunk saját érdekében csatlakozzon, ha tagnak belép.

HIVATALOS RÉSZ

601—1933. szám.

Tárgy: Külföldi könyveknek magyar kereskedők útján való megrendelése tárgyában.

Valamennyi állami elemi iskola tekintetes Igazgatóságának, áll. ovoda tekintetes Felügyelő Bizottságának!

Felhívom a Cim ügyelmét VKM. urnak a Hivatalos Közlöny 1933. évi február hó 1-én kelt számában megjelent 1—1933. sz. ein. körrendeletére a magam részéről is hangsúlyozva, hogy könyvszükségeit beszerzésénél mindenkor csakis magyar könyvkereskedőt vegyen igénybe. Egyben felhívom az összes iskolák ügyelmét a Néptanítók Lapja f. évi 4. számában megjelent 44.860—1932. sz. VKM. körrendeletre is, mely szerint könyv megrendeléseknél a megrendelő nyomtatványt mindig pontosan tanulmányozzák át aláírás előtt.

Szolnok, 1933 február hó 16-án.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

H I R E K

Egységesítik a középiskolák alsó osztályait. A kultuszminiszteriumban tanácskozások folynak, amelyeken előkészítik a középiskolai oktatás reformját. Az első lépés a középiskolák négy alsó osztályának egységesítése lesz, ami szükségtelenné teszi azt, hogy a szülőknek iskolát kelljen választaniuk gyermekeik számára oly korban, amikor azoknak képességei még nem bontakozhattak ki. A középiskolák négy alsó osztálya, a készülő reform szerint, teljesen egységes lesz, s az V. osztálytól kezdve lesz két típus. A görög és modern nyelvek tanítása is fakultatív lesz. A túlterhelés megszüntetését is tervbe vette a kultuszminiszter.

A nem állami tanítók fizetésének újabb szabályozásáról (értés csökkentéséről) rendelet jelent meg amely szerint f. évi márc. 1-től a következő összegekre jogosultak: az 1. fizetési fokozatban havi 119.50 P; a 2. fiz.

fokozatban havi 126 P; a 3. fiz. fokozatban 132.50 P; a 4. fiz. fokozatban 141 P; a 5. fiz. fokozatban 149 P; a 6. fiz. fokozatban 157.50 P; a 7. fiz. fokozatban 162 P; a 8. fiz. fokozatban 174 P; a 9. fiz. fokozatban 186 P; a 10. fokozatban 204 P; a 11. fiz. fokozatban 216 P; a 12. fiz. fokozatban 232 P; Az 1. fiz. fokozat az állami XI. 3-mal azonos s annak beosztása szerint emelkedik a 12-ig amely az állami rendszerű VIII. fiz. oszt. 1. fokozatának felel meg. A VII. fiz. oszt.-ba ki-nevezetteknek a havi fizetés 257, 284.50, illetve 312 P. A szerzetes tanítók havi fizetése 119.50 P a segéd, helyettes tanítók pedig havi 100 P. Az óvónők az 1. fiz. fokozatban (XI. 3.) havi 119.50 P-t kapnak és a tanítók fizetésével egyenlően emelkedik a IX-ig. Segéd és helyettes óvónők havi fizetése 90 P. Intézkedik a rendelet az állami fiz. kiegészítés és az értékegységekben kifejezett természetben javadalom kiszámításáról is.

Halálozás. *Özv. Bajka Sándorné* szül. *Háry Zsuzsanna* áll. tanítónő Budafokon febr. 24-én rövid szenvedés után elhunyt. Erdélyből üldözötte ki az oláh megszállás és a forradalmak után Szolnokra az újvárosi áll. el. iskolához, majd a Kir. Tanfelügyelőséghez kapott beosztást. Innen helyezték át a budapesti patronázshoz, majd a budafoki áll. el. iskolához. Március 1-én helyezték örök nyugalomra a rákoskeresztúri temetőben. Nyugodjék békében!

Szítás István nyug. ref. tanító febr. 18-án Tiszaroffon elhunyt. 54 éven át működött a tanítói pályán s ebből 50 évet a tiszaroffi ref. iskolánál töltött el fardadhatatlan munkában. Az egész község részvéte kísérte utolsó útjára. Nyugodjék békében!

P. Kóczian Róbert szolnoki tk. hitoktató 61 éves korában febr. 28-án meghalt. 1914-óta működött Szolnokon a polg. fiú és polg. leányiskolánál. Tanítványai és a város társadalma szeretettel és megkülönböztetett tisztelettel vette körül. Március 2-án temették nagy részvét mellett. R. I. P.

Szövetségi gyűlés. Az országos tanítóegyesületek képviselői febr. 24-én *Rákos István* kir. tanácsos elnöke alatt gyűlést tartottak Budapesten, a Tanítók Házában és megvitaták azokat a fontos kérdéseket, amelyek a ta-

nitói közvéleményt foglalkoztatják. Előterbe került a szakszerű iskolafelügyelet ügye. A tanítósnak az az elvi álláspontja, hogy az iskolafelügyelet tisztét kiváló tanítókra kell bízni. de átmenetileg a tanfelügyelők mellé külön státusba kinevezendő tanulmányi felügyelők lassák el az ellenőrzést és irányítást. *Galla Endre, Keresztes Vencel, Bajnok Géza, Ormós Lajos, Ölveczky Pál, vitéz Csorba Ödön, Berkenzi Károly, Molnár János és dr. Nagy Lajos* felszólalása után az értekezlet elhatározta, hogy emlékiratban tárja fel a kultuszminiszter előtt a tanítósnak óhaját, annál is inkább, mert tudomása szerint a minisztérium foglalkozik az iskolafelügyelet átszervezésével. A gyűlés tiltakozik továbbá a fizetéscsökkenés ellen és hangsúlyozta, hogy a sokszoros fizetéscsökkenéssel sújtott tanítósnak nem lehet kívánni, hogy saját költségén még továbbképző szemináriumi tanfolyamokat is látogasson ebben a gondterhes időben, amikor családjának fenntartása, gyermekeinek neveltetése, iskoláztatása ugyszólván lehetetlenné vált. A nyugdíjtörvénnyel kapcsolatban nyugtalanító hírek terjedtek el, éppen azért a tanítósnak vezetői meg fogják keresni a politikai pártokat, hassanak oda, hogy a nyugdíj törvényjavaslat mint időszzerűtlen, ne kerüljön a képviselőház elé.

A fizetési előleg tartozások törlesztési idejét — amint a szerdai hivatalos lap közli — meghosszabbították. Eszerint mindazoknak, akik 1933. ápr. 15-ig kérik a *f. évi febr. elseje előtt engedélyezett* előlegnek még törlesztetlen részét az eredetnél 50 százalékkal kisebb részletösszegben vonják le, vagyis a törlesztési idő tartamának még hátralevő része kétszeresére emelkedik. A kérvények a Központi Illetményhivatalhoz nyújtandók be.

A szövetségi tagdíjat — mint egyik lapársunkból értesültünk évi 4 P-ről 2 P-re szállították le. Évek óta sürgettük a tagdíj leszállítását, mert túl magasnak tartottuk. A helyzet már válságos volt a részünkről is, mivel az évi 4 P-ös ált. tanítóegyesületi tagdíjból évi 4 P szövetségi tagdíjat kellett fizetnünk. Ezt a lehetetlen helyzetet oldotta meg a Szövetség elnökségének döntése.

Olcsó cukrot engedélyezett pénzügyminisztérium az inséges méhcsaládok tavaszietetésére. Tiszta kristálycukor ára kg-ként 85 f. Megrendelő levélért (24 f-es bélyeg csatolásával) a Magyar Méhész Egyesülethez kell fordulni.

Nyugtázások: Tagdíj cimen: Tóth Erzsébet Kisujszállás, Bennyovszky Jolán, Bennyovszky Ida, Skoda Ilona, Skoda Mária, Ring Károly, Ring Károlyné, Jankovics Béláné, Bathó Róza, Németh Mária, László József, Mocsári József, Kupics Ferenc, Mihalik Kálmán, Koháry Ilona, Blénessy Jánosné, Szentiványi Béláné, Perényi Margit, Ruzs János, Szegedy Jánosné, Markscheid Károlyné, Báthory Vilmosné, Szilágyi Józsefné, Vásárhelyi Mária, Jézsyné, A. Mária, Jászberény. Szanyi Ferenc Mezőtúr 4—4 P. Módos Jenő, Jancsó Kajetánné, Szilágyi Bódogné, v. Farkas Tivadarné, v. Nagy Lajosné, Tóth Piroska, Polonyi Róza Szolnok 1—1 P. Bihary Istvánné, Szilvássy Eleonóra, Bacskó Gyula, v. Bányai Kálmán, v. Szathmáry Lajos, Greczmajer Károlyné, Angyal Sándor, Jánossy Róza, Halmágyiné, B. Ilona, Császár Ferencné, Szolnok 4—4 P. Török Jolán Szanda 4 P. Orosz György 12 P. Orosz Györgyné 4 P. Jaczina Irén 8 P. Szolnok, Jankó Károly, Jankó Károlyné Pusztatényő, Gárdonyi Jenő Törökszentmiklós, Glodeák Béláné Mezőtúr 4—4 P. Mannóné A. Etelka Martfű 2 P. Zala József, Zala Józsefné 4—4 P. Jászladány. Beer Jenő, Szöllösy János, Vass Kálmán Mezőtúr, Csillik Mihályné Rákóczi falva 4—4 P. Horváth Gyula 3 P. Szolnok, Thiel Bernát, Thiel Bernátné, Oláh József, Mohács László. Csizmadia Mária 4—4 P. Jászárokszállás.

Temetkezési díj cimen: Madarász Anna 1 P 20 f. Jászkisér, Jaczina Irén 2 P 40f. Szolnok, Ring Károly, Ring Károlyné, Bennyovszky Ida, Bennyovszky Jolán, Mihalik Kálmán, Skoda Mária, Vásárhelyi Mária 2 P 40—2 P 40 f. Jászberény, Zala József, Zala Józsefné 3 P 60—3 P 60 f. Jászladány, Csillik Mihályné 1 P. Rákóczi falva, Pálmay Károlyné 1 P 20 f. Markscheid Károly 3 P 60 f. Jászberény.

Kérelem. Felkérjük a megye területén lakó kartársakat, hogy a folyó tanévi tagdíjat 4 P-t s az esetleg elmaradt tagdíjakat évi 8-8 P-t az egyesület pénztárába, ha részletekben is, de befizetni szivesek legyenek. Egyesületünknek is fizetési kötelezettségei vannak, melyeknek csak úgy tud eleget tenni, ha a kartársak a tagdíjakat befizetik. Elnökség.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Plac-lér.

Legnagyobb raktár
közgazdasági, ügyvéd,
iskolai, községi, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
tróda felszerelésekből, trógekből és
irógépszalagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyűjteményekben készülnek az elismeren legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett könyvkiadásra készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a leggyorsabból
a legkényesebb izlést is kielégítő díszműveket.
Könyvnyomda elegáns, izézes kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készíti füzeteket,
könyveket, röplapokat, táblázatokat
lakodalmi és béli meghívókat
és minden fajta könyv-
nyomdatást.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók
ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

**A Dármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ
KÖNYVELÉSHE” kapható. ROTH Ára netto 24 fillér.**

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanhöngvek

Tanszerek

Hőngyhőlések

Lyomlatbányák

SZOLNOK

Új üzlethelyiségem

a régi mellettem
van az épületben van.

XXVI. évfolyam

4. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYE

NÉPMŰVELEÉS

Felolón szerkesztő:
Greezmajer Károly

Felolón kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1933. április hó.

HOTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 112

Raktáron van és azonnal szállítható:

Iskolai nyomtatványok.

645. Helyreállítási elszámolás
646. G. utorelszámolás
647 a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, költség
647 b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belv
648. II. Kimutatás beirattási díjakról
649. II. Kimutatás egyenleadról, 5%, 3%, -os pótdáváltságról
650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozjáruláskoról
651. IV. Kivonat a bérbeszámolásból
652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
653. VI. Kivonat költségöröklést tervezetből
654. VII. Kimutatás hitoktatási díjak megállapításáról
955. VIII. Kimutatás fűtési és óvodai átlátny megállapításáról
656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
657. Átvételi elismervény anyagokról
658. Napzárnyegyzék

- 659/60. Népiskolai helyi tanmenet A), L) ben és B) kölv
661. Könyvtári költségvetés
662. Éntári napó és számadás*
662. Könyvtári pénztári napló és számadás köve
663. Állami elemi iskolai (kisdévodási) anyagszámadási könyv. Köve, 5 évre
663. Áll. elemi isk. (kisdévodási) anyagszámadás*
665. Kimutatás ingyen-lan könyvekről
666. Iskolai pénztári napló A) minta
667. Köz. isk. számadás
668. Népiskolai költségvetés
669. Isk. alapvagon számadás
671/b. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés bérbeveendő épületek számára
675. Posti feladókönyv
688. Irodalmi jegyzőkönyv tanítók részére.
690. Elbocsátó-levél
691. Beirattási díj kezelési napló*

803. Iktatókönyv Iktatókönyv, köve; tárgymutatóval ellátva
805. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső ív
824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső ív
824/c. Állami elemi iskola és óvodaszámadás köve
829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány, Mireltti papíron
848. Tiszteletviselő bizonyítvány
947. Orarend elemi iskolák számára (1 ív = 2 példány)
948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 ív = 2 példány)
950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

915. Leltári napló (1. sz. minta)*
916. Szakleltár (2. sz. minta)*
917. Szobaleltár (4. sz. minta)

Leltári nyomtatványok.

940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
941. Selejtezési jegyzék (3. sz. minta)*
942. Arverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)

943. Más intézetnek átadandó árgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
2. m. Kiszérvével törzskönyvi lap díkúldéséhez
3. m. Örd- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a házilási anyakönyvből (szep. 1-6.)
8. m. Kivonat a házilási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanonok számára az előző évi szeptember 1. óta bedíltot változásokról

11. m. Értesítés tanoncsizonyba lépő tan- kötelezről
12. m. Értesítés tanoncsizonyból kilépett tanonokokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Értesítés az iskolából kilépő tan- köteles gyermekekről
15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
16. m. Felhívás a be nem iratkozott gond- viselőjéhez
17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
18. m. Feljelentés beirattás elmulasztásával előkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beirattásra
20. m. Értesítés hivatalból való beirattásról
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély

23. m. Kimutatás igazoltatlansági mulasztó gyermekekről
25. m. Feljelentés a megvezető, vagy ennél több ízben előkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghozzab- bitására
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirott büntetés- pénzekekről*
29. m. Nyilvántartó-napló kirott bírád pénzekekről*
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírsgoldás
35. m. Pénznapló büntetéspénzekekről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisz- terium 1922. évi 139.109. sz. rend. előírt 1-41. mintájú nyomtatvány

703. Félévi jelentés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztási és haladás céljaira

az elemi iskolai felvételi, mulasztási és haladási napló használandó

724. Felvételi napló.*
725. Mulasztási napló*

Kisdévodások számára.

727. Haladási napló puha kötésben
728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére

729. Bizonyítvány állandó menházakat ve- zető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanoncsizolák számára.

744. Kölségvetés
748. Felvételi napló*
749. Tanulmányi napló*

750. Előmeneteli és mulasztási napló*
751. Anyakönyvi-törzslap
752. Iparostanoncsizolai bizonyítvány

754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanoncsizolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készülték és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utalvételre küldjük meg.

A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a kiadó, vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.

A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külön ív (boríték) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Ált. Tanítóegyesület.

Nyomtatott Nők Druhá hánygompodálában
Szolnokon (Hosszút-léc.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik minden hó 15-én.
Előzetesi díj és költségek Cikk Erő
egyszerűsített szerződés szerinti, leg. gyűlömi részese
nyomtatási költségvetésben a szerkesztőség címűre
Szolnok, utódosi tiszta költés. Nézet-
kel nem utánk vissza.

A tanítóképző igazgatója.

Mindnyájan emlegetjük és a szónoki emel-
vényről is gyakorta elhangzik a szó: *együtt-
működés*. Vállvetett, harmonikus és egységes
munkával, egységes célkitűzéssel, egy akarat-
tal, a közérdek rajongó szeretetétől áthatottan, szak-
kadatlanul dolgozni a haladás és kultúra útjain.

Elhangzik a szó. — Sajnos, gyakran csak
szavak maradnak. — szép, tündöklő szavak.
Sűrűn felbukkannak ezek a szép szavak az élet
tengerében s ezek mint buborékok enyésznek
el. Rövid, kérész-életükre a feledés homálya
borul.

A jászberényi tanítóképző igazgatója élő
cáfolata ennek a szomorú tapasztalatnak.

Már magában véve nagy érték az, hogy
egy tanítóképző-intézet, szakiskoláinknak ez a
legnemesebb típusa, éppen a mi vármegyénkben
működik és hozzá annyira méltó, szép otthonra
talált Jászberényben. De fokozza az intézet itt-
létének értékét reánk nézve az, hogy *Móczár
Miklós* igazgató van az intézet élén. — Nem a
szaktudáson van itt a hangsúly, melynek terén
az igazgató, nemcsak mint szakember és nevelő
elsőrangú, hanem az *egyéniségen*, a lelkiületen.
Hiszen a szaktudás, a szakismeret, a munkakör
kitűnő betöltése kétségkívül nagy érték. De ez
Móczár Miklós érdemének csak egy kis része.
Aki véle személyesen érintkezett, annak nem
kell ezt bővebben magyarázni. Elég, ha rámu-
tatunk itt arra, hogy a jászberényi képező ki-
tűnő igazgatója már a mult tanévben is több
helyen vette ki a részét a pedag. szemináriu-
mokon, mint előadó. Most ugyanazt a munkát

újra több helyen magára vállalta. — úgy mint
tavaly, most is egészen önzetlennel.

Pedig tudjuk jól, hogy olyan nagy intézet
vezetőjének, mint a jászberényi tanítóképző, mily
sok és felelősséggel járó teendője van. *Móczár
Miklós* nagy szíve, izzó magyar lelke, áldozatra
kész ügyeszerete azonban nem elégszik meg
amugy is súlyos mindennapi feladatai pontos
teljesítésével, hanem eljön közele, egykori tanít-
ványaihoz, mint munkatársaihoz, hogy gazdag
tudását és tapasztalatait tovább hínise köztünk
a nemzeti nevelésügy szent jegyében. — valóra
váltsa a nemzeti munkaprogram legazabb
irányelvét: az *együttműködést*.

Megjelenik és beszél, de nem a katedra
emeletnyi magasságából, hanem mint egy apos-
tol, szerényen, szeretetreméltóan és igénytelenül,
mint ahogyan az igazságot szokták hirdetni.

Érezzük: velünk van ő itt, a megyében,
valóban! Leleke a miénk, lelkünk az övé: neve-
lői lélek. Véle egygyé olvad lelkünk a közügy
szeretetében és buzgó szolgálatában.

A jutalom érte a hála és szeretet. És kell-e
sebb jutalom a lelkek harmóniájánál? Ez a
harmónia, a lelkeknek ez a kölcsönös megbec-
sülése a legszebb jutalom. *Móczár Miklós* en-
nek a harmóniának, ennek az együttműködés-
nek az apostola. Mélységes köszönetünkkel és
nagyrabecsülésünkkel koszorúzunk meg ezt a
jutalmat. Fogadja tőlünk e szerény köszönet.

Dr. Kovács János.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Néhány szó a házinyúltenyésztéshez.

(Hivatkozással VKM. 63959/932. sz. rendeletre.)

Irta: vitéz ASZTALOS SÁNDOR, Nagyrév.

A Kultuszminiszter ur Ö nagyméltósága fenti rendeletében a tanítóság figyelmét felhívta a házinyúltenyésztés propagálására. A rendelet nyomtatékosan kifejezi, hogy ezzel a szegényebb néposztály élelmezési gondjain akar könnyíteni.

Sajnos a mai fizetési viszonyok mellett a magyar tanító is igen közeledik ahhoz az osztályhoz, melyet „szegényebb osztálynak” lehet nevezni. Tehát ha anyagi szempontból nézzük, úgy a tanítónak is érdekében áll a házinyúltenyésztése. De mivel tanítók vagyunk s ha Ö nagyméltóságának rendeletét végre akarjuk hajtani, úgy a modern pedagógiai elvek megkövetelik, hogy tanításunkat gyakorlati uton mutassuk be tanulóinknak és a népművelési előadások hallgatóinak. Meggyőződéssel állíthatom, hogy kevés olyan szemléltető eszköz van a tanítónak, mely a tanítások során oly sok örömet, szórakozást és mindezek mellett még anyagi előnyöket is nyújtana, mint a fent említett rendelet érdekében bevezetett házinyúltenyésztés. Minden vidéki, vagy egy kicsiny kerttel rendelkező városi tanítónak szívesen ajánlhatom, próbálja meg és feltétlen már rövid idő múlva maga is lelkesedéssel fogja propagálni ezt a hasznos és kedves, szinte szórakoztató gazdasági ágat.

A helyszűke miatt a modern házinyúltenyésztésre sajnos nem térhetek ki. Itt csak néhány irányelvet említek meg, melyből mindenki azonnal látni fogja, hogy a házinyúltenyésztés megkívánja a kellő szakismeretet.

A modern tenyésztő csak tiszta vérű fajnyulát tart. Ezeket kizárólag ketteciben egyenként elkülönítve helyezi el. Istállóiban, gödörben nevelt házinyúl csak anyagi károkat és keserves csalódásokat hoz. Ezek húsa szinte élvezhetetlen és bűzös. Ellenben a ketteciben nevelt házinyúlnak a húsa az összes háziállatok húsnál a nagyobb fehérje tartalmánál fogva (házinyúlé 23 %, baromfié 21, marháé 18 %) a legízletesebb, legtáplálóbb és legolcsóbb pecsenyék egyike. A konyhában amire a baromfit, arra a házi-

nyúl húsát is feldolgozhatjuk. A húshozama nagy szaporaságánál fogva igen számottevő. Hiszen egyetlen nőtény egy év alatt, ha az utódok fiait is figyelembe vesszük, 100—110 kg. húst is eredményez, de a húsa mellett figyelemre méltó a szőrméje is, mely ügyes kikészítéssel kabátpremnek, belésnek igen jól felhasználható. A lekapart szőreből pedig, háziipari uton, a legkötőbb harisnyak, papucok, kalapok készíthetők. A beleit vékonyabb kolbászok, virtslik, vagy megsodorva hegedűhúr készítésére használhatjuk. Kevés ilyen hasznos háziállat van, amelynek minden egyes része felhasználható.

Tekintettel azokra a körülményekre, amelyek a tanítók megélhetését egyre nehezebbé teszik, feltétlenül nagy segítségére lesz mindenkinek, ha az udvarán, vagy kertjének egy sarkán a modern elvek szerint vezetett, tehát tisztán tartott (szagtalan) 6—7 anyaállatból és egy apaállatból álló kisebb tenyésztés működik. Ezek átlagos évi szaporulata 150 drb.-ot eredményez, melynek szőrméje a legszerűsebb számítás mellett is, ha gondosan nyúztuk és kifeszítve szárítottuk 80—250 pengőt reprezentál fajták szerint, viszont a levágott állatok húsa átlag hetenkint kétszer-háromszor kerülhet különböző módon elkészítve az asztalra, igen nagy mértékben megkönnyítve a háziasszony gondjait. Nálam a borjúhústól a csirkepaprikásig minden házinyulból készül. A vendég el sem hiszi, hogy házinyúlat eszik.

A házinyúl tenyésztéséhez nem kell nagy befektetés. Egy kis szakismeret, mely egy cca. 10—20 lapos füzet többszöri gondos át tanulmányozásával bárki megszerezhet, egy törzs (2+1) beszerzése (4—6 pengő) három drb. használt frankkávés láda, két négyzetméter apró lyukú drótháló, néhány szeg és a kertnek, vagy udvarnak két-három négyzetméternyi, szélől védett területe. Az összes költség nem igen haladja meg a 8—10 pengőt. A takarmánya különösebb költséget nem igényel, mert a nyúl megesszik mindent, konyhahulladéktól az utszéli árokpárti lapulevélig. Abrakot csak keveset igényel. Ahol pedagógiai szempontok figyelembe vételével a nyulak etetését, tisztántartását, szóval gondozását úgynevezett gazdasági hetesekre

(iskolai növendékekre) bizzuk, ott a tanítónak a felügyeleten kívül csak az fog nagy gondot okozni, hogy megfelelően készítse el a feleséget a sok nyúlpecsenyét, egyre másképpen, nehogy „a könyökén jöjjön ki” mint ahogy mondani szokás.

Sokan vannak akik tehéntartással, disznóhizlallással, baromfitenyésztéssel igyekeznek nehéz sorsukon segíteni, azonban igen kevesen vannak olyanok, akik ezen a téren keserű tapasztalatokkal ne rendelkeznenek. Egy elhullott tehén vagy disznó, vagy ha beült baromfiketrecbe a vész, oly érzékeny kárt okoz, melytől alig lehet kiheverni. A házinyúl tenyésztés ebből a szempontból is nagy előny, mert ha csak egy évig is sikerül fenntartani, a befektetett tőkét sokszorosan visszafizeti. A baromfitenyésztés egy esztendő alatt a befektetett tőke és takarmány 30 %-át, a házinyúl tenyésztés 200—250 %-át is eredményezi haszon címén, mivel ezek takarmánya igen olcsó, szaporasága pedig igen nagy.

Igyekeztem röviden a rendelet nagyfontosságát úgy megvilágítani, hogy mindenki kézzel foghatóan láthassa annak előnyeit, nem is beszélve arról a nagy jelentőségű szociális haszonról, ha a tanító a lakossággal az okszerű házinyúltenyésztést megkedvelti, mert ezzel egyrészt megkönnyíti népünk élelmezését, másrészt a szőrme termeléssel a ma még igen jelentős (milliókat kitevő) nyúlészor behozatalt csökkenthetjük, esetleg a tenyésztésünk odafejlődhet, hogy Hazánk is exportálhat nyúlgerznákat, melynek nemzetgazdasági jelentősége szinte beláthatatlan. Már pedig ennek érdekében minden jó magyar hazáinak kötelessége munkálkodni, hiszen magunknak dolgozunk.*

*Válaszbélyeggel ellátott levelekre készíttél ad szakszerű felvilágosítást és utbaigazítást a cikk írója.

A vármegyei áll. tanítóegyesület Temelhezési Fiosztálya jótehon intézmény. — Minden tanítótársunh saját érdekében cselekszik, ha tagnak belep.

Pedagógiai szeminárium.

Rovatvezetők: **Bihary István**, vez. kir. tanfelügyelő.
Óreczmajer Mária ell. el. isk. igazg.

Természetráji és gazdasági ismeretek tanítása a népskolában.

Irta: **Richter József**

A tanterv a célt a következőképpen jelöli meg: „Az ember életére nézve legfontosabb állatoknak, növényeknek és ásványoknak, valamint az ember és a természet egymáshoz való viszonyának megismerése, a helyes szemléletre való szoktatás; ama eljárások, fogások és ügyességek elsajátítása, amellyel az ember a gazdasági élet körében a reá kedvező természeti jelenségeket felhasználhatja, a természet káros hatásait ellen pedig védekezni tud.”

A tanuló szeresse meg a hajai rögt, becsülje meg a tisztességes, becsületos munkát és kedvelje meg a gazdálkodást; erősítse meg a vallásos érzületét, szilárdítsa meg lelkében mindazokat a tulajdonságokat, amelyek az erkölcsök kialakulásához szükségesek.

A célkitűzésnek első részéből megtudjuk, hogy meg kell ismertetnünk mindazokat a növényeket, állatokat és ásványokat, amelyek az ember életére fontosak.

Mikor ezt tesszük, könnyű a helyzetünk, mert hiszen a gyermek örül a kis állatnak, megbámulja a nagy állatot, üzi a pillangót, kalapjához tüzi a virágot, örül a zöld mezőnek kedve földerül a zöld erdőben, gyönyörűséggel nézi az aranyat, mohón kap minden csillogó kő után stb. Mindezek tárgyalásával a tulajdonképeni természetráji foglalkozás a célkitűzésnek az a része, amely az ügyességek, eljárások és fogások elsajátítását kívánja, az a gazdaságtan és háztartástan tanításának céljára vonatkozik.

A tantervi cél második részében azok a nevelési gondolatok vannak lefektetve, amelyekre a természeti és gazdasági ismeretek tanítása közben gondolnunk kell azért, hogy az anyag feldolgozása közben ne csak az érzelmi, hanem az etikai nevelésre is gondoljunk.

A népskolai tanterv a tanítás anyagát mint maximumot sorolja fel s nem kívánja azt, hogy

a népiskolában a nagy anyagot teljes egészében megtanítsuk. Ennél jóval kevesebbet kell feldolgozunk.

Az anyag kiválasztása közben fő szempontunk az legyen, hogy a tárgyalandó anyagot a tantervi anyag szemelött tartásával a népi életből vegyük, Válogassuk ki a helyi viszonyoknak, a szükségleteknek legjobban megfelelő témát. Az ilyen anyagkiválasztásra azonban csak az a tanító képes, aki működési helyét alapos, minden részletre kiterjedő tanulmányozás által megismerte. A helyes anyagkiválasztás nem könnyű feladat. Szigorú bírálatot, tanítói tisztánlátást és önmérsékletet kíván. Mindenek előtt tehát a tanító állapítsa meg, hogy környezetében az emberek mit dolgoznak, miből élnek. Hol van kert, rét, szőlő, szántóföld? Figyelje meg milyen növények és állatok élnek kertben, szántóföldön, erdőben, vizekben. Hol tartják a háziállatokat? Milyen betegség pusztít köztük legjobban és leggyakrabban? Hogyan védekeznek ellene? Micsoda jellegzetes talajnemek vannak a község határában? Meg kell figyelni az e tárgykörrel kapcsolatos és a nép közt elterjedt fónokságot, tudatlanságot. Ebből következik, hogy a tanítónak jól kell ismernie népét, annak szokásait.

A tanító a feltalált természeti tárgyakról, jelenségekről, valamint megfigyeléseiről készít pontos jegyzéket. Ez a gyakorlati tanterve, melyet összeegyeztet a hiv. tantervvel elkészíti a helyi tantervet, amely nemcsak községünkint más és más, hanem még ugyanazon községhez tartozó tanyai iskoláknál is változhatik. Ez a helyi tanterv annál jobb, minél jobban ismeri a tanító vidékének természeti és gazdasági viszonyait. Az a tanító, aki a természet megfigyeléseivel készül a tanításaira, folytonosan újat tanul s majdnem bizonyos, hogy talál valami anyagot is, amit még senki sem tud, tehát mint feltaláló közvetve a tudományt is szolgálja. Ily előkészület után nyugodt lélekkel foghat minden tanító a természeti és gazdasági ismeretek tanításához.

Az új tanterv a természeti és gazdasági ismeretek tanítását már a harmadik, negyedik osztályban is előírja. Milyen különösen, sőt helytelenül hangzik ez a megállapítás. Vajon lehet-e ismereteket tanítani.

A szó új értelmében bizonyára nem. Ismereteket, csak szerezni lehet. Az ismeretszerzéshez jó alkalmat nyújt többek között a kirándulás. A kirándulás, helyszíni megfigyelés a legkövetkező tanítás.

A mai természeti és gazdasági tanításmód egyenesen megköveteli, nélkülözhetetlenné teszi a tervszerű kirándulásokat. A természet megfigyelése sok gyönyörűséget szerez. A természet megérteni és megszeretni igazán csak künn a természetben lehet. A természet helyes megfigyelése magának az életnek a megfigyelése. El kell ismernünk, hogy az értelmi nevelés terén a leghatásosabb tényezők egyike.

Aki nyitott szemmel vizsgálja és vizsgál-tatja a természetet, az az etikai és esztétikai nevelés terén is hathatós segítő társat talál benne. A természetben megnyilvánuló csodás rend, a lépten-nyomon látható szabályszerűség és művésziesség, az emberileg szinte meg sem közelíthető, eléggé fel nem fogható színpompa, észrevétlenül esztétikai hatásokat keltenek a lélekben. Gyönyörködhet, megnyugtató, munkára serkent aszerint, hogy milyen lélekkel, milyen hangulattal közeledünk hozzá, Előttünk van, benne élünk. Nyitott könyv, olvashatunk belőle, csak rá kell néznünk. A megfigyelő megtalálja benne a szépet, az igazat és a jót, megtalálja az Istent. Isten létezésének, nagyságának és bölcseségének legkézzelfoghatóbb bizonyítékait a természetben találjuk meg.

Hogy miért és hova ránduljunk ki, azt az osztály anyaga és a helyi viszonyok határozzák meg. Bárhova megyünk, arra nagy súlyt fektessünk, hogy a tájékozódásán kívül megfigyelésre is alkalmat adjon kirándulásunk.

Kiválasztunk egyes jelentékeny növényeket és évszakonként tanulmányozzuk azokat természetes helyzetükben. Ezáltal tanítványaink valóságos képet nyernek növekedésük és szaporodásuk módjáról, valamint a közvetlen környezet hatásától. E megfigyeléseket ott a helyszínen füzeteikbe le is rajzolják.

Az állatok iránt is leginkább úgy kelthetünk eleven érdeklődést, ha módját ejtjük, hogy növendékeink az állatokat és életmódjukat a szabadban, természetes viszonyok között figyelhessék meg. (Vége köv.)

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye törvényhatósági Iskolánkivüli Népművelési Bizottságának tízéves beszámolója.

A bizottság 1933. évi április hó 8-án tartotta Alexander Imre alispán elnöke alatt X. közgyűlést.

Vitéz Szathmáry Lajos népműv. titkár terjesztette elő a bizottság 10 évi munkásságáról jelentését, melyben ismertette a népművelés történetét, szervezetét, a bizottság hatáskörébe utalt ügyeket, a vármegye népműv. szabályrendeleteit és a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumban szervezett ügyosztályt, az Iskolánkivüli Népművelés Központját, melynek tíz év óta Dr. Nevelős Gyula min. tanácsos a vezére, kinek nevéhez fűződnek az elért szép eredmények.

Megemlékezett a népművelés könyvei sorozatában Szolnok vármegye közönsége által „A Gyermekszeretet Iskolája” című, a maga nemében egyedülálló, szakkörökben is feltűnést keltett mű kiadásáról.

Majd tanévenkénti részletezéssel ismertette az egyes népművelési tevékenységeket, mely szerint a törvényhatóság területén 10 év alatt megtartottak:

ismeretterjesztő előadást	— — 47.903-at,
a Magyar Vöröskereszt E. (1926—30) 799 „	
műkedvelői előadást és alk. ünnepséget	2.573 „
194 alfabetata tanfolyamot, óraszám	17.548 „
194 alapismeretterjesztő tanfolyamot	12.587 „
172 népm., közm. és szaktanfolyamot	12.330 „
összesen	93.740

egységet.

Ezenkívül a múlt tanévben egy nagyobb-szabású vidéki tanulmányi kirándulást a gazdaságközönség részére.

Az alfabetata tanf.-on megfelelt 4.580 felnőtt egyéb tanf.-t rendszeresen látogatta 13.937 „

A bizottság területén 51 dalkör, 16 kulturház, 26 mozit, 67 vetítógép, (21 ebből a bizottság tulajdona), 298 közkönyvtár működik. — Ezenkívül V. K. Miniszterium által adományozott 76, összesen 11,950 kötetet számláló nép-

művelési közkönyvtár, melyekből a legújabb (1931—32) munkaévben 10.097 egyen 37,253 kötetet vett ki.

A bizottság területén V. K. Miniszterium által adományozott 20 hangszórós rádió és 4 gramofonkészülék van állandó használatban.

A bizottság célkitűzéseiről szólva lelkesedéssel jelentette ki, hogy az elért eredmények a bizottság elnökségét, tagjait, vidéki szerveit és előadóit csak arra ösztönözhetik, hogy janatikusan hittel kezdjék el a következő évi népművelési munkáit.

A megszokott népművelési tevékenységeken kívül a való élet kívánalmainak megfelelően új ösvényekre lépett több törvényhatósági népművelési bizottság, szinte egyénekenkénti bélyeget kezdének magukon viselni, mely nemes versépre hívja fel a bizottságokat; ki tud szebbet, jobbat, hatásosabban eredményesebbet tenni szent hazánk, nemzetünk, fajunk boldogulása érdekében.

Elismeréssel és hálás köszönettel adózott főispánnak az anyagiak bőkezű nyújtásáért, ügyv. elnöknek a fáradhatatlan, odaadó munkájáért, továbbá a bizottság tagjainak, vidéki szerveinek és lelkes előadóinak.

Husvétii tanítógyűlések.

A husvétii tanítógyűlések során április hó 10-én délután tartotta a Kalász Rt. nagyzámu érdeklődő kartárs jelenlétében választmányi-, majd ezt követőleg évi rendes közgyűlést a Tanítók Ferenc József Házában.

Dr. Pogány Frigyes elnöki megnyitójában visszpillantást vetett a Kalász elmúlt évi munkásságára.

Ezután Osztie Zoltán terjesztette elő jelentését. Kimutatta, hogy a Kalász az elmúlt, példátlanul válságos gazdasági évet minden megrázkódtatás nélkül és a körülményekhez képest kielégítő eredménnyel fejezte be. Céljaihoz hiven az elmúlt év folyamán is igen jelentős összeget — 10.706 pengő 38 fillért — fordított adományokra és segélyezésekre. Ez az összeg a bruttó forgalom 9 százalékának és a tisztán nyereség 73 százalékának felel meg. A tisztán nyereségből az Eötvös-alap 40 százalékot kapott, a

részvényesek 4 százalékos osztalékban s az országos és vármegyei tanítóegyesületek a megfelelő tartalékolás után 1.000 pengős segélyben részesültek.

A nyereség csökkenését a tankönyvek árának 30 százalékos leszállításán kívül a könyvek egységesítése körül adódott bizonytalanság okozta.

A jelentéshez vitéz Csorba Ödön igazgató szolt hozzá és arra kérte a tanitóságot, hogy a Kalász iskolai nyomtatványainak és irkáinak bevezetése révén fokozottabb mértékben támogassa az intézményt.

Haller János „A fogalmazás tanításának fokozatai”, majd dr. Stolmár László „Az iskolásgyermek beszédének fejlődése” címen tartott igen tartalmas, mindvégig vonzó előadást.

A választmányi gyűlést a közgyűlés követte. Pogány Frigyes dr. elnök megállapította, hogy a közgyűlés határozatképes. Az igazgatóság jelentése szerint az elmúlt üzletév tiszta nyeresége 14.552 P. A közgyűlés az igazgatóság jelentését, az előterjesztett zárszámadásokat, a tiszta nyereség felosztására vonatkozó javaslatot a felügyelőbizottság jelentésének meghallgatása után egyhangulag elfogadta, a felmentvényt mind az igazgatóságnak, mind a felügyelőbizottságnak megadta és a számadásra kötelezett főtisztviselőknek eredményes munkásságukért köszönetét fejezte ki.

A választások során a kilépő igazgatósági tagokat újból megválasztották.

A közgyűlést társasvacsera követte, amelyen a tagok nagy számban jelentek meg.

Az Eötvös-alap ülése. A Magyarországi Tanítók Eötvös alapjának husvétii választmányi ülését, sok tag érdeklődése mellett, április 10 én tartották meg a Tanítók Ferenc József Háza gyűléstermében.

Az ülést Rákos István kir. tanácsos, elnök vezette, aki megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a súlyos viszonyok nem alkalmasak a tanitóság erősebb megterhelésére s ezért az Eötvös-alap munkájában inkább a belső megállapodottság fenntartására törekszik, bár nem hagyja el a külső szervezést sem. — Majd kegyeletes szavakkal emlékezett meg Apponyi

Albert grófnak, az Eötvös-alap tiszteletbeli tagjának, a népoktatás és a magyar tanitóság érdekeinek előmozdításával s az egész magyar nemzet ügyének tett szolgálatával szerzett különösen kiváló érdemeiről, melyekkel örök emléket állított magának a népoktatói kar szívében is.

Háros Antal főtájtár jelentése során a többek között kiterjeszkedett arra, hogy a magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a folyó tanévben 64 tanulmányait jó eredménnyel végző tanítógymereket részesített a Tanítói Internátusok Alapjából érdemleges köztartási segélyben s kilátásba helyezte, hogy a segélyezést a jövőben a keszthelyi középiskolai internátusra is kiterjeszti. A miniszter gondoskodását a választmány hálával vette tudomásul. Nagy örömmel fogadta a választmány a keszthelyi középiskolai internátus kibővítésének a híret. Az intézet emelet-raépítéssel nemcsak 40 tanuló befogadására alkalmas hálótermekkel, tanulószobákkal, mosdó- és fürdőhelyiségekkel bővült, hanem 10 vendégszobát is nyert, amelyek mérsékelt díjért az üdülő tagoknak egész esztendőben rendelkezésére állnak. Ugyiszintén osztatlan örömet váltott ki az elnökség ama törekvésének a bejelentése, hogy tekintettel a szülők fizetésének nagymértékű lecsökkenésére, a köztartási díjat a jövő tanévben, a három internátusban legalább évi 500 pengőre leszallítja.

Gergely István számtartó beszámolt az egyesület vagyoni helyzetéről és a Péterfy Leányotthon életéről. Majd Parlesszák József a Tanítók Ferenc József Háza igazgatója közölte jelentése kapcsán, hogy mindazoknak a tagoknak, akik a nyári szünet folyamán gyógykezelés, fürdőzés vagy tanulmány céljából Budapesten tartózkodnak s a Tanítók Háza köztartását legalább 10 napon át veszik igénybe, a 10 napra az eddigi 30 pengő helyett csak 25 pengőt kell fizetniük.

Az Országos Tanítószövetség április 11-én tartotta igazgatósági gyűlését. Rákos István elnöki megnyitójában hangzott a tanitóságnak azt a reménykedését, hogy sem a tanítói fizetéseket, sem a tanítói létszámot tovább nem csökkentik, amit a legújabb betérjesztett állami költségvetésből lehet következtetni. A magyar

tanitóság az ország mostani szegénységében főképpen erkölcsi sikerekért dolgozik. Ma már például a főiskolai tanítóképzés a köztudatban élő szükséglet. A tanitóság önmagát és az iskolát elsősorban a nemzet érdekében akarja tökéletesíteni. A megnyitó után kegyeletes szavakkal méltatta gróf Apponyi Albertnek az iskola és a tanitóság érdekében végzett munkálkodását. Simon Lajos bejelentette, hogy Gárdonyi Géza szobrának május 13-án leendő leleplezésén méltó helyet biztosítanak a tanitóságnak. A Wodianer-díjat, amellyel a Magyar Tudományos Akadémia évenként a legérdemesebb tanítókat tünteti ki, ebben az évben Galla Endre (Ujpest), Szabó Pál (Nyíregyháza), Lantos Béla (Szeged), Bárdos József (Esztergom), Révész György (Hajdúdorog) és Zolnay Ferenc (Salgótarján) kapták.

Wanitsék Reszó főtájtár terjesztette elő ezután jelentését a tanítószövetség félévi munkájáról. Az Országos Tisztviselői Betegsegélyző Alap átszervezésére nézve a tanitóság is kívánja a kórházak és ambulatóriumok felállítását Budapesten és a vidéki göpcpontokban a tisztviselők részére. A főtájtári jelentést a gyűlés Csontea Győző tanfelügyelő és Soós József felszólalása után tudomásul vett. Marikovszky Gyula pénztáros a tanítószövetség anyagi helyzetéről tette meg jelentését, amelyet a gyűlés Ormós Lajos vitéz Csorba Ödön, Tobel Ferenc, Benda László, Ferenczy Kálmán és Tóth József felszólalásai után szintén tudomásul vett. Törös Károly a tanitóság anyagi helyzetéről beszélt és különösen kiemelte annak a fontosságát, hogy a tanítók legalább a törvényben biztosított fizetésüket kapják meg, mert a fizetés nélkül való tengődés lassanként még a legerősebb lelkeket is elkedvetleníti. A következő határozati javaslatot terjeszti elő: 1. A tanitóság kéri, hogy végre szűnjék meg a fizetés-csökkentés rendszere, mert ennek folytán elfogy a tanitóból és az iskolából minden értékes, jövőt alkotó erő. 2. A fizetés és nyugdíjazási alapelvek maradjanak egyelőre a régiek. 3. A felekezeti tanitóságot ki kell menteni elviselhetetlen helyzetéből, melybe azáltal jutott, hogy csökkentett fizetésének is igen sok helyen csak 20—30 százalékát kapja már hónapok, sőt nemsokára évek óta. 4. A gyűlés

felhívja az elnökséget, hogy a magyar tanitóságnak itt elhangzott kívánságait ismét juttassa el az illetékes helyre. 5. Az elnökség hívja fel az országos és megyei alakulatokat, hogy legközelebbi gyűléseiken okvetlenül foglalják hozzá az anyagi sérelmekkel is. Ezt a javaslatot a gyűlés elfogadta. Wanitsék Reszó főtájtár meg bementatta a németbirodalmi tanítóegyesület elnökének, Wolff Györgynek a tanítószövetség elnökségéhez intézett levelét, amely szerint a külföldi lapokban a németországi állapotokról rémhíreket terjesztettek el. A német tanítóegyesület elnöke kötelességének tartja hivatalosan és nyomatékosan közölni, hogy ezek a hírek hamisak. A tanítószövetség igazgatósága utasította az elnökséget, hogy hozza ezt a levelet a tanitóság tudomására.

Járasköri tanítógyűlés Szolnokon.

F. hó 3-án tartotta nagy érdeklődéssel mellett a Szolnoki Tanítói Járasköri évi gyűlést, Szolnokon, a Kassai-úti elemi iskolában. A dícséretet érdemlő tárgysorozat összeállítása s a gyűlés mintaszere vezetése Módos Jenő elnök érdeme, ki szeretettel üdvözölte Bihary István vez. kir. tanfelügyelőt s a tagszámában megjelent tanítószövetséget.

Az érdeklődés középpontjában Ferenczy Kálmán, szolnoki áll. igazgató tanító, — vármegyei tanítóegyesületi elnök — elméleti és gyakorlati mintatanító volt, ki a legélelmebb érdeklődést kiváltva bizonyította a magyar szó meggyőző erejével és a tanító rátermettségével. „Az Abonyi-úti áll. el. isk. II., III. és IV. osztályos növendékeiből összeállított gyermekcsoport a hallgatóság által javasolt tételt: „Hogyan töltöttem el a vasárnap délutánt?” minden előkészítés és segítés mellőzésevel oly remekül dolgozta ki, hogy az egybegyűlt tanitóság osztatlan tetszést váltotta ki s egyben az új Tanterv és Utasítás diadalát is igazolta.

Vitéz Nagyné Bőszörményi Sarolta szolnoki áll. tanító, a rádió útján is ismertett játékos testgyakorlást mutatta be, a Kassai-úti áll. isk. első osztályos növendékeivel. Élvezetes előadásban ismertette az új Tanterv ezirányú utasítását, majd szerencsétlen tanítói egyénisége igazolása gyakorlati bemutatóban az elmélet helyességét. Értékes munkáját a megjelentek köszönettel ismerték el.

Elekes János felolvasásában a gödöllői vágyambore felől nyert a hallgatóság tömör és magázó ismeretét. Az előadásokat követő vitában élénk figyelmet kiváltva szólt fel Dunaháti Mézáros Gyula, Csiky József, Müller Lipót, Veress Mihály, Totola József és Csomor Irén.

A tisztújítás során közfelkiáltással választották újra a régi tisztikar, elfogadván Tobel Ferenc jegyzői lemondását, kinek tisztét Tarnás Erzsébet szolnoki áll. tanítóövel tölthették be.

E köri gyűlés ismételten igazolta, hogy a tanító-ság megéri az idők szavát. Változhat sok minden, tombolhat a gazdasági világválság, csökkenthetik a fizetések... de a tanítóság, meghallván soraiból választott tiszteseinek hívó szavát: eljön a tanyáról, el a faluról, el a városról s anyagi áldozatot nem kímélve figyel, okul; tanul és tanít, hogy a magyar népoktatás-ügyet minél eredményesebben szolgálhassa. Csak azt sajnáljuk, hogy nem jöttek el azon magasabbfokú tan-intézetek oktatói, kiknek alkalmuk lett volna megjele-nésükkel a magyar oktatásügy összhangja utáni vágyat kifejezni

Tobel Ferenc.

Hivatalos rész.

870—1933. szám.

Valamennyi elemi népiskola tekintetes igazgatóságának.

Értesitem, hogy Vargha Sándor debreceni áll. el. iskolai tanító vezérkönyvet irt a III-ik tornaóra felhasználására. A munka jól használható. Megszerezhető a szerzőnél (Debrecen, Pozsonyi-ut 20. sz.) egy pengőért.

Szolnok, 1933. március hó 27-en.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

352—1933. szám.

Valamennyi elemi iskola tekintetes igazgatóságának!

Szathmári Mester Károly nyug. vm. fő-szolgabíró szolnoki lakos „A gyermekvédelem” címen egy kis munkát adott ki, amely a gyer-mekvédelem történetét és fejlődését öleli fel. E tanulságos kis munkát ajánlom a tek. Cím figyelmebe.

Szolnok, 1933. március hó 10-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

H I R E K.

Áthelyezés. A vallás és közoktatásügyi minisz-ter Kovács Aranka jászberényi tápiótnyai áll. tanítónőt Érd-üdülőtelepre helyezte át

Halálozás. Ellmann Elvira nyug. áll. polg. leány-iskolai igazgató a f. hó 8-án Budapesten elhunyt. 34 évet töltött Szolnokon szakadatlan munkában Szolnok egész társadalmának igaz részvétele kísérte utolsó útjára, a szolnoki áll. polg. leányiskola épületéből a róm. kath. temetőbe, örök pihenőre. Nyugodjék békében!

Megszűnik a csurgói tanítóképző. A kultusz-kormány elhatározta a csurgói tanítóképző megszünte-tését. A tanítóképzők most kibocsátott pályázati hir-detményében a kultuszminisztérium már nem szerepel-teti a csurgói tanítóképzőt. A nagyközség képviselő-testülete rendkívüli közgyűlést tartott a tanítóképző ügyében és elhatározta, hogy minden követ megmoz-gat a megszüntetési terv megváltoztatása érdekében.

A német iskolarádió az elmúlt évben 494 órá-nyi műsort foglalt le a különböző adóállomások mű-soridejéből. Az iskolarádió a német nyelven, földraj-zon és néprajzon kívül a történelem, művelődéstörté-net, zene, gazdaságtan és a sport köréből vette tár-gyait szentfelül foglalkozott idegen nyelvek tanításával is.

Megszűnt az utolsó fiemei magyar iskola. Nemrég végleg becsukódott a fiemei utolsó magyar iskola kapuja, ahol utoljára még harmad-és negyed-osztályú elemiiskolások és I—III osztályú gimnazisták tanulták a magyar szót Fiume — ahol még 1910 ben több mint batezer magyar élt, ezzel elveszítette utolsó magyar iskoláját.

Magyar tanítóképző — Belgrádban. A ma-gyar kisebbség régi követelésére szeptember 1-én Bel-grádban magyar tanítóképzőt nyitnak, ahol a magyar népiskolai tanítás folytonossága érdekében fiatal tanítónemzedéket fognak fölnevelni. A mult esztendőben a jugoszláviai német kisebbség már kapott tanítóképzőt.

A külföldi tankönyvek hazugságai a magyarokról. A Keresztény Iuzsátsági Bizottság Bednárz Róbert prelátnak elnökléte alatt azt a lélekmérgezést tárgyalta, amit a külföldi tankönyvek Magyarországgal szemben végez-nek valótlanságok hirdetésével. Ebben a rom-mánok vezetnek. Lépten-nyomon a magyaro-kat majmokhoz hasonlítják, barbárságukról rémmeséket találnak fel. Orvcslás céljából a Keresztény Tanügyi Bizottság emlékiratot ter-jeszített *Höman Bálint* vallás és közoktatásügyi miniszterhez, a francia lapoknak pedig szemel-vényeket küldtek azokról az otromba valótlanságokról, amelyeket külföldi tankönyvek a magyarokról büntetlenül terjesztenek.

Nyugtázások. Tagdíj címen: Gyurkicza Miklós 4 P, vitéz Haam Sándorné, Zelenka Mártonné, Veress Mihály, Pethes Gyuláné 2-2 P. Dr. Kovács Jánosné 4 P. Szolnok. Ajtay Gizella 4 P. Tiszaróff, Koósné, Sz. Ilona 4 P. Turkeve. Dr. Karajcs Gyula 4 P. Török-szentmiklós. Módos Jenő, Jancsó Kajetánné, Sztipics Bódogné, vitéz Farkas Tivadarné, vitéz Nagy Lajosné Tóth Pirooska, Polonyi Róza 1 1 P. Szolnok, Petri-csek Mária 4 P. Kőtelek, Gombkötő Janka 4 P. Kol-tay Anna, Ürmössyné. S. Mária, Gojzer György 2-2 P. Szolnok.

Temetkezési díj címen: Gyurkicza Miklós 2.40 f. Polonyi Jolán 10 P. Szolnok Petricsek Mária 1.20 f. **Tanítói Otthonra:** Szelezényi áll. el. iskola tan-teszülete 12 P. 56 fillér.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telef. 113.

Piac-1ec.

Legnagyobb ruhár
közvetlen, ügyfél,
iskola, könyvtár, pénzügy
és más hivatalos nyomtatványokból,
trófea felvezetésekből, iróképekből és
iróeszközökből. Üzleti könyvek gyára.
Dobozgyártásban készülnék az előszerint legjobb
kereskedelmi, patent, reklámi és gyűjteményes dobozok.
A vidéken legelőbb berendezett könyvtárakhoz készült a
legjobb kivitelű könyvtárcsok, a leggyorsabb
a legkényesebb üzlet és kiskereskedelmi
könyvtárakhoz előadás, talca kivételben, a
legelőbb áruk mellett készült fizetési,
könyveket, táblákat, táblázatokat,
lakodalmi és ball meghívókat
és minden fajta könyv-
nyomtatványt.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok

A Vármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ
KÖNYVDELSE” hapható. 1924. Ára netto 24 fillér.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Hőnyvhőtések

Slyomfalvángok

SZOLNOK

Új üzlethelyiségem
a régi mellett ugyanab-
ban az épületben van.

XXVI. évfolyam

5. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

Felelős szerkesztő:
Greczmajer Károly

Felelős kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1933. május hó.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR.

KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
645. Helyreállítási elszámolás
646. Euroreiszámolás
647/a. Állami elemi népisk. óvodai gondnokai (együttes) költségvetés, külliv
647 b. Állami elemi népisk. óvodai gondnokai (együttes) költségvetés, beliv
648. I. Kimutatás beirattási díjakról
649. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%, 3%-os pótdóváltásról
650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozjárulásról
651. IV. Kivonat a bérszerződésből
652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
653. VI. Kivonat kölcsonörleszt. tervezetből
654. VII. Kimutatás hitoktatói díjak megállapításához
655. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
657. Átvételi elismervény anyagokról
658. Napszámjegyzék
- 659/60. Népiszkolai helyi tanmenet A), L) beliv B) külliv
661. Könyvtári költségvetés
662. Pénztári napló és számadás
662. Könyvtári pénztári napló és számadás köve
663. Állami elemi iskolai (kisdóvodai) anyagszámadási könyv. Köve, 5 évre
663. Áll. elemi isk. (kisdóvodai) anyagszámadás*
665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
666. Iskolai pénztári napló A) minta
667. Köz. isk. számadás
668. Népiszkolai költségvetés
669. Isk. alapvagyon-számadás
671/b. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés bérebeendő épületek számára
675. Posti feladókönyv
688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
690. Elbocsátó-levél
691. Beirattási díj kezelési napló*
803. Iktatókönyv iktatókönyv, köve, tárgymutatóval ellátva
805. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv
824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv
824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás köve
829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
830. Népiszkolai (elemi) bizonyítvány. Mertetett papíron
844. Tisztiorvosi bizonyítvány
947. Órarend elemi iskolák számára (I iv = 2 példány)
948. Nyugta tanítói fizetésekről (I iv = 2 példány)
950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

- Leltári nyomtatványok.**
940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
941. Selektációs jegyzék (5. sz. minta)*
942. Árverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

- Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.**
1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
2. m. Kisdóvólévi törzskönyvi lap átküldéséhez
3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Beküldött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elküldött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (szep. 1-től.)
8. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanonok számában az előző évi szeptember 1. óta bedlított vdtózsákról
11. m. Értesítés tanoncviznyba lépő tankeletről
12. m. Értesítés tanoncviznyból kilépett tanoncokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Értesítés az iskolából kilépett kötelese gyermekekről
15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőjéhez
17. m. Kimut. törzskönyvezett tankeletről
18. m. Feljelentés beirattási elmulasztásával elkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beirattásra
20. m. Értesítés hivatalból való beirattásra
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbításra
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetés-pénzkezől*
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírádó pénzkezől*
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírsgólás
35. m. Pénznapló büntetés-pénzkezől*

- Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.**
703. Félévi jelentés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
- az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó

- Kisdóvodák számára.**
727. Haladási napló puha kötésben
728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

- Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.**
745. Előmeneteli és mulasztási napló*
751. Anyakönyvi törzslap
752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.
A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utóvéttel küldjük meg.
A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy miniszámol is, valamint a kötelező belső ívet is pontosan megjelölni.
A megrendéseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.
A *gal jelölt nyomtatványokhoz külön iv (borítékiv) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, a a vármegyei iskolánküüli népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Rt. Tanítóegyesület. Nyomtatott Roth Dezső Államnyomdájában Szolnokon (Hosszút-út.)	FELELŐS SZERKESZTŐ: GRECZMAJER KÁROLY. FELELŐS KIADÓ CSIKY ERNŐ.	Megjelenik minden hó 15-én. Előfizetési díj és reklámdíjak CSIKY ERNŐ ügyvezető igazgatóval, a lap szerkesztéséért gondoskodik. Előfizetési és reklámdíjak Szolnok, Jászvárosi Iskola Utján. Hírcsatorna-hat. szám alatt vissza.
--	---	--

MEGHÍVÓ.

A Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítóegyesület f. é. június hó 7-én délelőtt fél tíz óraker tartja Szolnokon, a vármegyeiháza dísztermében

LIII. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT,

melyre az igen tisztelt Tagtársakat szeretettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Hímnusz.
2. Elnöki megnyitó. Határozati javaslatok.
3. Titkári jelentés.
4. Számvizsgáló bizottsági jelentés.
5. Számadás, költségvetés.
6. Gondolatok a szeretettel valónevelésről. Előadja Szontváryné Mész Martina jászberényi áll. tanítónő.
7. Bíráló-bizottsági jelentés az évi pályamunkákról.
8. A díjnyertes pályamű ismertetése.
9. Tisztujtás.
10. Indítványok.
11. Szózat.

Szolnok, 1933. május 8-án.

Tobel Ferenc s. k.
titkár.

Ferenczy Kálmán s. k.
elnök.

A közgyűlés reggelén 8 óraker istentisztelet a felekezetek templomaiban.
A r. k. szt. mise a várli plébánia templomban.

Az Országos Tisztviselői Betegsegélyző Alap.

Az utóbbi időben több ízben olvastuk a napilapokban, hogy az *Orvosszövetség* erélyesen tiltakozik a pénzügyminiszterium azon terve ellen, hogy a tisztviselőtársadalom részére rendelőintézeteket akar felállítani. E tiltakozás indoklásában arra is történik hivatkozás, hogy ezen rendelőintézetek felállítása a tisztviselői érdekekre sem kedvező, sőt egyenesen hátrányos. Ebből az alkalomból szükségesnek látjuk az Országos Tisztviselői Betegsegélyző Alap jelenlegi működésével és a rendelőintézet tervével, mi — akiknek ez életbevágóan fontos érdeke — kissé behatóbban foglalkoznunk.

Az Orsz. Tisztviselői Betegsegélyezési Alapot az 1921. évi XLVI. t.-c. 1. § a 7. bekezdése alapján szervezte a Népjóléti miniszterium. Kötelékébe tartoztak a tényleges szolgálatban lévő állami alkalmazottak, az állami nyugdíjasok és ezek özvegyei valamint családtagjaik. — A tervezet szerint minden igényjogosult 2 százalékot fizetett be s az állam szintén a 2 százaléknak megfelelő összeggel járult volna hozzá, mint munkaadó. Ment is a dolog eleinte fennakadás nélkül. Minden tisztviselőnek meg volt a választott orvosa, volt vényfüzete, ha betegség érte őt vagy családját, az orvos és gyógykezelés nem okozott külön anyagi gondot és megterhelést a családfőnek.

Ez a rendes és a fent idézett törvény intenciójának megfelelő állapot azonban nem tartott soká. A népjóléti miniszterium leszállította a tisztviselők hozzájárulását, 1 %-ra, az állam pedig a munkaadói hozzájárulást nem fizette be s így az Alap a legjobb akarata és igyekezete dacára sem tudott a kívánalmaknak eleget tenni és céljának megfelelni. Ma orvosi és gyógyszer megtérítés nincs, csupán az esetben, ha a beteg műtétet kell végrehajtani, kaphat műteti segélyt és ezenkívül a saját részére 3 havi, a családtagjai részére pedig 1 havi kórházi ápolást a III. osztályon; művétagot, tüdőbetegszanatóriumi kedvezményes ápolást és ha meghal, temetési segélyt. Ez utóbbi is egyhavi illetményének 70 %-a, holott az eredeti törvényes

rendelkezés szerint 3 havi illetménynek megfelelő összeg volt.

Nagyon természetes, hogy a jelenlegi állapot állandó panaszokra adott okot és alig volt az állami alkalmazottaknak olyan gyűlése, ahol ez a sérelmes eljárás szóba ne került volna. — Évek óta sürgették az O.T.B.A. megreformálását, felajánlva az eredeti 2 % fizetését is. — Természetesen kívánva, hogy az állam is fizesse be a munkaadói 2 %-ot, illetve a tagoktól beszedett, levont összegnek megfelelő hozzájárulást, amint azt az 1921. évi XLVI. t.-c. 1. §-ának 7. bekezdésében foglalt rendelkezések meghatározzák.

Igy van ez a vasutasoknál, a postásoknál, a postatakarékpénztári és dohányjövédéki alkalmazottaknál, akiknek *kütköden működő, külön betegsegélyezési intézményük van*, akik 2 %-ot fizetnek, de akik után az állam is befizeti a 2 %-os hozzájárulást. Mi, többiek se kértünk mást, csak azonos elbánást, Azonban hiába volt minden kérés, maradt minden a régiben.

A köztisztviselői társadalom mai rettenetesen súlyos helyzetében, csak a végszükség esetén fordul orvoshoz, mert négyizben csökkentett fizetéséből képtelen az orvosi és gyógyszerköltségeket megfizetni. A kórházi ápolást se veheti igénybe mindenki, de ha igénybe kell is vennie ott is újabb kiadások merülnek fel, mert ha tisztviselői állásának megfelelő környezetben akar feködni és nem zsufolt közös kórteremben, akkor a III. és II. oszt. közötti különbséget is a sajátjából kell fizetnie. Sőt még az esetleges röntgen-felvételt is kell fizetnie. (A budapesti klinikákon esetenként 9 P.).

Felmerült természetesen az a kívánság, hogy a házi orvosi kezelés rendszere alapján megvalósíttassék az orvosi kezelés és a gyógyszerellátás kérdése.

A pénzügyminiszterium belátva a tisztviselők nehéz helyzetét, tervbe vette, hogy miután a postásoknak és vasutasoknak már van közmegelegedésre és kútköden működő gyógyintézetük, Budapesten és fokozatosan a vidék nagyobb városaiban bejáró (ambulans) betegek részére szakorvosi rendelőintézetet állít fel. Erre az O.T.B.A. már vásárolt is épületet Buda-

pesten s azt a legmodernebbül felszerelve rövid időn belül át akarja adni rendeltetésének.

Ez az intézkedés váltotta ki az *Orvosszövetség* tiltakozását. És sérelmesnek találják az intézetek felállítását a magánygyógyintézetek is.

Maga a tisztviselői társadalom is helyesebbnek találná a házi orvosi rendszert és a szabad orvosválasztást, azonban semmi remény nincs arra, hogy az állam hozzájáruljon az O.T.B.A.-hoz és a tisztviselői hozzájárulások felemeléséről se lehet ma már szó.

Jól látjuk, hogy a mai szörnyűségesen nehéz időben a magyar orvosok is nehéz küzdelmet vív a megélhetésért és a Rendelő Intézetek rendszerének kiépítésével érdekeiket veszélyeztetve látják, de látniok kell, aminthogy látják is bizonyosan, a tisztviselői nyomorúságot és nincstelenséget, amelyet a családban előforduló betegség elviselhetetlenné fokoz és ne vegyék rossz néven, ha a nehéz helyzetet némiképpen enyhítő Rendelő Intézetek felállítását és tisztviselői kórház létesítését szükségesnek tartjuk és Pénzügyminiszterium kezelésében lévő Orsz. Tisztviselői Betegsegélyző Alap megmozdulását örömmel üdvözljük és továbbra is sürgetjük és kívánatosnak tartjuk az O.T.B.A. reformját és betegsegélyezési intézményünk kiépítését.

Greczmajer Károly.

Pedagógiai szeminárium.

Rovatvezetők: *Bihary István*, vez. kir. tanfelügyelő. *Greczmajer Károly* áll. el. isk. igazg.

Természetráji és gazdasági ismeretek tanítása a népiskolában.

Irta: *Richter József*. (2)

Ma sokkal fontosabb annak tudása, hogyan él valamelyik bogár, mint annak ismerete, hogy a szárnyán hány ér vonul végig. Nem többet ér nekem az, ha tudom, hogy a sárgarigó milyen íszket épít, hol él, költözik-e, vagy sem, mivel táplálkozik, milyen hangot ad, mint az, hogy a kis evezőjében hány toll van. Ilyen irányú ismeretek csak a természet ölen sajtálthatók el. Figyeljük meg a környék jellegzetes állatainak, növényeinek egymásra való

hatását. Figyeljük a madarak repülését. Mily befolyással van a szárny alkotása a repülés módjára. Figyeljük meg az utunkba akadó araszló hernyó, vagy giliszta mozgását, a csigát, a fejest ugró békát. Az ily megfigyelések által szerzett ismeretek sokkal mélyebb nyomat hagynak a gyermekek lelkében, mint a könyvtanulás ezernyi ezer betűi.

Kiránduláskor különös gondot fordítsunk arra, hogy a gyermek szívébe vésődjék a madarak és fák szeretete. Ez a legjobb alkalom arra, hogy a gyermekeket az állatok és növények szeretetére neveljük és buzdítsuk. A szereteten kívül a szenvedő állat, a beteg növény iránt szánalmat is ébresszünk bennük. Az állat és növényvédelem szép elveit így valószínűleg meg a legkönnyebben.

Kirándulásunk alkalmával minden egyes növendékünknek foglalkoztatnunk kell. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk, ha valamelyik növendékünk a saját megfigyeléséből, tapasztalatairól akar beszélni. Mekkora boldogság az, ha elmondhatja azt, amit ő maga látott, tapasztalt.

Ily kirándulások alkalmával nincs szükség hosszas magyarázatokra, mert a gyermek elméje gyorsan működik a tanteremben is, de százszorta gyorsabban a szabadban.

Kirándulásunkat kapcsoljuk össze az ott talált dolgok gyűjtésével. Sokszor hallott panasz, hogy az iskolának nincs felszerelése, szertára. Tagadhatatlan, ilyen a helyzet, de ne higgyük azt, hogy a mi céljainkhoz a szükséges szertárt a tanszerkészítőnél meg lehet vásárolni. Az ideális szertárt a tanító tanítványival együtt teremti, gyűjti, rendezi, gondozza. Kiránduláskor tehát teljék a szertár. Az így gyűjtött anyag tanítás szempontjából mindig értékes. A tanítók megannyi kincs, ami azonban nem varázsszóra kerül elő a szekrényből, ládából, hanem minden darabhoz élmény fűződik, megfigyelésnek útját ismerjük, természetes helyükön él, rény fiókjába.

Kirándulásunk alkalmával ébressük fel a gyermekekkel a természet szépségeit, s ezzel kapcsolatban megfigyeléseiket és érzelmeket is keltsünk fel.

természetrizai tudást gyarapított. Az egyes előadássorozatok műsora a következő volt:

Március 8-án: 1. *Tanai Antal* tanár: *A magyarság érdemei az emberiség művelődésében.* 2. *Hribál F., Válik L.* növendékek: *Vincze-Kulinyi: Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarországon.* 3. *Blénessy János* tanár: *Miért siratjuk Erdélyt?* Vetítettképes előadás. 4. *Kóródi Z. V. o. növ.* Gyula diák: *Memento* c. költemény szavalata.

Március 16-án: 1. *Müller O. V. o. növ.*: *Mit veszítettünk a Felvidékkel?* Vetítettképes előadás. 2. *Német P. V. o. növ.*: *Mit veszítettünk a szerbek által megszállott területekkel?* Vetítettképes előadás. 3. *Telek N. V. o. növ.*: *Mit veszítettünk az olaszok és az osztrákok által megszállott területekkel?* Vetítettképes előadás. 4. *Német P. V. o. növ.*: Gyula diák: *Egy kis magyar fiúhoz*, szavalata. 5. *Gémes J. V. o. növendék*: *Térjünk vissza a magyar táncokhoz.* Vetítettképes előadás.

Március 26-án: 1. *Tukora F. V. o. növ.*: *Arany János hatása a magyar népletre.* 2. *Kóródi Z. V. o. növ.*: *Arany J.: A bajusz* című költemény ismertetése. 3. *Csermák I. V. o. növ.*: *Arany J.: A tudós macskája* c. költ. ismertetése. 4. *Kuruc dalok*, a IV.—V. o. karéneke. 5. *Móczár Miklós* igazgató: *Miért legveszedelmesebb ellensége egészségünknek a légy?* Vetítettképes előadás.

Minden délután az előadások a Magyar Hiszekegy-gyel kezdődtek s a Himnusz-szal fejeződtek be.

KANSz gyűlés.

A „Kansz” népoktatásügyi tanintézetek főcsoportja *Galla Endre* elnöklésével tartott választmányi ülésén a közszolgálati alkalmazottak és ezzel kapcsolatban a tanítói és óvónői kar időszzerű kérdéseivel foglalkozva, egyhangu határozattal utasította az elnökséget, hogy illetékes helyen tegyen sürgős lépéseket az illetmény és lakbér-csökkentő rendelkezések fokozatos visszavonása, a VII. fizetési osztályban megüresedett tanítói állások mielőbbi betöltése, — a VII. fizetési osztály automatikussá tétele, a

segédtanítói intézmények megszüntetése, illetőleg az állami és nem állami tanítóokra vonatkozó egységes és méltányos szabályozása, a segéd-tanítók részére vasuti kedvezmény engedélyezése, a végzett fiatal tanítók elhelyezésének előmozdítása céljából a magas létszámú osztályok zsufoltóságának megszüntetése, a betegellátási kérdés rendezése s ezzel kapcsolatban a nem állami tanszemélyzetnek a betegsegélyző alap keretébe való bevonása, valamint a kormány által is tervbe vett szolgálati szabályzat mielőbbi megalkotása érdekében.

Aggudalommal tárgyalta a választmány a kormány által tervezett nyugdíjtörvény módosításáról nyilvánosságra került nyugtalanító híreket, az újabb létszámcsökkentés hivatalos bejelentését, valamint a kisedovodáknak a belügyi tárca hatáskörébe való áttételére vonatkozó kormánykijelentéseket is. A választmány a nyugdíjügynek törvényhozási uton való mélyreható rendezését nem tartja a jelenlegi viszonyok között időszerűnek. — A nyugdíjtörvény egyes rendelkezéseinek a mai viszonyok kívánta módosítása átmenetileg rendeleti uton is megvalósítható.

A választmány azonban már előre is felemeli szavát minden olyan módosítás ellen, amely szerzett jogok további megcsonkítását jelentené s a nyugdíjasok özvegyek és árvák amugy is sanyaru helyzetét, bármily alakban is még súlyosabbá tenné. De tiltakozik a titkos minősítés alapján való kényszernyugdíjazás terve ellen is.

A választmány elhatározta, hogy kérelemmel fordul az illetékes hatóságokhoz a nyomasztó helyzetben lévő nem állami tanítóóság illetmény-kiszolgáltatásának sürgős és korszerű gyökeres rendezése iránt. A választmány néhai elnökének, *Máthé József*nek emlékére az óvónői szakcsoport támogatásával szobaalapítványt létesít az Állami Tanítók Országos Egyesületének balatonbolgári üdülőházában.

A vármegyei áll. tanítóegyesület Temetkezési Alosztálya jólehetőség intézmény. — Minden tanítólátsruh saját érdekében cselekedjék, ha tagnak belép.

EGYESÜLTI ÉLETT

Meghívó.

A Jász-Magykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítóegyesület
Tömörködési Alosztálya

i. évi június 7-én, reggel 9 órakor tartja ezévi

TAGGYÜLÉSÉT

Szolnokon, — a Vármegyeháza dísztermében, melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Pénztári jelentés.
3. Esetleges indítványok.

Szolnok, 1933. május 8-án.

Hajós István s.k.
jegyző.

Totola József s.k.
elnök.

Meghívó.

A Jász-Magykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítóegyesület
i. évi június 6-án délután 6 órakor tartja az évi közgyűlést megelőző

választmányi gyűlését

Szolnokon, a Vármegyeháza baloldali kistermében, melyre az igen tisztelt választmányi tagokat szeretettel meghívjuk.

A tárgysorozat azonos a közgyűléssel.
Solnok, 1933. május 8-án.

Tobel Ferenc s.k.
titkár.

Ferenczy Kálmán s.k.
elnök.

Hivatalos rész.

1156—1933. szám.

Tárgy: Gravitációs mérések támogatása.
Valamennyi elemi és gazdasági iskola tekintetes igazgatóságának!

A VKM, ur f. évi április hó 25-én kelt 28.765—1933. sz. rendeletével arról értesít, hogy a Magyar Geodéziai Intézet személyzete *Vincze István* műegyetemi adjunktus, *Kürti Vilmos* és *Balthazar László* műegyetemi tanáregedek valamint *Tóth László* műegyetemi kisegítő tanáreged, *Olty Károly* műegyetemi nyilvános rendes tanár vezetésével folyó évtől kezdődően több éven át a nyári időben gravitációs méréseket fog végezni az ország területén.

Felhívom, hogy az intézet személyzetét nehéz és felelősségteljes munkájában megfelelő helyiségek — a műszerek felállítására alkalmas használatban nem levő tanteremek stb. — rendelkezésre bocsátásával a legmesszebbmenőleg támogassa. Solnok, 1933. május 1. *Bihary István s. k.*
vez. kir. tanfelügyelő.

Iskolánkívüli népművelés

159—1933 szám.

Valamennyi helyi Népművelési bizottság
tekintetes elnökségének.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter urnak 75.100—1933 VII. számú, az Állami iskolák helyiségeinek az iskolánkívüli népművelés céljaira való igénybevétele tárgyában kiadott rendeletét tudomásul vétel végett plábiakban közöljük.

I. Valamennyi állami elemi és középfokú iskola Igazgatóságának.

Az állami iskolák helyiségeinek az iskolánkívüli népművelés céljaira való igénybevétele tárgyában kiadott 1922 évi 139.876 III. b. VKM. rendeletnek megismétlését szükségesnek tartván, az állami iskolák helyiségeinek az iskolánkívüli népművelés céljaira való igénybevétele ügyében, mihez tartás végett a következőket rendelem:

Az állami iskolák igazgatói (vezetői) a gondjaikra bízott iskolák helyiségeit iskolánkívüli népművelési célokra a következő feltételek mellett kötelesek átengedni.

a) Az előadásokat rendezők erre vonatkozó óhajtasukat tudomására hozzák azon iskola igazgatójának (vezetőjének), akire a kiszemelt helyiségek gondozása bízva van s átadják az igazgatónak (vezetőnek) az előadássorozatnak, tanfolyamnak azt a tervezetét is, amelyet a helyi, illetőleg a törvényhatósági népművelési bizottság tudomásul vett, vagy jóváhagyott, esetleg a vallás-és közoktatásügyi miniszterhez jóváhagyás végett beterjesztett.

b) Az iskolai helyiségekben, előadások, tanfolyamok rendszerint csak a késő délutáni vagy esti órákban, azaz csak olyan időben tartathatók, mikor már a tanulók esetleges délutáni iskolai foglalkoztatása véget ért. Az átengedett helyiségek fűtési, világítási és takarítási költségeiről, továbbá az esetleges okozott károk megtérítéséről a népművelési előadások tanfolyamok rendezői tartoznak gondoskodni.

c) Ha az illető iskola igazgatója (vezetője) az intézet helyiségeiben folyó előadások folyama alatt azt tapasztalná, hogy az egyes előadások a törvényes rendet sértik vagy a tanulók fel-

adataival egyáltalán össze nem egyeztethető célokat szolgálnak, az illetékes Iskolánkülvül Népművelési Bizottság egyidejű értesítése mellett, az intézet helyiségeinek további használatát megtagadhatja. Kétséges azonban ilyen esetekben az illető előadások rendezését figyelmeztetni arra, hogy határozata ellen a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez előterjesztést tehet. Ez előterjesztés elintézéséig a megtagadó határozat végrehajtását fel kell függeszteni.

Miután az iskolánkülvül népművelés fontos nemzeti köznevelődési érdeket szolgál, az ily célokra igénybe vett állami iskolák igazgatói (vezetői) az iskolájukban folyó népművelési munkásságot, ha abban közvetlenül részt nem vennének, tartoznak segíteni és támogatni.

E rendelet kiadásával az e tárgyban eddig kiadott összes rendeletek érvényüket veszítik.

II. Valamennyi tankerületi kir. Főigazgatóságnak, a felsőkereskedelmi isk. kir. Főigazgatóságának, a budapesti és szegedi polgári isk. kir. Főigazgatóságának, a tanító és tanítónőképző intézeti tanulmányi kir. Főigazgatóságának, Valamennyi kir. Tanfelügyelőnek.

Tudomásulvétel végett azzal küldöm meg Cimednek, hogy az Egyházi Főhatóságokat hasonló intézkedés megtételére fölkértem.

III. Valamennyi főtitzt. Egyházi Főhatóságnak.

Fenti rendeletem egy példányát azzal a kéréssel van szerencsém megküldeni a Főtitzt. Egyházi Főhatóságnak, hogy az iskolánkülvül népművelés nagy nemzeti és társadalmi jelentőségére való tekintettel méltóztassék a bölcs főhatósága alá tartozó iskolákra vonatkozóan hasonlóképpen intézkedni s tett intézkedéséről méltóztassék engem értesíteni.

IV. Valamennyi Iskolánkülvül Népművelési Bizottságnak.

Tudomásulvétel és hírlapok útján s más egyéb megfelelő módon való közlés végett a Bizottságnak megküldöm.

Budapest, 1933. évi január 26-án

M. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter.

Szolnok, 1933. április 14-én

Bihary István
ügyv. elnök
kir. tanfelügyelő

vitéz Szathmáry Lajos
vm. népműv. titkár

H I R E K.

Uj lelkész. A mezőtúri református gyülekezet — a nemrég elhunyt Csomasz Dezső örökébe — Falussy Gusztáv mezőtúrujvárosi lelkészt hívta meg.

Idők jele. A Budapesti Drogista Ipartestület foglalkozott Tyler népszövetségi megbízottinak a tisztviselői fizetések csökkentésére irányuló javaslatával és egyhangu határozattal a további fizetéscsökkentés ellen foglalt állást. A felsőfokok kifejezésre juttatták, hogy az a kereskedelemre és iparra káros hatással volna és az üzleti forgalom összezsugorodását idézné elő. Az elnökség állásfoglalásra kéri a kereskedelmi és iparkamarákat és országos mozgalmat kezdeményez, hogy a tisztviselői fizetéseket semmi körülmények között se csökkenték.

A középiskolai tanárság a „tanszemélyzet” elnevezés ellen. Az Országos Középiskolai Tanár-egyesület közgyűlést tartott dr. Bernolák Nándor elnöklété mellett, amelyen Édes Jenő alapszabálymódosító indítványának megtárgyalása után dr. Lechner Tibor előterjesztésében foglalkozott azokkal az elnevezésekkel, amelyekkel a különböző fokú és típusú iskolák tanítóit és tanárát egybefoglalni szokták. — Visszautasította a „tanerök” elnevezést, amely élcslapba való. A közgyűlés állást foglalt a „tanszemélyzet” kifejezés ellen is — A nyilvános jogú iskolák tanítóit és tanárát köztisztviselők, akik egyenként és megfellebbezhetetlenül politikai jogokra és közállásokra képesítő minősítő joghatóságot gyakorolnak, rájuk tehát a „személyzet” elnevezés egyáltalában nem alkalmazható. Elnevezésük adva van: „Tanügyi tisztviselői kar”, vagy „Tanügyi tisztikar”. Végül a középiskolai tanárság ismételtlen kimondotta annak szükségességét, hogy elnevezésében köztisztviselői jellege jobban kidomboríttassék és hosszabb közszolgálatának erkölcsi honorálására, valamint a társadalom tiszteletadására a közbívatall pályán elért szép rangja címében is kifejezésre jusson.

Az Akadémia jutalma négy igazgatótanítóknak. A Magyar Tudományos Akadémia Berzeviczy Albert elnöklétével összes ülést tartott. Az elnök beszéd kíséretében adta át a báró Wodianer Albert emlékére az Akadémia bevételeiből megsszavazott s a kulturminiszter által négy érdemes igazgatótanító részére az Akadémia rendelkezésére bocsátott, egyenként 500—500 pengős jutalmat. A jutalmat Galla Endre újpesti, Bárdos József esztergomi, Révész György hajdudorogi és Zolnai Ferenc salgótarjáni tanítók kapták. Jutalmat kaptak még Lantos Béla szegedi és Szabó Pál nyíregyházi tanítók. A jutalmazott tanítók nevében Galla Endre újpesti igazgatótanító, az ÁTOE elnöke mondott köszönetet.

Nyugtázások: Tagdíj címen. Greczmájer Károly, Tóbel Ferenc 4—4 P Szolnok, Száva Lajos 4 P Jászladány, Horváth Jolán, v. Szathmáry Lajosné, Vajay Józsefné, Ferenczy Sándorné, Muby Mária, Dr. Rimóczy Józsefné, Kosska József, Csikly József, Csikly Ernő, 2—2 P Szolnok, Bogyó Béla 2 P Jászfelsőszentgyörgy, Lótos Ferenc, Lótos Ferencné 4—4 P Jászárokszállás, Nagy Károlyné 4 P, Módos Jenő, Jancsó Kajetánné, Sztipits Bódogné, v. Farkas Tivadarné, v. Nagy Lajosné, Polónyi Róza, Tóth Pirokska 1—1 P, Tóbel Ferencné 4 P Szolnok, Kiss Imre 4 P Kisújszállás, Merk Teréz 4 P, dr. Kazajos Gyula 4 P Törökszentmiklós, Czifra Sándor 6 P 28 f, Dr. Borbélyné, S. Magda 8 P Szolnok, Koós Etel 4 P Jászladány.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Plac-lár.

Legnagyobb ruhátér
közigazgatási, ügyvédi,
inkolai, közgazd., pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelések, trógiékból és
trógiésszállagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyártásban készítenek az elismerten legjobb
kereskedelmi, patent, rakdári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett könyvnyomtatászatot készít a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a legegyszerűbből
a legkényesebb ízlést is kielégítő díszművekig.
Könyvnyomdám elegáns, ízléses kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készíti: újságok,
könyveket, röplapokat, táblázatokat,
lakodalmi és báli meghívókat,
és minden fajta könyv-
nyomdai munkát.

Könyvnyomdám. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjúsági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók
ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

A Dármegyei Tanítótestület által kiadott „**ÉRTESELTŐ**
KÖNYVELSÉRE” havi kiadás. **Ára netta 24 fillér.**

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉSA vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánkívüli népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Tanítóegyesület.FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.

Megjelent minden hó 15-én.

Eltérítést kíván és reklamációt Csiky Ernő
magyarországi postaközlőhöz, a lap szellemi részében
szólóhoz közölni a szerkesztőség címe: Szolnok,
Közözlő utca 10. sz. alatt. Tel.: 1234-56.
Kül. nem adunk díjazást.

Nyomtatott: Rákóczi Könyvnyomdai Rt. Szolnok (Hosszút-útc.)

Közgyűlési jegyzőkönyv.

Felvetetett Szolnokon, 1933. évi június hó 7-én a Jász-Nagykun-Szolnok vm.-i Általános Tanítóegyesületnek a vármegyei háza nagytermében tartott LIII. évi rendes közgyűléséről.

Jelen voltak Ferenczy Kálmán vármegyei tanítóegyesületi elnök elnöklété alatt: roffi Borbély György főispán, Alexander Imre alispán, Bihary István vez. kir. tanfelügyelő, dr. Kovács János kir. tanfelügyelő, Bene Lajos kir. s. tanfelügyelő, Erdő-Harrach Tihamér országgyűlési képviselő, dr. Szalay Szabolcs várm. aljegyző, tb. főszolgabíró, dr. Szabó Ferenc tb. főszolgabíró, várm. jegyző, Madarász Imre vm. főjegyző, dr. Szaller Miklós vm. tisztii főorvos, gond. elnök, dr. Kiss Gábor városi orvos, Bódi István ny. Máv. főfelügyelő, a szolnoki iskolaszéki gondn. tagja, vitéz Csorba Ödön tanítószövetségi alelnök, mint a Kalász kiküldöttje, Hajós Rezső rk. lelkes, Totola József, Soós József és Renner József alelnökök, Tóbel Ferenc titkár, Csiky Ernő pénztáros és a vármegye tanitósága részéről számosan. A megjelentek névsora mellékelve van.

A Himnusz elnéklése után Ferenczy Kálmán elnök magasszárnyalású megnyitójában rámutatott a legujabb tanítói seregmekre, melyeknek megszüntetése céljából az Országos Szövetségbe való tömörítésre kéri fel a vármegye minden jellegű tanítóját. — Reméli hogy egyesült erővel rövid időn belül biztosítható lesz a tanitóság szebb és boldogabb jövője.

Elnök meleg szavakkal üdvözli a vm. ta-

nitóság körében első alkalommal megjelent roffi Borbély György főispánt, ki megisztelő megjelenésével tanujelét adta a tanító hivatás fontosságának és nagybecsülésének.

Elnök lelkes szeretettel üdvözli Alexander Imre alispánt, mint az egyesület dísztagját, kinek a tanitóság iránt érzett szeretete és jóindulata közismert. Továbbra is kéri jóindulatu pártfogását.

Elnök szívből fakadó meleg szavakkal üdvözli Bihary István közszeretében álló vez. kir. tanfelügyelőt, kinek kiváló munkálkodására Isten áldását kéri. Szeretettel üdvözli a megjelent dr. Kovács János és Bene Lajos kir. tanfelügyelőket, mint a tanitóság hivatali előjáróit, — üdvözli a Szolnok város képviselőiben megjelent dr. Kiss Gábor orvosképzési ülnököt, valamint a gondnokság és egyházak részéről megjelenteket.

A szeretet meleg hangján üdvözli Erdő-Harrach Tihamér országgyűlési képviselőt, kormányfőtanácsost, mint a tanügy mecénását, ki kerületének iskolai felszerelésére annyi sokat áldoz.

Kartársi szeretettel üdvözli vitéz Csorba Ödön tanítószövetségi alelnököt, mint a Kalász kiküldöttjét. Végül szíve teljes melegevel üdvözli a vármegye megjelent tanitóságát. Az ülést megnyitja. — A jegyzőkönyv vezetésére Orosz György áll. isk. igazgató, egyesületi jegyzőt, a hitelesítésre Bihary Istvánné és Vajay József kartársakat kéri fel.

Roffi Borbély György főispán halás*szívevel köszöni az üdvözlést. Válaszában kijelenti, hogy a tanítói magasított hivatás mindig nagyra-

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanhőnyvek

Tanszerek

Hőnyvűtéseik

Nyomtatványok

SZOLNOK

Új üzlethelyiségem

a régi mellett ugyanabban az épületben van.

hogy országos szövetség útján a magyarországi tanítóság egységét megteremtsek.

Ezt az álláspontot fogadtuk el, ezt képviseltük és ezt is hirdetjük. A szöv. vezetősége azonban ezideig nem tette magáévá ezt az elgondolást. Bár megnyilatkozásaikban a tanítói érdekek mindenfelől álló önzetlen szolgálatát hirdetik, — mi elgondolásunk szerint — a szöv. költségvetésében szeretnénk ezt kifejezésre juttatni. Mi mindenkor férfias nyíltsággal, magyaros őszinteséggel igyekeztünk megbízásunknak eleget tenni, anélkül, hogy bántó élel támadtuk volna a szöv. vezetőségét. Mi mindenkor elismerjük és tiszteljük tanítói értéküket, megbecsüljük szervezői kiválóságukat, azonban nem találjuk helyesnek azt az elgondolást, mellyel a szöv. vezetősége kísérli toldozni-foldozni meg nem felelő alapszabályait. Nem vagyunk e téren egyedüliek, mert igen számottevő vármegyék józan gondolkodásu és elismert tekintélyű vezetői is velünk egy elvet hirdetnek. Meggyőződésünk, hogy a szövetségnek és vezetőinek kell a tanítóságért, nem pedig a tanítóságnak a szövetség vezetőiért munkálkodni. Ezt az elvet a szövetségi tagdíj megállapításnál és a költségvetésnél lehet és kellene a legerkékelhetőbben kidomborítani. Különbene ez ügyben határozati javaslatot terjesztettünk a közgyűlés elé.

Meg kell emlékeznünk a tanítói sérelmekről is. Tudjuk, hogy a gazdasági válság a világ minden részében érezteti méregfogait. Tudjuk, hogy a buza tragédiája nehéz feladat elé állítja a gazdasági élet vezetőit. Látjuk a nyomort, az éhezést, rosszulaplált és sokszor majd ruhátlan magyar gyermeket. Szeretnénk oda kiáltani a magyar társadalom még tehetős rétegeihez, hogy *többet segítsenek*; szeretnénk, ha a trianoni nyomorúságban meg tudnók lágyítani a tehetős magyarok szívét, kik igaz testvéri érzülettel sietnének megosztani falatjukat az éhezést szenvedő magyar gyermekkel; a szenvedő, nélkülözve szunnyadó magyar jövővel! Ez a mi legnagyobb sérelmünk, amikor éhezést, fázó gyermeket látunk, vagy tudunk s nincs módunkban rajtuk segíteni. El kell ismernünk, hogy a magyar társadalom érzi, hogy elkötelezettsége van; siet segíteni, de megvalljuk,

hogy nem képes a nyomorral, a szükségkel lépést tartani.

Meg kell vallanunk, hogy a mi helyzetünk sem rózsás! Nehéz a fiatal tanító helyzete, — gondokkal telített a családos — különösen, ha gyermekeit idegen helyen kell neveltetnie, sulyos a terményfizetéses és terményjárandóságot csak papíron élvező kartársainké, jogfosztó az állapot a férjes-tanítónők lakbérénel és a VII. fiz. oszt. elfalazásánál. Ezen tanítói sérelmek ellen mindenkor panasszal élünk s a tanítói közületek képviselői által illetékes helyen megnyilatkozunk. Most pedig emlékezzünk halottainkról! Mint már elnökünk bejelentette, elvesztettük 2 kiváló dístagunkat. Gróf Apponyi Albert és gróf Klebelsberg Kuno dr. eltávozott az élők sorából. Bennük nemzetünk nagyjait veszítettük. Mindketten vezéri helyről igyekeztek világhírű tehetségük javával szorgalmi magyar oktatásügyet. Teremtőjüktől kölcsönzött teremtő erőket sugároztak ki. Alkotók voltak. Elmúlásukat az ezereves nemzet könnyűi harmatosították s nagyságukat a történelem, a magyar jövő fogja gloriálkálni. Mi kegyelettel őrizzük emléküket és soha nem feledjük, hogy nekünk disztagjaink is voltak, kiknek példájátkövetni hazafiai kötelességünk.

Elvesztettük egyesületi lapunk egyik szorgalmas, tehetséges íróját is. Romhányi Sándor ny. székesfővárosi igazgató-tanító, a Berzsenyi Dániel Irodalmi Társaság tagja letette a tollat s tanítói lelkisége az Örök Bíró előtt számol be küldetéséről. Elhunyt még Szitás István ny. tiszaroffi ref. tanítótestvérünk is. Adjon az Ur az elköltözötteknek igazságot az örök hazában nekünk megsegítő kegyelmet, hogy testi lelki erőnket, míg élünk — Istenért, hazánkért és embertestvéreink boldogulásáért használjuk.

Igen tisztelt közgyűlés!

Olomsúlyként nehezedik vállainkra a jelen válsága s ködrékmént vigyorog a bizonytalan jövő. Akármint is alakul a világhelyzet, nekünk fel kell vértézni magunkat minden küzdelemre. Ne feledjük el, hogy a jövő, az ifjúság mitőlünk várja lelkiségének s akaratának helyes irányba való nevelését. Egységessé kell tenni a tanítóságot, mert kétségek között hímáldozó

nemzetet csak az egységben sarjadó erők tudnak a megpróbáltatásokból kiemelni s csak egységes akarattal lehet naggyá lennünk. A magyar nagyra hivatott nép. Mutatja a megpróbáltatások tengernyi sokasága, szinte végnélküli láncolata.

Ha kiálljuk a szenvedések tisztítóüzét, úgy vár bennünket a szebb és jobb kor, vár a feltámadás. A magyar-igazságba vetett hit ereje már bontogatja a trianoni tetszhalott halotti lepiét. A világ igazság után vágyakozó nemzetei már eszmélnek. Itt is, ott is fel-felzendül az igazság harmóniájába olvadva hirdeti: a magyar feltámadást.

Elnök indítványozza, hogy a művészien kidolgozott, remekbe készült titkári jelentésért jegyzőkönyvi köszönettel adózzék a közgyűlés.

Elnök indítványát a közgyűlés egyhangulag elfogadja és Tobel Ferenc titkárt jegyzőkönyvi köszönetben részesíti.

Elnök bejelenti, hogy a közgyűlés által elfogadott tárgysorozat-módosítás értelmében a tiszaföldvár-örszölöi áll. el. népiskolai tanulók ének-bemutatója következik.

A kétszólamú, nagyon szépen előadott énekek bemutatása, őszinte csodálattal tölti el a vármegye tanítóságát s a gyűlés résztvevői lelkesen megtapsolták Kiss Sándort, a kiváló karmestert és a kis énekeseket.

Bihary István vez. kir. tanfelügyelő elnök üdvözlését megköszönve, J.-N.-Szolnok vm. tanügyének az ő irányítása mellett történt fejlődésének mozzanatait ismerteti. Büszkén állapítja meg, hogy a tanítási reformok beállításával 15 év alatt vármegyénk tanügye olyan lendülettel haladt előre, hogy ma már ezen a téren is az első vármegyék között foglal helyet. Hálas szavakkal köszöni meg Erödi-Harrach Tihamer kinyitott aldozat-késztségét. — Végül köszönetet mond Kiss Sándor áll. tanítónak és tanítványainak, hogy a bemutatott énekszámokkal ilyen gyönyörűséget szereztek a gyűlés résztvevőinek.

Elnök Erödi-Harrach Tihamer országgyűlési képviselőnek halás köszönetet mond, hogy anyagi hozzájárulással lehetővé tette, hogy a Tiszaföldvár-Örszölöi tanulók bájos énekekkel gyönyörködtethették a várm. tanítóságot.

Erödi-Harrach Tihamer országgyűlési kép-

viselő az elnök üdvözlését megköszönve kijelenti, hogy a tanítók heroikus munkáját mindig nagyra becsülte és mindenkor örömmel sietett a nemzetmentő munkások támogatására és ezt tenni fogja a jövőben is.

Elnök bejelenti, hogy a tárgysorozat szerint a számvizsgáló bizottsági jelentés következik. Elnök felkérésére Csiky József számvizsgáló bizottsági tag, következő jelentését olvassa fel: „Számvizsgáló bizottsági jelentés. A J.-Nk.-Szolnok vm.-i Általános Tanítóegyesület, továbbá Temetkezési Egylet és Tanítói Otthon számadásait a mai napon megvizsgáltuk, azokat tételről-tételre összehasonlítva mindenben helyesnek találtuk. Kérjük pénztárs részére a felmentvény megadását. Szolnok, 1933. évi június hó 3-án. — Angyal Sándor sk., Richter József sk., Csiky József sk. számvizsgáló bizottsági tagok”.

Csiky József javasolja, hogy az agilis pénztárosnak igen nehéz és fáradságos munkájáért a közgyűlés a szokásos felmentvény megadásán kívül, — jegyzőkönyvi elismerést szavazzon meg.

Közgyűlés a szokásos felmentvényt megadja és jegyzőkönyvi elismerést szavaz meg Csiky Ernő pénztárosnak.

Elnök bejelenti, hogy a tárgysorozatra a választmány által letárgyalt pénztári jelentés és költségvetés következik, melynek felolvasására felkéri Csiky Ernő pénztárost.

Csiky Ernő pénztáros jelenti, hogy a mérleg aktív. Tételenként olvassa fel a számadást. A mérlegek a következők:

Egyesületi pénztár:

Bevétel	1492 P	— fill.
Kiadás	1458 P	20 fill.
Maradvány	33 P	80 fill.

Tanítói Otthon:

Bevétel	8906 P	85 fill.
Kiadás	— P	10 fill.
Maradvány	8906 P	75 fill.

Temetkezési Egyesület:

Bevétel	657 P	36 fill.
Kiadás	30 P	47 fill.
Maradvány	626 P	89 fill.

Elnök felkérésére Csiky Ernő felolvasta a választmány utasításai alapján összeállított költségvetést, mely szerint:

Bevétel:

1. 1932-33. tanévi egyenleg	33 P 80 fill.
2. F. tanévi tagdíjból és előfizetésből	2124 P — fill.
3. Hátralekös tagdíjakból	1094 P — fill.
Összesen:	3251 P 80 fill.

Kiadás:

1. Népművelés nyom. költs.	900 P — fill.
2. Közgyűlési kiadások	100 P — fill.
3. Nyomtatv., írószersz. papír	50 P — fill.
4. Bélyeg, levelezőlap	30 P — fill.
5. Kézbesítési díj, portó	20 P — fill.
6. Pályadíj	50 P — fill.
7. Kiküldetési díj	150 P — fill.
8. Szövetségi tagdíjba	774 P — fill.
9. Elnöknek utiátalány	100 P — fill.
10. Titkári tiszteletdíj	40 P — fill.
11. Szerkesztői tiszteletdíj	100 P — fill.
12. 5 ^o . os. kez. díj pénzt. rész.	74 P — fill.
13. Jegyzői tiszteletdíj	16 P — fill.
14. Vegyes kiadás	50 P — fill.
15. Segélyezésre	50 P — fill.
16. Koszorúkra	50 P — fill.
17. Tartalékalapra	697 P 80 fill.

Összesen: 3251 P 80 fill.

azaz Háromezerkettőszázötvenegypengő 80 fillér.

Mérleg:

Bevétel	3251 P 80 fill.
Kiadás	3251 P 80 fill.
Maradvány	— P — fill.

Közgyűlés az előterjesztett és a választmány által letárgyalt és javasolt 1933/34. tanévi költségvetést elfogadja.

Elnök a gyűlést 20 percre felfüggeszti.

Elnök a gyűlést 11 óra 25 perckor ismét megnyitja és felkéri Szentiványiné Mosó Martina jászberényi áll. tanítónőt, hogy „Gondolatok a szeretettel való nevelésről” című pedagógiai értekezését olvassa fel.

Elnök javasolja, hogy a kiválóan sikerült, nagyértékű pedagógiai tanulmányért jegyző-

könyvi köszönettel adózzék a közgyűlés.

Közgyűlés Szentiványiné Mosó Martina áll. tanítónőnek egyhangulag jegyzőkönyvi köszönetet szavaz meg.

Elnök felkérésére Greczmajer Károly isk.

igazgató ismerteti az évi pályázatot, melynek kijelölésénél a választmány elterti az eddigi szokasoktól és pályatételtől szépirodalmi munka, ifjúsági szindarab írását tűzte ki. — A bíráló bizottság nevében bejelenti, hogy a pályázatra 6 pályamunka érkezett be. Címek a következők: „Évike és a babák”, „Szeresd a magyart!”, „Sikerült orvosság”, „Anyuka meggyógyul”, „Magyar feltámadás a Hargita alján” és „Meggjött a Jézuska”.

A bíráló bizottság indítványozza, hogy a 30 P-s jutalmat „Anyuka meggyógyul” c. munka szerzőjének, míg a „Magyar feltámadás a Hargita alján” c. munka írójának a 20 P-s pályadíjat adja ki, — a többi pályamunkák írójának pedig jegyzőkönyvi dicséretet javasol.

Közgyűlés a 30 P-s jutalmat az „Anyuka meggyógyul” szerzőjének, a 20 P-s pályadíjat pedig „Magyar feltámadás a Hargita alján” c. mű írójának ítéli s ugyenkkor a többi pályamunka szerzőinek jegyzőkönyvi dicséretet szavaz meg.

Elnök a választmány javaslata értelmében engedélyt kér a pályamunkák szerzőitől a jelleges borítékok felbontására. — Megállapítja, hogy a 30 P-s díjat Perger Viktor törökszentmiklosi rk. tanító nyerte, a 20 P-s díjat pedig Sikoiya Albert tiszaföldvári áll. tanító kapta. Jegyzőkönyvi dicséretben vitéz Asztalos Sándor áll. tanító, a „Meggjött a Jézuska” és a „Sikerült orvosság” c. munkák szerzője, valamint Perger Viktor rk. tanító, a „Szeresd a magyart!” c. szindarab szerzője, — részestültek. — Egy boríték felbontására nem kapott engedélyt s így az „Évike és a babák” c. pályamunka szerzőjének nevét nem áll módjában megállapítani.

Közgyűlés a kiüntetett kartársakat lelkes ünneplésben részesíti.

Bihary István vez. kir. tanfelügyelő indítványozza, hogy a közgyűlés hozzon egy határozatot, mely szerint a jövőben a dicsérettel

kitüntetett jelgés pályamunkák felbontására ne kelljen külön engedélyt kérni a szerzőtől, hanem legyen az a közgyűlés joga.

Többek hozzászólása után a közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadja.

Elnök felkéri Perger Viktor rk. tanítót az „Anyuka meggyógyul” c. díjnyertes pályamunka felolvasására.

A pályamunkát a közgyűlés hallgatósága nagy tetszéssel fogadta.

Elnök bejelenti, hogy a tisztikar 4 évi működése befejeződött, mely idő alatt a legjobb tudásukkal igyekeztek a közös érdekeket szolgálni. Megköszöni a kartársak támogatását s a termet elhagyja.

Renner József szajoli ny. rk. ig. tanító, mint korelnök elfoglalja az elnöki széket s kijelenti, hogy a választmány ismét Ferenczy Kálmánt jelöli az elnöki tisztségre.

A közgyűlés Ferenczy Kálmánt egyhangulag ismét elnöknek választja.

Ferenczy Kálmán a közgyűlés lelkes eljenzése közepette foglalja az elnöki széket. Meghatott hangon köszöni az ismételtlen személye felé irányuló bizalmat. Kéri a tanítóság további odaadó támogatását, hogy Isten segítségével ezután is eredményesen küzdhessen a közös és egyéni tanítói érdekekért.

Elnök felolvassa a választmány által javaslatba hozott tisztikart és választmányt, mely szerint:

Elnök: Ferenczy Kálmán, a elnökök: Totola József, Soós József, Bodor Lajos, Renner József, titkár: Tobel Ferenc, jegyzők: Orosz György, Csomor Irén, pénztáros: Csiky Ernő, ellenőrök: Bacskó Gyula, özv. Zelenka Mártonné, szerkesztő: Greczmajer Károly, ügyész: Dr. Schembeck János, könyvtáros, muzemőr: Fazekas Károly, számvizsgálók: Richter József, Csiky József, Angyal Sándor.

Választmány.

Cibakháza: Fogarassy Mihály áll. isk. ig. Jászladány: Száva Lajos áll. ig. Jászapáti Takács Sándor rk. ig., Jászárokszállás: Maliska Károly és Thiel Bernát áll. igazgatók. Jászberény: Markscheidt Károly áll. ig. és Szent-

iványi Béla rk. ig., Karcag: Kárpáti Károly, Kisujszállás: Balázs János ref. tanító, Kunmadaras: Kopasz Sándor ref. ig., Kunszentmárton: vitéz Iványi Károly áll. ig., Martikány István ip. t. ig., Szabó József áll. tanító és Zeller Ferenc áll. ig., Mezőtúr: Fodor Zsigmond áll. ig., Kosnár Lajos áll. tanító, Molnár Pál ref. ig., Szakács János áll. tanító, Szolnok: vitéz Bányay Kálmán áll. ig., Czifra Sándor áll. tanító, Hajós István áll. tanító, Hunyor Ilona áll. tanítónő, D. Mészáros Gyula áll. tanító, vitéz Szathmáry Lajos népm. titkár, Töbelné Kallinger Gabriella áll. óvónő és Vajay József áll. ig., Tiszaföldvár: Markóth Dezső. áll. ig., Tiszakürt: Merk Andor közs. ig., Törökszentmiklós: Kovács Imre áll. ig., Turkeve: Mihalfalvi Imre áll. ig.

Az orsz. szövetségbe kiküldöttek: elnök, titkár, pénztáros és szerkesztő.

A választmány tagjai még, mint járásköri elnökök: Szolnokról: Módos Jenő áll. ig., Tiszaföldvárról: Soós József áll. ig., Mezőtúrról: Tóth József áll. ig., Kisujszállásról: Bodor Lajos ref. ig., Jászberényből: Ring Károly állami igazgató.

Közgyűlés a választmány által javaslatba hozott tisztikart és választmányi tagokat módosítás nélkül megválasztottnak nyilvánítja.

Elnök hálás köszönetet mond az aszpán urnak, hogy a vármegyeház közgyűlési termét ismételtlen rendelkezésünkre bocsátotta.

Köszönetét tolmácsolja a megjelent vendégeknek, a vez. kir. tanfelügyelőnek, az előadóknak és a kartársaknak a munkák együttlét alkalmából s Isten áldását kérve a további munkához az LIII. évi rendes közgyűlést kezárja.

A közgyűlés tagjai emelkedett szívvel éneklük a Szózat égbeszérményaló imáját.

Kmf.

Ferenczy Kálmán
elnök.Orosz György
jegyző.Tobel Ferenc
titkár.

Hitelesítjük:

Bihary Istvánné

Vajay József

Nyári gyűlések.

Az Eötvös-alap közgyűlése. A Magyarországi Tanítók Eötvös-alapja július hó 3-án tartotta 68-ik közgyűlését és ezt megelőzőleg Országos Osztóbizottsági ülést a Tanítók Ferenc József Háza dísztermében.

Az Országos Osztóbizottság Solyom János alelnök vezetésével 90 tanítócsaládot részesített anyagi támogatásban. 32 főiskolai hallgató 3840,— 23 középiskolai tanuló 1840,— 19 tanítóözvegy 1520 és 16 tanítóárva 1360 pengő juttalmat, illetőleg segélyt kapott. Majd a Tanítók Ferenc József Házába 120, a Péterfy Sándor Leányotthonba 24, a keszthelyi középiskolai internátusba 22 tanítógymereket vett fel az Országos Osztóbizottság.

A közgyűlésen Rákos István kir. tanácsos elnökölt. A közgyűlés kezdetén Csernai Mátyás igazgató, a Csongrádvárm. Alt. Tanítóegylet elnöke Klebelsberg Kunó grófról, — Tobel Ferenc tanító, a Szolnokvárm. Alt. Tanítóegylet főtitkára pedig Apponyi Albert grófról, az Eötvös-alap tiszteletbeli elnökeiről mondtak emlékbeszédet. Haller János tanító, a Mosonvármegye Alt. Tanítóegylet elnöke néhai, Osztie Bélának, a Tanítók Ferenc József Háza volt igazgatójának, a díszteremben elhelyezett arc-képét leplezte le kegyeletes beszéd kíséretében.

A közgyűlés tárgysora rendjen tudomásul vették a titkári jelentést, a zárszámadásokat s az elnökségnek egyhangulag megadták a felmentést. A költségvetések tárgyalásakor a Tanítók Házaiban a teljes köztartási díjat évi 700 P-ben állapították meg, a kedvezményes köztartási díj évi összeget 600 pengőről 500 P-re szállították le s egyben újra szabályozták a kedvezmény elnyerésének feltételeit.

A közgyűlés azután az Eötvös-alap ügyének felkarolásáért érzett különös hálája kifejezésésképen Nevelős Gyula dr. min. tanácsost tiszteletbeli taggá választotta. Az Eötvös-alap fejlesztése körül szerzett érdemeikért tiszteletbeli taggá választották meg Krug Lajos igazgatót, az Ev. Tanítók Orsz. Egy. elnökét, Háray Gyula igazgatót, Reöthy Gyula igazgatót, Reöthy Vladimír polg. isk. igazgatót, a Tanítók Háza

felügyelőbizottságának tagját, Szieberth Róbert felügyelőt, a Baranyavárm. Alt. Tanítóegylet elnökét, Nádas Kálmán igazgatót, a keszthelyi felügyelőbizottság tagját, Keszthelyi István igazgatót, a Szolnokvárm. Alt. Tanítóegylet v. elnökét és Vagner Vilmos igazgatót, az Eötvös-alap régi választmányi tagját, Józsa Mihály kir. tanfelügyelőt, az Eötvös-alap alelnökét pedig az Eötvös-alapban négy évtizedet meghaladó érdemes munkásságáért tiszteletbeli elnökké választották.

A tisztujtás során elnökké Rákos István kir. tanácsost, alelnökké: Galla Endre igazgatót, Solyom János polg. isk. igazgatót és Keresztes Vencel felügyelőt, főtitkárrá Háros Antai igazgatót, titkárrá Oldal Anna tanitónőt, számtartóvá Gergely István igazgatót és ellenőre Gundy Károly igazgatót választották. Ezenkívül 50 tagu választmányt, öttagu számvizsgálóbizottságot és 100 osztóbizottsági tagot választottak. Az Országos Osztóbizottság elnökévé Farkas Gyula igazgatót Békéscs. alelnökeve pedig Kliment Emil igazgatót Orosházáról és Lánicz József igazgatót Budafokról, választották.

A Szövetség nyári nagygyűlése július hó 4-én volt Budapesten a Tanítók Házában. A hosszúra nyúlt Igazgatósági gyűlés után, déli 12 óra körül került a sor a szövetségutáni gyűlés megnyitására. A gyűlést Rákos István nyitotta meg. Emelkedett hangú elnöki megnyitójában rámutatott a tanitóság mai nehéz helyzetére s hangsúlyozta, hogy éppen ezért bölcs mérsékletre és önfegyelmzésre van szüksége a tanitóságnak. Csakis kitartással és erős önfegyelmével kerülhetünk ki nehéz helyzetünkkel. Erős reményét fejezi ki, hogy a helyzet javulásával az ország vezetői sem feledkeznek meg az ország tanitóságáról. A tanitóság mai helyzete címen Földes Ferenc tartott értékes és nagy érdeklődéssel kísért előadást és határozati javaslatot terjesztett elő, melyet többek hozzászólása után elfogadtak. A határozati javaslat kiterjeszkedik a tanitóság összes sérelmeire és kéri a minisztert, hogy a nem állami tanitóság helyzetén legalább annyira segítsen, hogy rendes fizetését mindenik megkaphassa,

továbbá, hogy a tanítói állások betöltésénél a tanítók gyermekeit előnybe részesítsék. A tulsufolt osztályok megszüntetését is kéri a Szövetség, az ifju tanítónemzedék elhelyezése érdekében. A helyettes tanítók ügyének rendezését szintén sürgeti a Szövetség. A pénztári jelentés kapcsán a Szövetség Háza ügyében az elnökség azt javasolta, hogy a hiányként mutatkozó 2000 pengő fedezésére minden tagra további 50 f. rovassék ki a tagdíjon kívül. Tobel Ferenc a költségvetés egyes tételeinél javasolt 1000 pengős megtakarítást. A szövetségutáni gyűlés Bozsik Béla főszerkesztő hozzászólása után megszavazta az 50 f-es külföldön hozzájárulást. Az indítványok során vármegyénk közgyűlésnek határozati javaslatai kerültek tárgyalásra. Ferenczy Kálmán, Csernai Mátyás és mások hozzászólása után a gyűlés úgy határozott, hogy a karácsonyi szövetségutáni gyűlésnek legyen főpontja az alapszabály módosítása.

A gyűlés után ünnepi ebéd volt, melyen az ünnepi beszédet a Rákos István-serleggel Bodor Lajos kisujszállási ref. isk. ig. mondotta.

Az Állami Tanítók és Ovónők Országos Egyesülete július 5-én tartotta választmányi ülést a balatonboglári új üdülőházban. Galla Endre elnök vázolta az állami tanítók és ovónők helyzetét és azt a küzdelmet, amit a vezetőség az egész karért folytat. A választmány kéri, hogy a tanítóképzőkbe való felvételnél, valamint a tanítói alkalmazásoknál a tanítók gyermekeit előnybe részesítsék. A választmányi ülés Berkényi Károly alelnök zárószavaival ért véget.

HIVATALOS RÉSZ

1169—1933. szám.

Tárgy: Az elemi népiskoláknak olcsóbb változatu tankönyvekkel való ellátása.

Valamennyi elemi iskola tek. Igazgatóságának!

A nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur f. évi április hó 5-én kelt 75.611—1933. szám alatt (megjelent a Nép-

tanítók Lapja 1933. évi április hó 15-iki számában) az elemi népiskoláknak olcsóbb változatu tankönyvekkel való ellátása tárgyában rendeletet adott ki.

Felhívom, hogy ezt a rendeletet tanulmányozza és alkalmazkodjék hozzá.

Szolnok, 1933. május hó 5-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

1734—1933. szám.

Tárgy: Balatonnak az iskolai földrajzi órákon való behatóbb ismertetése tárgyában.

Valamennyi állami, községi, izraelita és uradalmi elemi iskola tekintetes Igazgatóságának, illetve az egytanerős iskola Tanítójának!

Állomáshelyén.

A VKM. ur f. évi május hó 19-én 47. 816—1933. szám alatt kelt rendeletével a m. kir. Balatoni Intéző Bizottság kérelmére elrendelte, hogy a Balaton földrajzi, vizrajzi-geológiai, éghajlati viszonyai, különleges természeti szépségei, gyógy és üdülő tényezői, sport lehetőségei, a letelepedés és nyaralás körülményei, közlekedési eszközei és mindazok az állami és társadalmi idegenforgalmi intézmények, amelyek a népiskolák földrajzi óráin is vonzó és szemléltető módon ismertessenek.

Ezeknek az ismertetéseknek keretében, a tanulóifjúság értelmi fokának megfelelő módon, bele kell illeszteni továbbá annak a kifejtését is, hogy a balatonmenti nyaralás révén itthonmaradó pénzösszegeknek nemzeti, művelődési és gazdasági szempontból mily megismertető jelentősége van, mily nagy mértékben szolgálja ez a körülmény nemzeti megerősödésünk szent ügyét és végül az ifjúság Balaton iránti szeretetének felkeltése és ebrentartása céljából ismertetni kell a magyar tenger gazdag történelmi múltját, színes rege és mondakörét, hogy a tanulóifjúság mindezeknek a benyomásoknak következményeként a balatoni kirándulásokban való részvételre is kedvet kapjon.

Erről mihez tartás végett értesitem.

Szolnok, 1933. július hó 1-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

1508—1933. szám.

Tárgy: „Nyári iskola” c. munka ajánlása.

Valamennyi elemi isk. tek. Igazgatóságának!

Értesítem, hogy Angyalné Lőrinczy Erzsébet és társai szerkesztésében „Nyári Iskola” címen igen értékes könyvsorozat jelenik meg, amely sok értékkel használható a gyermekek szünidei foglalkoztatásánál. A nagym. vall. és közokt. Miniszter ur 59.511—1932. VIII. d. sz. rendeletével nyári taneszközül engedélyezte.

Ajánlják a szülőknek és gyermekeknek figyelmébe.

Szolnok, 1933. június hó 14-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

ÚJ KÖNYVEK

Uj magyar gyermekkarok. Most jelent meg a Magyar Kórus iskolai és egyházzenei hangjegyes folyóirat 10. száma, a szokottnál gazdagabb tartalommal. Kottás részében *Tavaszi Bokréta* című 14 kétszólamú új népdallétet és kánon szolgálatot a karéneket egyre jobban megkedvelő magyar gyermekök öröme. A könnyű és mégis művészi feldolgozások mellett nagyban fogja fokozni a csinos könyvecské népszerűségét *Borsos István* Józsefnek tucatnyi pompás rajza, mely szinte zenei képeskönyvvé varázsolja. Az iskolák mellett az egyházak is szép meglepetéssel szolgál a folyóirat: *Hét Himnusz* címen az egyházzene legnagyobb klasszikusának, Palestrina-nak válogatott kis remekait teszi közzé virtuóz magyar fordításokkal *Kerényi Gy.* E két pompás kötetet kívül még a pünkösdi Offertoriumot is megkapja a lap olvasó tábora. A szövegírész Palestrináról, a templomi tömegének-tanításáról, Győr zeneéletéről és számos más aktualitásról közöl cikkeket. A teljes füzet ára 2.40 P. Megrendelhető a Magyar Kórus kiadóhivatalától Bp. I. Fery Oszkár utca 55.

Dalok iskolai ünnepélyekre. *Erlich* Antal nyíregyházi tanítóképző-intézeti tanár, zeneszerző, a legkiválóbb ifjúsági írók, legszebb és legjobban megfelelő költeményeit zenésítette

meg. A 40 dal mindegyike dallamos és könnyen tanítható. Figyelemmel volt a szerző a gyermekek hangterjedelmére és képességére is. A 2 szólamú füzet ára 2 P. 3 szólamúé 2.60 P. Megrendelhető a szerzőnél.

Muskáti. Hogyan készíthetünk leánygyermekünknek kedves kis keresztzemes nyári ruhácskát? erre tanít meg a „Muskáti” Magyar Kézimunka Ujság májusi száma. Azonkívül sok-sok fehérnemű, ágynemű, millió stb. mintákat ad. Ingyen levasalható melléklete minden kézimunkázó nő legnagyobb öröme lehet, mert segítséget nyújt a nyári hosszú délutánok eltöltésére. Előfizetési díj 1 évfolyamra (10 szám) 12. P. Egyes szám ára 1.50 P. Megrendelhető a kiadóhivatalban Budapest VIII. Rákóczi-tér 4. M. Kir. Áll. Nőipariskola.

Kultuszminiszteri rendeletek. A Királyi Tanfelügyelők Országos Egyesülete a kiadásában megjelenő Népoktatási Szemle f. évi április—júniusi számának mellékleteként dr. Ösz Béla kir. tanfelügyelő összeállításában közreadta mindazoknak a kultuszminiszteri rendeleteknek betűsoros tárgymutatóját, amelyek a Hivatalos Közlöny 1911—1933. évfolyamaiban, tehát 22 esztendő alatt jelentek meg. A mutató a rendelet tárgyának pontos megjelölése mellett föltünteteti a rendelet számát, valamint azt is, hogy az egyes rendeletek a Hivatalos Közlöny mely évfolyamának hányadik lapján találhatók, úgyhogy ennek használatát mellett könnyebben és gyorsabban intézkedhetik mindenki, akit e rendeletek illetnek. A Népoktatási Szemle eddigi előfizetői a folyóirattal együtt külön díj nélkül kapják meg e mutatót. Új előfizetők abban az esetben, ha legalább egy teljes évre előfizetnek a Népoktatási Szemlére, azaz, ha a 4 P évi előfizetési díjat befizetik a Királyi Tanfelügyelők Országos Egyesületének 12.256. sz. postatakarékpenztári csekk számlájára. Az előfizetési díj postautalványon is beküldhető erre a címre: Kir. Tanfelügyelők Országos Egyesülete, Budapest. II., Hunyadi János utca 1. sz. III. em. A postautalványon küldött előfizetési díjhoz azonban 10 f. kézbesítési díj is számítandó. Kapható a tárgymutató külön füzetben is 2 pengőért.

HIREK

Kinevezés. *Módos Jenő* szolnoki Kassai uti áll. el. isk. igazgatót a Vall. és Közokt. Miniszter a VII. fiz. osztályba nevezte ki. Gratulálunk!

Nyugdíjazás *Zeke Dániel* törökszentmiklósi ref. tanító saját kérésére nyugdíjaztatott.

Énekverseny. A Tiszai Alsójárás Községeinek Tanítóköre a járásközi gyűléssel kapcsolatosan, elemi iskolai énekversenyt rendezett. A nagyszerű énekverseny — melynek értékes díjait részben *Erődi Harrach Tihamér* országgyűlési képviselő, részben a Várm. Népművelési Bizottság, Tiszaföldvár község és az Áll. el. isk. Gondnokság adományozták — kiváló felkészültséget mutatott be s osztályon sikert aratott. A bíráló bizottság nehéz munkáját *Gombkötő Antal* kir. tanfelügyelő elnöklésével *Erődi Harrach Tihamér* kormányfőtanácsos, képviselő, *Fereny Kálmán*, *Módos Jenő* és *Töbel Ferenc* kartársak látták el. Első helyre a Tiszaföldvár—Ószlói állami elemi iskola, Kiss Sándor tanítóval; második helyre a Tiszaföldvár belterületi állami elemi iskolák növendékei, Movik János tanítóval; harmadik helyre a Tiszaföldvár-homoki állami elemi iskolák, Lőrinc Dezso tanítóval; negyedik helyre a tiszaföldvári *Beniczky-Fiuotthon* növendékei, Vilmos iskola-tanítóról; ötödik helyre a kunszentmártoni belterületi áll. elemi iskolák *Blickling Antal* áll. tanítóval kerültek. Lelkes szavak kíséretében adta át *Erődi-Harrach Tihamér* a szebbnél-szebb díjakat s felajánlotta, hogy az I. díjat nyert énekkar Szolnokra való utazásának költségeit is fedezi, hogy tudasukat a Vármegyei Kögyűlés közönségének is bemutatassák. — Az értékes dalosverseny megszervezése *Soós József* tiszaföldvári áll. isk. igazgató járásközi elnök érdeme.

Kitüntetés. *Bodor Lajos* kisújszállási ref. isk. igazgató, Egyesületünk közszerepében álló alelnökét, az Orsz. Ref. Tanítóegyesület díszoklevéllel tüntette ki, melyet *Ormós Lajos* elnök a f. hó 4-én Budapesten tartott gyűlésen nyújtott át, ünnepélyes keretek között. Gratulálunk!

Nyolcosztályú polgári fiúiskola. Az Országos Polgáriiskolai Tanáregyesület programjába vette a polgáriiskolai tanterv revízió kérdését, s bizottságot küldött ki a revízió előkészítésére. A bizottság hosszú és beható tanulmányozás után elkészítette javaslatát, amelyek szerint a polgári fiúiskolák a jövőben nyolc, a leányiskolák pedig hat osztállyá lennének fejlesztendők. A tantervet úgy készítik el, hogy a négy alsó osztály is befejezett egészet adjon, ami azért is fontos, mert a polgáriiskolai tanulók nagyrésze négy osztály után hagyja el az iskolát és lép ipari pályára. A leányiskolákra vonatkozóan az a nézet alakult ki, hogy ott nem

szükséges a többirányú szétválasztás, hanem egyetlen hatosztályú típus lenne, amelyben a mai túlsúlyos anyag kimerítőbben volna tárgyalható és több gondot lehetne fordítani az érzelmi és erkölcsi nevelésre is. Az Országos Polgáriiskolai Tanáregyesület most az általa javasolt tantervet a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjeszti fel.

Nyári kirándulás Ausztriába. *Nemes Huberl*, a Székesfehérvári Pedagógiai Szeminárium gyakorlati iskolájának tanítója a nyár folyamán kétéltűs kirándulást vezet Ausztria legszebb helyeire. A kiránduláson elősorbán tanítók és hozzátartozók vehetnek részt. A tervezett utirány a következő: Bécs, Semmering, Bruck, Bad-Ausee, Zell am See, Innsbruck (3 napos tartózkodás), Kufstein, Salzburg (2 nap), Linz, St. Pölten, Mariazell, Bécs, Budapest. Bad-Auseeből Innsbruckból és Salzburgból kisebb kirándulások a környékre. — A utazás vonaton, hajón és autóbusszon történik. A két hetes ut teljes költsége (utazás, szállás, élelmezés, boraváló) 270 pengő. Ezenkívül az utazókat egyéb kiadás nem terheli. Tekintve, hogy csak kisebb csoport utazhatik, mielőbbi jelentkezés kívánatos. Bővebb felvilágosítást a vezető ad: Budapest, VIII., Maria Terézia tér 8. Válaszbélyeg melléklendő.

Apák napja. Bécsben társadalmi mozgalmindult meg az Apák napjának rendszerezésére. A mozgalom élénk helyezésre talált s október hó 7-át az édesapa tiszteletének szentelik. Az anya személyét megkülönböztetett tisztelet veszi körül a családban s illo, hogy az apáról se feledkezzenek meg. Az apa, aki a családjáért dolgozik, fáradoz, aki gondoskodik arról, hogy a gyermekeknek mindenük meglegyen. A családfő szerepét mélyíti el, ha az anya tisztelete mellett egy nap jut az apa iránt táplált szeretet a hála kifejezésére is. Minden, ami a családi kapcsolat megemlékezteti, a társadalomnak csak hasznára lehet. Különösen a mai időkben.

Kartársak szives figyelmébe.

A nyugtázások rovatában csak a hó 5-ig kézhezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezett be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapzám nyugtázó rovatát is kísérjék figyelemmel. *Díjbefizetések Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Általános Tanítóegyesület Szolnok címre 57480. számú postatakarékpenztári csekk számlájára eszközölhető.*

Nyugtázások: Tagdíj címen: Teleky Ella 4 P. Szolnok. Csiky Anna 4 P. Szajol, Vargha Mária 4 P. Janoshida, Elekes Kálmán 4 P. Törökszentmiklós, Erdei Antal 4 P. Tiszabó, Simrák Jolán 4 P. Jászadány, Furcsik Aurelia 8 P. Tiszapüspöki, Gárdonyiné. K.

Róza 4 P. Törökszentmiklós, Szanyi Ferenc 4 P. Mezőtúr, Nagy Irén 12 P. Dévaványa, Fogarassy Mihály, Baumgärtner Nándorné, Busay Mária, Vass Andor, Kardos Katalin, Vass Andorné, Gál János, Fogarassy Mihályné, Gecse János, Bóth Jolán, Jankovits József, Mohács Katalin, Kontraszthy Julia, Ragyina Margit 2—2 P. Czibakháza, Kiss Kálmán 4 P. Tiszaföldvár, Hajós Rezső 2 P. Szolnok, vitéz Bakos Dénes, Friedrich Ferenc, Friedrich Ferencné, Barócsy Antalné, Hartung Nándor, Hengartner Józsa, Karácsonyi Virgél, Lörenthey Olga, Maliska Károly, Nagy Ferenc, Nagy Ferencné, Péterffy Imréné, Racsó János, Racsó Jánosné, Sztavényik Vilma, Tálás Ernő, Torba Ferencné, vitéz voloncs Ferenc, Voloncs Ferencné 4—4 P. Jászárokszállás, Dr. Karajos Gyula 4 P. Törökszentmiklós, Jánossy Pálné, Haám Sándorné, Kardos Bertalan 4—4 P. Szolnok, Feisztamm Károly, Pongó Jánosné 4—4 P. Szajol, Simon Lőrinc 5 P. Tiszapüspöki, Horváth Ferencné Turgony, Mihalik Kálmán 4—4 P. Jászberény, Balássy Ferenc, Balássy Ferencné, Baloghné, F. Ida, Barabás Irén, Blickling Antal, Blickling Antalné, Geissler Péter, Hoffmann Mária, vitéz Iványi Károly, Kovács Ilona, Ledniczky Andrásné, Martikány István, Rosznyáky Gézané, Schäffer Jenőné, Schmidt Pálné, Szabó József, Tompos Lászlóné, Vass József, Szabó Róza 4—4 P. Kunszentmárton, Bugyi Antal 4 P. Turkeve, vitéz Tamássy Imre 8 P. Kunhegyes, Merk Andor, Nyilas János, Kozelka Károly, Bakos Jolán, Máthé János, Szölösyné, J. Vilma 4—4 P. Tiszakürt, Szalay István 4 P. Pusztakengyel, Grünfeld Berta 4 P. Turkeve, Orosz György né 4 P. Jaczina Irén 1.20 P. Módos Jenő, Jancsó Kajetánné, Sztípiás Bódogné, vitéz Farkas Tivadarné, vitéz Nagy Lajosné, Polonyi Róza 1—1 P. Angyal Sándor, Csernyiné, K. Mária 4-4 P. Szolnok, Részőné Szedlay Mária, Borsódy L. Aranka, Petrovay Béláné, Subaly József, Subaly Józsefné 4—4 P. Nagykőrű, Méhes Gyula 3 P. Dévaványa, Ajtay Gizella 4 P. Tiszaroff, Vogl Károly 6 P. Fegyvernek, Markscheid Károly 8 P. Jászberény, Röder Margit 4 P. Tiszavárkony, Sonkolyné, M. Vilma 4 P. Ecseg, Sza-

lay Isma 4 P. P. Kengyel, Herskó Mózes 4 P. Karczag, Bozsikné, K. Margit, Kovács Róza, Weisz Mihályné, Zeller Ferencné, Turay Oszkár, Zeller Ferenc 1—1 P. Kunszentmárton, Török Jolán 4 P. Szolnok-Szanda, Koncz Ilona 4 P. Tiszaroff, Kocsis Ilona 4 P. Alsószászberek, Péntek Józsefné 4 P. Karczag.
Temetkezési díj címen: Kiss Kálmán 2.40 P. Tiszaföldvár, Orosz György 4.80 P. Jánossy Pálné 3.60 P. Szolnok.

MENETREND.

Szolnokról indul

Budapest keleti p. u.-ra 1 00†, 2 05, 2 51, 3 29*, 5 20, 7 51, 10 04, 14 34, 16 16, 18 19, 18 23.

Szolnokról indul:

Budapest ny. p. u.-ra 7 50, 14 27, 16 24, 19 18.

Budapestről k. p. u.

Szolnokra indul 0 10, 5 55, 8 00, 9 00, 11 20, 13 32, 14 40†, 16 20, 17 00, 18 35*, 19 20, 20 50, 23 45.

Budapestről ny. p. u.

Szolnokra indul 4 35, 7 29, 7 50, 10 30, 12 40†, 13 20*, 14 00, 14 27, 16 30†, 18 37*, 19 50, 23 35.

Hatvanból—Szolnokra indul:

3 20, 5 50, 8 28, 13 10, 21 35.

Szolnokról—Hatvanba indul:

5 10, 8 03, 12 00, 13 40, 17 35.

Vámosgyörkről—Szolnokra in.

5 28, 10 10, 20 58.

Szolnokról—Vámosgyörkre in.

5 20, 12 00, 18 23.

Szolnokról—Kiskunfélegyházára indul:

5 17, 10 00, 13 26, 18 46.

Kiskunfélegyházáról—Szolnokra érkezik:

7 20, 13 12, 15 36, 18 33.

Szolnokról—Hódmezővásárhelyre indul:

4 49, 13 25, 19 21.

Hódmezővásárhelyről—Szolnokra érkezik:

7 31, 16 11, 19 18.

Jelmagyarázat. † = a vonal vasár- és ünnepnapokon közlekedik. * = a vonal hétköznapokon közlekedik.

XXVI. évfolyam

8-9. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felolószerkesztő:

Greczmajer Károly

Felolós kiadó:

Csiky Ernő

Szolnok, 1933. augusztus-szeptember hó

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
- 645. Helyreállítási elszámolás
 - 646. Eüjrelelismérés
 - 647. a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, külv
 - 647. b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belv
 - 648. I. Kimutatás beirattási díjakról
 - 649. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%, 3%-os póladóvárságról
 - 650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozjárulásról
 - 651. IV. Kivonat a bérszerződésből
 - 652. V. Kimutatás alapítványi jövedelmeről
 - 653. VI. Kivonat kölcsöntörles-t. tervezetből
 - 654. VII. Kimutatás hitoktatási díjak megállapításához
 - 655. VIII. Kimutatás írói és irodai atáinny megállapításához
 - 656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
 - 657. Átvételi elismervény anyagokról
 - 658. Napszámjegyzék
 - 659. 60. Népiszkolai nyelvi tanmenet A) z) belv B) külv
 - 661. Könyvtári költségvetés
 - 662. Enztári napló és számadás
 - 662. Könyvtári penztári napló és számadás köve
 - 663. Állami elemi iskolai (kisdévodai) anyagszámadási könyv. Köve, 5 evre
 - 663. Áll. elemi isk (kisdévodai) anyag-számadás*
 - 665. Kimutatás ingyen-tanönyvekről
 - 666. Iskolai penztári napló A) minta
 - 667. Közs. isk. számadás
 - 668. Népiszkolai költségvetés
 - 669. Isk. alapvagyonszámadás
 - 671. b. Statisztikai kimutatás
 - 672. Bérszerződés bérbeveendő épületek számára
 - 675. Posti feladatkönyv
 - 688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
 - 690. Elbocsátó-level
 - 691. Beirattási díj kezelési napló*

- 915. Lettári napló (1. sz. minta)*
- 916. Szaklettár (2. sz. minta)*
- 917. Szoballettár (4. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

- 1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
- 2. m. Kisdévodai törzskönyvi lap atkül-déshez
- 3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyer-mek bejelentése
- 4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
- 5. m. Végleg elköltözött gyermekek be-jelentése
- 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
- 7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-től)
- 8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig)
- 9. m. Jelentés
- 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedő-tanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállított vál-tozásokról
- 11. m. Értesítés tanoncviznyba lépő tan-kötelesekről
- 12. m. Értesítés tanoncviznyból kilépő tan-oncokról
- 13. m. Egyéni lap
- 14. m. Értesítés az iskolából kilépő tan-köteles gyermekekről
- 15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
- 16. m. Felhívás a be nem iratkozott gond-viselőjéhez
- 17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
- 18. m. Feljelentés beirattás elmulasztásával elkövetett kihágásért
- 19. m. Felhívás hivatalból való beirattásra
- 20. m. Értesítés hivatalból való beirattásról
- 21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
- 22. m. Orvosi jelentés és engedély

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisz-terium 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1—41. mintájú nyomtatvány
- 703. Félévi jelentés
- 33/a. Anyakönyvi napló
- A felvételi, mulasztás és haladás céljaira
- 703. Félévi jelentés
- 33/a. Anyakönyvi napló
- A felvételi, mulasztás és haladás céljaira

Kisdévodák számára.

- 724. Felvételi napló.*
- 726. Mulasztási napló*
- 727. Haladási napló puha kötésben
- 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
- 729. Bizonyítvány állandó menházakat ve-zető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

- 746. Költségvetés
- 748. Felvételi napló*
- 749. Tanulmányi napló*
- 750. Előmeneteli és mulasztási napló*
- 751. Anyakönyvi törzslap
- 752. Iparostanonciskolai bizonyítvány*
- 754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
- 757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
- 758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező. A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utánvétellel küldjük meg. A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső, vagy belső ívet is pontosan megjelölni. A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük. A *gal jelölt nyomtatványokhoz külön ív (borítékív) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánkülvil népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok-vármegyei Áll. Tanítóegyesület.

Magyaralf Róth Dezső főnyomdamester Szolnokon (Hosszút-léc.)

FELELŐS SZERKESZTŐ: GREGZMAJER KÁROLY. FELELŐS KIADÓ: CSIKY ERNŐ.

Megjelenik minden hó 15-én. Előzetes díj és reklamációk Csihy Ernő egyesületi pénztárhoz, a lap szellemi részére annakhoz közlemények és szerkesztőség címére: Szolnok, Hosszút-léc. 10. sz. házban. Kéziratokat nem adják vissza.

Csak előre!

Súlyos megpróbáltatások idejét éli a magyar nemzet. Majdnem csodaszámba megy, hogy a magyarok ilyen nagy lélekkel hordozzák a keresztet. Van rengeteg fájdalom, bajunk; sérelmeink égbekiáltó igazságtalanságok. A gonosz lelkek azt gondolták, hogy a keresztet feszítés után a sirbátétel következik s azután elhantolnak örökre. Meg lehet majd fordítani a magyar címet. Csak arra nem gondoltak, hogy feltámadás is következhetik és következnek is.

A világ minden részéről felfigyelnek a mi maroknyi magyar nemzetünkre, mert azt látják, hogy emberei nem közönséges emberek, nem mindennapi a tehetség és erős lelkük, bízik, hívók akik élni akarnak.

Fiaiink, amint járják a világot, mindenhol dicsőséggel térnek vissza, mert a legkiválóbbak közül is kiválóan, elsőek lesznek. Aki hozzánk előnek megismerni vagy csudát látni, kénytelenek azzal a megállapítással visszatérni hazájukba, hogy sok szepet láttak: gyönyörködtek, amíg nálunk voltak, nemcsak a vidékek szépségében, hanem az emberek ki- valóságában, akik figyelmesek, előzékenyek, udvariasak, szolgálatkészek, habár önértetek és keservesen bár, de türik még a trianoni igazságtalanságot, mert kénytelenek vele. Azonban bele nem nyugszanak soha.

Nagy nemzetek látják, tudják már, hogy a világtörténelemben nincs még egy olyan igazságtalanság, a kultúra emelkedését figyelembe véve, mint amit velünk míveltek. Érzik és ki-

fejezésre juttatják, hogy ezt az igazságtalanságot jóvá kell tenniük azoknak, akik a hibát, a bűnt elkövetették és nem szabad bevárniok, amíg az Isten büntető keze szolgálat igazságot.

Mi tanítók mind ezt tudjuk és látjuk. A jövő magyarság a mi kezünkben van, mi adjuk az ismereteket, mi irányítjuk őket, mi formáljuk a lelkeket. A kötelességünk végzésében a képességeihez mérten mindenki teljes egészet akar adni, a Tanterv lelke légbetűkkel ragyog előttünk: emberebb embereket, magyarrabb magyarokat akarunk nevelni a jövő nemzedékből. Aki nyitott szemmel jár közöttünk, látja is. Az új tanterv, amint a kellő tájékoztatás eljutott a tanítók ar egyetemességéhez, gyorsan a megvalósulás állapotába került. A teljesítmény előtt meg kell emelni a kalapot. És mégis kívánnivalónk van. Nemcsak azért, mert a mi munkánk sikeresebb végzéséhez naponként találunk új módokat és eszközöket, hanem azért is, mert a kitűzők célt különbözőképen féljük elérhetőnek.

Már eddig is a gyakorlatosság vezetett. De nem eléződött eléggé ki a néptanító igazi munkatere. Még nagy területeken csak az iskola falain belül maradtunk és ott dolgozunk megfeszített erővel. Igen sokan azt gondolják, hogy annál többre már nem is vagyunk képesek, nem bírjuk. Pedig ellenkezőleg áll a dolog, ha kívül is dolgozunk. kevesebb munkával is nagyobb eredményeket érünk el belül. Az életnek kell nevelnünk a gyermekeket. Ezt nem tehetjük meg másképpen, ha az életet ismerjük, az élet embereit bevonjuk a nevelés nagy munkájába, hogy amit az iskolában nyuj-

tunk az az életben megmaradjon, termelő értéké változzék át. Tehát a szülővel szoros kapcsolatot kell létesítenünk, megnyernünk munkatársainknak. Hogyan? ezt kérdezik sokan. Könnyen, felem én.

A tanítónak annyi alkalma van a szülővel beszélni, nem is említve a szülői értekezleteket, amelyek még nehéz lábon járnak, hogy elősorolni sok lenne. Annyi mindenféle intézmény van minden faluban, hogy azok révön hozzá lehet férni mindenkinek. Igaz, hogy az intézmények legtöbbször névszerűek, de életet lehet azokba önteni, ha van, aki a munkát vállalja. A tanítónak az ügy és a saját maga érdekében vállalnia kell. Ne nézze senki, hogy megfizetik-e. Megfizet mindenik közvetve magáért, mert az a tanító, aki lelkes iskolán kívüli munkát kezd és folytat, lassankint eléri, hogy neki az irányító munka marad s belehelyezkedik a falu lelkébe, sulyhoz jut tervei keresztülviteléhez, tervei megvalósításához olyan tömegeket nyer meg, — esetleg osztatlanul az egész falut, hogy játszi könnyedséggel győnyörűséggel végezheti munkáját. Így amit az iskolában végez, ahhoz az életben megvannak a munkatársai, megszilárdul ott az iskolai munkája.

Ha egyéb nem volna is könnyen hozzáférhető, mindenhol ott kínálkozik az iskolán kívüli népművelés munkája. Ebben nemcsak bekapcsolódhat a tanító, hanem egyenesen tőle várja, hogy vegye a kezébe teljes erővel. Csak ennél az ügynél különös gonddal járjon el, ezér szeme, kétszer annyi tapintata legyen a megszervezésnél és vezetésnél. Ez nem hivatal, ez nem rovatozott iv, amit csak ki kell tölteni, hanem a lélek munkája, a legfontosabb tevékenysége, mert az elemi iskolában elkezdett állampolgári nevelést ott lehet és kell folytatni. Nem az ismeretek tömegének nyújtása a lényeg, hanem a szerzett ismeretek gyakorlati alkalmazása, az életben aprópénzre felváltásra irányítás. A leglényegesebb az állandó tájékoztatás, irányítás. A száraz ismeretekbe lelket kell önteni, megeleveníteni azokat, szolgálják azt a célt, ami az elemi iskolában mindig szemünk előtt lebeg: emberebb emberek és

magyarabb magyarok legyenek a földön. Az erkölcsök erősítése, jellemek kialakítása becsületes, őszinten, önfejlődő magyarok kialakítása várja a mi munkánkat.

Azt a nagy értéket, ami egyedeinkben jelentkezik általánossá kell tennünk. Ha minden tanító a maga állomását ezt a kötelességet is betölti, akkor olyan általánosan, egyetemlegesen fejlődik a nemzet, hogy nem kell attól tartanunk, hogy még nagyobb megrázkodtatások, súlyosabb megpróbáltatások között is meg nem álljuk a helyünket. Nekünk pedig meg kell állnunk, mert szebb és jobb jövőre vágyunk és azt hisszük, hogy azt meg is érdemeljük. Érdemeljük meg! Magunknak dolgozunk.

Bene Lajos.

Gazdasági világkrízis és a népiskolai gazdaságtan.

Irtó: vitéz LIGETY ISTVÁN román kat. igazgató tanító.

A nagyvilág bármelyik sarkában, ha mostanában két ember összetalálkozik, aligha folyik az eszmecsere másról, mint a gazdasági epidémia pusztításairól, mely — talán az egy Franciaország kivételével — az egész Föld összes kultúr népein keresztülgázol. Másfélmillió ember a súlyos idők viharain keresztül aggódó, lázas figyelemmel lesi, vajjon a földteke népeinek életére át tudja-e élni a krízist és ki tudja-e termelni magából azt az erőt, mely atsegíti a rendkívüli korszakokon. A legkülönbözőbb világnézetek kavarnak, a legszélsőségesebb politikai és társadalmi erők próbálkoznak. Sok, a kaosz gözétől elbódult ember arra a konkluzionra jut, hogy csak az ismeretlenbe való ugrás segít.

Itt a szűkebb hazában is ugyancsak érezzük a nagy rengés hullámain. Mi sem tudunk szilárd gátat emelni ellene. Nemcsak körülötünk, de közöttünk is lobognak a felgyújtott fantáziák, keveregnek a beteges lázalmok, hurognak a vészmadarak és tájékozatlan, tarajosan haragosan zúgnak a felduzzadt vizek.

Minden kérdés homlokterében a gazdasági problémák állanak. A politika az anyagi szükségleteket igyekszik biztosítani. A társadalmi

erintkezés területén és a közvéleményt gyártó és szolgáló hírlapirodalomban alig akad szó a régi nagy kérdésekről. Anakronizmus ma az irodalom, vagy művészet támogatásáról beszélni. Fizetésredukció, takarékoság, kultur- és életnivócsökkenés a szempontok. A nyomorúság, kenyérkereseti lehetőségek helyett, kénytelen a köz- és magánjótékonyosság veszedelmes járósallagján tengődni. A pedagógiával kapcsolatos jelszó: a kultúrfejlődés, a múlté. Még az irredenta kérdések is láthatólag háttérbe szorultak. A legérzékenyebb barometer, a költők szava is elhallgatni látszik.

Az arany cirkulációja, az angolai munkanélküliség, a csikágói buzaár, a kávé sorsa Braziliában, a gyapoté Szudánban, a petrolumé Amerikában, a kaucsuké Jávában stb. nagyrészt exotikus államok közvetlen sorsa érdekel bennünket és azon át diagnosztizáljuk saját bajainkat.

Igy roppantja szét az élet a multak acél hiteit, így szaggatja ronggyá egy nemzet legszebb álmait, változtatja ábrándos regösök dalá vá jelszavait, csavarja ki kezéből legerősebb útókartáit és téríti el kitézőt céljaitól, amelyek ma már leggyorsulódték annyira, hogy kenyert kell adni az éhezőknek.

És éppen a mindennapi kenyér — a buza az, mely minket a világkrízisbe belekapcsol. Szerencsétlenségünkre a világkrízis éppen a buza tragédiájával kezdődött és valószínűleg azon is dől el. Sorsa azonban nem biztató. Aki hallott az angol világbirodalom háboru utáni telepítési intézkedéseiről, aki Zágonyi Sámuelnek: „Kanada egy európai megvilágításában” c. munkája nyomán fogalmat tud alkotni a praeritartományok kolosszális terményfeleslegeiről és további fejlődésképeségéről, aki olvasta gr. Károlyi Imrének: „A kapitalista világrend válsága.” c. munkájában a szovjet terveiről, módszereiről és hatalmáról adott információit éppen a buzával kapcsolatban, annak tisztában kell lennie, hogy a buzakrízis még nem érte el mélypontját. Ez azt jelenti, hogy a bajok mocsarába még beljebb kell lábálnunk, ha nem történik valami.

Erre gondoltak azok, kik a nemzet pul-

zusán tartják kezüket, mikor kapták az új jelszót: át kell térni más termelői ágakra.

De jelent-e megnyugtató megoldást egy világra dobott jelszó, mely a gondoktól kábult, újságot nem olvasó nép lelébe ei sem jut? Pedig a nyitott szemmel nézőnek tanulságos ártabellák szolgáltatnak érdekes adatokat.

Még tanulságosabbak Miko Ferenc dr. „Mentsük meg Magyarországot!” c. kis füzetének adatai az 1925-26. terjedő öt év behozataláról, mely szerint a többek között külföldi gyümölcsért 38 milliót, mákért 2 milliót, tejtermékekért 18 milliót, len és kenderért 23 milliót, kefeárúért 14 milliót, agyagipari árúért, 14 milliót, summa-summarum 2 és fél milliárdot fizettünk ki olyan árúért, melyek itthon is előállíthatók. Ez statisztikai számsorozat, mely tényeket állapít meg és mely megvilágítja a magyar krízis gyökereit.

De vajjon belelát-e a föld egyszerű népe egy ilyen számsorozat labirintusába? Közgazdasági teljes tájékoztatásában tud-e választani az ő körülményei között a termelére kifizető ágak között? Tudja-e, hogyan kell azt racionálisan, placképesen, jövedelmezően előállítani? Nem!

Azért tehát magasabb képzettségű, átfogó tudású emberek a talajbeli, vízrajzi, klimatikus, temperaturális, indusztriális, merkantilis, közlekedési, agrikulturális és etnogenetikai, t. i. hajlambeli viszonyok figyelembevételével jelöljék ki: itt lenne hasznos a nagybúza, ott a bezarterci szilva, selyemhernyó, len, gyógygyöngy, baromfitojás, élővirág, — a háziipari termékek nagybani előállítása. Vidékeket kell teremteni az itthon eladható, vagy külföldön keresett speciális termelési ágaknak, amely nagyvonalú és egyirányú termelési egységek magukhoz csalogatják a kereskedelmet. Példának vehető közismert világpiacok Kecskemét, Nagy- és Kisrörös, Makó és Szeged. Kisebb jelentőségűek, de a maguk területén éppen olyan hasznosak: a kiszegedi rózsatelep, a bakonybéli faáru és gyékényszövő szövetkezet, a békéscsabai öntözött szikes. Hogy mit lehet produkálni ezen a módon, ragyogó példával mutatja a 4000 lakosú Tápé község, melynek

600 háziiparos családja évente 1000 vagon gyékényt dolgoz fel. Külföldön is vannak nagy szerzők például Daniát és Hollandiát számításhoz sem véve. Lombardia a rizsnek, Friaul a selyemtermelésnek, Provence a rózsának tömeges termelésével teremtette meg jól jövedelmező hírnevét. Ráde Károlynál olvasom, hogy Brüsszel mellett egy faluban, a szőlőtermelés északi határán jóval túl, több ezer hajtatóházat találunk és az ottani téli és tavaszi termésű szőlőnek Európa nagy városaiban elővarazsolni és a francia Agen mintájára aszaló és prűnellakészítő telepeket létesíteni. Kemenesalja termeljen lent és kendet az ipariális Pápának és Győrnek. Hiányzik még a magyar Erfurt, a magyar Limburg és a csonkahunai Temesgyarmat is. Stb.

A kataszter felállítását után az államhatárolom gondoskodik a termelés és értékesítés megszervezéséről, igyekeznek akaratainak propaganda eszközökkel, adó, és tarifa kedvezményekkel érvényt szerezni. Hogy ezek az eszközök mire képesek, mutatja a magyarság eddigi legnagyobb alkotásának és büszkeségének: Budapestnek a története, mely város a propaganda igénybevételével, de tarifa és adókedvezményekből épült föl és mostani fejlődését is ezek biztosítják.

Milyen virágzó Kánaánba változnék a letarolt Magyarország, ha egy ilyen programmal valóssá válhatnék! Nyugodtan nézhetünk a világ tőprengését, biztonságban várhatnók be, még elül az általános nyugtalanság és a felzaklatott erők háborgása.

Nem állítom, hogy ez novum. A felsorolás sem teljes. Itt nem is akarok közgazdasági értekezést tartani, de az elmondottak szükségessé teszik a megoldásra váró nagy magyar közgazdasági problémák megismerésére és az ezekkel kapcsolatos pedagógiai álláspont megértésére és átátalmazására.

A propagandaeszközök kereséskor ugyanis rögtön szembetűnik a népiskola közreműködésének előnye a többi megkedveltetési eljárás fölött. Ez az iskolafaj a termelőosztályal közvetlenül érintkezik, sőt tudásának egyetlen forrása, szellemi kincsháza. Közvetlenül és ténylegesen a gyakorlati életnek adja a növények, a következő termelő generáció tudása kicsinyenkint itt halmozódik össze és a gyermek keresztlő a szülőhöz is férközik.

De ha sikert akarunk elérni a népiskolában, tisztában kell lennünk a realis élet lehetőségeivel. A föld népének lelki összetételéhez és lelki szükségleteihez kell alkalmazkodnunk. A népiskolai nevelés-oktatás ugyanis nem mindenható. Nem lehet a népre természetével elmentes és életével szoros kapcsolatban nem lévő tudományt ráerőltetni. Hóman Balint nagyszerű: „Magyar Történet”-ében olvasom teljesen hihető módon alátámasztva, hogy dacára 1000 év viharainak, az idegen verkeveredésnek és a folytonos nevelésnek, a magyarnép alap-karakterében, „az emberben” nem történt lényeges változás.

Ez a változhatatlanság talán az ősidők óta változatlan foglalkozással függ össze. A földműves és állattenyésztő életpálya ugyanis hihetetlenül konzerváló, jellemrögzítő. Mint kiáltó példára hivatkozom ismét Karolyi könyvére, mely szerint még a szovjet radikális és drasztikus eszközei sem tudták a muzsikot kizökkenteni a megszokott életstandardjából, erkölcséből és kulturájából. Csolinok írja valahol, hogy a francia paraszt, a szűkebb életét érdeklő szaktudáson felül, elképesztően műveletlen. Ugyanezt az impressziót meritem René Bazin: „Sarjadó búza” c. munkájából, továbbá a homlok-egyenest ellentétes irányt követő és közfismerten naturalista Emil Zola: „A föld” c. regényéből. És jegyezzük meg, hogy a francia a világ első — a „gloire”-nemzete, ahol a nép gazdag, megelégedett és így a vezetők kezében biztos bázis. Kell-e még több is ennél?!

A paraszt műveltség dolga így áll a világ minden népénél. Akármennyit is foglalkoznak vele, marad a konzervatív, gyakorlatias lélek, akinek mindene, szerelme, politikája, szórakozása.

kulturája a föld és mindaz, ami vele összefügg. Mert a föld nem tűri, hogy a gazda érdeklődését megossza mással, ezt hűtlenségnek tekinti és hasonlóval fizet. A tudákos parasztot mindenütt anyagi romlás érte.

Ha beszélnek neki kulturákról, melyekkel szebbéteheti életét, csak hallgat. Ha magyarázom neki az élettan, természettudomány, irodalom, esztika elemeit, közömbösen figyel. — Néha-néha pislant rám humoros pillantással. Mikor már azt hiszem, teljes a meggyőzés, röviden kapom meg munkám tiszteletdíját: uri huncutság. A religió, história és folklóre tudományain kívül egyedül a gyakorlatias tudást értékeli, éppen azt, melynek a pedagógiában nagyobb működési területet proponálok, a többi az ő életre semmi ingerenciával nincs, tehát fölényesen lemosolyogja, befogadására teljesen sűket.

El lehet képzelni, mi marad meg az iskola szép tanításából, mikor a gyermek minden ellenhatás nélkül ezeknek az erőknek hatáskörébe szorul. Nem tekinthető-e tehát a népiskola sok tétele pazarlásnak, melyet a mai koldus ország a pedagógia terén sem engedhet meg magának. Szálljunk le tehát a nagyvárosi milióben alkotott eszmények magas lováról és a katasztrófákat sejtető súlyos idők nyomás alatt törüljük ki szemünkéből a kulturális álmok káprázatát és eszméljünk rá a kor és a néplelek azonos érdekeire és szükségleteire!

Isten mentsen, hogy a kulturátlanság, az ignorancia apostolának tartsanak! Most, amikor mindenféle lelkek vergődnek, akik alól kiszántották a hit és az élet céltudatosságának biztos talaját, kell hogy az iskola szolgálja az Istenfélét, a nemzeti érzést, erkölcsnemesítést, emberszeretetet, jellemképzést, kedélyápolást, akaratfejlesztést, a bármi néven nevezett etikát, az erkölcsi ideálok kultuszát, mert nem szabad belefáradnunk a harcba az etikai ideálokért. — De ezek a praktikumok át is elérhetők, mert a tanító kulturáltságától, etikájától és ambíciójától függenek.

(Folytatjuk)

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy Isteni örök igazságban
Hiszek Magyarországot feltámasztásban. Amen.

EGYESÜLTI ÉLET

Irodalmi szakosztály szervezése.

Örvendetesen tapasztaljuk, hogy egyesületünk számos tagja értékes irodalmi munkát fejt ki. Szeretnénk író kartársainkat összehozni, szakosztályba tömöríteni. E szakosztály — elgondolásunk szerint — havonta, esetleg kéthavonként tartaná egyelőre Szolnokon felolvasó üléseit. Tagjai nemcsak a ped. szakirodalom, hanem a szépirodalom terén is munkálkodnának. Hitünk, hogy ez az alakulás egyesületünknek tartalmas fejlődést, tagjainak pedig lelki gyönyörűséget, sőt érvényesülési lehetőséget is biztosítana.

Felhívjuk tehát kartársainkat, hogy belépési óhajukat jelentsék be az alábbi címen: Töbel Ferenc cukorgyári tanító Szolnok 4.

Szolnok, 1933. szept. 2.

Kartársi szeretettel:

Töbel Ferenc s. k.
titkár.

Ferenczy Kálmán s. k.
elnök.

Felhívás a temetkezési egyesület tagjaihoz. Felkérem temetkezési egyesületünk tagjait, hogy a f. évi szeptember hó 20-án elhunyt Gyurkicza Miklósné tagtársunk után személyenként 7 éven aluli tagok 60 fill, felnőtt tagok 1,20 fillért az egyesület pénztárosához be- küldeni szívesek legyenek. Szolnok, 1933. évi szeptember hó 22-én. Tisztelettel: Csiky Ernő, egyesületi pénztáros.

HIVATALOS RÉSZ

1988—1933. szám.

Tárgy: Vasárnapi Könyv ajárlása.

Valamennyi népiskola tekintetes Igazgatójának és Tanítójának.

Alomáshelyén, Az Országos Közművelődési Tanács az 1933/34 iskolaév kezdetével valamennyi iskolának, amelyek ezidőszert nem rendelők a Vasárnapi Könyv ismeretterjesztő és népszerű tudományos folyóiratnak, ingyen mutatványzámokat küld azzal a kéréssel, hogy vegyék át a Vasárnapi Könyv-et és a tanulók útján juttassák el a szülőkhöz is.

Felhívom a tantestületeket is hogy ismer-
tessek meg a tanulókkal is a Vasárnapi Könyv
céljait s támogassák a Tanácsot abban a törek-
vésében, hogy a Vasárnapi Könyv minél szé-
lesebb körben terjeszthesse a legszükségesebb
és az életben hasznosan felhasználható tudni-
valókat. Az e tárgyban kiadott legutóbbi rende-
letek számai: 2655/1930—3220/1931.

A Vasárnapi Könyv után a hozzájárulási
költség példányonként 12 fillér, három havonként
1.50 P., 1 évre 6 P.

A beérkezett iskolai jelentések egyöntetűen
állapítják meg, hogy az iskolai padokból kikerülő
jövő nemzedék kialakulásának irányát a Vasár-
nap Könyv jelentékenyen és hasznosan befolyá-
solja. Felfegyverzi az ifjúságot a legszükségesebb
gyakorlati ismeretekkel, a munka szeretetére
állandóan rávezet, gondoskodik az erkölcsi és
egészségügyi tudnivalókról, annyira, hogy az
iskolai oktatásnak valóságos kiegészítője. Emellett
gyorsan az iskolába viszi el a haladó élet új
eseményeit, az újításokat, a gazdasági élet, a
technika és a mindennapi élet értékeit, annyira,
hogy már az iskolai padokban megtanulhatnak
lépést tartani az élettel, amelynek számára
neveljük őket.

Szolnok, 1933. augusztus 3-án.

A kiadvány hitelül: A hiv. főnök szabadságon.
Bacsó Gyula s. k. Gombkötő Antal s. k.
ber. áll. isk. igazgató. kir. tanfelügyelő.

2291/1933. szám.

Tárgy: Légveszedelem csökkentése című
plakát iskolák részére megvételre
ajánlva.

Valamennyi iskola
tekintetes Igazgatóságának.

Állomáshelyén.

Az Országos Közegészségi Egyesület által
kibocsátott „A légy az egészség veszedelme”
című faliképet, amennyiben arra fedezet van,
az iskola részére való beszerzésre ajánlom.

Szolnok, 1933. augusztus 31-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

Iskolánkívüli népművelés

Valamennyi helyi Iskolánkívüli Népművelés tek.
Bizottságának!

Kaptay Ferenc körállatorvos, lakik Tová-
ros (Komárom m.) a házinyul tenyésztésről
igen értékes és a népművelési előadók számára
kiválóban alkalmas könyvet írt, amelyet a
VKM. ur a népkönyvtárak céljaira alkalmas
könyvek hivatalos jegyzékébe is felvétellett,
egyben a 63.959-1933. sz. alatt elrendelte,
hogy a házinyul tenyésztés az iskolánkívüli
népművelési tárgykörbe felveendő.

A könyv ára darabonként 1 pengő, amely
a szerzőnél rendelhető meg.

Szolnok, 1933. szeptember hó 18-án.

Bihary István
ügyv. elnök
kir. tanfelügyelő

ÚJ KÖNYVEK

**Számolástanítás az elemi iskola I.
osztályában.** Írta: Bene Lajos. Nagyon ügyes
gyakorlati szakmunka a számolás tanításához.
Minden tanító sok hasznát veszi. A számképek
megrögzítésére, számfogalmak kialakítására, ál-
landósítására ad módszeres utasításokat; gy-
akorlati tanításokban vezeti a tanítót végig az
anyag feldolgozásában. A mű ára 1 P. 20 fillér.
Aki 1 P. 20 fillért Bene Lajos Budapest 39.365.
sz. postatakarékpénztári csekk számlára befizet
(elküld), a könyvet bérmentesen megkapja.

Az 1934. évi Gyermeknaptár. Megje-
lent már az Országos Állatvédő Egyesületnek
(IX., Ernő-utca 11—13.) közkedvelt Gyermek-
naptára. Az 1934. évi XXXVI. évfolyam talán
még az eddigieket is felülmúlja gazdag és ér-
dekes tartalmával. 26 szép kép, 14 költemény
és 17 próza cikk van a 24 filléres Gyermek-
naptárban. Bö anyagot nyújt ismét a madarak
és fák napjához. De nemcsak a gyermekek és
pedagógusok, hanem mások is élvezettel és
haszonnal olvashatják. Az erkölcsnemesítő és
szórakoztatva nevelő kedves kiadvány megér-
demli a közönség támogatását, mert valóságos
népművelő feladatot teljesít. Minden 24 filléres
tiz példányra egy ráadás jár.

Az anya, mint nevelőnő címen jelent
meg *Kuthy Ferenc* pestszentlőrinc-ganztelepi áll.
tanító legújabb munkája, amelyben a gyermek-
neveléssel foglalkozik, s adja közre értékes ta-
pasztalatait. A 30 oldalas füzetet a szülők szá-
mára írta s gyakorlati irányu tanácsaival siet
a szülők segítségére. De nemcsak a szülők,
hanem a tanítók is haszonnal forgathatják. —
Kapható a szerzőnél. Ára 30 fillér.

MIREK

Kinevezések. *Bagi Antal* tiszaföldvár-
martfői, *Babinszky László* cibakházai helyettes-
tanítók segédtanítókká; *Nagné Kövessy Piroska*
tiszaföldvár-őszöllői, *Horváthné Daróczy Ibolyka*
tiszaföldvár-virághegyi, *Molnár Árpád* kisujszál-
lasi áll. el. iskolai segédtanítók rendes tanítók-
ká; *Wagnerné Dégay Anna* mezőturi gazdasági
iskolai helyettes tanítónő gazdasági szaktanító-
nővé nevezetett ki. *Tarnóczy Alfonz* okl. tani-
tót a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter ur
a jászapáti róm. kath. iskolához segédtanítónő
nevezte ki.

Választás. A jászárokszállási közs. ovo-
dahoz *Galgorszky Margit* helyettes óvónőt vá-
lasztották meg segédóvónővé.

Áthelyezések. A Vallás- és Közoktatás-
ügyi Miniszter ur *Jankovics József* áll. tanítót
Cibakházáról Kunszentmárton-Jaksor tanyára,
Harmathné Pollák Dóra áll. tanítónőt Oro-
háza-Rákóczi-telepről Cibakházára, *Gecse János*
áll. tanítót Cibakháza-Egyeshalomról Monorra,
Pál Erzsébet áll. tanítónőt Jászárokszállás-
Ágó tanyáról a papi áll. iskolához, *Barcsay*
Margit áll. tanítónőt Jászberény-Medgyes-tanyára,
özv. *Weiszné Giller Emma* áll. tanítónőt Kun-
szenmárton Veker tanyáról Hajdudorogra, *Tu-
ray Oszkár* áll. tanítót Kunszentmárton külterü-
letről Abonyba, *Bándy Sándor* áll. tanítót Mező-
tur-Peres tanyáról Hasznosfelsőhutára, *Vass*
Kálmán áll. tanítót Mezőtur-Alsóvízközről Me-
zőtur-Peres tanyára, *Kollman Mihály* áll. tanítót
Szelevény-Csörkéről Csabrendekre, *Hoffmann*
Etelka áll. tanítónőt Petriventérről Tiszaföldvár-
Pusztahékre, *Dr. Karajos Gyula* áll. tanítót

Törökszentmiklós-Bartha tanyáról Balmazújvá-
rosra, *Ungváry Béla* áll. tanítót Tiszadőrről
Törökszentmiklós-Barta pusztára, *Koltaszy*
Julia áll. tanítónőt Cibakházáról Rákócziállás-
ra, *Nagné Schmid Mária* áll. tanítónőt Rákó-
cziállásról Cibakházára helyezte át. Áthelyezte
továbbá a következő helyettes tanítónőket:
Kohut Erzsébetet Nyirszöllősről Jászárokszállás-
Ágóra, *Bóhn Margitot* Jászberény-Medgyesről
Kevermesre, *Vadász Amáliát* Mezőtur-Pusztá-
pórol Szigetújfaluba, *Nagy Flórián* Mühíből
Mezőtur-Pusztapóra és *Vágó Erzsébetet* Nagy-
kőrü-Csataszögről Kiskunhalas-Göböljárásra.
Hozzájárult a miniszter ur *Neurohr Rudolf* tisz-
aroffi ref. és *Báthory Mária* polgári ref. tanítók
cseréjéhez.

Uj iskola. Nagyrév községben a Minisz-
ter ur új állami iskolát szervezett, melyet e hó
3-án szenteltek fel ünnepélyes keretek között.

Szolgálati évfordulók. *Mihályfalvy József*
túrkevei, *Szathmáry Lajos* nagykovácsi áll. isk.
igazgatók és *Subaly József* nagykovácsi áll. tani-
tó kartársunk most töltik be tanítói szolgálatuk
25. évét. *Bihary István* vez. kir. tanfelügyelő
ez alkalomból meg üdvözlő és elismerő iratot
intéztet a jubiláló kartársainkhoz, méltatva ed-
digi buzgó és eredményes munkájukat. — Ez
alkalomból mi is szívből gratulálunk!

**A nem állami tanítók elmaradt helyi
javadalmainak részbeni fedezésére** 250.000 pen-
gőt engedélyezett a minisztertanács. Ebből a
tanítók fizetési hátralékuk százalékának meg-
felelő arányban fognak részesülni. A múlt tan-
évben erre a célra beiratási díjakból 400.000
P-t használtak fel. Ez úgy végleges rendezé-
sére további tárgyalások indulnak meg.

Tanfelügyelők áthelyezése. A kultusz-
miniszter *Bárdos Ádám*, Komárom és Eszter-
gom közigazgatásilag egyelőre egyesített vár-
megyék kir. tanfelügyelőjét a hevesvármegyei
kir. tanfelügyelőséghez; vitéz *Szabó István* kir.
tanfelügyelőt a kecskeméti tanfelügyelői kiren-
deltségtől a Komárom és Esztergom közigaz-
gatásilag egyesített vármegyei kir. tanfelügyelő-
séghez; *Krehnyay Béla* kir. segéd-tanfelügyelőt
a pestvármegyei kir. tanfelügyelőséghez helyezte

át s egyben megbizta őket a kir. tanfelügyelő-ségek vezetésével. *Kehrer Károly* veszprémi vármegyei kir. tanfelügyelőt a Budapest székesfővárosi kir. tanfelügyelőséghez helyezte át.

Levélkézbesítő szolgálat a tanyákon.
A belügyminiszter a tanyái körzetekkel rendelkező városokhoz körrendeletet intézett, amelyben tudatja, hogy ezentúl a posta a tanyákra szóló küldeményeket átadja az érdekelt város vagy község közigazgatási hatóságának, amelynek feladata, hogy a postai küldeményeket a címzettekhez eljuttassák. Ott, ahol a lakosság csak némi sűrűségben is él és forgalomképességet árul el, a posta vezérigazgatósága a lehetőséghez képest, gyűjtő- és kézbesítő állomásokat állít fel. Szükségesnek tartja a belügyminiszter, hogy az elhanyagolt tanyavilág szempontjából a városi kézbesítők ne csak a közönséges leveleket, hanem az ajánlott leveleket és 20 pengő értékig a postautalványokat pénzzel együtt kézbesítsék a tanyára és ugyanilyen küldeményeket be is hozzanak a tanyákról a postahivatalokba.

Az Országos Tanítóegyesületek Bizottsága *Rákos István* kir. tanácsos elnöklésével tartott gyűlésén a terményjárandóságos tanítók nehéz helyzetét tárták fel. A különböző érdekeltségek képviselői hangoztatták, hogy a minisztertanács által engedélyezett: kétszázötven ezer pengő nagyon kis mértékű segítséget jelent a körülbelül kétmillió pengő fizetéshátrálékkal sújtott helyi járandóságos tanítócsaládok részére. Sok tanító a fizetéshátrálékok felszaporodása miatt még a legszükségesebbeket sem tudja biztosítani családjának. A bizottság küldöttségileg fordul a miniszterelnökhöz és a kultuszminiszterhez a tanítók súlyos helyzetének enyhítése, megszüntetése érdekében. A bizottság feltétlenül szükségesnek tartja a kulturádó behozatalát, mert ez lehetővé tenné, hogy az elszegényedett iskolafenntartók is rendes időben szolgálthassák ki a tanítónak az ideiglenesen lecsökkentett, de törvényben biztosított járandóságát. Mindenütt megtörténtek a kinevezések és előléptetések. A soronlevő állami tanítók is bekerültek a VII. fizetési osztályba, csak a nem államiak maradtak ki. A bizottság a tanítóság

ez érdemes részének mellőzésében sérelmet lát, amit sürgősen orvosolni kell a kántori és tanítói javadalmak szétválasztásával együtt. *Bajnok Géza, Ekamp Nándor, Merva Ferenc, Ormós Lajos* és többek felszólalása után a tanítói egység megszervezése tárgyában határoztak.

Állami segílyt kérnek a községi jegyzők. A Községi és Kőrjegyzők Országos Egyesülete feliratot intézett a belügyminiszterhez. Rámutat az ország jegyzői karának súlyos gazdasági helyzetére és kéri a minisztert, hogy a községi jegyzők helyzetét sürgősen javítsa meg. A felirat hivatkozik arra, hogy a kormány csak nemrégiben utalványozott kétszázötven ezer pengőt a községi és felekezeti tanítók elmaradt illetményeinek pótlására. Arra kéri a belügyminisztert, járjon közbe a kormánynál, hogy az elmaradt jegyzői fizetések törlesztésére, vagy kiegyenlítésére, ugyancsak szavazzon meg nagyobb összeget.

Nyugtázások. Tagdíj címen: *Módos Jenő* 1 Szolnok, *Fehér József* 2.50, *Fehér Józsefné* 2.50 *Törökszentmiklós*, *Hevesnagykunsági ref. tanítóegyesület* 50, *Zeller Ferenc* 2, *Zeller Ferencné*, *Bozsikné K. Margit*, *Kovács Róza*, *Weiszné G. Emma*, *Turay Oszkár*, 1—1 *Kun-szentmárton*, *Koncza Ilona* 8, *Ajtay Gizella* 4 *Tiszaróff*, *Kürtönye P. Mária* 4 *Czibakháza*, *Vikonkál Vilma*, *Schaffer Vilmosné* 4—4 *Jászladány*, *Nagy Irén* 4 *Dévaványa*, *Vágóné, M. Irén*, *Lelek Kálmán*, *Szentiványi Béla*, *Kun Lajos* 4—4 *P. Jászberény*, *Borkóles Béla*, *Mayer Ferenc*, *Wittman Györgyné*, *Kiss Károly*, *Kiss Károlyné*, *Markscheid Károly*, *Schidek Etel* 2—2 *P. Imrisek József* 4 *P.*, *Vitárius Endre* 1 *P.*, *Jászberény*, *Horvát Gyula* 3 *P.*, *Szolnok*.

Kartársak szives figyelmébe. A nyugtázások rovatában csak a hó 5-ig kézhezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezett be, úgy az csak a következő számba lesz nyugtázva. — Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapszám nyugtató rovatát is kísérvék figyelemmel. *Díjbefizetések Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Általános Tanítóegyesület, Szolnok címre 57480, számú postatakarékpénztári csekkzámlára eszközlendők.*

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Legnagyobb raktár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból
és más hivatalos nyomtatványokból
irodai felszerelések, irógépek és
irógépszallagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyűjteményben készülnek az elismerten legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **könyvnyomtatás** készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a leggyorsabból
a legkényesebb ízlést is kielégítő díszműveket.
Könyvnyomdám elegáns, széles kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készíti füzeteit,
könyveket, röplapokat, táblázatokat
lakodalmi és bál meghívókat
és minden fajta könyv-
nyomdai munkát.

Plac-ter.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók
ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

**A Vármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ
KÖNYVELÉSHE” hapható. Rész ára netto 24 fillér.**

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanönyvek

Tanszerek

Hőnyhőtések

Nyomtatványok

SZOLNOK

Új üzlethelyiségem

a régi mellett ugyanab-
ban az épületben van.

XXVI. évfolyam

10. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felolvasó szerkesztő:
Greezmajer Károly

Felolvasó kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1932. október hó.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 112.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
- 659. Helyreállítási elszámolás
 - 660. Bütörrelzés
 - 661. Állami elemi népisk. óvodai gondnokok (együttes) költségvetés, költségvetés
 - 662. Állami elemi népisk. óvodai gondnokok (együttes) költségvetés költségvetés
 - 663. I. Kimutatás egyenesedőről, 5/10, 3/-os pótdáváltságról
 - 664. II. Kimutatás a képzés- és terményhozzájárásról
 - 665. IV. Kivonat a bérezéséről
 - 666. V. Kimutatás lapítványok jövedelméről
 - 667. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
 - 668. VII. Kimutatás hitoktatói díjak megállapításához
 - 669. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
 - 670. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
 - 671. Átvételi elismervény anyagokról
 - 672. Napszámjegyzék
 - 659/60. Népközp. helyi tanmenet A, B) helyi B) költv
 - 661. Könyvtári költségvetés
 - 662. Pénztárinapó és számadás*
 - 663. Könyvtári pénztári napló és számadás költv
 - 664. Állami elemi iskolai (kisdévodai) anyagszámadási könyv. Költv. 5 évre
 - 665. Áll. elemi isk. (kisdévodai) anyagszámadás*
 - 666. Kimutatás ingyen-tanönyvekről
 - 667. Iskolai pénztári napló A) minta
 - 668. Könyv. isk. számadás
 - 669. Népközp. költségvetés
 - 670. lak. a lapvagon-számadás
 - 671. b. Statisztikai kimutatás
 - 672. Bérszerződés bérbeveendő épületek számára
 - 673. Posti feladókönyv
 - 674. Javadalmi jegyzék könyv tanítók részére
 - 675. Elbocsátó-level
 - 676. Beírási díj kezelési napló*
 - 803. Helyi könyvt. költségvetés, költségvetés
 - 804. Tárgymutató
 - 805. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, költségvetés
 - 806. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, költségvetés
 - 807. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, költségvetés
 - 808. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, költségvetés
 - 809. Előzetes költségvetés
 - 810. Népközp. pénztári napló, költségvetés
 - 811. Tárgymutató
 - 812. Országos elemi iskolai számadás (I. II. - 2 példány)
 - 813. Nyugdíj-számítás (I. II. - 2 példány)
 - 814. X. Kimutatás
 - 815. I. a. Kimutatás

- Leltári nyomtatványok.**
- 940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
 - 941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
 - 942. Árverési jegyzék (6. sz. minta)
 - 943. Más hiányzókat átvezető iratok számláló kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

- 1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
- 2. m. Kisztrélevél törzskönyvi lap kiküldetéséhez
- 3. m. Óró- és tanköteles korba lépő gyermek bejelentés
- 4. m. Beküldendő gyermek bejelentés
- 5. m. Végleg elküldött gyermek bejelentés
- 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
- 7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-10.)
- 8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
- 9. m. Jelentés
- 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállott változásokról
- 11. m. Értékesítés tanoncsiszosok lépő kitételeiről
- 12. m. Értékesítés tanoncsiszosok lépő kitételeiről
- 13. m. Egyéni lap
- 14. m. Értékesítés az iskolából kilépő tanköteles gyermekekről
- 15. m. Kimutatás az október 15-ig beírt tanulókról
- 16. m. Felhívás a be nem írtakozott gondviselőkhöz
- 17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
- 18. m. Felhívás beíratás elmulasztásával elkövetett kihágásért
- 19. m. Felhívás hivatalból való beíratásra
- 20. m. Értékesítés hivatalból való beíratásról
- 21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
- 22. m. Orvosi jelentés és engedély
- 23. m. Kimutatás igazságtalanul szűntetett gyermekeiről
- 24. m. Felhívás a hiányzó iratok megadására
- 25. m. Felhívás a hiányzó iratok megadására
- 26. m. Felhívás a hiányzó iratok megadására
- 27. m. Felhívás a hiányzó iratok megadására
- 28. m. Nyilvános napló kiállítás bejelentéséről
- 29. m. Nyilvános napló kiállítás bejelentéséről
- 30. m. Felvételi napló*
- 31. Halálzási napló*
- 32. m. Munkatársi napló
- 33. m. Anyakönyvi napló
- 34. m. Elbocsátás
- 35. m. Pénztári napló felmentéséről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétő-iskolák számára.

- A. 1. m. A közoktatásügyi m. kir. miniszter 1922. évi 139.109. sz. rend. előír. 1-41. mintájú nyomtatvány
- 703. Félévi jelentés
- 33/a. Anyakönyvi napló
- A felvételi, munkatársi és halálzási naplókra
- 717. Halálzási napló kiállítás bejelentéséről
- 718. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dalnok részére
- 719. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 720. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 721. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 722. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 723. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 724. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 725. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 726. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 727. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 728. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 729. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 730. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 731. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 732. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 733. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 734. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 735. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 736. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 737. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 738. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 739. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 740. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 741. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 742. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 743. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 744. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 745. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 746. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 747. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 748. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 749. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 750. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 751. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 752. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 753. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 754. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 755. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 756. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 757. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 758. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 759. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 760. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 761. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 762. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 763. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 764. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 765. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 766. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 767. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 768. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 769. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 770. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 771. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 772. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 773. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 774. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 775. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 776. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 777. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 778. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 779. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 780. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 781. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 782. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 783. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 784. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 785. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 786. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 787. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 788. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 789. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 790. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 791. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 792. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 793. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 794. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 795. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 796. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 797. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 798. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 799. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére
- 800. Bizonyítvány átadó menházakat vezető dalnok részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

- 740. Költészet
- 741. Felvételi napló*
- 742. Tanulmányi napló*
- 750. Előmeneteli és munkatársi napló*
- 751. Anyakönyvi napló*
- 752. Iparostanonciskolai bizonyítvány*
- 754. Értékesítés (ellenőrző) könyvcsomók
- 757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
- 758. Záróvizsga

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendelkezések megfelelően készíthetők és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utóvéttel küldjük meg.

A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendelésüket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.

A 7. sz. felvett nyomtatványokhoz külső (boríték) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

N É P M Ű V E L É SA vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánkívüli népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Áll. Tanítóegyesület.Nyomtatott Helyi Dolgozó Helyiagymunkálatában
Szolnokon (Hosszút-léc.)FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.FELELŐS KIDADÓ
CSIKY ERNŐ.**Megjelenik minden hó 15-én.**
Előzetes díjazás és költségekben Csiky Erő
egyesületi közlönyében, a kir. Szolnoki Iskolai
Tanfelügyelőség és a Széchenyi Társaság
Szolnok, újságírói társaság közlönyében. Németül
két név alatt megjelenik.**Huszonöt éves tanítók.**

Az iskolában 40—60 gyermeket csak egy napon át is tanítani szép és nehéz feladat. De heteken, hónapokon, éveken és évtizedeken át a nemzedékek egész sorozatát nevelni, művelni, oktatni felséges hivatás, de (tegyük hozzá) apostoli martir élet is.

Ti, népnevelők, mint a szorgalmas szántóvetők, évről-évre szántjátok az ifjú lelkek töretlen mezejét, hogy az állatok belévetett mag majdan nemes gyümölcsöket teremjen.

Most, hogy három jeles kartársunk 25 éves szolgálati évfordulójára gondolok, széttekintek egy pillanatra a tanítói munka színes, változatos, — tövisekkel és virágokkal tele gazdag mezején, — szeretnék egy szép emlécsokrot kötni e virágokból.

Minden művészi munka egy szép eszményi költemény is egyszermind. Az elhivatott tanító-művész munkája is egy ilyen gyönyörű eszményi munka. E munka tökéletessé igyekszik alakítani a szenge ifjú lelkeket, úgy, hogy mindegyik egy-egy műremeke legyen a kultúrának, élő szobra a tudásnak, a hitnek, a szeretetnek és minden szép erénynek. Ilyen gyönyörű eszményi cél lebeg előttetek bizonyos kedves kartársaim. Ennek az elérése készletti apostoli munkára lelketeket.

Ti művészek úgy játszottok a 6—12 éves kis gyermeki lélek hurjain, — mint egykor Wagner vagy Beethoven művészete játszott a legfinomabb, legfelségesebb zongorán; az emberi lelkek hurjain. A földi élet boldogító harmoniáját varázsoljátok a gyermekek lelkébe, megalapozva ezzel jövődjük boldogságát.

(Ahl ha az élet szennye és szíveteket összezuzó küzdelme be nem piszkítaná, össze ne törné gyakorta a hófehérré formált tiszta lelkeket!),

Lelki szemeim előtt látom mindig nagy-szerű munkátokat. Lelkesülve nézem, miként dolgozik a test és a lélek egy-egy tanító-művész munkájában. Mily odaadás, mily lelkitest-i törődés az! A megtört, ráncosodó arcok a megfeszített lelki-erőnek és a lélek teljes oda-adaadásának a szülőttei.

Az olykor szerény külső és szerény ruházat alatt munkás tiszta lélek, tiszta szív dolgozik, hogy a tiszta gyermeki lelkekhez semmi se jusson az élet szennyeiből. De én mást is látok azokon a munkás tanító-arcokon. Látom, hogy a munka nemességének és magasságának a tudata mily magára fokozza a büszkséget. Az egyszerűt tüze, fénye és szépséget sugárzik e dolgozó arcokról, földöntúli dicsátnyét koszoruzza be azokat.

De nemcsak azzal neveltek, amit tanítottok, hanem azzal is, ahogyan tanítottok. Hogyne nevelne minden embert (felntötteket is) olyan felséges és ihletett munkának a látása. Minden igaz és nemesre fogékony lelket! Nem csak nevel, de felemel, mint minden művészi munkának a látása és szent gyönyörűsége.

Mikor látok 80—100 gyermeket egy ilyen apostoli lélek kezén, — vagy amikor látom azt, hogy egy ilyen tanítólélek 80—90 serdülő paraszt ifjúval küszködik, esténként 6 órától 9-ig azért, hogy azoknak a lelket a nemes gondolkodás, a nemes munka, a becsület, a hit s a hazaszeretet felé irányítsa, mikor ezt látom, — a lelkeim emelkedettebb lesz abban a tudatban,

hogy itt a földön nemcsak gonoszok, de jók is vannak és hogy a gonoszoknak vannak ellenségei, ilyen apostoli lelkek, égi kiküldöttek személyében.

Azon tünődöm kedves kartársaim, vajjon nektek falusi tanítóknak, mi adja a készséget arra, hogy a mostani gyötredelmes napok dacára is olyan buzgón végzitek magasztos hivatástokat, hogy gyakorta iskola utáni időben is órákig el tudtok lenni tanítványaitok között. — nevelni, oktatni őket, elhanyagolva önmagotokat, családjaitokat és megélhetéseteket. Erjen benneteket bármily súlyos csapás és szenvedés, bárhogyan is tiporja az élet küzdelme becstelteteket, ti ott vagtok mindig posztotokon mint hűséges örök és világítófaklyák. — nehogy a kultúra csak egy jöttányi hiányt is szenvedjen miattok. És mindig tiszta arccal, derűs, jóságos szerető lélekkel, hogy a gyermek ne lásson soha szenvedést és durvaságot! Teli vagtok ihletett lélekkel, lángoló lelkesedéssel, mert tudjátok, hogy a magyar nemzeti kultúra mezejét szántjátok és vetitek abban a szent és bizakodó hitben, hogy munkáitok majdan virágokat és örökértékű gyümölcsöket fog teremni.

Ti vagtok a társadalom és a nemzet élő lelkiismerete! Ti őrzitek szíveitekben a magyar nemzeti génusz szent gondolatát. A ti apostoli lelkekben lobog állandóan a háromszínű magyar nemzeti lobogó, amelynek színeit (hit, remény és szeretet) az ifjuság előtt szívben és lélekben naponta lebegtetitek. A ti tiszta lelkek örök hordozói a polgári erényeknek és becületnek. A ti lelkek emléin táplálkozik az ifjú generációk hosszú, hosszú sora... az egész jövőendő.

Ha szónok volnék, a legszebb szavakat zengeném nektek dicséretül. Ha költő volnék, a legszebb költeményt írnám emlékezetül. Amde a művészi munka s a művészet nem szorul dicséretre, — dicséri önmagát. Jutalma a művész lelkének szent megnyugvása, tiszta harmóniája. Saját művében gyönyörködik — és ez a legszebb, leggazdagabb jutalom.

Szeretném leírni neveteket, ti névtelen hősök és apostolok, mert hírt hiszen lángbetűvel

kellene azokat ideírni. De ti azt úgy is tudjátok, hogy művészek vagytok. Tudjátok, hogy rólatok van most szó, művészekről, a kiválókról és az érdemesekről, Isten különös kiküldötteiről, akik művészi lélekkel, művészi munkával emberi lelkeket formáltok, a halhatatlanság s az örök eszmény számára. Ha volna egyáltalán lélekvándorlás, akkor a ti apostoli lelkek vándorolna emberöltőkön, évszázadokon és évezredekben át a messze jövő felé a végtelenségig az örökkévalóság, örök igazság s az örök boldogság felé.

Legyenek e szerény sorok nektek hódolatul és koszorúként örök emlékezetül.

Dr. Kovács János.

A tanítószövetség.

Ezen a címen jelent meg az „Alföldi Népművelés“ f. évi szept. havi számában Csernai Mátyásnak, a „Csongrádvármegyei Ált. Tanítóegyesület“ elnökének vezércikke, hogy a magyar tanítói közelet eme utsvetjébe bevilágítson s megjelölje az elgondolása szerint helyes kivezető utat.

Végre! Akadt valaki, aki sajtó útján foglalkozik ezzel a vajdó kérdéssel. — Csernai Mátyás a tanítói közelet régi, harcosszlopa. Férfiass nyíltsággal foglal állást most is, mint mindig. Elgondolása szerint a tanítószövetséget a vármegyei általános tanítóegyesületek alkotják. A szöv. bizottságokra oszlik. A bizottságok jelleg szerint alakulnak. (Pld.: róm. kath., áll., ref. stb.) Tagjai a vármegyei általános tanítóegyesületek kiküldöttei. (A vm.-i egyesületek választanak 50 tagonként 1 kiküldöttet. A kiküldöttek kiválasztása a vm.-i tanítószövetség jelleg szerinti megoszlása arányában történik. A bizottságok évenként a közgyűlést megelőzően üléseznek.

Az igazgatóságot alkotja a szöv. tisztikara, a bizottságok kiküldöttei, a vm.-i egyesületek elnökei és főtítkárai. Ez a szerv bármikor összehívható, de legalább karácsony és húsvét alkalmával. A szövetségi közgyűlés tanév végén választja a tisztikart s határoz a bizottságok javaslatai fölött. Tagjai a vm.-i egyesületek kiküldöttei.

Gazdasági világkrízis és a népiskolai gazdaságtan.

Irta: vitéz LIGETY ISTVÁN róm. kat. igazgató-tanító.

II.

Annak az iskolának a kapuján, melyet én propagálok, Kempis Tamásnak a mostanihoz hasonló viharban született jelszava ragyog: „Ora et labora!“ Már pedig a „labor“ szóval kapcsolatban akkor áll az iskola, ha a gyermeki lélek adott fejlettségi foka szerint való legrészletesebb, leggyakorlatiasabb tudással, a 15 éves korban elérhető lehetőség szerinti tökéletes gazdasági kiképzéssel, szakemberként, tartalmas praktikumokkal tarsolyában bocsátja útjára az iskola a gyermeket, hogy erre a tudásra támaszkodva — könnyelven szólva — megtudjon élni, hogy ne érjék az elsorvasztó, kétségbejuttató, sülligalambváro, kényszerű téltelenségnek hónapjai, hogy elkerüljék a vergődő, letarok lélek víziós, revolúciós rohamait, de legyen a munka sikerében hívó, magának megélhetést lehetőségeket teremteni, — munkaalkalmakat felfedezni, mozogni, boldogulni, saját lábán járni tudó, az étellel bátran szembeszálló, magabiztos ember. Így tömné be az iskola a vihar által tépett réseket, melyen át a nyomorúság hozzánk is beáramlott, így alkotna a régi, kopott, keserű, alvajáró Tiborcból — a nemzet eddigi Hamupipókéjából — a nagyhitű, produktív, konstruktív, tervező, építő, alkotó, győző magyart.

Felmerül most az a kérdés, hogy a mai szervezett népiskola komolyan hasznára tud-e lenni egy gazdasági programnak, tanterve tartalmazza-e kellő mértékben azt a tudást, melyet a mostani gyakorlati élet megkövetel?

Mikor 1925-ben a tanterv megjelent, hangozó hurrával köszöntötte a tanítószövetség jelenlévő részét, mert színt, elevenséget, életet hozott, mert végül jelentette a lexikonoszerű szakmerek tanításának. Azóta a naptár szerint csupán hat év telt el, de évszázadokat öregedett a világ. Ránkzudult és állandónak, mélyülőnek mutatkozik és megoldást követel az apokaliptikus gazdasági kaosz. Más a világ most és ez az új világ — bár a régi szent célok érdekében — a pedagógia terén is új irányú harcokra

Lényeges újítás a meglévő szövetség szervezésével szemben az, hogy a szövetséget a vm.-i egyesületek alkotják és hogy a szöv. jelleg szerinti bizottságokra oszlik. Elgondolása szerint a bizottságok vennék át a mai országos egyesületek szerepét.

Örömmel üdvözlöm az elgondolás első részét, amit vármegyei közgyűlésünk is magáévá tett, azaz, hogy a szövetséget a vm.-i ált. egyesületek alkossák; azonban a bizottsági részt nem tartom szerencsés és célravezető elgondolásnak. Felfogásom, hogy az országos egyesületek beolvastása, avagy működési területének csonkítása: nem a szövetség dolga, még kevésbé joga. A mai törvényes keretek tiszteletben tartása mellett úgy vélem: minden országos egyesület végezze az ő alapszabályszerinti sajátos munkáját abban a tudatban, hogy egyénileg (ha nem is kötelezőleg, de belépési köztelenségük kinyilvánításával) valamennyiük tagja valamelyik vármegyei ált. tanítóegyesület s e révén az országos tanítószövetségnek.

Helyeselem, hogy a kiküldöttek kiválasztásánál tekintettel legyenek a jellegre, azonban a jelleg szerinti bizottságok megalakítását szükségtelennek tartom. A tanítószövetségben csak a magyar tanítói sorsközösség dolgait tárgyaljuk! A magyar tanítószövetség csak magyar tanítót ismerjen! Alkossunk bizottságokat, ha szükségesek — és szükségesek pl. a tanyai biz., kántortanítói-, terményfűzetések bizottsága, stb.), azonban a szövetség ne is foglalkozzék oly kérdéssel, ami az egyetemes magyar tanítószövetség nem érdekli. Minden tanítói sérelem, közügy, melynek orvoslásért küzdünk vállalva mind a 19.000-en, minthogy minden erkölcsi és anyagi előnyt az egyetemes magyar tanítószövetség részére óhajtunk biztosítani.

Adja Isten, hogy a karácsonyi igazgatószövetség gyűlésen már megnyilatkozzék a magyar tanítói lelkiesség s egymásra találva folytathassa az elődök jószándékban dicséretes, bár eddig meddő munkáját: a magyar tanítószövetség tényleges megvalósítását, minden magyar tanítólélek egymásra találását.

Tobel Ferenc.

buzdit. Ezeket megfontolva az az érzésem támad, hogy a sok szívvél, tárgyi tudással, művész lélekkel megalkotott tantervek, különösen éppen legradikálisabban megreformált részét: a gazdaságtant — nem az egyetemes pedagógiai, de a falu érdekein keresztül — a régiség pora fedi.

Nemzetgazdászok, államférfiak és az érdekeltek nép felszólalásai után itt az ideje a pedagógusok ébredésének is, hogy a mi időnkben a néplélek egyensúlyának és megélhetésének biztosításán felül fontosabbat nem szolgálhat a népiskola, hogy a ma iskolájának a tanítási anyag kiszemelésénél a gyakorlati hasznosságokat kell a nép gyermekei nevelésének leglényegesebb alkotórészévé tenni. Különben az iskola eltávolodik az élettől és éppen a legkritikusabb időben eltávolodik a néptől.

A minden nemes értéket elnyeléssel fenyegető terhes élet követeli a „non scholae sed vitae discimus” ódon, patinás, de mindig újszerű és mindig aktuális elvének zsurgóri takarékosággal való követését, a soha el nem érhető szellemi kulturális eszmények, a sokféle kiterjedő művelődés, a szétszórt és nem produktív célra törekvő észfejlesztés, a kulturfőlény, sőt a zsufolt, egyben szétforgácsolódo szaktanítás luxust jelentő erőltetésének feladását és a végzetes szerencsétlenségeket rejtő terror hatása alatt sürgősen parancsolja a praktikus, a kenyérkereseti tudományágak, különösen pedig a partikuláris gazdasági problémák intenzívebb szolgálatát.

Bár az új tanterv nemcsak megengedi, de követeli a helyi viszonyok tanulmányozásával gazdagított tanítást és mindenütt igyekeznek a tudománynak az élettel való kapcsolatát megtalálni, intenzívitása azonban inkább a szélességekbe, mint a mélységekbe hat, szertefolyó, szétágazó és így kevés a súlya. Sokat markol, keveset fog. Nem valószínű pl., hogy a tanfelügyelőségek jóváhagyhatnának olyan tanmenetet, mely Dunabogdányban három hónapon át foglalkozik a házinyulenyésztéssel, vagy Levél községben a tenyészbika tenyésztéssel, pedig az ott már beállt gazdasági ágak egyenesen predestinálják az iskolát az ezirányú legintenzívebb, legrészletesebb, legalaposabb leg-

mélyebbrehatóbb tudásnyújtásra.

A tanterv azonkívül szétterdeli az összehasonlítandókat, melyek között csupán a tanító egyénisége adja meg az összefüggéseket, pedig a gazdasági honvédelem idején a tanítás egységét az anyagi boldogulás szemüvegén át nézve kell biztosítani. Végül a tanterv csak a meglévőket fejleszti, tudatosítja, de nem intonál, nem kezdeményez, impulzusokat nem ad, hanem rögzít, konzervál.

Vitathatatlan és elkerülhetetlen, hogy a gazdasági szakoktatásnak az eddiginél előkelőbb helyet kell biztosítani. Nem kerülhető el a gazdasági tanórák szaporítása. Szükség van a tanterv erőteljes, az eddiginél lényegesebb, gyakorlatiasabb, a termelés irányában koncentráltabb, átdolgozására. A részletek nem süríthetők bele ilyen rövid tanulmány keretébe. Vagy, ha ez a reform a városi, ipari és vegyesfoglalkozású iskolákra való tekintettel nem volna lehetséges, úgy azokon a helyeken, ahol a racionálisabb többtermelés érdekében erőteljesebb gazdasági tanításra van szükség, továbbá, ahol a felállítandó termelési kataszter új gazdasági ág bevezetését tenné indokolta, kell, hogy a tanterv hatálya a III. osztálytól kezdve felfüggesztessék, vagy legalább is alig kösse a tanítót, hogy módjában legyen a helyi gazdasági érdekek szerint való tanmenet szabad összeállítására.

Mert a pedagógia terén is mindent el kell követnünk a nemzeti lélek erejét és egészségét, a társadalom és egyéni egzisztenciák biztonságát veszélyeztető, vajudó és éhes életnek konszolidálásáért, hogy abban a tudatban várhassuk a gonosz idők jobbrafordulását, a szebb élet hajnalhasadását, hogy minden tőlünk telhetőt megtettünk a gomolygó zürzavarban ólákodó hét sovány tehén elűzésére és a nagy siker diadalmas, örömteljes mámorában, mint az azt kive-rekedő harcos munkások büszkén kiálthassuk a bámuló és irigy világnak:

„Extra Hungárium non est vita,
Si est vita, non est ita!”

(Vége.)

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy Isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámasztásában. Amen.

EGYESÜLETI ÉLET

Irodalmi szakosztály szervezése.

Örvendetesen tapasztaljuk, hogy egyesületünk számos tagja értékes irodalmi munkát fejt ki. Szeretnénk író kartársainkat összehozni, szakosztályba tömöríteni. E szakosztály — elgondolásunk szerint — havonta, esetleg kéthavonként tartaná egyelőre Szolnokon felolvasó üléseit. Tagjai nemcsak a ped. szakirodalom, hanem a szépirodalom terén is munkálkodnának. — Hitünk, hogy ez az alakulás egyesületünknek tartalmas fejlődést, tagjainak pedig lelki gyönyörűséget, sőt érvényesülési lehetőséget is biztosítana.

Felhívjuk tehát kartársainkat, hogy belépési óhajukat jelentsék be az alábbi címen: **Tobel Ferenc cukorgyári tanító, Szolnok 4.**

Szolnok, 1933. szept. 1.

Kartársi szeretettel:

Tobel Ferenc s. k.
titkár.

Ferenczy Kálmán s. k.
elnök.

HIVATALOS RÉSZ

2588—1933. szám.

Tárgy: **Elemi iskolai tankönyvjegyzék 1933—1934. tanévre összeállítása tárgyában körrendelet.**

Valamennyi állami, községi, társulati és izraelita elemi, továbbképző és iparostanonciskola Tek. Igazgatóságának.

A nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi Miniszter ur folyó évi 76707—933. számú rendelete szerint tudomásomra jutott, hogy egyes iskolák tanév eleji tankönyvjegyzékai az 1932. évi 11.801 számú rendelet szigorúan kötött irányelveitől eltérően állapították meg és a jegyzékbe olyan tankönyvek is felvették, amelyeknek kivételbevezetésére — a rendelet 4. bekezdése értelmében — engedélyt nem adott.

Mivel az említett rendelet az iskoláztatás anyagi terheinek csökkentése érdekében adott ki, ezért annak szigorú betartására különös súlyt helyez **Önagyméltósága**. Felhívom, hogy a tankönyvjegyzékek a fent hivatkozott rendeletben foglalt utasításoknak mindenben megfelelően

állítsa össze és úgy terjessze be hozzám, mert — szabálytalanság esetén — **Önagyméltósága** ségre vonást fog alkalmazni **Önagyméltósága**.
Szolnok, 1933. Október 4-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

2600—933. szám.

Tárgy: **Novemberi bejelentés 1933. évről. Valamennyi nem állami elemi iskolásképző, uradalmi iskolának, nem állami ovoda és menház felügyelőbizottságnak.**

Felkérem a tek. címet, hogy a nem állami tanintézetek nyugdíjintézeti járulékaival kapcsolatos u. n. novemberi bejelentést az eddig szokásos előírt formában blankettálva, vagy annak másolatán pontosan kiállítva, aláírással és pecséttel ellátva hozzám egy példányban legkésőbb november hó 15-ig okvetlenül be-terjeszteni sziveskedjék.

A novemberi bejelentéseket igazgató, vagy tanító (ovónő) nem írhatja alá, hanem csakis az iskola, vagy ovoda (menház) fenntartója, vagy törvényes képviselője. A bejelentés homlokán hivatkozni kell az iskola (ovoda, menház) nyugdíjintézeti nyilvántartási számára.

Figyelemzetem a tek. címet, hogy a bejelentésben az alkalmazottak személyi és szolgálati adatai, továbbá az állás elfoglalás és az eltávozás adatait a legpontosabban írják be, nehogy a minisztériumban a hiányokat észre-vevelezzék, ami főlősleges munkát okoz.

A novemberi bejelentést azok az intézetek is tartoznak betervezni ahol személyi változás nem volt, tehát az egytanító iskolák és ovodák is.

Különböző nyilvántartási szám alatti intézetek egy jelentésbe nem foglalhatók. De viszont egy és ugyanazon nyilvántartási szám alatt levő intézeteknek elegendő egy bejelentést egy példányban kiállítani és betervezni: akkor is, ha az illető intézetek esetleg külön épületekben, vagy különböző helyeken vannak is elhelyezve. Azok a fenntartók, akiknek a vezetése alatti több intézet egy közös nyilvántartási szám alá vétetett, csakis ezt az egy közös nyilvántartási számot írják a Bejelentés homlokára.
Szolnok, 1933. október 5-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

2352—933. szám.

Tárgy: Orsz. Állatvédő egy. gyermeknapára.
Valamennyi el. népiskola Tek. Igazgatóságának
Állomáshelyeiken.

Értesítem, hogy az Országos Állatvédő
Egyesület 1934. évi gyermeknapára megjelent
az eddigéhez hasonló szép kiállításban és érté-
kes tartalommal. Megrendelhető az egyesületnél
(Budapest, IX. Ernő-utca 11—13. sz.)

Ára darabonként 24 fillér. Minden 10 drb.
rendelésnél egyet ingyen mellékel.

Szolnok, 1933. szeptember 21.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

2615—933. sz.

Tárgy: Gazd. továbbképző isk. meglátogatása.
Valamennyi gazdasági továbbképző iskola
Igazgatóságának.
Állomáshelyeiken.

A vallás- és közoktatási Miniszter ur f. hó
3-án kelt 44561. sz. rendeletével Jász-Nagykun-
Szolnok vármegyében a jászági-alsó, a jász-
sági-felső és Jászberény rt. város területére
Németh Béla jászladányi, a központi járás,
valamint Szolnok rt. város területére Döme
Sándor szolnoki, a tiszai-közép és tiszai felső
járások, valamint Karcag és Kisujszállás váro-
sok területére Pataky Sándor kisujszállási, a
tiszai-alsó járás, valamint Mezőtúr és Turkeve
városok területére pedig Vranay Kálmán tur-
kevei gazdasági népiskolai igazgatókat bízta
meg azzal, hogy az 1933—34. tanévben a
gazdasági továbbképző iskolákat meglátogassák.

Felhívom, hogy nevezettek ezen munká-
jukban támogassa és nekik a látogatáshoz szük-
séges felvilágosításokat adja meg.

Szolnok, 1933. október 7-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

2626—933. szám.

Tárgy: Elemi iskolák beiskolázási adatai.
Valamennyi el. iskola Tekintetes Igazgatójának,
illetve Iskolaszéknek.

Itt is felhívom figyelmüket arra, hogy ugy-
an a 15. mintájú kimutatást, valamint az azt ki-
egészítő s folyó hó 5-én fenti szám alatt ki-

adott köriratomhoz csatolt bejelentő ívet is
kellőképpen kitöltve a határidőig együtt küldjék
be hivatalomhoz.

Az áll. el. iskoláknak ugyancsak most kell
beküldeni ezeken felül az u. n. összesítő ki-
mutatást is.

Szolnok, 1933. október 16-án.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

ÚJ KÖNYVEK.

**Énekszó hangjegyes zenei és ének-
pedagógiai folyóirat** címmel megindult az
első iskolazenei lap. Az október 1.-i első szá-
mához *Sztankó Béla* irt bevezető programot.
A továbbiakban értékes cikkek szólnak az is-
kolai ünnepélyek énekeiről, a cserkész-tábor
zenéjéről, az elemi iskolai gyermekkarról, az
ifjúsági dalosünnepéről. Nagyjelentőségű újítása,
hogy elméleti tanulmányai, eleven hírei mellett
7 karének-kötái is közül, 2—3 szólamra, könnyű,
művészi feldolgozásban Beethoven, Bárdos La-
jos, Molnár Antal, Halmos László és J. H.
Schein (1586—1630) tollából. Az Énekszó ál-
landó kőta-rovata nagy nyeresége lesz az is-
koláknak, akikhez az énekkarirodalom legújabb
kincsei eddig nem juthattak el. A lap szer-
kesztői: Kerényi György dr. és Kertész Gyula.
Előfizetési ára 4-50 P. egy évre. Mutatvány
számot készségesen küld a kiadóhivatal: Buda-
pest I. Fery Oszkár utca 55. Tel. 55—6—66.

**A reverzálisok. Megegyezések a gyer-
mekek vallására.** Irtá *Vitéz Somogyi István* dr.
Az író szakavatott tollal megírt értékes tanul-
mányában közérdekű érdeklődés középpontjában
álló kérdés megvilágítására vállalkozott.
Vitéz Somogyi István dr. árvaszéki ülnök
könyve a vegyes házasságokból született gyer-
mekek vallási ügyeire vonatkozó jogszabályok
összegezése. Fejtegetése és magyarázata. Beha-
tódán és kimerítően foglalkozik a megegye-
zések létesítésével és azok megváltoztatásával
is. Ismerteti az egyházi és országos jogfelfogás
történetét, fejlődését, az egyház és az állam
felfogását. Az idevonatkozó összes törvényeket
és rendeleteket, valamint a gyámhatóságok
legújabb gyakorlatát a 7—18 éves koru gyer-
mekek áttérésére vonatkozóan. Kiváló, ugy-
szólván nélkülözhetetlen azok részére, akik hi-
vatásszerűen foglalkoznak a gyermekek vallási
ügyeivel. A „Studium” főbizománya (Budapest
Múzeum körút 21.) Ára 2 P.

MIREK

Áthelyezés. *Kissné Lázár Erzsébet* jász-
ladányi áll. tanítónőt Kiskunrozsomára, *Dobi
Margit* nagykőrüi áll. tanítónőt a kisteleki-
pusztaszteri, *Jankovics József* kunszentmártoni
áll. tanítót a rácalmási áll. elemi iskolához he-
lyezte át miniszter ur.

Helyettesi megbízás. *Czeglédi Éva* okl.
tanítónő a jászladányi, *Helényi Fanni* okl. tani-
tónő a cibakházai, *Rátkay György* okl. tanító
a cibakháza—egyeshalomi, *Hajmásy József* okl.
tanító a jászberényi—medgyestagyi, *Krauthelm
Mária* okl. tanítónő a nagykőrüi, *Halasy Sán-
dor* okl. tanító a nagykőrü—csataszögi, *Gerencsér
Béla* okl. tanító a nagyrévi és *Nemesik
Margit* okl. tanító a mezőtúr—alsóvízköri áll.
iskolához nyert helyettesi megbízást.

Eljegyzés. *Jánossy Róza* szolnoki állami
tanítónőt eljegyezte dr. *Gergely Ferenc* jászkesztéri
ügyvéd. Gratulálunk!

Iskolalátogatói megbízás. A vallás és
közoktatásügyi Miniszter ur az 1933/34. tanévre
a gazdasági továbbképzőiskolák meglátogatásá-
val a jászági alsó- és felsőjárások és Jászberé-
ny megyei város területén *Németh Béla* jász-
ladányi, a központi járás és Szolnok megyei
város területén *Döme Sándor* szolnoki, a tiszai
közép- és felsőjárások, valamint Karcag és Kis-
ujszállás megyei városok területén *Pataky Sán-
dor* kisujszállási, a tiszai alsójárás, Mezőtúr és
Turkeve megyei városok területén pedig *Vranay
Kálmán* gazdasági népiskolai igazgatókat
bízta meg.

Kinevezés. *Juhay Erzsébet* okl. óvónőt
kinevezte a miniszter ur a kunmadarasi közs.
ovodához segédóvónővé.

Az Eötvös Alap elnöksége elhatározta,
hogy a már meglévő intézményei keretében
középközponti internátust létesít kizárólag a ta-
nyán és városi központoktól távolosok helyen
működő tanítók fiu- és leánygyermekrei részére.

Városzoba. A kultuszminisztérium Hold-
utcai kapujánál városzobát rendeztek be, hogy
az ügyea-bajos dolgait után járóknak ne kell-

jen az utcán állodogálniok, amíg az épületbe be-
engedik. A magánfelek fogadása ugyanis 12
órákor kezdődik.

Cimadományozás. A kormányzó úr a
kultuszminiszter előterjesztésére *Vargha Jda* szol-
noki állami polgári leányiskolai rendes tanárnak
nyugalomba helyezése alkalmából az igazgatói
címét adományozta. Gratulálunk!

Miniszteri elismerés. A vallás- és köz-
oktatásügyi miniszter *Manga Mihály* jászapáti
róm. kat. tanítónak, aki most vonult nyugalom-
ba, négy évtizeden át kifejtett buzgó és ered-
ményes munkásságáért elismerését fejezte ki. A
miniszteri leiratot dr. *Markovics Pál* iskolaszéki
elnök ünnepélyes keretek között nyújtotta át a
nyugalombavonuló érdemes kartársunknak.

**Dr. Kőrösi Henrik siremlikének fel-
avatása.** Kegyeletes ünnepség keretében avat-
ták fel okt. 8-án a kerepesi temetőben dr. *Kő-
rösi Henrik*, a kiváló pedagógus siremlikét. Az
egyházi szertartást *P. Agoston* szentdomonkos-
rendi lelkes végezte. Az Országos Gárdonyi
Géza Irodalmi Társaság nevében, amelynek a
megboldogult tiszteletbeli tagja volt, *Simon La-
jos*, a társaság elnöke tartott beszédet. A Nép-
tanítók Lapja szerkesztősége nevében *Drozdy
Gyula* szerkesztő helyezett beszéd kíséretében
koszorút az emlékműre.

Vonatok érkezése és indulása. *Szol-
nokról* indul Budapest ny. p. u.-ra: 2:34, 4:33,
7:50, 10:4, 14:27, 16:54, 19:18. — *Szolnokról*
indul Budapest k. p. u.-ra: 1:00, 2:05, 2:51, 3:29,
4:33, 5:20, 10:04, 14:34, 16:16, 18:12, 18:23.
— *Budapest* ny. p. u.-ról indul Szolnokra: 4:51,
7:29, 7:50, 10:30, 12:40, 13:30, 14:00, 14:27,
15:40, 16:30, 18:15, 19:50. — *Budapest* k. p.
u.-ról indul Szolnokra 5:55, 8:00, 9:00, 11:20,
13:32, 14:40, 16:20, 17:00, 19:20, 20:50, 23:45.
— *Szolnokról* Hatvanba indul: 5:10, 12:00,
13:40, 17:55. — *Hatvanból* Szolnokra érkezik:
6:30, 7:39, 14:48, 23:01. — *Szolnokról* Vámos-
györkre indul: 5:20, 12:00, 18:23. — *Vámos-
györkről* Szolnokra érkezik: 6:30, 8:49, 15:11.
— *Szolnokról* Hódmezővásárhelyre indul: 4:49,
13:25, 19:21. — *Hódmezővásárhelyről* Szol-
nokra érkezik: 7:31, 16:11, 19:18. — *Szolnok-*

ról Kiskunfélegyházára indul: 5:17, 10:00, 13:26, 18:46. — *Kiskunfélegyházáról Szolnokra* érkezik: 7:30, 13:12, 15:36, 18:39.

A Jászberényi belterületi áll. el. iskolák igazgatását egyesítette a miniszter úr s az összes belterületi áll. el. iskolák igazgatásával *Ring Károly* áll. el. isk. igazgatót bízta meg.

Állások betöltése. Tanítói és óvónői választások alkalmával a pályázatok benyújtására, a lap megjelenésétől számítva legalább 3 heti határidő tűzendő ki a fennálló rendelkezések értelmében.

A negyedmillió segélyt a kultuszminiszterium már szét is küldötte a tanítók címére szóló postautalványon. A segély kiutalása a júniusi hátralék összeírás alapján történt. Külön kérvényt senkinek sem kellett beadni, ilyenek beadásának nem is igen lehet eredménye, mert a teljes összeg kifizettetett, illetve felhasználtott.

A Magyar Kórus hangjegyes egyházzenei folyóirat októberi száma 23 Mária-éneket tartalmaz a miseénekeken kívül. Melléklete a Korális Füzetek 11. száma. Hasonlóan értékes és bő a szövegrész is. Egyes szám ára 2.40 P. (Budapest, Ferry Oszkár u. 55.)

Felhívás a temetkezési egylet tagjaihoz. Felkérem temetkezési egyletünk tagjait, hogy a f. évi szeptember hó 20-án elhunyt Gyurkicza Miklósné tagtársunk után személynként 7 éven aluli tagok 60 fill felnőtt tagok 1.20 fillért az egyesület pénztárosához beküldeni szívesek legyenek. Tisztelettel: *Csiky Ernő* egyesületi pénztáros.

Nyugtázások. Bogyó Béla 4 P. Jászfelsőszentgyörgy, Májér Ferenc 4 P., Wittmann Györgyné 4 P., Kiss Károly, Kiss Károlyné 4 P., Imrises József 6 P., Schidek Ételka 2 P., Borkóles Béla 4 P., Lélek Kálmánné 4 P., Vitárus Endre 1 P., Wittmann György 1 P. Jászberény, Borszikné K. Margit 3 P., Kovács Róza 3 P., Weiszné G. Emma 1 P., Turay Oszkár 1 P., Zeller Ferencné 3 P., Zeller Ferenc 3 P. Kunszentmárton, Kiss Teréz 4 P. Kenderes, Szabó Ilona 2 P. Jászfelsőszentgyörgy, Döme Sándor 4 P. Szolnok, Koncz Pálné 4 P. Fegyvernek, Gyöngyösy József 4 P., Gyöngyösy Józsefné 4 P. Mezőtur.

Temetkezési díj címen. Horváth Jolán, Vajay Józsefné, vitéz Szathmáry Lajosné, Csiky József, dr. Kovács János, Szilvássy Eleonóra, Pál Lajosné, Gyurián Ferencné, Szabó Tivadarné, Vajay József, Horváth Ferencné, dr. Tóth Gáborné, Viczián Ilona, dr. Kerekes Sándorné, Hunyor Ilona, Kis Vilma 1:20—1:20 P. Muhy Mária, Koszka József, Csiky Ernő, Ferenczy Kálmán, Brindáné, L. Mária, Koltay Anna, Totola József 2:40—2:40 P. Bihary István, Gosztonyi Sándor, Hajós István 3:60—3:60 P. Bacskó Gyula 14:40 P. Szolnok, Tóth József, Tóth Józsefné, Molnár győző, Csatáry Lajos, Fodor Zsigmond, Fodor Zsigmondné, Szakács János, Kiss Ágnes, Zöld Jánosné, Szakács Jánosné, Korda Julia, Nagy Irén, Körmendyné P. Julia, 1:20—1:20 P. Lándory Ilona, Benedek József 2:40—2:40 P. Kosnár Lajos 3 P., Dobó Sandorné, Gonda János 6—6 P. Mezőtur. Markóth Dezső, Vida Gyula, Movik János 2:40—2:40 P. Vida Gyuláné, Kiss Sándor, Ladányi Éva, Sikolya Albert, Ilyés Margit, Kerekes Eszter 1:20—1:20 P. Tyepjiczky István 3 P., Soós József 3:60 P. Tiszatöldvár, Blikling Antal, Balogné, Ferenczy L., Hoffmann Mária, Martikány István, Szabó Róza 1:20—1:20 P. vitéz Iványi Károly 2:40 P. Kunszentmárton, dr. Halmos Andor 3:60 P. Szekszárd, Ország Pál 1:20 P. Budapest, Bogyó Béla, Szabó Ilona 1:20—1:20 P. Jászfelsőszentgyörgy, Renner Á. József 2:40 P. Szajol.

Szerkesztői üzenetek.

V. A. S., *Nagyrev.* A következő számban sorra kerül. Szíves üdv!

B. H. Osztom véleményed teljesen. Még irmagul sem hagynak magyart. Irtják, pusztítják tüzzel-vassal! A cseh gyártmányu Hartmuth ceruza azonban milliószámra fogy. Szegyen!

A vármegyei áll. tanítóegyesület Temetkezési Alosztálya jótékony intézmény. — Minden tanítótlársunk saját érdekében cselekszik, ha tagnak belép.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Piac-tér.

Legnagyobb ruhár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, írógépekből és
írógépszallagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyártásban készülnek az elismerien legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **hőnyomtatás-gyárunk** készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a legegyszerűbbtől
a legkényesebb izlést is kielégítő díszművekig.
Hőnyomtatás elegáns, izléletes kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készít füzeteket,
könyveket, röplapokat, táblázatokat
lakodalmi és bálai meghívókat
és minden fajta hőnyo-
nyomdati munkát.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjúsági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

A Vármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ
KÖNYVELSÉGE” kapható. ~~200~~ Ára netto 24 fillér.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Könyvhölésék

Nyomtatványok

SZOLNOK

Új üzlethelyiségem

a régi mellett ugyanab-
ban az épületben van.

XXVI. évfolyam

11. szám.

12. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felelős szerkesztő:
Greczmajer Károly

Felelős kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1933. november hó
december hó

Kettős szám

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
- 645. Helyreállítás elszámolás
 - 64. Bútorélezés
 - 647/a. Állami elemi iskolai költségvetés, övodai gondnoks. (együttes) költségvetés, övodai gondnoks. (együttes) költségvetés, behv
 - 648. I. Kimutatás beirattási díjakról
 - 649. II. Kimutatás egyesadókrol, 5%, 3%-os pótdáváltságról
 - 650. III. Kimutatás a képzé- és termény-hozzájárulásról
 - 651. IV. Kivonat a bérszerződésből
 - 652. V. Kimutatás lapitványok (övedelméről)
 - 653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
 - 654. VII. Kimutatás hiteltörlesztési díjak megállapításához
 - 955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
 - 656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
 - 657. Átvételi elismervény anyagokról
 - 658. Napszámjegyzék
 - 659/60. Népiszkolai helyi tanmenet A), B) belv B) külön
 - 661. Könyvtári költségvetés
 - 662. Könyvtári pénztári napló és számadás*
köve
 - 663. Állami elemi iskolai (kisdévodai) anyagszámadási könyv. Köve, 5 évre
 - 663. Áll. elemi isk. (kisdévodai) anyag-számadás*
 - 665. Kimutatás ingyen-tanoknyvekről
 - 666. Iskolai pénztári napló A) minta
 - 667. Köz. isk. számadás
 - 668. Népiszkolai költségvetés
 - 669. Isk. alapvető-számadás
 - 671/b. Statisztikai kimutatás
 - 672. Bérszerződés bérbeveendő épületek számára
 - 675. Posti feladókönyv
 - 688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
 - 690. Elbocsátó-levél
 - 691. Beirattási díj kezelési napló*
 - 803. Iktatókönyv
Iktatókönyv, köve, tárgymutatóval ellátva
 - 805. Tárgymutató
 - 824. Állami elemi iskolai és övodai számadás, (teljes példány)
 - 824/a. Állami elemi iskolai és övodai számadás, bevételi belső ív
 - 824/b. Állami elemi iskolai és övodai számadás, kiadási belső ív
 - 824/c. Állami elemi iskola és övodai számadás köve
 - 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
 - 830. Népiszkolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
 - 844. Tisztiorvosi bizonyítvány
 - 947. Orarend elemi iskolák számára (1 ív = 2 példány)
 - 948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 ív = 2 példány)
 - 950. X. Kimutatás
I. a. Kimutatás

- Leltári nyomtatványok.**
- 940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
 - 941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
 - 942. Árverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
 - 943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

- Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvényclikk végrehajtásához.**
- 1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
 - 2. m. Kisérelével törzskönyvi lap átküldéséhez
 - 3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
 - 4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
 - 5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
 - 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
 - 7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-14.)
 - 8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig)
 - 9. m. Jelentés iparos- és kereskedőtanonok számban az előző évi szeptember 1. óta beállott változásokról
 - 11. m. Ertesítés tanoncviznyba lépő tanoktelesekről
 - 12. m. Ertesítés tanoncviznyból kilépett tanonokrol
 - 13. m. Egyéni lap
 - 14. m. Ertesítés az iskolából kilépő tanoktelese gyermekekről
 - 15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
 - 16. m. Felhívás a be nem iratokozott gondviselőjéhez
 - 17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
 - 18. m. Feljelentés beirattás elmulasztásával elkövetett kihágásért
 - 19. m. Felhívás hivatalból való beirattásról
 - 20. m. Ertesítés hivatalból való beirattásról
 - 21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
 - 22. m. Orvosi jelentés és engedély
 - 23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
 - 25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
 - 26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbítására
 - 27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
 - 28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetés-pénzkeről*
 - 29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság-pénzkeről*
 - 30. m. Felvételi napló*
 - 31. Haladási napló*
 - 32. m. Mulasztási napló
 - 33. m. Anyakönyvi napló
 - 34. m. Bírságolás
 - 35. m. Pénznapló büntetés-pénzkeről*

- Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.**
- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1922. évi 139.108. sz. rend. előirt 1—41. mintájú nyomtatvány
 - 703. Félévi jelentés
 - 33/a. Anyakönyvi napló
 - A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
 - 724. Felvételi napló.*
 - 726. Mulasztási napló.*
 - 727. Haladási napló puha kötésben
 - 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
 - 729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

- Kisdévodák számára.**
- 750. Előmeneteli és mulasztási napló*
 - 751. Anyakönyvi törzslap
 - 752. Iparostanonciskolai bizonyítvány*
 - 754. Ertesítő (ellenőrző) könyvecske
 - 757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
 - 758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használatára kötelező.
A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utánvétellel küldjük meg.
A megrendeléseknél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.
A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.
A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (borítékív) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánküli népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok- vármegyei Népművelési Egyesület.</p> <p><i>Nyomtatott Roth Dezső hányadványában Szolnokon (Hesszai-ter.)</i></p>	<p>FELELŐS SZERKESZTŐ: GRECZMAJER KÁROLY.</p> <p>FELELŐS KIADÓ: CHIKY ERNŐ.</p>	<p>Megjelenik minden hó 15-én.</p> <p><i>Egyfolyózat díjmentes és reklámmentes. Csak egy példányt lehet rendelni, a többi szellemi és anyagi felelősséggel jár. A szerkesztőség a közlésért felelős. A közlésért felelős a szerkesztőség. A közlésért felelős a szerkesztőség. A közlésért felelős a szerkesztőség.</i></p>
---	---	--

Vezesse a tanító a szeretet angyalait a boldog Karácsony felé.

Irta vitéz Asztalos Sándor.

Beköszöntött az ősz. A napok rövidülnek, sárgulnak a fák, szobába szorul a család. Az idő kereke kénytelenül halad előre. Alig néhány hét s itt a karácsony. Az a karácsony, amelyik hivatta van örömet és boldogságot, szeretetet hirdetni szerte a világon. A karácsony eljön, de csak nagyon kevés házban hozza meg az igazi örömet. Csak igen kevés helyen sugározza a meggyújtott gyertyácska azt a meleg szeretetet, melyben ennek a szent napnak évfordulóján oly méltán részeseülni kellene mindenkinek.

Hol vannak a régi meleg karácsonycsték? Amióta hatalmas gyárilap foglalkozik a karácsonyi díszek, csillogó üvegholmik, fény-szórók, szaloncukrok, aranyszálak előállításával, azóta a karácsonyfa nem tudja betölteni azt a hivatását, amelyet akkor töltött be még, amikor Németségéből utnak indult, hogy meghódítsa a szeretet ünnepének a nagy világot.

A gazdag szülők minden ténykedése a bevásárlás néhány délutánjának lázas izgalmaiban teljesen kimerül. Sokszor csak egy telefon üzenettel intéznek el egy-egy ajándékot. A fel-díszített karácsonyfa is készen érkezik a házba, csak egy gombnyomás, a villanylámpák száza gyulnak meg rajta. A gyermekek? Unott, fáradt arccal, nézik meg a játékaikat, alig-alig örülve. A szülők a karácsonyi ünnepek után, ha összejönnek, csak a kiadott összegek nagyságát hasonlítják össze. Hol itt a romantika? Hol itt az illúzió? És főleg, hol itt a szeretet?

A szegényeknél? Ott, ahol nincs pénz ezt a sok csillogó holmit összevásárolni, rendszeren a szeretet ünnepe nem tudja teljesíteni azt a boldogságot, melyet a megajándékozott gyermekek öröme kellene, hogy jelentsen.

Valami fájó érzés, valami keserű irigység vegyül az öröm közé, mert mindegyik úgy érzi, és hiszi, hogy ez csak pénz kérdés. Igen sok szülő kézen fogja gyermekét, végig vezet a csillogó kirakatok előtt, vagy megállnak egy-egy olyan ház ablaka alatt, mely mögött menyezeti erő karácsonyfa színes lámpákkal, világítják meg a sötét utcát, akaratlanul a fájó lemondást kelti gyermekében, felébresztve benne az elnyomottak elkeserítő érzését.

Valamikor pedig a karácsony osztatlan örömet és ünnepet jelentett mindenkinek. Boldogan készült arra szegény és gazdag egyaránt. Ez a szép ünnep valóban a szeretet mezejét vitte bele a családi fészekbe, az apát és anyát arcáról a megelégedettség boldog monolya, a gyermekek szeméből pedig az öröm tündéri fénye világított. A legszegényebb gyermek is, ha magához szoríthatta az anyja készített rongybabáját, nem cserélt volna a világ egyetlen királykisasszonyával sem.

Hová tűntek ezek a varázslatos karácsony esték?

Csak nem a világvárosok gyárilapának zajgó gépei között veszték el? Talán a technika haladása tette kietlennek és szárazzá legazentebb ünnepünket? Lehet, hogy ezek a tényezők is közrejátszottak, én azonban azt hiszem, nem itt kell a fő okot keresni. Ugy hiszem ott van a hiba, hogy a karácsonyra készülődő szülők elfeledkeztek arról a szerény jászolról, arról az

egyszerű kis istállóról, ahol a kis Jézus oly egyszerű körülmények között született s ebből az egyszerűségből sugárzott ki az a hatalmas nagy sugár, mely szeretetével bemelegítette az egész világot. Ennek a születésnek az ünnepét ünnepeljük.

Vessünk talán egy pillantást a régi karácsonyi ünnepek készülődéseire s akkor könnyen rátalálunk azokra az okokra, melyek kietlenné és hideggé tették a varázsát vesztett karácsonyi esteinket.

Milyenek voltak azok a karácsonyi ünnepek, amelyek annyi melegséggel, annyi szeretettel és boldogsággal tudták hónapokon keresztül bearanyozni, még csak néhány évtizeddel ezelőtt is, a szülők és a gyermekek lelkét?

Amikor az egyre hidegülő őszi szelek arra kényszerítik a családot, hogy a kályhákba vagy a kemencékbe pattogó tüzet gyújtsanak, akkor megkezdődik az előkészület a karácsonyi ünnepekre. Ilyenkor a gyermekeket már korán szelid rábeszéléssel ágyba dugják s bizony néha szép mesékkel igyekeznek az édesanya elalvásra bírni kíváncsiskodó gyermekét. Nem sokára a kis ágyacskából mély, egyenletes lélegzés hallik. Alszik már az apróság. Csakhamar tarka hoimikkal telik meg az asztal. Előkerülnek az egész év folyamán a színes csomagokról összegyűjtött tarka papirosok, a sok különböző szomszédoktól és ismerősöktől csereberélt ruhamaradékok, — mert baj volna, ha a kis Mariska vagy Juliska ráismerne a Jézuska hozta babaruhában az édesanyja nyári szoknyájára vagy egy régi kötőjére. Ezeken az őszi esteken az apa, az anya egymás mellé ülve végtelen meleg szeretettel suttogva nagy csendben az odakészített lisztből és vízből főzött csirizzel ragasztják a karácsonyfára szánt díszeket. A színes papirosokból láncok, füzérek készülnek. Most az apa diókat aranyoz, a mama egy csomó régi rongyból ügyes kezekkel babát formál. Már kész is, egy kis korommal szemet, száját, orrot, stb. rajzol, egy kis-piros-papirossal befesti az arcát s kész a Vica. Ennek aztán ruha is készül. Ebből a darabból kitélik egy szoknyácska, amabból kis fejkötő. Egy régi dobozból, csak papirossal kell beragasztani, istálló lesz, mert a kis Pali mindig a lovak közt sze-

ret forgolódni. A vásáron már vett néhány fillérért egy kis fatchenet, a keresztanyjától meg egy kis falovat fog kapni, éppen bele ille- nek az istállóba. Szénarács is készül, gyujtóból készítve hozzá az egyes fokokat. Az ilyen pepecselés közben halk suttogások közt előke- rülnek a régi emlékek, a gyermekkor kisebb nagyobb történetkéi, szóba kerül az első karácsony, amikor még völegény és menyasszony- ként állottak egymás mellett a feldíszített ka- rácsonyfa alatt. Az asszony egy percre leteszi a tűt a kezéből, a férfieben is megáll a biccsa. Valahogy összetéved a kezük s úgy veszik észre, hogy szívükben megint egymásra találtak. Bizony a nagy dologidőben külön-külön lévén elfoglalva alig-alig találkoztak. Legtöbbször csak este voltak együtt, de akkor is a nagy fárad- ság miatt jóformán szót sem válthattak. No meg ilyenkor inkább az ügyes-bajos dolgok kerülnek csak szóba. *Milyen jó is ez a karácsonyi készülődés! Ezeken a hosszú őszi és téli esteken ismét egymásra talál a két, az élet gondjai alatt elfásult szerető szív.* A férfi is jól érzi magát, hiszen boldog örömmel dolgozik, hogy gyermekeinek meglepetést szerezhesen. Mi ehhez képest egy füstös, rideg korcsma? Tud-e a kártya ilyen örömet nyújtani? Milyen jólesik ott ülni szeretett asszonya mellett. A kályhában vígan dohog a tűz s ha a szemét végig jártatja a szobán, ott látja az álomtól kipirult arcu egészséges gyermekeit, hát akkor, úgy érzi, hogy nem cserélne a világon senkivel.

Ezeken a boldog készülődések közepette együtt eltöltött hosszú esteken ismét felszítódik szívükben a már-már szunnyadó szeretet tüze. Ily módon viszi be a kis Jézus a maga határ- talan szeretetét a szülők szívébe, ahonnan az boldog meglepedéssel átsugárzik gyermekeikre. S ha eljön a nagy nap a gyermekeket más reggel kizavarják a szobából, nagy titokban egyre zárják ki-be jövet az ajtót. Egész nap a kötény alá, vagy a szür mögé rejtett tárgyak- kal járnak-kelnek, végsőig fokozva a kizárt gyermekek érdeklődését és kíváncsiságát. De nincsen olyan hosszú nap, amelynek vége ne volna. Megszóal az estharangszó, féltáru! a zárt ajtó, s berohanó gyermekek öröm kiáltása közt a két szülő boldog meglepedéssel egymást

átkarolva nézi kicsinyeik határtalan örömet.

Nem kell ehhez sok pénz! Sokszor néhány fillérből kikerül az egész karácsony. A szülői szeretet oly sok ügyességre és leleményességre tanítja az embert, ha örömet akar szerezni gyermekeinek. Még fenyőre sincs feltétlen szük- ség. Láttam már olyan családot is a tanyán, ahol egy-egy száraz bokor feldíszítve keltette a karácsonyfa illuzióját az örömprepső gyermekek körében.

Amikor az első karácsonyt töltöttem itt a tanyavilágban, 54 gyermek közül 38 gyermek- nek szintelenül, üresen, minden ünnepi külső- ség nélkül mult el a karácsony. Csak az isko- lában láttak életükben először karácsonyát. Buzdításaimra a második évben már igen sok házban kigyultak ezek a szeretet gyertyácskák s akkor láttam, hogy az iskolának a mennye- zetig érő gyönyörű karácsonyfája meg sem közelíti a szülők sokszor egy kis gallyból össze- rótt fűcskáját. Mennyire türelmetlenül várták a gyermekek, hogy az iskolából elszabadulhassanak, mert otthon is lesz nekik karácsonyfájuk, igaz, hogy nem olyan szép, de az egész az övék, azt nekik hozta a Jézuska.

Igen nagy jótéteményt gyakorolna az, aki az őszi napok beálltával az összes magyar szü- lőket rá tudná venni, hogy körülülve az asz- talukat, alvó gyermekeik álma felett virrasztva serény kezekkel dolgozzanak a szeretet napjá- nak méltó megünneplésén. Így képzelt el azt az, aki az első karácsonyát a világhörvili útjára elindította. Ő azt akarta, hogy ez a kis fűcska szeretetet sugározzon azoknak is, akik kapják, de még inkább azoknak, akik azt szerető gond- dal és sok-sok őszi este feláldozásával ké- szítve, adják.

Még az ősszel szeretném e kis felhívásom- mal a népműveléssel foglalkozó pedagógusok figyelmét felhívni, hogy vezessék vissza a rájuk bizott népet a szeretetüknek ilyen módon való nyilvánításához. Vegyék rá a családapákat és anyákat, hogy ismét saját kezüik munkájával teremtsék meg a december 24. esték minden ajándékát. Idejük van bőven hozzá. Akkor tel- jes lesz az öröm, nem fogja boldogságukat sem a hiányzó pénz, sem pedig a karácsonyi vásárlások miatt felnövekedett adósságok keserű tudata elsomorítani.

Meg kell értetni az emberekkel, hogy a szeretet az egy olyan virág, mely csak akkor virít, ha azt önzetlen munkával és nem pénz- zel ápoljuk.

Ha sikerül népünket visszavezetni a régi karácsony romantikájához, a házasság életet me- legsége is visszatér, igen sok boldogtalan házasság életet, szerencsétlen elválást, családi perpatvart előzhetünk meg vele. Értsük meg végre, hogy Jézus Krisztus születésekor a legegyszerűbb kö- rülmények között jött a világra s ebből az egy- szerűségből *egy egész világot tudott boldogítani*, pedig talán az egész szent családnak nem volt annyi pénze, mint amennyit ma egy-egy család a szeretet szimbóluma alatt valami csillogó holmira elkölt.

Ha sikerül a családok életébe a karácsony nyújtotta régi örömöket újból belevinni, akkor visszatér a népek a hite, aki hisz, az bízik, aki pedig bízik, az nem fog csalatkozni. Ki tudja, talán e karácsonyi glókészületek munkál- kodása közt fog megszületni a legszebb kara- csonyi ajándékunk, a régi Nagymagyarország.

Még egyszer a Tanítószövetség!

Évek sora óta vajudik a Tanítószövetség átszervezése. A régi vezetőség nem tudta az egységet megvalósítani s most, hogy december 29-én rendkívüli szövetségtanácsai gyűlést hív össze: azzal az óhajjal adja át helyét az új erőknak, hogy továbbra is azt a meszyt járják, ami sokunk véleménye szerint csak ideiglenes előkészítésre, nem pedig a tanítói egység meg- teremtésére való.

A mai vezetőség munkája dicsértnes jó- szándéka mellett is keresgélő, tapogatózó volt. A vezetők nem érezték meg eléggé az idők szavát. Amikor a fejlődés reávilágított a meg- oldásra, hogy csak a vármegyeyi általános tanítóegyesületek hívatottak az egységet meg- teremteni: ahelyett, hogy erre építették volna fel a szövetséget — minthogy országjárászt ezek is tartották fenn — továbbra is tapoga- tóztak.

Köztisztelőnek örvendő elnökünk Rákos István szerint:

... A Szövetségnek állnia kell úgy, aho-

gyan ma is meg van... " Mi osztjuk felfogását, hogy *állnia kell* a Szövetségnek, de hozzáfűzük, hogy alapján át is kell alakulnia, mert hitünk, hogy csak a vármegyei általános tanítóegyesületek képezhetik a tanítószövetség határozott, fejlődésképes alapját.

Ma sokfajta tanítóegyesület létezik, de csak egy olyan, amely minden jellegű tanítót magába foglal. Csak a vármegyei általános tanító egyesület az, amely testvéri közösségben ölel magához minden tanítót. Ebben a közösségben nem kérjük, hogy kötelezettség, vagy önkarat hozta-e össze a tagokat. Ebben a közösségben nem választ el senkit a vallás, a jelleg. Ebben a közösségben a lelki kapocs Isten bármily felekezet szerinti imádságos tisztelete, a magyar haza önzetlen szeretete s a magvetői hivatás szülte sorsközösség átérzése. Itt mindenki együtt van s nem ellenséget keres a testvérből, hanem osztályost az elhivatás teljesítésében. *Ezt és csak ezt a közösséget ismeri el a törvény is akkor, amikor a vármegyei törvényhatóságban képviselni kell a magyar tanítószövetséget.* Meggyőződésünk, hogy ezek alakíthatják meg a tanítószövetséget s ha a karácsonyi tanítógyűlésen a magyar tanítószövetség megjelenő képviselői megértik az idő szavát, akkor csakis ebben a szellemben valósíthatják meg a tanítószövetség átszervezését.

Ezt hirdettük s csak sajnálni tudjuk, hogy a távozó vezetőség eltávozásában is ezen mindinkább erősödő felfogás ellen nyilatkozik.

Elnökség.

Népművelés mint nemzetnevelés.

Irtó; Baldssy Ferenc.

Ha figyelemmel kísérték kartársaim az ország költségvetésének részletes, tárcánkenti tárgyalásánál a kultusztárca költségvetésének a tárgyalását, olvashatták a napilapokban, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur népművelésre az eddigénél nagyobb összeget vett fel azzal az indokolással, hogy a népművelés terén szervezettebb és hathatósabb munkát kíván. Ugyanakkor egy másik hozzájárulás szerint nemzetnevelésre van szükségünk.

Ugy gondolom, nem lesz érdektelen eze-

ket figyelembe véve, ha bizonyos irányt mutatók a népművelés, mint nemzetnevelés nagy feladatának miképpen megoldására.

Tudjuk, hogy a népművelés az a tevékenység, amellyel a népet művelni akarjuk, vagy műveltségét fokozni, műveltségi színvonalát emelni akarjuk. A népművelés szóban a hangsúly, a sajátos célkitűzés a *nép-en* van. Mi eddig népművelési tevékenységünkben a népművelés szóból csak a művelés szóban látuk a fontosabb részt, azaz a műveltségterjesztés mozzanatát fontosabbnak éreztük, mint azt, hogy itt nem bármilyen műveltségterjesztésről van szó, hanem csak a népnek való műveltségnek a nép között való terjesztéséről. Ennek a mozzanatnak gondosabb figyelembevételét mindjárt megérezteti velünk, hogy a nép szó mennyire meghatározza művelő munkánkat s mennyi sajátos, új és nehéz, de szép kérdést tár elénk.

A népművelés szó magában foglalja, hogy a művelő munka tárgya a nép, a néplelek, de az is benne rejlik e szóban, hogy ez a munka a nép életviszonyai között folyik. Helyes és sikeres népművelői munka csak úgy lehet, hogyha mind a munka irányítói, mind a munka gyakorlati végzői kellően ismerik a népet, a nép lelkét és a nép életét.

Amint az iskolai nevelő oktatáshoz elengedhetetlenül szükséges a gyermek lelkének az ismertetése, úgy a népművelői munkának is alapja a néplelek és a népelet ismerése.

Nép. Ez a magyar szavunk kettős értelmű. Jelent embertömeget, embersokaságot társadalmi osztályra való tekintet nélkül; ez a jelentése: társadalmi jellegű. A másik jelentése néprajzi és főképp a falun lakó és földműveléssel, vagy más östermeléssel foglalkozó népréteg gyűjtőnévül használjuk.

Népművelés szempontjából mindenesetre mind a két jelentése fontos.

Nekünk, tanítóknak azonban a néprajzi jelentése a fontosabb, mert az évszázadokig gondozatlan, vagy nem eléggé gondozott istenadta magyar népet műveltség által felemelni, a nemzet többi rétegéhez gondolkodásban, érzésben, akaratban közelebb hozni és őket a nemzeti műveltség közös elemei és közös nemzeti

eszmények lelki kapcsolai által egy nemzeti testté forrasztani, — ez ma a magyar népművelés nagy nemzeti feladata. Aki a nép lelkét és életét úgy akarja megismerni, hogy annak formálója és irányítója is lehessen, annak a néplelek és a népelet mélyeibe is le kell szállania. Ehhez azonban erős fajszeretet, meleg szociális lelkület, nagy hivatásszeretet szükséges és még valami, ami nálunk hiányzik, vagy legalább még fejletlen: a működési hely, illetve a lakóhelyszeretet. Működésünk színhelyével és környekével való erős lelki egybekapcsolódás.

A fajszeretet arra készítet, hogy az egyszerű földművesben, munkásban a műveltségi különbség ellenére is testvéremet lássam a szó legősibb értelmében. Testvéremet, aki testi és lelki örökségeiben ugyanazokat az értékeket hordozza magában, amelyeket én és minden fajtámbeli. Ezeknek az értékeknek a nemzeti közösség hasznára való kitermelése és értékesítése éppen az én feladatomban.

Minden magyar embernek a legnagyobb magyart kellene a fajszereteten például vennie, akinek életében legelőbb vezérelve volt: légy hű fajtádhoz! Ehhez az elvhez való ragaszkodás biztos eligazítónk lesz a néppel való bánásmódunkban és ahhoz való viszonyunkban.

A szociális lelkület keresztény erény. Ez minden embertársamban, felebarátomban lelki testvért látat velem. Ennek a lelkületnek a fényénél a földművest, munkást és lelkileg, szellemileg kiskorú, gyámoltalan testvéremnek fogom föl, aki talán az élet mostohább viszonyai miatt nem tudott oda feljutni, ahol én vagyok de ahova a benne kitermeletlenül maradt képességek szerencsésebb körülmények között őt is eljuttathatták volna. Ezért nem nézem le, nem szégyenlem a vele való foglalkozást, hanem igyekszem őt lelkileg felemelni, megnemesíteni és minden tekintetben gyamolítani.

A hivatásszeretet arra fog sarkalni, hogy a faluban, vagy tanyán misszionának érezzem munkakörömet, ne pusztán megélhetésnek. Mindig az első munkabaállás friss érzésével érzem, hogy a falu, vagy tanya népének vezetése, gondozása s ezzel a nagy nemzeti testbe való bekapcsolása valami mélyes és gyönyörű emberi feladat. Hasonlít a misszionáriusok munkájához, akik a civilizációt, a kultúrát képviselik, ápolják és terjesztik állomáshe-lyeiken.

A lakóhelyszeretet úgy fejlődhetik ki bennem, ha nem veszem száműzetésnek a falun, vagy tanyán való munkát, állásomat nem tekintem egy percig sem ideiglenesnek, hanem az első pillanattól kezdve úgy dolgozom ott, mintha az egész életemet ott kellene élelnem. Igyekszem tehát a helyet és a népet alaposan megismerni, az ottani életbe belekapcsolódní s hatni, alkotni, gyarapítani. A vidékemet kisebb hazámnak tekintem, a bennem élő hazaszeretetenek teljes hatóerejét ennek a hazámnak javára, előmenetelére, szebbítésére fordítom, mert tudom, hogy ezzel a magam közvetlen környezetét szebbítem, de ez végső eredményben az egész hazám szebbítését is jelenti.

Ezek az erények kapcsolhatják a falun, élő művelt embert a néphez, állomáshegyhez, munkaköréhez és a többi falusi munkatársához, akik ugyanazért a célért, ugyanazon a helyen más-más munkaterületen vannak hivatva dolgozni. Ezek az erények megnyitják a szemeket nemcsak a feladatok nagyságának, sokaságának és nehézségeinek a látására, hanem megnyitják arra is, hogy meglássuk a munka nagy-szerű voltát és ennek a munkának gyönyörűségeit is. A néplelek nyers külseje alatt sok-sok nagy értéket fogunk felfedezni. Találékony észt, okosságot, erős értelmiséget, sok-huru kedélyvilágot, komoly erkölcsi érzéket, tudás és művelődési vágyat, mélygyökű szépségérzék, munkaszeretetet, — mind olyan értékeket, amelyek népünket kitűnő ember-anyaggá teszik a népművelő munkára és amelyek arra fognak sarkalni bennünket, hogy ezt a faragatlan népet faragjuk, csiszoljuk, pallerozzuk, mert az minden fáradságot megérdemel.

A nép iránti érdeklődés, a nép iránti szeretetet ébreszti fel bennünk, ez a szeretet meg a népért való munkára hajt majd bennünket. A népért való munka a népleleknek kultúrássá vál, átgyurasával, megmunkálásával népműveléssel kezdődik. E munka közben a népleleknek mindig újabb és újabb szépségei és értékei tárulnak elénk, egy új, ismeretlen világ.

A népművelés a népet a falu vezetőivel, az urakkal lelkileg összekapcsolja, a lelki kapocs révén pedig a nemzettel. A népművelő munkában a nemzetnek két, egymástól idege-

nül élő osztálya megismeri egymást, megtanulja egymást becsülni, értékelni s ebben az érdekesben az egymástól elidegenedett testvér újból egymásra talál s szívet, lelket cserélve fognak majd közös munkához a faluban, a falu testi, szellemi és erkölcsi jólétéért. S ha ez a testvéri egymásrautalás, testvéri ölelkezés minden helyen megtörténik, a népművelés elérte legfőbb célját: a népet bekapcsolta a nemzet testébe.

Amikor pedig népműveléssel a népet bekapcsoljuk a nemzet testébe, akkor egyuttal neveljük, védjük nemzetünket, akkor harcolunk a láthatatlan rém, a nemzeti érzés ellensége ellen.

Bár népünk földjét, s hazáját szerető nép volt mindig, de a mai hazaszeretet mintha nem az a régi, érintetlen, tiszta hazaszeretet volna, amely ott élt elődeink lelkében. A világháború vérzivatarra elhőmpölygött felettük és rombdöntött mindent, amit útjában talált. A lelkeket, idegeket sorvasztó borzalmak és nyomoruságok özöne fásultta tette az embereket az eszményekkel szemben és könnyen diadalmaskodott az örök tagadásnak, anyagias világelfogása. A nemzetköziség apostolai elsikkasztották a haza, a nemzet fogalmát s helyette a föld az emberiség forognak közszájon. Ki akarják népünköt irtani még azt is, hogy ő magyar. Ennek a farizeusi, romboló munkának krisztusi lélekkel való munkával, egyszerű népünknek izzó, minden kísértéssel szemben megálló hazaszeretetre való neveléssel állhatunk ellen.

Minden nagy veszélyből ezelőtt is a hazaszeretet mentette ki a nemzetet. Ha pedig volt szomorú, gyászos sorsa a magyarnak, sohasem volt szomorubb, gyászosabb, mint a jelenlegi trianoni szomorú sors. Trianon! Arcunk szégyenpírban ég, kezünk ökölbe szorul, ha ezt a szörnyű nevet halljuk, vagy olvassuk. Benne van ebben a szóban Mohi vérvesztése, Mohács pusztulása. Benne sir a vértanúk fájdalma, a bujdosók panasza. Benne zokog az ezeréves magyar mult minden minden koldusságunk, ott sötétlik gyászfényében hajnal-talan, néma éjszakáknak örök borongása. De ott él, ott viraszt benne magyar hitünknek feltámadást hirdető bizonyossága is!

S most reánk néz, magyar tanítóokra, a magyar népművelőkre esdeklő szemével, megtépett megcsufolt ruhájával, csonka, béna tagjával ez a mindnyájunkat eltartó s majdan hantjával eltakaró édes hazánk, a nem is olyan rég még hatalmas, ma gyászos Hungária. Legyen hát szívünkben elszántság, lelkünkben bátorság szítani a bele nem nyugvást, hogy míg bitorlók bocskora tapossa, rablók ekéje szántja azt a földet, amelyet őseink vérünk ontásával szereztek és szenteltek meg, addig a trianoni állapot magyar földön megelégedést ne szülhessen, a köztudatban valósággá ne válhasson.

Volt idő, mikor a bekereviziről beszélni nem volt okos dolog, ma arról nem beszélni bűn! És — hála Istennek! — beszélnek is már róla nemcsak nálunk, hanem az egész világon és a trianoni árnyék, amely immár 12 esztendeje nehezedik a népek lelkére, egyre sötétebb és fenyegetőbb láncai már töredeznek és a sírkereszt, amit nyugvóhelyünk fejfájául szántak ellenségeink, már korhadozik s nincs messze az az idő, amikor összeroskad a saját sulya alatt. Nemcsak azért, mivel a magyarság megmutatta az elmúlt idő alatt, hogy egy ezerszentes németet nem lehet kiirtani az élők sorából és a föld színéről, hanem azért is, mert az igazságot el lehet kerdőzni, el lehet némitani, el lehet hallgatni, de megölni nem lehet soha!

Kedves Kartársak! Ha népművelői munkánkat az elmondott gondolatok irányítják, a népművelés mint nemzetnevelés megoldhatja feladatát.

Most pedig várjuk hittel minden magyar ember vágya mielőbbi megvalósulását, a bol-Nagymagyarország feltámadását, amit adjon meg hamarosan a magyarok Istene!

Ugy legyen!

A vármegyei áll. tanítóegyesület Temetkezési Alosztálya jóléthony intézmény. — Minden tanítótársunk saját érdekében cselekszik, ha tagnak belép.

Jelentés, kimutatás és egyebek.

Akik a hivatali ügykezelésben kevésbé járatosak, bizonyos idegenkedéssel, ne mondjuk, hogy borzalommal gondolnak az „írka-firkára”. A favigaszt könnyebb munkának minősítik, mint a kimutatásokat, jelentéseket. Ha meg pontosságot várnak, azt alig tudják megbocsátani s ha lehet nem is pontosak. Azt nem is sejtik, hogy a legjelentéktelenebbnek látszó jelentés vagy kimutatás is igen fontos és ha nem volna szükség rá, nem kérnék. Különösen boszankodnak a jelentés-íszonyban szenvedők, ha olyan jelentést vagy kimutatást kívánnak, amelyhez hasonlót már beküldöttek. Pedig erre sincs semmi ok, mert a hivatal tudja, hogy mit és miért kér. Ez ne érdekelje az alantas hivatalt és ne kívánja, hogy mindennek az okát meg is magyarázza, csak a kötelezőségeit teljesítse. Szomorú jelenség, hogy a rendeleteket elég sokan csak futólag olvassák el és emlékezet szerint adnak olyan feleleteket, aminek a felettes hatóság hasznát nem veszi. Újabb megkeresésben kell felvilágosítsa az illetőt, hogy mit tegyen. Ezek és a sürgetések rengeteg munkát okoznak, amit mind el lehetne kerülni. Nem tudom, hogy ezek gondolnak-e arra, hogy a mulasztásukkal, megakasztják az egész vármegyére kiterjedő munkálat befejezését. Nagyon sokan rövidet huznak azért, mert mások pontatlanok.

Elrettentő példaképen egy most lezárt munkálathoz érkezett jelentésekből adok szemelvényeket. A 46.695—1933. VI. sz. rendelethez (fásítás és állatvédelem) mintát adott ki a vallás-és közoktatásiügyi miniszter ur, kérdéseket tett fel, amelyekre feleleteket várt. Tehát el sem lehetett volna téveszteni és ezzel szemben megtörtént, hogy a kérdésekre nem feleltek egyesek, hanem általánosságban irtak, adatok nélkül, amiből a legteljesebb jóakarattal sem lehetett kihámozni azt, amire szükség volt. A 2. kérdés ez volt: Hány iskolában, hány tanuló, hány fát ültetett? A feleleteknél, ahol több iskola van, igen sokan összevonták az iskolákat és úgy adtak feleletet. De többen a kérdésre ilyen feleleteket adtak: „Az elmúlt évben 20 drb. fát

ültettünk el”, „15—20 drb. orgonát ültettek, 50 virágot plántáltak”, „Üres terek beültetésére és az elpusztult fák pótlására ültetettünk”. „Az iskolába járt 60 tanuló, elültetem 192 drb. fát”. „Az uradalmi kertész ültetett fásat, nagyobb gyermekek segítettek”. Az V—VI osztályban mindenik 1—1 fát”. „Összesen 60 drb. fát ültettek”. „III—VI. oszt.”.

A 3. kérdés: Milyen fák kerültek elültetésre? A feleletek között található feleletek: „Nem kaptunk fát ültetésre”. „Gyümölcsfák”, „Gyümölcs- és haszonfák”.

Az 5. kérdés: Az ünnepélyen hány tanuló vett részt? A válaszok között található feleletek: „Az összes tanulókat részt vettek”, „Majdnem minden tanuló”. „Körülbelül 350-an”.

A 6. kérdés: Volt-e az ünnepélyen közönség és ha igen, milyen számban? A feleletek között volt: „60—70”. „A szülők kevés számmal”. „Szép közönség volt”. „Nagy volt az érdeklődés”. „Néhány szülő”. „Az iskolaszék tagjai”.

A 7. kérdés: Hány iskolában hány tanuló tett liga fogadalmat? A feleletek között van: „A jövő tanévben meg lesz alakítva”. „A madarak és fák védelmére minden tanuló tett fogadalmat”.

A 8. kérdés: Hány iskolában helyeztek ki a) fészekodot, b) madáretetőt és végeztek c) madáretetést? A feleletek között van: „1”. „Ezeket mind végeztük”, „A tanulók otthon végezték”.

Tovább nem is folytatom. Méltóztatnak látni, hogy egyetlen szabatos rendelethez milyen határozatlan jelentések érkeztek be. Ne gondolja senki, hogy ez csak annyi, mint amit felsoroltam. Annál sokkal több, csak nem akartam a helyet foglalni azokkal. A céloim az volt, hogy reámutassak a fogyatékosokra. Nem gondolják, hogy mennyi felesleges munkától kímélik meg rendes munkával a felettes hivatalokat. A hallgatással, vagy általánosítással ne igyekezzék senki eltakarni valamit. Egyenesen, határozottan meg kell írni, amit kérnek. Ez mindenkinek érdeke amellett, hogy a közérdek ezt kívánja és ha jól beletekintünk hivatali kötelezősége.

Bene Lajos.

EGYESÜLETI ÉLETT

Meghívó.

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesület f. évi december 8-án* délelőtt 9 (kilenc) órakor

választmányi ülést

tart Szolnokon, a Vármegyeháza baloldali kistermében, melyre az igen tisztelt választmányi Tagokat szeretettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés s ennek kapcsán a tanítószövetség reformja.
3. Pénztári jelentés.
4. Pályázati kitézés.
5. Esetleges indítványok.

Szolnok, 1933. november 10-én.

Tobel Ferenc s. k.
titkár.

Ferenczy Kálmán s. k.
elnök.

*) Azért választottunk ünnepnapot, mert az érdekelteknek ez felel meg legjobban.

HIVATALOS RÉSZ

2741—1933. sz.

Tárgy: Drózy Gyula: „Helyesírás és nyelvi magyarázatok a III. osztályban” c. vezérkönyv ajánlása.

Valamennyi elemi népiskola
Tek. Igazgatóságának.

A Népiskolai Egységes Vezérkönyvek sorozatában most hagyta el a sajtót Drózy Gyulának: Helyesírás és nyelvi magyarázatok a III. osztályban című vezérkönyve, melyet a kiváló pedagógus a vallás- és közoktatóügyi Miniszter ur megbízásából írt, s amely szerves folytatása a II. osztály számára írt vezérkönyvének.

Ez a vezérkönyv is, mint Drózynek eddig megjelent vezérkönyvei előbb elméleti ismereteket nyújt.

A könyv terjedelmének tulnyomó részét az óráról-órára kidolgozott tanítások foglalják el. Ezek a tanítások egytől-egyig természetesen közvetlenek és művésziek. Azok a példák,

amelyeket a szerző a nyelvi jelenségek szemléltetésére és begyakorlására a gyerekek elé állít, világosak, irodalmi értékűek és alkalmasak arra, hogy a gyermek nyelvérzékét s kifejezési készségét fejlesszék, szókincsét bővítsék. A szemléltetés és a rávezetés módján pedig láttuk, hogy miként kell a gyermek lelkét aktivitásba állítanunk, s a nyelv használatát az ő értelmi fokához mérten, tudósítanunk.

Ezeknek a tanítási tervezeteknek olvasgatása közben a helyesírás tanításának és a nyelvi magyarázatoknak helyes módszere alakul ki, mert ez a sorozat vezérkönyv hivatva van arra, hogy a helyesírás tanításának és a nyelvi magyarázatokban az eddig bizonytalan eljárásokat egységesítse. A vezérkönyv kapható a Kir. Magy. Egyetemi nyomdánál, Budapest, Muzeum-körút 6. Ára 4 P 50 f.

Ajánlom figyelmébe ezen művet, amely nagymértékben segítségére lenne munkálkodásának.

Szolnok, 1933 október 23.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

3043—933.

Tárgy: Iskolai kertek c. füzet terjesztése.

Valamennyi népisk. tek. Igazgatóságának
Állomáshelyén.

A magyar ifj. Vöröskereszt egyesület 1930 óta hatalmas mozgalmat indít az iskolák körüli fásítás érdekében, hogy a gyümölcs-, szerszám-, épületfa és tüzelőfa előállításban oly szegény csonkaország gazdasági javait és a fásítás után az ózondus jó levegő, tehát az iskolai egészség érdekeit szolgálja.

Iskolai Kertek címén kiadta Sugár Béla értékes tanulmányát, melynek igazsága és utmutatása megragadja a tanítói lelkeket és elhatározásunkat a magaslatos cél szolgálatába állítja.

Ajánlom, hogy a propaganda füzetet szerezzék be az iskolák, gondosan tanulmányozzák át, tegyünk egészségi, tanulmányi és gazdasági érdekekből az iskola kertek ügyében mindenütt valamit, hogy a hangya szorgalommal teljesített apró munka a nagy célok megvalósíthatóságát elősegítse.

Elvárom, hogy különösen az ifj. Vöröskereszt csoportok karolják fel ez ügyet.

Szolnok, 1933. november 21.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

3087—933. sz.

Tárgy: Magyar Kórus szerkesztősége az „Énekszó” folyóiratot ajánlja.

Valamennyi el. iskola tek. Igazgatóságának

„Énekszó” címen, egy hangjegyes zenei és ének pedagógiai folyóirat jelent meg Kerényi György és Kertész Gyula szerkesztésében. — (Budapest, I., Fery Oszkár-u. 55. sz. alatt. Előfizetési díja 4.60 P.)

A folyóirat a magyar népi muzsika alapján feltörekvő énekköltés orgánuma. A Tanterv és Utasítás szellemében írott szakcikkek, mintatanítások — rovatvezetője Sztankó Béla kir. főigazgató — és kották közlésével (népi eredetű játékdalok, népdalok és az iskolaév ünnepélyeire való karénekek) biztos vezérfonalat óhajtanak nyújtani az énekköltés nevelő értékét felismerő pedagógusoknak.

Miután e folyóirat nagy segítségére lesz a Tanítószágnak, az énekköltés keresztfelvitelében, azért ezt szíves figyelmébe ajánlom.

Szolnok, 1933. november 27.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

Iskolánkivüli népművelés

726/1933. szám. Tárgy: „Légy” című falikép propagandája tárgyában.

Valamennyi helyi Iskolánkivüli Népművelés tek. Bizottságának!

A nép legszélesebb rétegei megdöbbenően tájékozatlanok s ezért közönyösek a légynek a az egészséget károsító szerepét illetően. A lakosság nem látja a légyben egyik legveszedelmesebb ellenségét, nem üldözi, nem pusztítja, hanem úgy viselkedik és kezel a legyet, mintha senkinek sem ártó háziállatkáról volna szó, ezért az Országos Közegészségügyi Egyesület egy olyan felvilágosító plakátot adott ki, amely hivatva van arra, hogy a légyveszedelem kér-

dését úgy az ifjúsággal, mint a felnőttekkel közönség legszélesebb rétegeivel megismertesse.

A VKM. ur 77010—1933. VII. a főosztály sz. rendeletében hasznosnak és kívánatosnak tartja ilyen faliképek kifüggesztését kulturházakban, egyesületi helyiségekben, a népművelési előadások színhelyén, miért is ezen faliképekre azzal hívjuk fel a Bizottságok figyelmét, hogy saját hatáskörükben odahatni szíveskedjenek, hogy azokat a kulturházak és egyesületek vezetői beszeressék. 70/100 cm nagyságú falikép ára darabonként 3 pengő, létezve 4 pengő. Megrendelhető az Országos Közegészségügyi Egyesületnél, Budapest, VIII. ker. Eszterházy-u. 14—16. szám.

Szolnok, 1933. október hó 30-án.

Bihary István s. k.
üggy. elnök, kir. tanfelügyelő.

856/1933. szám. Tárgy: Egészségügyi propaganda-filmek jegyzéke tárgyában.

Valamennyi Iskolánkivüli Népművelés tek. Igazgatóságának.

A m. kir. Belügyminiszterium 2190/5/1933. XV. oszt. szám alatt értesítette Bizottságunkat, hogy a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszterium 50.000—1926. sz. rendeletével felállított „Egészségügyi Propaganda Központ” megszűnésén, az egészségügyi ismeretterjesztésére és az egészségügyi oktatási segédanyagok kölcsönzésére vonatkozó mindennemű levelezés a jövőben közvetlenül a m. kir. Társadalom-egészségügyi Intézet és Múzeum igazgatójához, Budapest, VI., Eötvös-utca 3. sz. intézendő.

Ezzel kapcsolatban értesítjük tehát a helyi Bizottságokat, hogy egészségügyi filmek kikölcsönzésére vonatkozó kérelmek a fenti címhez küldendők, ahonnan a filmeket bérmentve küldi az Igazgatóság a kérelmezőknek. — A filmek azonban a további intézkedésig csupán a hatósági és gondozóorvosoknak és egészségügyi intézményeknek adatnak kölcsön.

Jelenleg a következő filmek állnak kikölcsönzésre rendelkezésre: 1) A marólg, 2 felv., 2) A tuberkulozis, 5 felv., 3) A gyermek, 3 felv., 4) Egy-két jótanács, 1 felv., 5) Az anya egészség-

sege, a gyermek egészsége, 2 felv., 6) A védőnő hivatása, 2 felv., 7) A legnagyobb kincs, mtndent a gyermekért, 2 felv., 8) Nő, az otthon egészségének az őre, 1 felv., 9) Vigyázz a fogaidra, 1 felv., 10) A légy, 1 felv., 11) Szülők, figyeljetek, 1 felv., 12) A tej, 2 felv., 13) Vakkok a gépiparban, 1 felv., 14) A jó egészség a boldogság útja, 3 felv., 15) A babona bajt okoz, 3 felv., 16) Védekezzünk a fertőző betegségek ellen, 1 felv., 17) Ember vigyázz! Harc az alkohol ellen, 3 felv., 18) Vízből mentés, 1 felvonásban.

Szolnok, 1933. november hó 12-én.

Bihary István s. k.
ügyv. elnök, kir. tanfelügyelő.

3034—933. sz.

Valamennyi el. iskola Tek. Igazgatóságának.

Szabó Gyula tiszaföldvári ref. tanító kartársunk egy dalfűzetet jelentetett meg „Dalok az édesanyámról” címen.

E dalfűzet nagyon értékes, szívbemarkoló dalokat foglal magában, melyek anyák napján előnyösen felhasználhatók.

Ajánlom ezért e fűzetet tek. Igazgató ur figyelmébe.

Szolnok, 1933. november 19-én.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

ÚJ KÖNYVEK

Vezérkönyv a nevelőtestgyakorlás tanításához az osztályteremben címen most hagyta el a sajtót. Ez a könyv az I—VIII. osztályig (a 6—14 éves korig) minden osztály tantervszerinti anyagát gyűjtötte élet- és neveléstani szempontok szerint felépített óratervekbe. Olyan óratervekbe, amelyeknek gyakorlataival a tornaterem és felszerelés hiányát az osztályterem padjai és a tanulótársak pótolhatják. Osztályonként 9—9 óraterv készült. Ezek közül az őszi és tavaszi hónapok óratervei a szabadban használhatók. A gondosan és szakszerűen összeállított — a mai testnevelési pedagógiának megfelelő — igen változatos óraterveket tömören megírt elméleti és módszeres utasítás vezet be és a gyakorlati anyagot 31 rajz is szemlél-

teti. A vezérkönyv elsősorban a tornaterem nélkül levő nép-, polgári és középfokú iskolák, napközi otthonok, leveleti- és társadalmi sport-egyesületek használatára készült. A munkát Mezey Ferenc székesfevárosi testnevelési szakfelügyelő, Iró Lajosné és Rosta Irén testnevelési tanárok írták, akik munkakörüknel fogva is a legbővebben foglalkoznak az iskolai testneveléssel és különösen az osztálytermi tanítás lehetőségeit tapasztalatból is jól ismerik. E könyv a szerzők kiadása. Ára 2.50 P. Megrendelhető Rosta Irén tanárnő címén: Budapest, II., Ervin-utca 3. sz., II. em.

A Magyar Kórus legújabb száma 6 ut magyar karácsonyi éneket ad két- és háromszólamu énekkarra Bárdos, Deák-Bárdos, Kerényi, Kertész, Kozáky és Kiss Dénes tollából. Ezenkívül Halmos Lászlónak teljes kétszólamu misekompozícióját és adventi offertóriumait találjuk a szokottnál gazdagabb hangjegyes részben. A gyűjtemény így szép dokumentuma a fiatal magyar zeneszerzők lendületes működésének. A szövegrészben az Orsz. Magyar Cecília Egyesület közgyűléséről kapunk érdekes beszámolót. Kemenes (Kunst) Frigyes tanulmányos cikkben foglalja össze az egyházi zenének hazai történelmét az utolsó 30 évben. Demény Dezső és Hévey Gyula dr. írásai, valamint hírek és karvezetőknek szóló utasítások egészítik ki a gyűjteményt, melynek ára 2.40 P. Megrendelhető a kiadóhivataltól: Budapest, I., Fery Oszkár-u. 55. sz.

Az énekszó új száma most jelent meg két- és háromszólamu iskolai karének művekkel. Egy teljes népi betlehemes játék, két karácsonyi kánon és Praetorius bájos pásztoraléja az iskolák karácsonyi ünnepére adnak új és kitűnően megválogatott anyagot; *Vásárhelyi* két magyar indulója pedig az elnyűtt és szegény iskolai induló irodalmat frissíti fel pompás darabokkal. Új énekesjelige és két magyar népi játékdal a játék részletes leírásával egészíti ki a gazdag hangjegyes részt, melynek minden darabja első ízben jelenik meg nyomtatásban. Az új folyóirat így beváltja mindama reményeket, amelyeket a hazai viszonyoknak megfelelő karénekanyagot kereső iskolák és egye-

letek megindulásakor a laphoz fűttek. — Szövegrészében Sztankó Béla, Markóczy Irén, Rajeczky Benjamin és a szerkesztők elméleti és gyakorlati értékű tanulmányai lesznek segítségére az énekoktatással foglalkozóknak. A lap szerkesztői Kerényi György és Kertész Gyula. Előfizetési ára évi 4.50 P. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal: Budapest, I., Fery Oszkár-utca 55.

MIREK

Athelyezés. A vall. és közoktatásügyi miniszter *Kissné Lázár Erzsébet* áll. tanítónőt a jászladányi áll. el. iskolától a kiskundorozsmai áll. el. iskolához helyezte át.

Helyettesi megbízás. *Koós Gergely* okl. tanító a kunszentmártoni Veker-tanyai áll. el. iskolához kapott helyettesi megbízást.

Lemondás. *Bögös László* abadszalóki rk. tanító állásáról lemondott, mert a fűzesabonyi rk. iskolához választották meg.

Ünnepelés. Lélekemelő ünnepélyt rendezett Törökszentmiklós közönsége a f. hó 19-én *Zeke Dániel* kartársunk tiszteletére abból az alkalmából, hogy 40 évi kiválóan eredményes tanítói munkásság után nyugalomba vonult. Az bensőséges ünnepségen, amely istentisztelettel kezdődött, Törökszentmiklós község társadalmának minden rétege képviselve volt. A várm. kir. tanfelügyelőjének képviseletében *Jankovich Zoltán* kir. s. tanfelügyelő jelent meg, az Orsz. Tanító Szövetséget *Rákos István* kir. tanácsos, elnök, az Orsz. Ref. Tanító Egyesületet *Ormós Lajos* elnök képviselte. A Törökszentmiklói Dalárda a Hiszekegygyel nyitotta meg az ünnepélyt, mely után *Gaál István* ref. lelkész, iskolaszéki elnök mondott nagyhatású ünnepi beszédet, majd átnyújtotta az ünnepeltnek az egyházi és világi hatóságok elismerő okiratait. *Rákos István, Jankovich Zoltán, Ormós Lajos, Cs. Szabó László, Kerekes József, dr. Nagy Lajos, Molnár Pál és Szokola Ottó* mondtak még emelkedett hangú ünnepi üdvözlő beszédek és hajtották meg az elismerés zászlaját *Zeke Dániel* értékes munkássága, kivó emberi

és tanítói egyénisége előtt. Dében az ünnepelt tiszteletére bankettét rendeztek, amely szintén a szeretet, a megbecsülés jegyében folyt le. — Törökszentmiklós község meleg ünnepségében mi is őszinte kartársi örömmel veszünk részt s kívánjuk, hogy a 40 évi fáradhatatlan munkássággal kiérdemelt közmegebecsülés és szeretet aranyozza be nyugalomban töltött napjait.

Jubileumi ünnepély. A szolnoki rómkat. *Constantin* elemi iskola tanítótestülete az iskola 40 éves fennállásának emlékére f. é. november 26-án emlékülünnepet rendez. Az ünnepi szentmise után az iskola alapítójának szobrára dr. *Kerekes Sándor* h. polgármester koszorút helyezett. Utána ünnepélyes díszgyűlés volt az iskola nagytermében.

A helyi javadalmak rendezése Szabolcsban. A „Szabolcsi Tanító” Újsza, hogy a felekezeti tanítók helyi javadalmának biztosítása a vármegye csaknem minden községében megoldást nyert. A közigazgatási bizottság felhívására, a politikai községek a legnagyobb megértéssel és áldozatkészséggel igyekeztek a nehéz helyzetbe jutott hitfelekezeti iskolafenntartókön segíteni az értékegyesek bizonyos részének átvállalásával. Nyíregyháza város, hogy a felekezeti iskolák zavartalan működését biztosítsa, a tanítói fizetésekből a róm. kat. egyháztól évi 8.800 P-t, a gör. kat.tól 2.033 P-t, a ref.-tól 3.296 P-t, az ág. ev.-tól 40.000 P-t, az izr.-tól 5.760 P-t, az Angol Kísasszonyoktól 2.304 P-t, a Kalvineumtól 1.152 P-t, összesen 63.346 P-t vállalt át. A jól bevált átmeneti megoldásért sok tanítócsalád gondol őszinte hálával a tervezet megalkotóira és keresztültvivőire.

Magyaros ruházat. A TESZ országos mozgalma indított a férfi és női ruházat magyarossá tételére, illetve magyaros motívumokkal való díszítésére. A terv országosan élénk érdeklődést keltett. A kivételre terv pályázatot írtak ki, amelyre kb. másfél ezer pályamunka érkezett a TESZ-hez, amelyeket kiállításban mutatnak be a közönségnek.

Szerzői nótacst. Hódmezővásárhelyen a vármegye tanítószolgálatának rendezésében dr. *Horváth József* kir. tanfelügyelő szerzői nótacstet tart. A kiváló szerző nótacstje iránt igen nagy az érdeklődés a vármegye tanítószolgálat s a társadalom körében.

A kötelező iparosoktatás jubileuma.

A jövő évben lesz 50 éve az 1884. évi XVII. törvénycikk megalkotásának, amely az iparüzés szabályosával egyidejűen kötelezővé tette az iparostanulók rendszeres iskoláztatását. Ezzel a rendelkezéssel megelőztük majdnem valamennyi európai ország tanoncoktatását. A felszázados évforduló alkalmából az Iparostanonciskolai Tanítók és Tanárok Orsz. Egyesülete nagy-szabású országos kiállítás rendezését határozta el.

Petróczi István.

Lapunk zártakor vet-tük a szomorú hírt, hogy *Petróczi István* miniszteri tanácsos, kir. tanfelügyelő, november hó 21-én Budapesten elhunyt. Közel 40 évet töltött a magyar népoktatásügy szolgálatában. 1930 óta főszerkesztője volt a Néptanító Lapjának. Értékes és eredményes munkálkodásával maradandó emléket emelt magának a magyar népoktatásügy történetében.

Kartársak szives figyelmébe. A nyugtázások rovatában csak a hó 10-ig kézhez-vett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezett be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. — Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapszám nyugtató rovatát is kísérik figyelemmel. *Díjbefizetések Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Általános Tanítóegyesület, Szolnok címre 57480. számú postatakarékpénztári csekkszám-ára eszközleendő.*

Nyugtázások. Tagdíj címen: Csiky Ernő, Csiky József, Koszka József, Vajay Józsefné, vitéz Szathmáry Lajosné, Muhy Mária, Dr. Rimóczy Józsefné, Ferenczy Sándorné, Horváth Jolán, Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmánné, Ürmössyné, S. Mária, Vajay József Szabó Tivadarné, Pál Lajosné, Brinda Pászkné, Tamás Erzsébet, Rákos Ferencné, Csomor Irén, Csernay Károlyné, Koltay Anna, Gyurián Ferencné, Góczy György 2—2 P. Gombkötő Janka 4 P. Szolnok, Renner József, Szauderné, R. Gizella 4—4 P. Szajol. Kiss Károly, Kiss Károlyné, Wittmann Györgyné, Majer Ferenc 2—2 P. Jászberény. Zelenka Mártonné, Andersen Aladárné, Veress Mihály, Haám Sándorné, Nagy Károlyné, Hunyor Ilona, Pethes Gyuláné, 2—2 P. Szolnok. Sáringer János

8 P. Törökszentmiklós, Fogarassy Mihály. Fogarassy Mihályné, Baumgartner Nándorné, Busay Mária, Vass Andorné, Bóth Jolán, Ragyina Margit, Mohács Katalin, Kardos Katalin, Nagy Tiborné, Vass Andor, Gál János, Babinszky László 2—2 P. Cibakháza. Dobai József 4 P. Felsőszászberek, Tóth Béla 4 P. Rákóczi falva.

Temetkezési díj címen: Halmágyiné, B. Ilona 1.20 Szolnok, Glódeák Béláné 1.20, Csukás Mihály 2.40, Szanyi Ferenc 4.80 Mezőtur, Gyurkicza Miklós 1.20, Pethes Gyuláné 1.20 Szolnok, Szauderné, R. Gizella 1.20 Szajol, Merk Terézia 1.20 Törökszentmiklós, Lótos Ferenc 6.— Jászárokszallás, Zelenka Mártonné 1.20, Veress Mihály 3.60 Szolnok, Kopasz Sándor 1.20 Kunmadaras, Jánossy Pálné 3.60, Greczmájer Károly 1.20, Greczmájer Károlyné 1.20 Szolnok, Pongó Jánosné 1.20 Szajol, Luif Otmárné 4.80 Szekszárd, Kürthy Jánosné 1.20 Cibakháza, Sáringer János 8.40 Törökszentmiklós, Kazay Benjámin 2.40 Tiszaföldvár.

Vonatok érkezése és indulása. Szolnokról indul Budapest ny. p. u.-ra: 2:34, 4:33, 7:50, 10:4, 14:27, 16:54, 19:18. — **Szolnokról** indul Budapest k. p. u.-ra: 1:00, 2:05, 2:51, 3:29, 4:33, 5:20, 10:04, 14:34, 16:16, 18:12, 18:23. — **Budapest ny. p. u.-ról** indul Szolnokra: 4:51, 7:29, 7:50, 10:30, 12:40, 13:30, 14:00, 14:27, 15:40, 16:30, 18:15, 19:50. — **Budapest k. p. u.-ról** indul Szolnokra 5:55, 8:00, 9:00, 11:20, 13:32, 14:40, 16:20, 17:00, 19:20, 20:50, 23:45. — **Szolnokról** Hatvanba indul: 5:10, 12:00, 13:40, 17:55. — **Hatvanból** Szolnokra érkezik: 6:30, 7:39, 14:48, 23:01. — **Szolnokról** Vámosgyörkre indul: 5:20, 12:00, 18:23. — **Vámosgyörkről** Szolnokra érkezik: 6:30, 8:49, 15:11. — **Szolnokról** Hódmezővásárhelyre indul: 4:49, 13:25, 19:21. — **Hódmezővásárhelyről** Szolnokra érkezik: 7:31, 16:11, 19:18. — **Szolnokról** Kiskunfélegyházára indul: 5:17, 10:00, 13:26, 18:46. — **Kiskunfélegyházáról** Szolnokra érkezik: 7:30, 13:12, 15:36, 18:39.

Szerkesztői üzenetek.

B. L. T. Sajnálom, hogy nem tudtam felhasználni, mert későn érkezett. Már ki volt szedve a másik. Köszönet! Üdv!

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Piac-167.

Legnagyobb raktár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi,
és más hivatalos nyomtatványokból,
tródeai felszerelésekből, írógépekből és
írógépalkalozókból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyűjteményben készülnek az élelmerien legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti művek.
A vidéken legjobban berendezett könyvkiadásunk készíti a
legértékesebb kivitelű könyvkötéseket, a leggyorsabbal
a legkényesebb ízlést is kielégítő díszművekig.
Könyvnyomdánk elegáns, színes kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készíti újságokat,
könyveket, röplapokat, időhírlapokat
lakodalmi és ball meghívókat
és minden fajta könyv-
nyomdai munkát.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

**A Dármegyei Tanítótestület által kiadott „ENTESITO
KÖNYVELSHE” kapható. Rom. lista netto 24 fillér.**

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Könyvhötlések

Nyomtatványok

SZOLNOK

Új üzlethelyiségem

a régi mellett ugyanab-
ban az épületben van.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

1933. /26.évf./ . jan-dec. 1-12.szám.